

بين الظل والظل رحلة عمر

رواية ل
2011 في جبهة الحارة في

في ظل الظل. رواية ل
في ظل الظل. رواية ل

في ظل الظل. رواية ل
في ظل الظل. رواية ل

Rö«äfhöa 009á«@L
0.C231.0Nh°Y
jEÄM- ähö«H
6299-13 :Ü.CU
00961 1 389556 : JFg
00961 1 383556
00961 3 457324 :...f«N

info@frontiersruwad.org
www.frontiersruwad.org
<http://frontiersruwad.wordpress.com>

ôµT

ªY ...òdGàëÑG jôa CÔaGáaÉc Rô«afhóa CÔQá«L ôµT
äÉSCQdGáYªée dG°†ad »àGáSCQdG òg èHáfChCÔYG Y
CÚÉN µùHíGôµTQµÉc.á«é dá HéúGá«JÉSÉ«úh á«ffÉ dG
áSCQd dh' GáÑÉdG Y áª« dG-JÉJ|MÓªdá«ú«ö öª« QfacódG
dh' GáÑÉdG Y «Qd»a -ªªgÉúªd...õ dGjfl Cù«FódG»VÉ dh
¬ «Q Y » flé QÉ ó«ùdGôµùh.É d°jò àdHÉ FáfZháSCQd
.áSCQd dáëªªGáÑÉdG|Oj°ùe Y
øªGªdG°Yódá«ÉªfæhCh' GáùSPdG dGjæe' HÍ ó af G«NCh
.áSCQdG òg áYÑWªª ÉªªgÉúªd;Éúf' GYf MøY

CÔQá«L á«hJDe Y »g áSCQdG ògªª IOQfGACQEG;G
.ªªdG dGÉªÑuf GJM Gøe...Hôµªj' h, Rô«afhóa

CÔWÍôªªS

ájò«Cá«dClôjªªdG
àëÑClôjªªe

	6
	10
	19
	25
á«`uédG G ^Q ÍHC UÍ d» dhóG» fffÉ dG É aGÍÉf	25
á«`uédG «K ^a dG» a á«`uédH èdG	26
	29
	41
¿ÉM» a á«`uédG G ^Q GUËÑSG	46
-	55
°«b' G» a ô«`àCÖL f ^a H«fÉÑdG» uédGÜÈùcG	56
IO fdH«fÉÑdG» uédGÜÈùcG	59
IO fdH«fÉÑdG» uédGÜÈùcHá ° ^a dG«RÖL' GóYG' dG	76
C`uédH«fÉÑdG» uédG Y f`üè dá«RÖL' GóYG' dG	81
	96
-	99
á«`uédG; G a	99
á«`uédGÍE ^a SG	106
	109
	116
	142

~SÍF áeón »a-ffíB™ áée LGøe

...òdGfg É' G d™Éàd™áéa dG; Éá, -ffíB áeón »a-~SÍF Éj™áéa dIÉM' ¿'
~SÍF áeón »a-ffíB Éj
, QÉØ' GQhH-JÉW »a...fæj ¿É PCG, QÉgOR' Éá QGè àS' Gó'úaj ¿G™áée... ' °« à'uj ' h
, ÉffíB «dGÜÉúaf' G»a »fÉuf' G»QNE dG- M-«Y ômfGøe -«É ¿'ú«¿ »àGáeÓ¶ dÉÑ
ÉØdh-«a •ôî ædGfg
' ,zj hõÑQ øe äÉá -«ædÉá®áée »ah, øjô°üÜhóMfG¿ô dG»a Çú«¿ ¿G ¿' h
zó« dG»efæe{ øe äÉáhÉc, °; fHJ IóYÉb ' h°; «æj ÉffíB QÉWG' h°; ¶J á«úal
...hP øY Ø'f ¿G¿hOøe, jô°adGáÉHQGøøMh, ÜÉúaf' G M°; æ ÉEN ô«HGÑáSG
hGQÑ á°SÍMáé«àHó¶¿òà j °dhOf Y zSQódG NGJ á«MzSQódGó«á«úædG
.ÖéeJ
áedÉø Y Ió°UÉb àJH, -«ædájQÉudh1925 ÉCG dCOF» »adGá«úædG¿ffíB ÉuMG¿G
ó¶H-àMÓ°U Ióe »; jaal ...òdGACHódÉ »ja; ' fMø«ÉÉkh «qó¶HíógÉúáGá' ÉedG
Y QGè'U' GAGL QfääS á«Voe ÉVGYG¿É, hGóadGó«-¶Vh Y á«æRIóà G°ufG
!!AGdGfg òg Éèdh»ú«a, óeGAÉ† fGøe °ZôdH-dÉ®SG
¿ffíB QHá«NGàdG ÉuM G adá«FóL ô«Z á«dª°T, á«YªV fe áHQÉ e Éó°áYGE PCh
fdh; É; áée »a á'úbÉf, òNEÉÉ†¶H»a á'†eÉZ, É†¶H»a á'úÑ e ÉfGHóLfd, øeødG
, ÉáL' G... dGáSÉ°udGøe éQpal äGjõÑdGøe øèH»a Ééü'd, ÜÉÑS' GøY Ééúá
-Ø'ufájÉMáééH™áéa dG °uf Y á«ÉLhIChÉúá dGáÑÉe, »fÉuf' G édGIRhÉe
!!òNEG
TÓà, á«®áéa dGáÑÉÉa dGáÉMES a dGó«¿j fg, ájhOfS Há«HNV IQF'ü dGójøj Éh

íædájQhó†dGäGfi dhäAGL' G jMá«fäNcäEé °udG dGäK°Ujafh°ai ad,ÉjJOÉ°SÍH
 Gffuj jGÓéj »ädGhG Édø«gÞdGcUÉ °TÓdá«SÉS' Gä«Éuf' Gyf édG chá«üædH édG
 Gffuj ødøjødG Äh' Yf édGø«fjh jÄN»a á«üædG G«Gä' ÉM†ØN á«H(Éd gG
 .á«üædG Y f°üè dø«gÞ

á«üædG G«GÜÉNSG

:H äáJ »ädhá«üædG G«G' á«ü«FödGÜÉNSÓdá°SQödGäbøfJ
 ø«M»a ódGäLHQcSÉSE Y á«üædGíæJ IO' fCádhO jfjJ ÉéóáY Óäe) ø«fG dG RÍÄ -
 OfjªGá«üæL G«G dE.OÞÉÉe, cVQCGäLHQ Y ÄÄHá«üædGøjødGfCá«üæL ádhOíæJ
 .(Iø«NCCádhódGá«üæL jÓªej øjódhøe dhCCádhódGcVQCG»a
 ádhOáaÓN hGÉé ádhO ÓëfGhGÉj dÓ ä°SGÉé ádhO «á' ÉédG òg a°üH) ø«bECá«N f -
 .(ÓëfGIöaa ó«HadhOCCöa°SGHä äæ ádhOÍójOL
 ICGädGÖÉ aG dGø«fG dC†«H»a »NHLGøe êGhød...OÞDøb ä«M) êGhødHÄ «adø«fG dG-
 íNüj øb hG, »EB µ°üHEj Nüjµ' hGÉj LhRádhOá«üæL Ö°üjµ' øb ...dGäb fCG»a Éjæ«üæL
 .(Éj LhRádhOá«üæL Y Éj d°üMhÉj LhRø«Há °UÉdGÍöäðCG»a á«üædGáªjÓY
 Éé Éjæh, äD' fCG «é«üæHä «adG J á°UÉV) ÉW' HÄ «adGäÉSQÉªadhø«fG dG-
 ICGädG YªªJ »ädGø«fG dG dGáaÉVg, ÄÉÉ dGhG Éj' G ÉW' G Y cUf°üi dG-LfH NÉaj
 ájCÓeÉMÜCCøµj d' ÉM»a á«üædG»ªjÓY GfèNüj jGøµªj øjødGÉgO' h' Éjæ«üæL f
 .(á«üæL

ÖNüHEj «Y á«üæ dø«gÞdGcUÉ °T Gc†«H °üej ' Gøµªj ä«M) ájQD' GäAGL' G-
 .(áhF ÉªdGäGöæªªdGªjÓ JáhF°U hG jªdGhG f°SödG

°ZQá«üædHªªadGøe áæ« äÄÄ jÉéøMªj jGj ÉM Gc†«H»a øµªj ä«M) ø«ªadG-
 ...GdGhGcüædG' ff hGøjødGhG Yø«GhG jf dGhG öªæ«GcSÉSE Y ÄÄH dPhÉj d°jæ gG
 .(i öNG eGfY ájGhG» SÉ°udG

dG...OÞDøb ÉÉe, ÜCCá jL øe HÉZ hG°üMI faNG Y IøjµªdGá«üædG) ódGäLHQ-
 íªªj' ' Gá«üæL jfH jÉhá«üæ dÉªjÓY Ü' GjÉ ÉM»a Óäe, á«üædG G«Gá jQfj
 .(ÉgO' hG dÉjæ«üæL ahÉj d

ä' ÉM»a øWgªdGøY á«üædG • É°SG Y ø«fG dC†«Hcüæd ä«M) á«üædGøe øjødædG-
 .(-eÓY øe i öNGá«üæL -HÉüæGøY øªªadGc†ªªH dPháhF «Gøe fæ IOöëe

«Há«üæ d»ÉÉ ädGó ØGhG(É Nüè i öNGá«üæL ÜÉüæGj hO) á«üædGøY RÍÄdG-
 áMg°U cüi °udGÜøª jGj hOádhódGªª ädÉüHá«üæGäÉBÓ«GÍQÉÜN jøWøY) jfÉ dG

° 9 ' »äCáÁVÉi dCájCQEGäÉSQE^adÉ «E±É†j ;Gøµ^ajh. -à«iæH®ÉAM G»a -aŒQøY
 .(aŒZôdG òg øY ;ÓYEGÜfLfhOGaCG

?;ÉÄi»a á«iædG^ajóY °g øe

f^ajóY :á«iædG»^ajóY øe ;ÉÄi f«dG;ÉÄi»a óL fj, ÓYGIQfcò^adGUÉNS' GAf^v Y
 øjòdG ;f«æf'ùØG;fÄLÓD µ^aijh.™BgdG QHá«iædG^ajóYh ;ffÉ dG QHá«iædG
 °jd èj çUÉ TCGÖFÉL dEá«iædG»^ajóY øY ÉLPf^afÉj á«iæL ;f^aèj ádO dÉ ;hó áØ
 ,IOøe ÜÉNSCi ôNGá«iæL ;f^aèj ' hÉff^aèj ' °japd^aá«iæLdCá«iædGHÉffÉb™^adG
 óæŒ 1924 çùf vZG/ÜEÖO ijQÄH;ÉÄi»a øjOfL fe GfÉ çUÉ °Th, ÜøGhóŒCGç†Q^o ;æ
 ÉWCCç†Qh, ÜÉNS' Gøe ÖŒud ÉCGAÉ'üM G»a Gó« j °d °jap^adá«iæLdCá«iædGLEüf
 á«iæL ' øjOf^adG ÉW G, »YøTêGöc ÉffÉb -H±ø^aCGæhódcYÉf èQÄN øjOf^adG
 äCAGL' Gøe Hø ;JhG ;édGÖŒüH° ;JØ' h é'w ' øjòdG ÉW G, á«iædG^ajóY ÜG
 ;ÉÄi»a á«iædG^ajóY °ùjh. «é°iæGLóe AE† fGóHAÉ† dG dGafé døe hCájQØ G
 °gCGYCGø Jh, ó« d»e fap^c ø« é°ü^adG«ZhçSQbdGó«{ áÄ ø^av ø« é°ü^adG.ø«Ä d
 .±' BæGøH

á«iædG G®E»dó«d»ffÉ dQWEG

øe ädGgöŒHá«iæH^adG»a çüi T µd ädG;Éüf GYf éd»dó«d;ffÉ dGø^atj
 ;Éüf HÁ «ü dCá«SESCYf édG
 ,á«iædG»^ajóY IôgÉX øe öé d fMOÉjE»a ádO c á«dH^aH»dó«d™^aæ^adGöbGöbh
 G®Gä' ÉMç†ON ;ÉüHá«iædG»^ajóY 'f^vf^aHá°UÉN äGgÉe™Vh ÓN øe dPh
 ç†ON ;ÉüHá«iædG»^ajóY çUÉ °TCG™Vh ;ÉüHá«iædG»^ajóY á«iædG
 .(1961, á«iædG G®Gä' ÉM
 °jóY dhCGÉJOÉ »a á«iædG»^ajóY çUÉ °TCG™Vh ;ÉüHá°UÉ d1954 á«iædGáøY
 »dÄHh, zÉ Gø'w 'tá °HÉ«ÉWGe ádOájGöŒ' ...òdGçüi üd-fG Y á«iædG
 ...CÉWGe çüi...òdGçüi üd-fG Y ÉŒS ÉjôG á«iædG»^ajóY øg Ö'üMá«iædG^ajóY ±øG
 .ÉæfG dÉ ahádhO
 GgÉ«Y Œæj' á«iædG G® i ôNGä' ÉMäRöH, »ffÉ dG jø«dGg ÖfÉL dh
 ä'ü^d° ;á«iæL ;G' GÉø H»a ø«WGe ;ffj øb øjòdGçUÉ °T G ÉM»gÉc , jø«dG
 ;G±GWCG hóG1954 á«iædG» »eÉh dG °üØG °UHG dðd, °jdäÉèdGø«fj á«Møe ádÉä
 »äCádhóCájÉMøe Ée Cóa ÉŒL^aH ôM»äGÜÉNSCCæÓ'üHö JÉéóæŒ fCGø«Hø¶ad

»ájóY çUHÉ TÓdá«bÍ» GÉ«df »àGá eÉ«dçüî ùG dP AOjE«fÉueE»a Éj dÉWGe çfuj
 .á«îædG

çÉuf' GYf M «Kfe øe ójó«G Yój ,á«îædG G«HHCUEH dG»ffÉ dGQEW GÓfÉL dh
 á«SÉ«údhá«fó«dCYf édHá«UHÉ dGäÉbÍ» GÉæ É«S' ,áÉHó«dCYf édHá«îædH édG
 Y Oó«ú «Kf«dG òg áaÉ çG dGQET Gøe óH h.IG«dH ØÉdCYf èHá ««dG Jh
 .É ØW »àdCYf édH««adG»a ö««adG óY ÜfLh

**óèdhá«îædH édG YóJ »àGá«dhóGäÉbÍ» ÍH«fÉNdGádhóG GæE
 á«îædG G«Høe**

.á«îædG G«Há«UHÉ dGá«dhóGäÉbÍ» G dG-îjQÍ ájÉd°«táj hCYOÉ«üj hG; É«H«bÍ»«d
 çUHÉ dG»dhóGó;«É á«SÉSCçÉufEGYf M «Kfe øe OóY dG°«tG HÉ«dG»a -fGó«Z
 ó«H édHá«îædH édG°«tJ »àdG, ØÉdCYf Má«bÍ»«há«SÉ«údhá«fó«dCYf édH
 çüæ »àdhIG«dóV ö««adG É«T«L YAE† dGá«bÍ»G dbch,¥f édG»a ö««adG
 á«îædG f »aIG«dóV ö««adG óY YÉc á«îædHIG«d Máf«V YáM«U
 çG dHÉ«G«éJh.á«îædG»a Éj dÉWGe èHcSÉ«dG dE.OFçGøµj ...òdGí«G hC dG
 ájÉd-«Y YOE«üj °d-fG' E,2005 çGj«M»a Ó«SEG»a ØÉdCYf Mó;Y Y«bÍ»«çÉ«H
 .á«îædG»a édG ØÉ d«°«tj ó;«G«gh,-îjQÍ
 1990 É«G»a Qfá«SóG jó«øæ ájQfá«SOAi OÉ« »g á«dhóGçÉuf' GYf MAi OÉ« çGÉ«Y
 .Qfá«SóGäLÉ«O»a IOQh É;fG«M

»dhóGç ffÉ dh»fÉNdGç ffÉ dG»a á«îædG G«Høe óèdG

ábÓ«G f Jh-««é ádhO dG-HÉ«fíGó««hGá««é ádhóHó«G«S«HJ á«f fÍ«b ábÓY »g á«îædG
 á«îædG fjØe çGí«táj Gøµgh, Oó«G«ÖfÉL øe ´f«tî dhá«dhóG«ÖfÉL øe ájÉ«édGçSÉSC Y
 :á«B«ó«UHÉ«Gøe çfuj
 .äÉ«Gá«h¥f Møe -dÉ«Hçüî TOfLh-
 .»dhóGç; É«udh íeÓ«dGí«Oó«éé ádhO fLh-
 .á«dhó«dh Oó«G««Há«f fÍ«há«SÉ«S ábÓY fLh-
 á«îædG»«ájó««dä«îædHá«dhó«dh Oó«G««Há«bÓ«G»a î dGøWGe áa««é á«S«G«dG òg hÉ«Jh
 .ó«UHÉ«G òg Af«V Y É«G«h J»àGá«f ffÉ dGÜÉ«S« ç; É«H«»a

**á«fÉNdGá«îædGUE«E
 á«fÉNdGá«îædGÉ«f**

TMVh á«É»Gáaf ùG µŃ á«f»áG(1923) ; QfđlógÉ ÖLj^aHá«É»Gá«ú»é dGáÉuf
 ; Éh, á«É»Gáaf ùGøe QóL ; É«É»Gáaf ùG òg ijQÉ àMh.Éyá áî ùG»áG hóG
 «É»Gáaf ùGÜÉú«É»Gáaf ùG òg ijQÉ àMh.Éyá áî ùG»áG hóG
 Gg òMNG»áGá hó dá«ú»é dGá«É»Gáaf ùGøY ì ù«é»bG...G»a ø«á» áG
 hGá«cò»áGá«É»Gáaf ùG MGfÉ ; G Yh, á«É»Gáaf ùG ; á«É»Gáaf ùG S ùl ; G Y Éæ QóL «b' G
 • hŃThIOéé á«æR je ø^aV, á«É»Gáaf ùGøY áî S»áG hóGøe i òNGáDá«É»
 ò«É»Gáaf ùG ; QfđlógÉ fNOijQÉHó«É»Gáaf ùG ; É«É»Gáaf ùG»a ø«á» áG TM^aL òMNG-«Yh.á«é»
 «É»Gáaf ùG«É»Gáaf ùGøe øg ø^ae (1924 çù«É»Gáaf ùG ÜB30 ijQÉ 2825 QG dÖLj^aH
 Éc.IOéé á«æR je ø^aV ÉgòZ hGá«cò»áGá«ú»é dGáaf ùG M° ; d ; fuj ; G Y, ÉµM
 ò«É»Gáaf ùG ; QfđlógÉ dTMVhijQÉHó«É»Gáaf ùG hóG»a ; hofLfeh»É«É»Gáaf ùGøe øg øjòdG»ÉY G
 ; G d, ÉH° ; MS S' G, áGøe IóY äOe IOéé je ø^aV á«É»Gáaf ùG«É»Gáaf ùG M
 .É«É»Gáaf ùG ; JOY ÉM»a je ; hO«É»Gáaf ùG«É»Gáaf ùG W M° ; áY Gø«É»Gáaf ùG äQ°U
 óV äÉ»V ÉJP óéHá«ú»é dGøe QÉ«É»Gáaf ùG ÉµMhá«É»Gáaf ùGøe QÉ«É»Gáaf ùG ÉµM µùh
 á«É»Gáaf ùGøe d.É«É»Gáaf ùG ; É«É»Gáaf ùG ÌNUG...òdG° «b' G»a øjofLj^adGçUÉ TÓdá«ú»é dG GøG
 òJGjTM É«S' ÉµM G ò ; dÉ«É»Gáaf ùG«É»Gáaf ùG«É»Gáaf ùG M GáÉ«É»Gáaf ùG»a N á«SÉ»G
 »áGáÉ«É»Gáaf ùG Gç†«É»Gáaf ùG ÉYÉ«V hGáHf É«É»Gáaf ùG Gç†«É»Gáaf ùG óYh äGç«É»Gáaf ùG
 ; É«É»Gáaf ùG«É»Gáaf ùG á aQh ä NS»áGáÉ«É»Gáaf ùG GáÉ«É»Gáaf ùG ÉYÉæh, ÉµM G òg «É»Gáaf ùG á aQ
 dGøY IOé«É»Gáaf ùG ÜÉNS' ,É«é»çUÉ T Gøe H ; É«É»Gáaf ùG ÖY é«É»Gáaf ùG d»ádh dP ä Jhó«É»Gáaf ùG
 GøGá' ÉMøe ÖY dGi GÉ«É»Gáaf ùG, á«É»Gáaf ùG«É»Gáaf ùG dGç° ; ùGø«É»Gáaf ùG«É»Gáaf ùG T G
 .á«ú»é dG

IO fđHá«É»Gáaf ùGÜÉú«É»Gáaf ùG

.-ÍOjó«É»Gáaf ùG 1925/1/19 ijQÉ 15 øbQCG dGIO' fđHá«É»Gáaf ùGÜÉú«É»Gáaf ùG ÉµM G Yóy
 Y Éc çVQ' GáÉHQçSÉSG Y áhódGá«ú»é dGá«É»Gáaf ùG GøGá' ÉMç†«É»Gáaf ùG«É»Gáaf ùG»† J
 . ódGáÉHQçSÉSG
 áÉHQ Y ÁH»SÉSG µùHIO' fđGóáY á«É»Gáaf ùGÜÉú«É»Gáaf ùG Y »É«É»Gáaf ùG ; fÉ dGçüajh
 .çVQCGáÉHQ Y ÁH...fÉK µùH ódG
 òMNG 15 øbQCG dGøe dhCGIOÉ«É»Gáaf ùG, S a Ü' ÉHG«É»Gáaf ùG»a IO«É»Gáaf ùGøe ódGáÉHQøµh
 á«ú»é dGÜÉú«É»Gáaf ùG ; G dGIOÉ T GóéJh.-ÍO' h ée ; É«É»Gáaf ùG«É»Gáaf ùGøe Ofje çüi T c É«É»Gáaf ùG
 Ofj^adG «é»ùl Oé«É»Gáaf ùG üej (15 QG dGøe 1 IOÉ«É»Gáaf ùGøe dh' GíO dG) ; fÉ dGøe µéHá«É»Gáaf ùG
 .Ü' GáÉ«É»Gáaf ùG Y

°jæk'uaL âfêc Êje (¿fêc d' QHá«uæd»°jôY ¿fêNüj øjød) á«uædG...obÊDÖJøj
 áeÉY IóYÉc, °jd êj à«M, á«fêãNcá«uædHc uædGáææ øe ÉWÉ°SE, Iof Ø'dá«UCC
 ¿Gá«uædG òg øY òNB»ÑLc. Cøµ°j »àdG • h°'uCh ± h°'dHææ°dG òg øe Gó«Øá'uj ¿G
 »dêãH IóM Y ádÉM c»a YGJ ¿GÖéj »àdGá«QÑY' Gc†H Éag ¿GòZ, Éæ ó«Øá'uj
 ÊjôY -ÉÉ H dG»dêãH Êj°jôY...Gá«uædGóbÉ c'uaeJ c†aQ dGá«QÑY' G òg æ...ØDób
 øjødGcUÉ°TCGc†H Y ÑefGób 1994 ÉCG»a QDÉ'üdGc'uaeädG fSøe ¿GhóNjh. á«uæd
 »°jôY Y QH H Ñæf c'uaeädG ÊµMGâfêc PGE í°VGDòZ øe »dêãH. °j dá«uaL'

Y ÁfêHøj°TòdG O' hñ c'uaeädGáLhR Y á«fêãNcá«uædHc uædGá«QÑY' è'uaL ¿Gøµ°j h
 °jZf HóHá«uædGc†aQ M°E øjôUÉ dGó' h' G Y ÊµMÖè'uaLh. áeÉ' G • øT ¿h°'jNW
 .óTòdGøS

Éj«a ÉH, »fêãNH¿òà J »àdGá«ÑL' GIG°dG, áØãì e äAGLÉHÉfG, á«fêãNcá«uædGÖ'uaL Éc
 .¿SQDòGòbh IOèè è«Z á«uaL øe IG°dG

á«fêãNcá«QÑY' GáDòî JG »àdGá«ÑLcG Ód í°uj »fêãNcá«uædG¿fêb ¿G dGQÉT' Gøe óH' h
 ÓdÉæG¿fêc dG»É°G¿h, ò'ü dÉgO' hCá«uædG òg »É° ¿GÑLcGÉ LhRIáhóH
 á«fêãNcá«uædHá uææ à«ÑLcG Gøe øjôUÉ dGó' hÓdÉæh, á«fêãNcG CG Y á«ÑLcG
 . UCCá«fêãN Gøe øjôUÉ dGó' hCG Y

c »a áØãì e • h°Tø°V - øjôTòd h øjôUÉ dGó' h' G Y c'uaeädGÜÉ'ufG¿ET øe ¿Êjd
 G¶f øµd, á«uædG»°jôY O' h' GA' É¿ ¿É ÉM»a á«uædG G°Gá' ÉM øe j¿G- ádÉM
 Gg »YÉ¿e ¿É, É'uaeJ á«fêãNcá«uædGÖ'uaL ød é'uaL GóZ á«uædG°jôY ¿GhóNjh -fG dG
 »°jôUÉ dGó' h' G Y ò'ua Jhá «ÁV á«uædG G°Gá' ÉM øe øedGQÑY' »a c'uaeädG
 É LhRIáhóH á«fêãNcá«uædHá uææ Jh°j«dÉj æ'ò dá«ÑLcá«uaL °èJ ' á«uædG
 . á«uædG°jôY

á«uædG¿G a

µ'uhá«uædG¿G a ä' ÉM Y á«uædG G°Gá' ÉM c†ØN ¿ÉH 1961 á«bÉNGc'uaL
 ¿G ØG¿fµj ¿GÖéj -fG»† J à«M. ¿G ØCGg YoJ ¿GÖéj »àdGSHG†dG Y c'UÉN
 dE...ØDø¿G ØCGg ¿Gøe ócÉG±ó¿H dPh, i òNGá«uaL ÜÉ'uaC GCI RÈ èHÉW h°'ue
 . á«uaL G°Gá dÉM

à«Má«uædGøe Éj aWGe øjôéJ »a áhódG M Y SHG°V c'UÉN µ'uhá«bÉN' G°M†Jh
 øe øjôéJ ÉM»a á«uædÉjôY í Nüj øb øWG°dG¿fc QÑY' Gø«QhNÉ¿G dbd • òà'ul

.GöüMIOöee ä'ÉM»a' GójoéadHá«bÉ»' Gí^aú' h, -àhOá«úal
 »fñãndøµ^aj à«M.ÉjòNL hGÉQãNGÉÉã«fñãndá«úædGó Ø j Gøµ^aj, »fñãndGj ffÉ dG»ah
 Y °üèä'üj j GøPhã«NLGá«úal ÜÉ'úac LGøe á«fñãndG-à«úal øY » î adGQñã j j G
 »NLÉj òà J »adGá«fñãndGIG^adGó Ø j GÉ'j Gøµ^aj h, áhódGcú«RQøe fSò^aH dðHcú«Nól
 Ö fJ j G dEã«fñã Ñ j G Y, Éj LhRá«úal ÜÉ'úac', Éj NW Y AfãH, á«fñãndGÉj á«úal
 -dÉüèä'SGóPH G-à«úal »fñãndGó Ø j ' ä' fÉdG òg »ah. AEüMEGäÓé'S øe Égób Ö f T
 O' h' GQñã j j Gøµ^aj Éc. á«úædG GøGTMVh»a -YfbfdÉjØØ dPhá«NL Gá«úædG Y
 j hO, óTòdGø'S ° j ZfHóPhã«úædG òg çtaQá«fñãndGá«úædHFG'úæj GhGÜ' j hÓUÉ dG
 GñL -à«úal »fñãndGó Ø j Gøµ^aj Éc. i òNGá«úal ° j d j fuj j GáMö°U çüædG • GøTG
 »a ^aG-dfñ ÉM»a É«S', j ffÉ dG»a GöüMIOöee ä'ÉM»a á«fñãndGáhódGøe QG H
 Ggh. dP -«Gá«fñãndGáefüedGó W°ZQÉj cöl -°taQhã«NL GádhOáefuMÉjG ó J áòXh
 øeGóV' ÉãG-HjüQG ÉM»a -à«úalMó Ø j Gøµ^aj ...òdGá«fñãndGá«úædHcúæd'á dG ÉMfg
 .i òNGá«úal á«úædG-af S' ú øe i ód j fuj j G • òà'ú' • É'S' Gá' ÉMh. Éj æÓ'SháhdG

á«úædGIOÉãSE

1961 á«úædG GøGä' ÉMçtON j ÉHã«bÉ»' Gøe á'ueÉ dGIOÉ dGøe á«fñãndGIO ØGcúal
 .IOöee ä'ÉM»ah • hótø^aV Égó a øe Ñb øe á«úædGIOÉãSGRGJL Y
 òg IOÉãSGá«fñãndG-à«úal Ó a ø^adÉj «øµ^aj ä'ÉM Y QhøH»fñãndGj ffÉ dGcúajgh
 -NL f^aHã«fñãndGá«úædGó Øc..òdGcú«NòadGAE dEãbh c »a áefüedøµ^aj à«M.á«úædG
 á«fñãndGIG^adøµ^aj Éc. á«fñãndG-à«úal »fñãndG dEã«G Ée, AGRfdGcúèe »a òi äj QG H
 ÓH»g á«úædGIOÉãSGH. á«úædG òg IOÉãSGÓ W »NLGøe Éj L GóHÉj á«úal äó a »adG
 òg »aTMhób »æ^adGcúî údGj É ÉM»a á«úædG GøG' GøMTMJ »adG fÉsfGøe T
 . dP f'üMóV äHÉ^aV »fñãndGj ffÉ dGø^a†aj fHóTGÉc -fG° GTMé ádÉdG

äã°UfñãÉUÓN

:á«fñãndG • É ædGcú î à'üf j Gñãµ^aj, j fñã»a á«úædGø«fG d HÉ'üGcVøG dEÖHãSG
 JTMÉc á«úædHã°UÉ dGá«hódGó j É^adGTM eÉc µ'üH agál' j fñã»a á«úædGóYçfb j É
 j Gá«M, ÜCGTMIGHÉ'üf dG ób Y ÉgO' hG dG Ccá«úal fájédÉ«S' ° ö«^aadGTMãHã G^adG
 .äãNL' GhããfñãndGáÉMG^adGø«HÉc LódhIG^adGø«H, TMSGH µ'üHájö«J ø«fG dG òg
 ò«úadÉTMSGH' fÉe í adG á«M, i fVfdG óYhçVf^a dHó«al á«fñãndGá«úædGø«fG j É
 çVf^aZ øe ójøj Ée çt^aüGÉ^a†TMÉ á†bñæ äG«úhãGÉj àLGGóU dGájØf, jhãh

.IógÉj dG òj d áeÉY f MOÉj GáH^oUh»ffÉ dGi fá^oa dG Y j ÉÁÑ»a á^ouædG»^ajóYTMVh
 ób á^ouædG«fGh øe GóY j G dG^ota C^ouæðhá^ouædG Yój eÉiæ QÉWG Ég C^oud
 ø«fG dG òg j GÉc .IoaÉaGá«ffÉ dG ÉM GcV^aZ »a ójój Ée óQÉ«a â«dG«fG H»^odG
 .á«fGL' Gá«Ñ dGäP J É«S' , ÉÉ^oa dGøe ô«q dGä ØZGbh, á eÉ ò«Z
 °dh»^oVÉ dGj ò dGøe h' G °üa dG»a É^oQ^o»a áY^oV^ofe j ÉÁÑ»a á^ouædG«fGh j G
 É«Y òe ób ÉM G òg C^o†^oQ^o j G f dGø^oaj á«Éhá«É dGháKöeä^ou^oa dG' ÉVh' G»Y Gð ò^oQ
 .øeòdG
 C^où ée hCá«ÉÁÑ dGäÉ fJüedGáSÉ'S »a É^oüLÉg µ^oüj ' á^ouædG G^oQ^oøe øédGÖLh j G
 äÉÉ °ü dá«SÉ' u dGíoaL' GøY Éc Ö«e ' fV^o dGøg C^oü^oQ Y H, »fÉÁÑ dGÜ GæG
 .á«ÉÁÑ dG
TMVh Yój »ffÉ QÉWG...G' h, j ÉÁÑ»a á^ouædG»^ajóY OjL^ofh»ffÉ ±GäY G Ég C^oud
 øe Gá^oaj ødøjòdG Äh' hG^o j ä^oüaL G^oQ' óMTMVh Q^oÉ^oáHAG'S, A' É^oY f MájÉ^oMh
 .á^oüaL ÜÉ^ouæG
 á^o†^od MOÉj G»a É^oä^oh^oÉ^o H eÉ^o dGQöb' Éhá«ÉÁÑ dGá hódGáSQö dG»^oUj , «Y ÁÉh
 í^oVCh eÉiæh SÉæ °üLTMVhá«Hø«fG dG jó^oQ Y a^oQ^oh j ÉÁÑ»a á^ouædG»^ajóY
 á^oUÉ^o óY Gb ø^o†^oaj j G Y , á«hódGö^ojÉ^odGTMÉ aGáj á^ouædG«fGh øe C^oüñd Hb ò«Z
 .É^oü dGøg »a áf °üGá«É^oüa SÉøe øéJ fUCh äAGLÉH
 óL Gáj øe c áaô^oé á«H^o j «é^oü h j ÉÁÑ»a á^ouædG»^ajóY Ö^oç^oí^o üe AGLÉH»^oUj Éc
 , á^ouædG G^oQ^oä' ÉM • ÉfG fMäe^oVCh äÉf^o Y fJüedGá«ÉÁÑ dG»^oVQ^o G Y
 .É^odóMTMVh Y a^oQ^o
 á«SÉ'S GY f èdG dG^o j d^oUhá«É^oüe Gô«fJh C^oUÉ^o T' GA' É^oájÉ^oèd»ffÉ QÉWGTMVH»^oUj h
 .á^ouædG»^ajóY j fGöj ' °j fGÉ^odÉV
 °e' Gá«V^oæ^oÉ^o fèdG òg QÉWG»a ä«æ dGj hÉ^oadG Y á«ÉÁÑ dGäÉÉ °üGáSQö dGTMÉ üh
 øe øédG Yhá^ouædG»^ajóY ájÉ^oMöj^oQ Y a^oQ^oÉhá c^o dG«ÄLÖ dGj hÉ^oadG Gíóeä^odG
 QÉWGTMVh»a É^o«S' , j G«^odGøg »a á^oü^oüi ä^odGäÉ^oÉ^o dGTMh, °dÉ^oQ fMá^ouædG G^oQ
 Éc , á^ouædG G^oQ^oä' ÉMøe øéJ äAGLh»ffÉ QÉW há^ouædG»^ajóYTMVh Yój »ffÉ
 j hÉ^oadG^oaj j Gø^oaj Éc . «é^oü dá^oá^oFÓ^o dGäAGL' GTMVh, á^ouædG»^ajóç^oí^o üe AGL G»a
 ÁÉ^o† dG dGafé dHö«ÉZG dGöGöa Ó dá«ffÉ dGíóYÉ^ou^oa dG^ojó J jòWøYTMLÉ µ^oüH^oYódh
 .°j ä^oüaL G^oQ' óMTMVh ä hÉ^oad

Rfej' há'íal »a edcúit' T pđ ħG; Euf' Gyf ed»^ađC; ŌY' Goe 15 IOÉđCúal
 .zō«J»a - MQñfGhG-à'íal oe cūit' T; ÉeōM
 .ĸÉfÓdá«SÉS' Gyf ed°gGoe GóMhá«íadCaēÑUG, hódGoe đđ°đÉ»a, fdG
 hódG ĒĴf Af'uf ĸ' G. á«VfđGLOÉ'udGáRfæG°gGoe IóMhá«íadCaē ōÑ' hódh
 , đP đGÓ'fa. á«íadG G°GÍogÉX Af'uf đ, iŉN' Gó'UÉ'Goe OY đGÁÉ'je, iOG
 , IóJÓL hO Af'ufh, hódGđ'Ĥ ÓēfG QHōjō'úG;ō đ»a á«íadG G°GÍogÉX ärōH
 äQfÉđG òg c. á«íadCa«đ'đCÜöedCaé«f ħhōadh ájō'ù đGÍoe;đhÍoe;đGáÉL feh
 oe áđM»a »ffÉ đG; ĸVhâ ĸ -bGhCá«íal»^ajóY đCÚÉ' T' Goe ±' BĸđđM
 .á«íadđH^{ma}đG Y ŌJōal »đCá«ffÉ đGáÉ'edGoe o«đÉđG»a °jeōMÉ'e, cSĒ'đ' G
 , iŉN' Gá«íadG»^ajóY đÚÉ' T' Gyf M đch, »SÉS' G edGōgŉ«fj oe äNđG LGøeh
 đPh, á«íadG»^ajóY IogÉX oe öē đ fMOÉjG»a áđh c á«đ'Đ^aH»hódG^{ma}áe'đGobG
 É'c, á«íadG G°Gá' ĨMđ'ŉN ĸÉĤhá«íadG»^ajó'Ĥ^aUĤN äGgÉ' tmVh ŌN oe
 «G^ađÉ' Qj »đC'Yf edđHá«íadG»^ajóY đÚÉ' T' G^{ma}J ĸÉ'V»a áđh c á«đ'Đ^aHöbG
 .á«đhódG
 ŉ«ūl äGjō đGōđ, äCÁ'üMGOjLh óY áe«f ħhō« cūdá«íadG»^ajóY OY, ĸÉĤN»a
 á«ÉueGoe á«đ'«đGáÉSCōđh äCÁ'üM GOjLh óY Ōējĥ. ±' BĸáÉ' ĸ' Ũ °jfg đG
 ŉeGá'đG òg OfLh ĸ' G, ĸÉĤN»a á«íadG»^ajóY ä' ĨM • É'fGøY áe'adhGōēē °bQÁÉ'YG
 ĸ'f^aej áđh đG; hó äĵ jōđG««f' ùđG«ÄLÓđGŉÉL đ^aūl »gh. ŉcđh±hō«
 ĸ'f^aej' hÉĴf^aej' °; ađhá«íadCa«íadđHf'fĤ^{ma}đG °jđ ej ÉUÉ' TG, É; à'íal
 ēhōđC'YÉ'f ēQ'N ŉjOfđ^ađG ĨW' Gđ'Ĥ'Ĥ Ūŉ'GhōŨG °; æh, IOŉ«e ŪĤS' iŉNCá«íal
 , á'ūāi^ađGáÉ' 'udGi óđ; JŌ' h á é'ū'đGōZ ĨW' Ĥ»YŉTēhōc Ĩf'fĤ -H±ŉā'đG
 ŉb{ á'ŌH; faō'ghí' VĤhōZ hŉ'áéé á«íadCá;éd»ffÉ đG; ĸVhÉUÉ' TGÉ'đjG^aūh
 .z:SQđG

ÖNüH, °j fGá«M. á0°† äüé óL á«YÉ«L GáY^aéé °g ; ÉÄN» a á«üædG»^a jöY ; G dGQÉj
 ; hOæe , á«üædGÜÉZ » a °j °Vh Yoj » ffb QÉVG...GÜÉZ ÖNüH á«üæ d °j JRÉM óY
 á«SESCá á«üædGá«ÉüÉG °j bf ëH^aá«H °j dí á«üh °j ; á ± á«á«fNK ÉHhGó«b ...Gøe
 A' Jg á«NIZ Öæjäh. °«Chá«ÉGá«é°üdcá«éóN^h°« á«dh ædCájóM» a édG æ
 á«üé öZ LC°gRé«áM^h°j ; öbjf °áj ; Gøe É«FN » ÉÉ† dG ÉJæG dEAFé dGcUÉ TC
 . á«JfNKäGæüé hC ÉHh...C°j JRÉM ó« dPh
 á«ÖquHÉJp óëHø«Gf dH °e fg ÉÉ Éæ IóY eGY dG ; ÉÄN» a á«üædG G°GfG°h
 äÉSQ^adG dG ÖQøµ^aj ÉÉ Éæh, I G°dG°V ö««^adG dGfG° ÉÉ Éæh, ÉJG° á«HÉbÉÉfcG
 dÉÉ°L äCG eGY , áYfæe á«á«Há«YÉ«L GájOÉ ± hOX dGfG° ÉÉ Éæh, á«QD' G
 . á«É«édh» ffbÉ dG ± GáY' Gøe °j JÉQPhcUÉ T' G ± ' GÉ éöM
 ; ÉÉ ; ÉÄNá . á«ÉÄNá«üædGá«üf çüSG dÉ ÉÄN» a IôgÉJdG òg ÜÉNSG°gGQøµ^adGøeh
 á«Vhá«M. IóB°e hOø«HÉ^a«ü J°Háæf °üdc ÉUHGáµüJ ; G dE«É«á«Gá«f °üdcá«éJ
 á«JQWÖNÉ' Gø«H- ; GfJdIógÉ«Há«h°«dh- 1923 ÉY ; GfJd» a á«G°dG, í °üdcIógÉÉ
 á«L øe ÉKñoc - Üó°üdc - ÉÉÉf°S á«hOhÉfÉhQ, ; ÉÉ«dG, ; ÉÉ«dG, ÉÉÉJG, ÉUfóa , á«ÉÉjónG
 °«ÉÉ' GóMG» a ...ÖÉ«Y G µüHj^a« j GfÉÉ øjòdGcUÉ T' Gá«üæL çüSG, á«ÉKá«L øe ÉcöJh
 ; fÉNüj A' Jg ; GáöNÝG» dG, IógÉ«dG òg ÖL^aHá«É«á«Gææ °üdcøY Éí °S °J » dG
 °«b' G°V °J » dGá«hódG» a ø«WGe - » é^adG ; fÉÉ dÉÉ°tj » dG • h°üdcÖL^aH- ÉµM
 ÜÉB0 ijQÄH ; ÉÄNÉJG°S » a á«üföÖCájQf ; é d» eÉüdcVjG°dGQ°UGóbh¹ . É«Gí °üædG
 ÜÉüæcHá«còdGá«Há«G ; G a • h°T- NL^aH°¶f ; GfJdIógÉ« Y Á«H2825 Qö dG1924
². ö«üdc ; ÉÄNá«hO» a ø«^a« á«dGcUÉ TÓdáNüæHá«ÉÄNá«üædG
 ; fuj «chÉH^a«dG-d éj øe ÖöÉJ á«^a¶á« ÉµMGÉd á«Vhá«ÉÄNá«üædGá«QfÉJ °K
 ÖfÉL' G Éüé«á«SCá«ÉüÉ ÉtjGÉæh, QfeGøe dÉg ÉÉ dGá«ÉÉ«» a æd «ch dP
 . ÉJÖÉ«Sá«ÉWÉ °Sá«Égó ØHÁ«á«G, á«üædG òg Y á«ÉÄNá«» VQ' G Y øjOFL^adG
 . á«üæL G°Gá' ÉM f°üM dÉi QDäG°KhÖRG°T dÉg Gó' dP øe °ZödÉH
 øµ^ajh. GáÉf Gó' ÉÉ Éæh» dGÉÉ Éæ , á«üædG òg °¶á« dGfGh ä«Gó«b IóY äQ°Uóbh
 » VÉ«dG ; ö dGá«Éæ«S » a ÉNjô J bfj ób á«üædG fVfe » a » Gjóüdc Gæd ; Gá«MÓ^adG

CG^adG, 701 °bQ1924, °eCGáNüY äGöGÉ á«ü°S, 1923 RfAJ 24 » a ; GfJd» a á«G°dG í °üdcá«hG I
 Y á«jô«µf' Hlôáfæe, 36 dG30
 http://untreaty.un.org/unts/60001_120000/14/30/00027480.pdf
 á«S ÜÉB0 » a QDÉüdc2825 °bQQö HQDÉüdc ; ÉÄN» a ; J^a« á«G Gó' h) á«ÉÄNá«Há«G ; ffb 2
 1925/01/27 ijQÉ 1838 °bQá«°SöGÉjôédG, 1924

á«MÓ»U ó«cH»NLÉHáfòà^a dGá«fÁNDGIG^a dGá«uæHá^a G^adGOG^adC†^aH jÓ^a°J á«M
 »àdGäÖjó^aQdG dÉ†jGIGÉ† GQóÉJh.ø«fau^adGi hÉYO c »a âNG»a á«FöNG^ocÉ^adG
 á«uædGÜÉuæc•hóTøe «fi adG dG-èal Éj c øµl^odIO^oQ^adGá«uædGø«fG Hâ èd
 jô dGäÉ«^aQh äÉ«KOK»a äæS »àdGø«fG dGaaÉVGCùp^aG Y H,Égó a ä' ÉMøe hG
 .á«uædGó ØIójóL ä' ÉMh c uæà dá«ÉVGBHóT»^oVÉ^adG
 ,jÉhN»a á«uædG G^oGIógÉX Y ^a«CRó«fHóa CGQ^a«L äGHaGæS cù^aN »dGMòæ
 :G¶f dPh
 ÉjeÉagGÖ^oU »a Ió^oTÑe Nól Éjfc jÉhN»a á«uædG G^oQadÉHá«^aédG É'ag' -
 jhó jÉufÉ µdá«YÉ^aL' Ghá«ffÉ dGájÉ'édH èdGøY 'ÉaóG Y áN^ouæ^adGÉjaGøghÉ^aYh
 .ö««^aJ ...G
 'ÉaChIó^oUÉæ á£NTMVfdG«j^a ádÉ^adG òg Yól »àdGäÉSE^oudhø«fG dGaaó^oIQh^o†d-
 .æRÓdGÍó^oU' G c Y
 óëHá«uædH èdH ,á«uædHTMa dG óQá«ffÉ dGáé«æÉc jÉhN»a ádÉ^adG òg á^ag' -
 j'uj Éje ájfg «f^ogh-æY ±ø^ogh-üi^ouH «üd-fc á«SES' G^oÉuf' Gyf Møe fg-JP
 ,áµ^adH èdG, ^a«H èdG,á«è^oü dGájÉ'ødH èdG, ^o«dH èdÉ Yf èdG»bH Y f'üedG
 .áhdGájÉ'èH èdH ædH èdG
 .Éjbf M Y f'üedG Y ^a«ChTMæ^adGäÉHæ á^oCG òg YAf†dGS«^oü IQh^o†d-
 YÉ^oudG dGof^oáðäi e ÜÉVS' ^ogó H»a á«uædG»^ajóY z««fÁNDG^oøe ô«Ñe Öy OfLfd-
 . á^oü dGäP ø«fG dG P äëJhTMæ^adG X »a j'f'ü^o, jÉhNójó^oØG»aG'édh»i jQadG
 áÉkMádÉ«e »a ,á^a«SQøZhá«^aSQøe ,äÉjfa^odG c Y »aÉj dG É'ag' GofLh óQ-
 á«SÉS' Gyf èdG µHÉc ájfiH»dÉdH á«uæH èdG»gh' G, jÉufG...GfÉM»a á«SÉSG
 »a áLQøe ôZ ádÉ^adG òg jGá«M, á«hdGjÉuf' Gyf M «Kge Éj f'üj »àdGi òN' G
 .Éj èd±Éc ...óL ^aY Éag cùhø«^adGaaÉc äGaaLG Y Éjædf^aT
 ,á«uædH»ffÉ dG±GáY' HÁ' JG M Y ^a«G Y »fó^adTMæ^adG Nøe ô«côadG óQ-
 °jdIóYÉu^adG°jó J óüëHá«uædG»^ajóY cUE^oTCH^oajJ »àdGäÉ^oédG^o¶^o fJ á«M
 .»ffÉ dGjho...OÉ'üab' Gh»YÉ^aL' Gøjó«^oü dG Y ájÉ'édH
 »àdGø«fG dHá«uædG»^ajóY áH fM»FöÑ äëÑH2006 ÉCGájGöH»a á«^oédGäGhóhb
 É'c .á«^o«ÑædHá«ffÉ dGá«MædGøe IógÉj dG òg »a ^a«dG±ó jH, jÉhN»a á«uædG Yól
 Y IAÉV' G±ó jH, CGaaÓd»ffÉ dGTMVfdG Y ^a«HÉjeÉ'agGQFG»ah, á«^oédGæeÉb
 ÉjLhRá«uæH «aj É«^aÁLOHhG»NLÉHáLhø^adGá«fÁNDGIG^adGóV ö««^aadHÉ^odG
 Éj'ü^o »àdGfÉ^odG dGaaÉVG, jÉhN»a á«uædG»^ajóY Öy øe ójó j ób Éje ,Ég^o hH

áæd dGRGfe ôjô J OGGYHâ«[®]édGâeH, áeHÓdáNâHj HâN» a ÁLÓdhá«NL' GIG^adG
 FÉue »a j HâN» a IG^adGóV õ«^aadGóüedG-Lh Y HâN IG^adGóV õ«^aadG Y AE† dG
 Égôjô J »a ôjô àdGâL'UfâHIG^adGóV õ«^aadG Y AE† dGáædàòNGobh, áeH' Ghá«üædG
 ôjô àdOGY' GQBW» a F^a«S' h, FÉ^adGôg »a...ô†èàdGâ«[®]édG^aY RôHh³. »eHâ dG
 á«üædG' fVfe YôJ »adGâÉSÊ°üdhø«fG dG» a á^a«[®]áfHá«SQDAGLG dGáLÉedG
 .j HâN» a ÉeG[®]Qoe óedh

ÉeG[®]Qhá«üæd d»ffÉ dG ÉHâdG Y Af†dGS«[°]ül dG±óJ »adGâSQôdG òg àIGâg øe
 HÉMG; HâN» a á«üædG G[®]Gä' ÉMáédÉe á«[®]c Yh»fHâNdh»dhóD; ffÉ dGøe c »a
 .i ôN' Gá«SÉS' G; Éuf' GYf Mhá«üædHóLhÉajGôba c ëd

...ôHâdGi fâü^adG Y á^a«[®]dháüüi ádGâÉSQôdhTMLG^adGIGâh' fVf^adGá«^ag' G[®]fh
 f«GâSQôdG òg ó J jGâ«[®]édGâÉG; j HâN» a á«üædG G[®]GâÉue »a » «NÉadGhG
 a«[®]H üdGôg Yôfâj àM. fVf^ad»ffÉ dGü«^üüædG» a Éæ á^agÉu^c h' GÉ' T» a

GôNÉ, á«üædG' fVf^ad»dHâHá«üædG G[®]Qoe óe dá«ffÉ dGâMâdÖfGL áæÉ dG
 òg »a «èadGóüabGôdh. É«^Y füë dIôaf^adGâÉfÉue' GhÉHá[®]a dGâÉdHTM G
 .á«üædG G[®]GIGôÉX øe óedGÖLHhá«üædG» a ëdGÉg ø«[®]SÉSø«[®]MÉ Y áSQôdG

âÉfÉueGhá«üædG G[®]Q dEi QD»adCÜÉNSÓd»ffÉ dGQBW' G^oja Y áSQôdGâöcQ död
 . «NÉadG» a ÉdóMTMVh dG fUfHj HâN» a ÉJ' ÉMç†ON
 YOEü^adGâUÉ dhGâeÉGâ«dhóD; Éuf' GYf MáfQÉ e á«éjæ áSQôdG òg »a Hó^aYGôbh

ë dá eÉTIQ'U^oSQ±óJH dPh, á«[®]HâNdhø«fG dGTM j HâN Nø øe É«^Y YOEü^adGôZ hG
 S«[°]üdh, á«[®]dhóDçUf^oüædGøe OöY »a -üjôµ' J j Éuf' GYf Møe »SÉSø ëc á«üædH
 ôN[®] »adG; Éuf' GYf ëdá«dhóDçjÉ[®] dhÉ«TMJhá«[®]HâNdhø«fG dGQfEJ i óe Y Af†dG

.-æøch; Éuf' GYf M GâMG FÉe »a ÉGQfÉJhádhóDGIQÉ†édG[®]TÉ
 «èad'á«üædG G[®]Gä' ÉMç†ON j ÉHâ«bÉN' G» ü«RQ µüHáSQôdG òg »a Hó^aYGôbh
 á[®]dG»fHâNdh; ffÉ dGçUf^oüf dGáaÉVG, ÉeG[®]Gä' ÉMøe óedh á«üædGÜÉüædGçüSG

ô«^üü QH' Gôg »a Éæ øü j »adG, ájOÉäL' GÉ«[®]S' , á«[®]SÉS' GÉJG«^üü ç†«[®]H' fVf^adH
 °cFéë äQGôb j ÉM Gç†«[®]» a Hó^aYGÉc. çUf^oüædG òg Éæ^o†äl »adGâ' Fédh • hóüG
 á HÉ ÉéHüMGâfÉ; Gh-fGâ«M, j ffÉ d°cFé^adG òg ô«^üü Y ±föfG±óJH dPhájGôNÉ

frontiersruwad.wordpress.com á«[®]édGTMbfe Y áeHâ dGáæ dGâÉ«[®]Ph...RG^adGôjô adG[®]IG 3
 Y Ióafæ, 1961, á«üædG G[®]Gä' ÉMç†ON j ÉHâ«bÉN' G 4
http://untreaty.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/6_1_1961.pdf -
<http://www1.umn.edu/humanrts/arabic/b080.html> Y Ióafæ á«^aSQôZ áLôJ

»ajóYájÉM Y a^QHá c^adGIóè^adG'e' GáÄg »Ufj Éc .ø«fãÑdGz«aWG^adQ
 á«fãÑdGádhó^dé a^QH,°dÉG hOááÉ »a á^QuædG G^QGIôgÉX øe óè dèjhòadhá^QuædG
 .Éd»ÉfóMTMVhá«HlôgÉ^QdG òg áédÉ^QdæRÓdGäAGL' Ghô«HòadGPÉ JG Y
 á«Ñcàdhá«^aQá«MædG hãaj »fG«e äèH^aCGog É^aµãSGøe óH' -fGá«^QédGó à^Qh
 fMh,IôgÉ^QdG òg °ém fMábOôacGäÉf^Q dG f^QUfd±ójj.¿ÉãÑ»a á^QuædG G^Q
 µdáÑuædHá^QuædG G^QIG dGäCG»adGÜÑS' G fMÉc,Éj Há«^QdGäÉY^aé^adGh/hCGa' G
TMBGdGøe' G Y Af^QdGS«^QuHäèÑCGg æ í^auj »dãÑH.äÉYÉédhCGa' GA' Jg øe
 »a á^QuædG G^QIGøe óè dá eÉjæhá eÉ Io^QUææ áfN OÉjG Yháap^{aa}dG fèdG Yh
 ¿ÉãÑ

á«uædG°jÓY

á«uædG°jÓY dh' GÉJOÉ »a á«uædG»°ajÓY ÇUEH °TCG°M°Vh; EÜH1954 á«bÉÜG±ô°
±ô° »dÉdH°5". "fG Y

.ÉæfG dÉ aháhdÓajCÉaWGfe Çùd...òdGçüi °ud-fG Y ÉÑS Éjô° á«uædG°jÓY
,"çffÉ dG°µèHá«uædG»°ajÓY" »ffÉ dG jô°dGg °uj,ø«ÄLÓd;hÉTá«Vfæ ahh
Y füedGÉÑL°H°aj »dGá jôÉ d' há«uædGáYfaYôÉaj' âéH>ffÉb jô° fgh
Oéj ÉÑL°Há«ffÉb á«Y hGá«ffÉb á«ChOéé fg Gg jô°dÉ.É «CGPÉdGhGá«uædG
dG-fGá«VfædG «†Jh.É á«uæH; f°aj...òdGÇUEH °T°G°g øe Éj°ô°ü ÖL°HádóD
Ñéaj' á«uædG G°P' i òNGá' ÉMäRöH,á«uædG G°P' »ffÉ dG jô°dGg ÖfÉL
ø«Hö°Jd; Ç±GW°G hódG1954 á«bÉÜ' »eÉh dG °üØG °UHG dhd, jô°dGg É«Y
ÉaWGfe çfuj »dGáhdóDajÉ°Møe Ée Oa ÉÑL°H °M»dGÜÑS' GaeÓ°üHö J ÉóáY f°G
°á«uædG»°ajÓY ÇUEH °TÓdábÉÜ' GÉ«df »dGá eÉ°dGçüi °ud dP AÓjGá«fÉeG»a Éd
çffÉ dG°µèHá«uædG°ajÓY :á«uædG»°ajÓY øe çÉYff Éag çG f dGøµ°aj »dÉdH
°tà °H..Oa QGb ON øe hGÉFÉ J á«uædG Y G°üéj °døjòdGCGaCG°gh
f°ajÓYh.òáÉd; çffÉ dG dÉICÉTEHá«uædG°ajÓY ÇUEH °TCG°g...GáhdÓajG«fGh

dÉYOø«Vfæ ô°JÉ 1954 ô°ÑaÑS fçG28 »a Éó°aYG,á«uædG»°ajÓY ÇUEH °T°G°M°Vh; EÜHá«bÉÜG5
,110P°d,1954 jôÉZ; Eüf 26 »a n°P°d(27-0) dG26 Qb H°YÉaL' Gh...OEÜah' Gçüé°dG ó Y
,(»ÉaGáéd) h' Gó é°dG,á«dO fu°UáYfaée,çÉf' ÇYf M,çÉf' ÇYf édloé°dG'e' Gá«Vfæ
Y Ióafæ,849 ÇU,çfÄLÓdHÉ °dhá«uædG ÉP°há«uædG,±b

<http://www2.ohchr.org/english/law/stateless.htm>

Y Ióafæ á«°SQô°Z á°LôL

<http://www1.umn.edu/humanrts/arabic/b081.html>

6 UNHCR, Information and Accession Package: The 1954 Convention Relating to the Status of Stateless Persons and the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness, First published in June 1996; revised in January 1999, available at <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b3350.html>

»ájóY ° jffc äÄMEØY çhöë© øjòdçUË T G°gh™BGdGøeCG°µëHá«iædç
 ájÉèdHªaädççfççàú' h, IòàÉ á«iæl ÓHçf¶lj dP™eh, çffÉ dG°µëHá«iædç
 .á«aVfç

7á«iædç G©YHçUË dç»dóç»f ffÉ dç HçadçUË

ä' Èèdçøe WØY Ióèªa dG°eCGÉJøYGá°SQO äRøHç, á«iælGá«a dÉGÜèdçUË YG»a
 òg Y ÄHçQ J óbh⁸. ø«ÄÖdçGá«iædç»ájóçdäNædçHAG°SájÉèdHªL Nªdç
⁹. òg ájÉèdçä' ÈMèdÉ9 á«iælGá«a dÉGÜèdçUË YGá°SQO dç
 Ióèªa dG°eÓd»YÉªL' Çh...ØÉüàb' Ççù éªdçØY Qçb Q°U, 1949 çùç°ZG/ÜB »ah
 »ájóY çUË T Çhø«ÄÖdç™Vhç; ÈHçbÈHçGáZÉ°U á°SQO dªUË áæd-ÑªHªæY
¹⁰. á«iædç G©' fMi GáçHá«iædç
 èCGG°áj ççQª dçøe çÉh¹¹, ø«ÄÖdç™Vhç; ÈHçbÈHçGáZÉ°U Hªæ dçæÈb óbh
 øµl °dªM, á«iæl' G òjHçUË fççhøH»a á«iædç»ájóY çUË T Hª çªdç Èªªdç

á«Vfç, á«iædç G©GáÈbÈG™VhçijçÈ çüi e dçUË µüHóæü äçjçdçGáªª dç òg 7
 »dóççffÉ dç

òZ áªLòl 1949 Qjffç UN, E/1112/E/1112/Add.1 , á«iædç G©G fMªSQO, Ióèªa dG°e' G8
http://untreaty.un.org/ilc/documentation/english/a_cn4_47.pdf Y óæfæ, á«ªSQ

ájò«µf' Gª dHªá«iædç G©GáÈbÈG™VhçijçÈ, »dóççffÉ dçª«Vfç ø¶fçG9
 United Nations Conference on the Elimination or Reduction of Future Statelessness, Geneva,
 1959 and New York, 1961, Document:-A/CONF.9/6 "History of the two draft conventions, one
 dealing with the elimination of future statelessness and the other with the reduction of future
 statelessness, prepared by the International Law Commission"

Y óæfæ
[http://untreaty.un.org/cod/diplomaticconferences/statelessness 1959/docs/english/
 Vol_1/10_HISTORY_DRAFT_A_conf_9_6.pdf](http://untreaty.un.org/cod/diplomaticconferences/statelessness%201959/docs/english/Vol_1/10_HISTORY_DRAFT_A_conf_9_6.pdf)

G©G Y ÄÉª dç »a Qçcòe, 1949 ÜB ijçÈ (IX) B248 Qç dç, »YÉªL' Çh...ØÉüàb' Ççù éªdç 10
 óæfæ A/CN.4/47 °bQª «KçG, »dóççffÉ dçª«Vfçª HªæÈGáªª' G Nª øe Ióçª Iòcòe, á«iædç
 Y ájò«µf' ÈH

http://untreaty.un.org/ilc/documentation/english/a_cn4_47.pdf
 .ççSfçg » ffÉ »dóççffÉ dçª«Vfçª dçUË dçQª dç, á«iædç G©Gá«iædçØY øjò J ø¶fçG11
 Y ájò«µf' Hªæfæ A/CN.4/50. á «KçG

[http://untreaty.un.org/ilc/documentation/english/a_cn4_50.pdf#xml=http://untreaty.un.org/
 dtSearch/dtisapi6.dll?cmd=getpdfhits&DocId=524&Index=D%3a\UNTREATY\UNTREATY.ORG\
 ilc\dtSearch\Indexes\Documents-English&HitCount=4&hits=2bff+2c00+310d+310e+&.pdf](http://untreaty.un.org/ilc/documentation/english/a_cn4_50.pdf#xml=http://untreaty.un.org/dtSearch/dtisapi6.dll?cmd=getpdfhits&DocId=524&Index=D%3a\UNTREATY\UNTREATY.ORG\ilc\dtSearch\Indexes\Documents-English&HitCount=4&hits=2bff+2c00+310d+310e+&.pdf)

»dódGí fã'udG Y ç† ÑGÉ† HøY Gæc ò^al á^ouædG G^oÇGä' ÈM Afé dGä' ÈM
 øe ç Èh.ø«ÄLÓDTM a^oçHä cfe äffé »àdGäÉk; dGäJÉ ÈHÉ ÉJÉJø «ÄZGøe c äfféç
 .á^ouædG»^ajóY çUE^o T G ø«ÄLÓDø«Hä^oü dGRöÑ çG fcflhóÑGøg »a çVôä^odG
 319^obQQöb »YÉ^oäL' Çh...OEüab' Gçü é^adGQ^oUG1950 çüf^ovZG/ÜG1 »a^oK
 G^oÇG Y ÄÉ† d äÉb^oÉHÇGäçbÉHÇGäZÉ^oU¹²»dódG; ffÉ dGäæd dG-Ñ^oJ^aHÖ W
 13. á^ouædG

,A' J^odä LÉÇGäÉLÉäM GTMhø«ÄLÓDøe Iø«É ÇG^oYTM eÉäG dGäLÉdG; Gø«Z
 ÉÇG»a ó Y...òdGø^aJ^oJ^oÇG»a ø«ÄLÓDTMVfHä^oUE^o dG1951 áçbÉHÇGöbG dGäÇG
 dG-«LÉ^oJ ä«Mä^ouædG»^ajóY çUE^o T G hÉäJ...òdG fcflhóÑGø«^a†J çH1951
 °; fG HÉQÄN çffuj øjødGçUE^o T G Y Éj^oüM Ñæ^o1951 áçbÉHÇG¹⁴. M äbh
 äÄ dG°; Éä^ofÇG^o; ä^ouäL hG°; çjOhG°; b^oéOEÉ f^oV' Gøe Çb^oäçG°; çafN ÖÑuH ' G
 äÉÉ^ouHÄÉ^oM G±fi dGöG ÖÑuHç^ofçä^ouj ' há«SÉ^oüç^o; ÇÇGÇGäæ^oé á«YÉ^oäLG
 øjødGä^ouædG»^ajóç^oäJÉ èçGí çJ áçbÉHÇG' G òg çG dGÉ†JGIOÉ^oT GQéJh¹⁵. øGÖOH
 16. ÄLÓDÉÉj^oç^o • h^oT^o; çä öafal

áçbÉHÇG dGä^ouædG»^ajóY çUE^o T HÉçUE^o dG fcflhóÑG jfÉJ1954 ÉÇG»a^oJ^oK
 á «KfÇGäffé äçbÉHÇG' G ògh¹⁷. á^ouædG»^ajóY çUE^o T GTMVfHä^oUE^o dGäçbÉHÇG' G- á eÉç
 òg äæ^o†J öbh. °; çbf Mø^a†Jhá^ouædG»^ajóY çUE^o T GTMVh YöJ »äçGä«SÉS' G

.....
 ä^oajh1947 Éç (ii) 174 ÇG dÇÖL^ofHäç^oÇGäç^oédÉJÉfÇGöeä^od^oeÖä^oçH ä«Vföe »g12
 »dódG; ffÉ d »éjÇQäçGffädçöj^o »a d^o G-JÖÉ »a ÉeÉJf «Y çüäJ ÉÑuM ä«Vföe çVöZ
 : ä«däç^oç^oç^o Y ä«Vföe çÉJfçQö d^oLÇ, ÉçQöhÉ ffÉfçQfÉJhä«Vföe çY ±ø^od. ææJh

<http://daccessdds.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/038/81/IMG/NR003881.pdf?OpenElement>
http://untreaty.un.org/ilc/texts/instruments/english/statute/statute_e.pdf
<http://untreaty.un.org/ilc/intro.htm#origin>

16h11 äÇGöb, á^ouædG^ajóY çUE^o T G çJÄLÓD(x1) 319 ÇG dG, »YÉ^oäL' Çh...OEüab' Gçü é^adG 13
 Y öafæ, 1950 ÜÇ
<http://daccessdds.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/354/42/IMG/NR035442.pdf?OpenElement>
 ä^oa^oSQöçZ ä^oäLöJ

9^obQä«^oTÉM, ÖYÇGö^ofçG14

Y Iöafæ d^o GIOÉçG, ø«ÄLÓDTMVfHä^oUE^o dG1951 áçbÉHÇG15

<http://www.unhcr.org/eg/admin/articles/1951.pdf>

-üfçQ^oü^adG 16

ÖYÇ5 ä«^oTÉçd, á^ouædG»^ajóYTMVh çÉHçbÉHÇG 17

á«UfaHâ0acHs a ç ffÉ dÖL^aHá«iædG»^ajó«ÉjôüMÉjô«ÉgQóHá«bÉH' G
 . jô«dGö«g o j«a ôafaj' øjôdGá«iædG»^ajóY çUHÉ TÓdáN*iædH*
 ô«HâJ âdhâJ É^agGöMö««bÉH GáZÉ«üH1954 É«G»a »dhóçç ffÉ dGá«Vjðe âeÉbh
 »a ä' ÉédG ðg æ øe « àdGá«ffâdGâdhâJ ø«M»a á«iædG G«Gä' ÉM YAE† dG
 18. Nãü«dG

ÓÑãü«e á«iædG G«Gä' ÉMøe « àdG d±óçJ »àdGá«bÉH' Gá«SCQ°al çGö J °K
 ç†ON çÉH1961 á«bÉH GÖFáY Gáé«æÉH°Jh, hõ dGøe ôæçIÖöüæ dh' Gç fudG«ff
 óáY á«iædG G«Gä' ÉMÖæJ dG»SÉSG µüH±óçJ »ghá«iædG G«Gä' ÉM
 òg â†bh.É ffG ahá«iædGÜÉüçG°«ff äÉjô°ü óá«G çG hódGâUhgobh.ód^adG
 " çGá«bÉH' G

19 "

É« dG«ÄLÖdççHÉ† á«Vjðe dGáéÉ«Gá««édGâNwò«GadGö«Má«bÉH' Gâ NOÉéóáYh
 20. á«j«dG òçH
 Y háüf ÉffGá«iædH édG Y áMö°U Éüæ°d««bÉH' G«ffÉç çG dçIÖÉ† GQéJ
 á«bÉH G É^a«bG»a øjôçL^adGádhódG»a á«iædG^ajóY ÉH^a«aj çGÖéç »àdGç ff édG
 øe « àdGÉ ffG ahá«iædGíæ çü«SG Yh, (á«iædG»^ajóYTMVfháUÉ dG1954
 . (1961 á«iædG G«Gä' ÉMç†ON çÉHá«bÉH G ÉeG«Gä' ÉM
 øµ^aj »àdGç ff édGøe ójó«Gáðã^adGá«dhódçÉüf çYf M «Kfe ø°†al, HÉ^adG»ah
 G«Gøe óédHíö°TÉ áfNõ^adGç ff édGç†«HÉ«S', á«iædG»^ajóY Y NÉad çG
 .»ffÉ dG±GáY' H édhá«iædH édhé á«iædG

Y ájó«µf' Hóafæ, á«Vjðe^a«çüü e, á«iædG G«Ghá«iædG, »dhódçç ffÉ dGá«Vjðe 18
http://untreaty.un.org/ilc/summaries/6_1.htm .

Nãü«dG»a á«iædG G«G YAE† dGá«bÉH G Ég çÉ«bÉH' Gç ÉÉç
http://untreaty.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft%20articles/6_1_1954_1.pdf.

á«iædG G«Gøe « àdGá«bÉH G
http://untreaty.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft%20articles/6_1_1954_2.pdf

11 IÖÉdG, ÓYGA á«TÉdG, 1961, á«iædG G«Gä' ÉMøe óédçÉHá«bÉH G 19

Y ájó«µf' Hóafæ, 1974 h' Gç ffÉ 10 ijçÉ (xxx) 3274 °bQçGöb áeÉ«Gá««édG 20
<http://www.unhcr.org/3dc8dca44.pdf>

á«dhódG «Kf^adG»a á«ìædH èdG

¿ÉÑdáeo^adGá«dhódG «Kf^adG

øe óèdHÉü«üN æ9»àdGá«dhódGáÉbÉØ' G òg dG-î jQÉ ájÉd¿ÉÑ^otaj^od
 «Kf^e øe OøY »a Hé^adG»a ±øW-fGøZ,A' Jø Yf èHá«ìædG»^ajóY ä' ÉM
 óY ÜfLh Y Oó'ulhá«ìædH¿ÉufG c MçSøµl »àdGá«SÉS' G¿Éuf' GYf M
 øeh.¿Éuf' GYf Møe »dH»SÉSG Mfg õ«^adG óY ¿Gá«M,¿ÉudGGø »a õ«^adG
 ábOÇGäP «Kf^adGøe...GÉ ØµJ »àdG Yf èdGááÉ YÉfG Øµj ¿GÇN^adGGø ¿ÉT
 -fÉH^oá«SÉ^ac á«ìædG GÇGä' ÉMøe á«ìædHøej ¿GábôØ áj¿hOÇGá' G c Y
 . HOG

ò«Z hG¿ÉÑ Ñ øe É¿Y YøÉü^adGøZ á«^a«b' Gá«dhódG «Kf^adGøe OøY ÇSøµjh
 IQF^UøSQ «Kf^adG òg^a j^aéé ÓN øe øµ^aj Éag øe .á«ìædH èdG¿ÉÑdáeo^adG
 GèdGi øe jójèJh,Yf èdGáe f^aæ »a á«ìædH èdG-æej ...òdG^o j^adGøY á eÉT
 .á«ìædG GÇGøe øe dÉ¿d¿ÉUQ' Gøµ^aj »àdGÇOÉÑ^adH èdGGø¿ÉÑ
 , hód¿Gó«ÇGøe óH' ,É¿Y ábOÉü^adGádhódG õJ »àdGá«dhódG «Kf^adG dGáaÉVCh
²¹.á«dhódGá«fÉÉ dG±GøY' HÉ Gáð Hæøe e ,¿ÉÑÉ¿æh
 ócÉÉc ájQfáSOI f H^aá »àdG- QfáSOáeo e »a òàd¿ÉÑ¿G dGIQÉT' GQóéJh
 øe' G «Kf^e ááÉch¿Éuf' GYf èd»^adG¿ÉÜY' HÉ- JÇGøb óMG»a ...QfáSódÇüé^adG
²². Iøè^adG

.....
 ,38 IOÉ^adG,á«dhódG óÇGáµè^ad»SÉS' G ÉJáGø^afG,»dhód¿fÉ dGQÉüe øe »dhód±øÇGó^a 21
<http://www.icj-cij.org/homepage/ar/icjstatute.php> Y óafæ

á«ó^adGáÉçÉ^adG fUG¿fÉ ÖL^aHá«ÉÑGø«Gf dáÑuf ájfdH HÉ«Y Yøü^adG «Kf^adG^aaj 22
 çVQÉ^o óáy óYf dG ù'ul ÇN^oHó« á¿G^oçÉ^adG Y" -fG-æ á«fÉdG IOÉ^adG Çüá« à«M»fÉÑdG
 Rfèj' .á«fÉdG Y dhCG «ÉadG Ée »a ó á¿...OÉSG¿fÉ dG ÉUMC^o á«dhódGáGøÉ^odG ÉUMC
 áGøÉ^odGÇGQfáSódG Y ájOÉÇGø«Gf dCYÉfG ó«á«YGáT GáÉ' uG ÉYÇ' ÓÉHø Ø¿' Ç^oçÉ^ad
 áaÉVCh. (1983/9/16 »a QOÉU - 90^obQ»YGáTG fSøe, á«ó^adGáÉçÉ^adG fUG¿fÉ) "á«dhódG
 ¿ÖY' G-...QfáSódÇüé^adG^o t^bÉç ájQfáSOá« H^aá »àdG- QfáSOáeo e »a ¿ÉÑ NOG, dP dG
 òàeh Iøè^adG^oeÇGá^aæ »a eÉVh ÇüS^oJø f^aY ... ¿ÉÑ¿GÉ« á«M¿Éuf' GYf èd»^adG
 ¿hø á' É^adh Yf èdG^aL »a ÇOÉ^adG òg ádhódGóüéJh¿ÉufEGYf èd»^adG¿ÉÜY' HÉ É¿Kf^e
 á«VQ Ü Iø òG,áeo^adG,-JÓjò^oL^o 1926 á«S ÇG^o23 »a QOÉüç»fÉÑdGQfáSódG Á«á«SÇ
[http:// Y óafæ , \(1990/9/21 »a QOÉüç...QfáSód¿fÉ dGOL^aH»fÉÑdGQfáSódG á«á«SÇ òg](http://www.lp.gov.lb/doustour/default.htm)

23. **«Éuf' Gyf' ed»^adÉG;ÓY' G**

¿G Y ¿ÓY' Gøe 15 IOÉ^adGçüađ

" - "

¿G Y ¿ÓY' Gøe 6 IOÉ^adGçüađh

" "

óY Úflh Y çUÉN μúHçüaj ¿Éuf' Gyf' ed»^adÉG;ÓY' G;¿G Y jójó^udGøe óH' h

"¿G Y á«Éd-G-IOÉ çüađ à«M,É Új »àçYf' edçÁfÉ^aV »a ó«^adG

24 "

¿ÓY' GçOÑeh ÉMÇøe ô«çd¿G;Gô«Z, áeö e ô«Z çUf^u »g äÉÓY' G;¿G, ±hó^e fg Éçh Qfá^aSódçáeó e »a NOG-fçÁaÉVÇ »aô^aG»dñó¿;ffÉ çÁáØU ân^uç¿;Éuf' Gyf' ed»^adÉG

26 ...Qfá^aSód¿;ffÉ çøe ÇáL í NUC»dñáH²⁵ »fñá^adG

27. **«SÉ^udháçó^açYf' edHçUÉ ç»dñó¿;G**

¿G Y ó¿Gøe 16 IOÉ^adGçüađ

¿ffÉ 10 »a ñQÉG(3-0) ç217 áeÉçá«^eçççb ÖL^aH^açY¿;Éuf' Gyf' ed»^adÉG;ÓY' G 23

<http://www.un.org/arabic/aboutun/humanr.htm> Y ôafæ, 1948 ôN^aúO/ hçç

2 IOÉ^adG, -úç Q^uçü^adG 24

ÓYç21 á«TÉçd, »fñá^adQfá^aSódçáeó e øe Ü Iô Øçó^uçfç 25

"-fç ò^bç...òç, 2001/5/10 ijçÉ 2001/2 ò^bç...Qfá^aSódçüé^adçççb ó^uçfç 26

Y ôafæ, "

<http://www.conseil-constitutionnel.gov.lb/ar/arabic/arrets.htm>

ÖL^aH É^uf' ç jó^uçáçh^uçbçadçVoYhó^açY¿;á«SÉ^udháçó^açYf' edHçUÉ ç»dñó¿;G 27
ô«M NO, 1966 ôN^aúO/¿;ffÉ 16 »a ñQÉG(21-0) ç2200 Ióè^adG^eÓd áeÉçá«^eçççb

Y ôafæ, 1976 çSQÉ/çPB23»a PÉççç

<http://daccessdds.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/792/65/IMG/NR079265.pdf?OpenElement>

BØç¿;çh.1972/9/1 ijçÉ .3855 ò^bç¿;ffÉ dHçUÉçfñá^adçáeçfçÉç Nøe -Y YØÉ^uç

24 IOÉ dG, -úf Q°úª dG 28

»dóGó j dG «ÑEJ áQíªH f J Ø« àùe AGÑ òe áfjue áÁg »g j Èuf EYf èHá«ª dGáæ dG 29
LQáæ dGøY äÉfª dGøe ójõªd. -HAE†YCG hódG N òe á«SÈ ùdháªfª dGªf èdHcUÈ dG
»dóGó j dGøe Èª j Èh40 CGª dG™LQ, -H f J...òdGªª dGªæ dGcUÈªNG fMäÉfª dGøe ójõªdh
Y ájõª pf' Èhªfae ,á«SÈ ùdháªfª dGªf èdHcUÈ dG

.....
24 IOÉ dG, -úf Q°úª dG 28
»dóGó j dG «ÑEJ áQíªH f J Ø« àùe AGÑ òe áfjue áÁg »g j Èuf EYf èHá«ª dGáæ dG 29
LQáæ dGøY äÉfª dGøe ójõªd. -HAE†YCG hódG N òe á«SÈ ùdháªfª dGªf èdHcUÈ dG
<http://www2.ohchr.org/arabic/bodies/hrc/index.htm>
»dóGó j dGøe Èª j Èh40 CGª dG™LQ, -H f J...òdGªª dGªæ dGcUÈªNG fMäÉfª dGøe ójõªdh
Y ájõª pf' Èhªfae ,á«SÈ ùdháªfª dGªf èdHcUÈ dG
<http://www2.ohchr.org/english/law/ccpr.htm#part4>
Y á«Hª dGªªªSQòªZ áªLòJh
<http://www1.umn.edu/humanrts/arab/b003.html>

31 "

Y QhóHOóuj á«SÉúdhá«fó«dYf ëdÉHCUEÉ dG»dhóGó;@G;G dGÉ+jGIQÉT GQéJh
óY GÑE Y túaí »àdG2 IOÉ«dG Éæ³², OGe øe OóY »a Yf ëdG»a õ«^adG óH ëdG
:ó;@GÉj Qj »àdYf ëdGáaÉHf^a«dG»a õ«^adG
."

:"
:ó;@GÉj Qj »àdYf ë dáÑúdhÁÉúdh ÉLôdGø«Hõ«^adG óY Y túaí »àdG3 IOÉ«dG
"

:"
:êGhóD»a Yf ëdG fMó;@Gøe 23 IOÉ«dG túaíh
."

:"
IG^adH LôdGø«HIGÉúdh É«^adG ÉGÉj «Q»a ;Éúf' GYf ëHá«^adGáæ dGäQÉTGóbh
"-fG dYf ëdG»a

33 "

.....
Y ájõ«µf' Gáí údhGó;fG,á«údhÉ @«dG" status "TMVfG" Éag "ócôe" á^a µHó"ü j 30
[http://www.unhcr.ch/tbs/doc.nsf/\(Symbol\)/cc0f1f8c391478b7c12563ed004b35e3?Opendocument](http://www.unhcr.ch/tbs/doc.nsf/(Symbol)/cc0f1f8c391478b7c12563ed004b35e3?Opendocument)

24 IOÉ«dG17 °bQ ÉG «@«dG (1989) ;fKÓádh áúeÉ dGIQhóD,;Éúf' GYf ëHá«^adGáæ dG 31
Y ôafæ, (ØÉdYf M)

http://www2.ohchr.org/english/bodies/icm-mc/docs/8th/HRI.GEN.1.Rev9_ar.doc

ÓYG27 á«TÉ«dG,á«SÉúdhá«fó«dYf ëdÉHCUEÉ dG»dhóGó;@G 32
, (ÉLôdhÁÉúdhGø«HYf ëdG»a IGÉúdh) 3 IOÉ«dG,28 ÉG «@«dG,;Éúf' GYf ëHá«^adGáæ dG 33
http://www2.ohchr.org/english/bodies/icm-mc/docs/8th/HRI.GEN.1.Rev9_ar.doc Y ôafæ

34 ØE dYf Má bÍG

Y 7 IOÉ d»a çüa à«M,á ÈÈhájfj dhá«ædH ØE dG M Y ØE dYf Má bÍG GóçDh
:çG
."

,õ«AJ ...Gj hOÉ °Uf üf »a ÈH±òà© dYf èdGáfÉ°V ÜjLh Y ÈgQóHá«bÍG' G òg çüadh
JÉY Y TM+J Éc, È«a IOGf dYf èdHMa»dG»a õ«a»dG óY Y Èæ 2 IOÉ dG çüa à«M
-«Y áNÉ© dhõ«a»dGøe ájÉ èdG Y a©G»a ÈÈÉjGÉL fe hódG
."

35 "

36 IGª dG°V õ«a»dG ÈjTGªL Y AE† dGª bÍG

ø«Hõ«a»dG óY GÑÈ Y IGª dG°V õ«a»dG ÈjTGªL Y AE† dGª bÍG GóçD
IGª dG°V õ«a»dG «Ñ øe òÑ© à«M™Sç µùHõ«a»dG Gòg áaô©, Lôdh IGª dG
"

°eÓdáeÉGá«é dGQb ÖL fªH È°†f' Gh jóüadh™b fadâ°VøYháóªYG, ØE dYf Má bÍG 34
ôafæ, 1990, òÑªNS/ fjc :PÍæGáóHijç, 1989 òÑªff/»fæGøjôü 20 »a ñQDç25/44 Ióèª dG
Y

http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=A/RES/44/25&Lang=A&Area=Resolution
á«bÍG dG ÈÈ È°†fGIREL' 1990/10/30 ijç 20 °bQ; fÉ dGOL fªHá«bÍG' G òg Y; ÈÈYØFU
.1990/11/8 ijç 45 °bQ, á«SodGÍojoédG, áÈjçjho" ØE dYf èdÍoèª dG°e' GáGg

2 IOÉ dG, -üø Q°üª dG 35

È°†f' Gh jóüadh™b fadâ°VøYháóªYG, IGª dG°V õ«a»dG ÈjTGªL Y AE† dGª bÍG 36
ò«Mª NO, 1979 òÑªüj/ hCç fÉ 18 »a ñQDç180/34 Ióèª dG°eÓdáeÉGá«é dGQb ÖL fªH
Y Ióafæ, 1981 òÑªNS/ fjc »a PÍæG

http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/text/0360793A.pdf

IG^adGó°V õ«^aadG óY Y Éc á«^oædHIG^adG MáfÉ°V Y áMG°U á«bH' Gcúadh
2h1 Iô ØCG9 IOÉ°dG»a AEL à«Má«^oædG»a ÉdÉWNG ëHcSÉ°dG dG...ØD;Gøµaj ...òdG
;Gá«bH' Gøe
."

"
É«Y áBOÉü^adGóay á«bH' Gøe CGfe á^aL Y BØEJ ób ;É ;Éáñ ;G dGIQÉ°T GQéJh
" ÓYGCfcò^adG2 óáñCG9 IOÉ°dGÉ;æ³⁸,1996/7/24 ijQáH
»adG(R,h,0,è) 1 Iô ØCG16 IOÉ°dG dCáaÉVG³⁹,"

ÖÑüCG°G óbh⁴⁰,ájô°S' GáÉÓ°G ðêChödGQÉWNG»a LôdhIG^adG«HICHÉ°dG Y Cúadh
Éfffb áØÉW µdà«Má«^oüi üdG GfM Gä' ÉM»a eÉ°adG Yôj ...òdG»ØFG°dG°bG°dG dG
, É^adGg »a ô°üY »fÉ°adG Rgf d'ôaü°dG ÉÉYg...òdG»ØFG°dG°tjfdÉ°ñ, É^acÉeh
.Gñ°dGá«Møe ájOÉ°dG°cÉ^adGcUE°üaNG»a °U' G»a Nól ÉÉ°t dG òg ;Gfch

.....
1 IOÉ°dG, -üf Q°ü^adG 37

™^aL Y AE°t dGá«bH' dG ;Éáñ É°t fHíæfjè dIRÉL' G1996/7/24 ijQÉ 572 °bQ ;fÉ dG 38
IójóédG,1979/12/18 ijQáH Ióè^adG °eOd æÉ°dG á«^oédGøe Ió^a«^odIG^adGó°V õ«^aadG É°TG
1996/8/1 ijQÉ 34 °bQ, á«^aSödG

-üf Q°ü^adG 39

YIG^adGó°V õ«^aadG É°TG™^aL Y AE°t dGá«bH' Gøe 16 IOÉ°dGøe IQfcò^adGáG ØGcúadh 40
"

:
)
)
)
)
)

IOE dG Y « dC V o e » ah ae E C E J E U f j » a I G d G o V o « a d G Y A E t d a a e d o M h
" ; G a b E l ' G o e 9

41 "

⁴²...o u a e d G « a d G E t G M a L Y A E t d a a e d o M h
» a o « a d G o H e d G ... o u a e d G « a d G E t G a a f e Y A E t d a d h o d G a b E l ' G a S o c
- f G Y E g o g e d h G » a ... o u a e d G « a d G a a o y a « M , a k u a e d G i a e
" " - "

á « u a e d G » a e d H a a d G » a o « a d G o Y Y a M G o U a b E l ' G o g o e 5 I O E d G a u f o b h

ê h o d G » a I o E u d 21 a e E C a U f a d G , 1992 , I o u Y a a d a G I h o d G , I G d G o V o « a d G Y A E t d a a e d 41
<http://www1.umn.edu/humanrts/arabic/cedawr21.html> . Y I o a f a e , a j o S C a b O d h

j o u a d h M b a d a V o Y h a o a Y G , E « Y a n E d h ... o u a e d G u d G a j o L M a d a d h o d G a b E l ' G 42
/ h C ; f f e 21 » a n o p d G (20 - 0) d 2106 I o e a d o e O d a e E C a « e d G G b O L f H E t f ' h
Y I o a f a e , 1969 o j f a j / » f f a d G ; f f e 4 i j Q a H P E a d G o M a N O , 1965 o n a u j O
[http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=A/RES/3068\(XXVIII\)&Lang=A&Area=Resolution](http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=A/RES/3068(XXVIII)&Lang=A&Area=Resolution)

<http://www1.umn.edu/humanrts/arab/b010.html> Y I o a f a e a « S Q o Z a L o h
; j u d E H Q B o e J ; h O 1971 ; G o j o M 24 i j Q E 71 / 44 ; f f e d H a « f a n d a e f u e d G N o e E j « Y Y o E u e
o V a d j a T a H Q e f a g a H Q e a d G E f G , » a G a j o d G » O G f e d G e f a d h N G a d G Q e d G h e a l ' a d E n d G
1971 / 7 / 5 i j Q E 53 o b Q , a k S o d G I o j o e d G , (a j o u a e d G

áaÉc áeAGfe -î jQÉ dG°al °d-fGô«Z, ¿ÉãÑdáeõ e «KGª dG òg c, HôcP Éc á«hódG «KGª dG ÉµMG dG ÉµãM G°áj ' -fGøY Ó°ta, ÉeÉµMGª á«ÉãÑdGø«fG dG ¿ffÉ dG¿G dGIGÉTª Gøe óH' , -æY âbfc»ah. QOH' Gá«ÉãÑdG°cÉª dG ÉcG çüi°T c¿Gá«Møe, «KGª dG òg»a IOQfGô«jÉª dGª Éc óM dG aGfaj »ÉãÑdG »dfjée øjódhøe ¿ÉãÑ»a ódhGi ôNGá«üaL Ö°uacG-fGãÑj °dh¿ÉãÑ»a ódh IGÉüª dHá Qª dGô«jÉª dGª aGfaj ' »ÉãÑdG¿ffÉ dG¿Gô«Z. ÉfÉãÑôÑª á«üaédG ÖLªH»ÉãÑdG¿ffÉ dG»a æð á«üaédG¿GPG, á«üaédG f»a LôdhIGª dGø«H QÉWGeQÉN Ofªª dGódªGáªÉMAÉãªSÉH, GÑª dG»a Éj°üMÜCCª¿L øe óGáÉHQ áÑüaédH-JfaHãÑK...òdG-jódhómG¿Éc PªGá«ÉãÑdGá«üaédGÖ°uaj à«MéGhódG á°SQOçVôª»a ÉµMG òg c ô°Øf ±ªªSh. CchÜCCø«HøªªJ ¿hO, ÉfÉãÑ-d . HOGá«üaédGÜÉuacch»ÉãÑdG¿ffÉ dG

¿ÉãÑdáeõª dGô«Z áªª« b' Gá«hódG «KGª dG

Éª«dG°ªaj °d»àdGi ôN' Gá«hódG «KGª dGøe OøY døb á«üaédH édG Øujh ÉªªH Qª Éc Éªæh ØÉªH Qª Éc ÉªæhIGªªH Qª Éc Éªæ, -î jQÉ ájÉ d¿ÉãÑ øe OøYªª aGfaj - i ôªS Éªc - á«ÉãÑdGø«fG dG ÉµMGøe ÉªªH¿Gô«Z. øjôLÉªª dG . «KGª dG òg ÉµMG

44áLhõªª dGIGª dGá«üaL á«bÉJG

"¿G Y dh' GÉJÓÉª»a áLhõªª dGIGª dGá«üaL á«bÉJGçüaL

"

"¿G Y ÉªæY á«bÉJ' Gøe á«ÉãÑdGIGª dGçüaL ø«M»a

"

-fGá«bÉJ' Gøe á«ÉãÑdGIGª dG «ªªH

"

Y Iõªªe, áLhõªª dGIGª dGá«üaL á«bÉJG 44

http://www.un.org/womenwatch/directory/convention_nationality_of_married_11047.htm

"

-æfGh ; G' CáðÉŃ' G òg »a ÉáðW ÷ ùd ; ÉáŃ ; Gøe °ZòdG Y -fG dCIQÉŦ' Gøe óH' h
 »ÉáŃøe áLhòà dCáŃŃL' GIG^adG M Y ÷üáð à«M ÉOGi òæS Éc É°Uf'üfTM ÉÉ'aj
 ÉOGi òæS É'ch, éGòdG Y áæSAÉŦ fGó'ÉÉ'ŃW Y ÁáHá«ÉáŃdGá«üædG Y f'üédH
 . ÷üæJ äAGLG dGáLÉéd ; hÓÉ^aµMá«üædG ò ; dÉÉ'üæGòŃ

⁴⁵⁰gô°SCGóaGTMa LhÖfÍL' G É°G^Yf MajÉ MáðÉŃG

" ; G Y á«üædG»a Øf.dG édáŃüæÉH29 dÉJJOÉ »a áðÉŃ' G òg ÷üáð

"

øjòLÉ^adG ÉŃWG «é'üæÉ'UÉŃ ÉÉ'f -jód ; G' G, -îjQÉ dCáðÉŃ' G òg Y ; ÉáŃTMfj' ód
 »ŃŃL' G ódHò'S RGL RGHó'Phóh à«Má é^adGQŃ e øe ØE dIO' há «hÓLJ^aH dPh
 í «á'á«ÉÉ'ÉáŃ»a óL fj , »ÉáŃH. á«üi'ü dG GMDáeÉ'Gájòjó^adG»a ÖfÍL' GíòRØi ód
 É'áMÇøe óédG-fÉŦ øe ; fj j ób É'e , á«ÉáŃdG»°VQCG Y øjOfj^adGÖfÍLCC ÉŃWG «é'ü
 . á«üædG»^ajóY dG° ; dÉJ

á«H°G hódGá°ÉÉ'Há°UŃ dÁ«üædGáðÉŃG

ø«á'UÉŃ ø«ðÉŃG Y »°VÉd ; ò dCáÉæ°ü^aN »a á«H°G hódGá°ÉÉL hØe ÓbY aGJ
⁴⁶. ° ; °UÉÉÉ«ÉÉ'f^aáj »àGòZ OOH»a ø«^a «^adCá«H°G hódGáÉáGá«üæL há«üædG' fV^aH
 ° ; dHòZ á«ÉÉédG hO»a ° ; æ øjOfj^adGh. á«H°G hódGáÉáGá«üæL Y É'gÓc Qfè^aaj
 hOí óME dÉ ; °UÉÉ^aáj øe á«üæLh. »HÝ LóHáLhòà dCá«H°GIG^adCá«üæLh, °U' G
 . áæ°é á«üæL ó'HGŃ'üáj °dhi òNGá«HÝ ádH»a É'G^a ; f^a« jhá«H°Gá°ÉÉédG
 hódGø«Høe ; ÉÉ ; ÉáŃ ; G dCIQÉŦ' GQéJh. PÉæGò«M Nól °dø«ðÉŃ' Gøe ÉJG ; GòZ
 . ø«ðÉŃ' Gá°Vh »àdG

.....

òŃ°üjO/ hCG ; fÍÉ 18) °gô°SCGóaG øjòLÉ^adG É°GTMaL Y f MajÉ É'éd á«hódGáðÉŃ' G 45
[http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=A/RES_YI0áfæ A/RES/45/158. , \(1990 /45/158&Lang=A&Area=Resolution](http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=A/RES_YI0áfæ A/RES/45/158. , (1990 /45/158&Lang=A&Area=Resolution)

776 Qð dHá«H°G hódGá°ÉÉL ÷üéé »a á«H°G hódGá°ÉÉL ÷üéé ÉÉ«Y aGh. á«üædGáðÉŃG 46
 ; f^aáj »àGòZ OOH»a ø«^a «^adCá«H°G hódGáÉáGá«üæL ; ÉŃHáðÉŃH, 1954/4/ 5 - 4 é/21 ' 0/
 1955/3/31 ijQÉ 23 0/ 914°bQQòb, á«H°G hódGá°ÉÉL ÷üéé, ° ; °UÉÉÉ«ÉÉ'

47 **Ó'S' G»a ØEdYf MójY**

¿Gaf âelh, áPÉnd-JOÉ çüal à«Má»ædÉHábÓY äP ØEdYf MójY ©GGg Øj
¿G Y "ájfíG"
- "

«Y YOEüj °d-fG' G, 2005 ¿Gjöm»a ój ©GGg Y™bhób ¿Éñ¿G dGIQET' GQéJ
. -i jQÉ ájÉd
, ÉOGi ôæS Éc IQfcòªGó¿GGge™ TÉal á«Éñ¿G»fG d¿GBMÓªGæ-fGÉc
...GI fãñHÖ°æGób á«Éñ¿G»VQ' G Y Ofjªd¿Gãñj °d ÉM»a-fG Y çüal à«M
¿G Y çüal Éc. Éñ¿Gôñj -fã, á«ædG°jóY hój ób ôNB æªH, i ôNGá«æL
. Éñ¿Gôñj ødfjée øjódhøe ¿Éñ»a Ofjªd¿G ØEdG

Y ôafæ, Ó'S' G»a ØEdYf MójY, »eÓ'S' GªJPCªªæ 47

<http://www.oic-oci.org/arabic/conventions/Rights%20of%20the%20Child%20In%20Islam%20A.pdf>

«†ÉJ, á«iædG G«Gá»SQód»dhóG; fíÉ dGá«Vfðe Nð øe ø«dGcUÉ dGQ a dGQhG
 »àdGÜÉNS' Gøe GøY òjò J »a⁵¹á«iædG»^ajóYhá«iædG G«G fMäÉbÉØIGGøY'
 òg «üÜHø«ÄLÓdG; hÞÉdÍóèàdG°eGá«Vfðe äeÉb öbh⁵², á«iædG G«G dG...ØÞ
 :ÜÉNS' G òg RøHGøeh⁵³. 'fVfðÉHá G«dÉJÉHGøe GøY »a ÉäjöèJhÜÉNS' G
 á«iædG G«G dGcVQcGáÉHQh ódGáÉHQøe c «ÑEJ...ØÞ; Gøµ^aj :á«iædGcÜ'SG-
 Q dG...ØÞðóbÉfGá«M«cUÉ dGQ a dG ahôÉN' G»g ódGáÉHQ; Gøe °ZóD G Y
 .ÉHGfæ á«iædG G«G

cSÉS' G «ÑEJ øµd.á«iædG G«Gá' ÉMøe öèdG dGÉø ø«àÉHóD «ÑEJ i OGóbh
 hóD»a ódGáÉHQhG ódGáÉHQÉSESGó^a»àG hóD»a cVQ' GáÉHQ) ...ffíadG
 G«G dG...ØÞ; Gøµ^{aa}dGøehÉWó'üe ÖdÉdG»a Ñ (cVQ' GáÉHQÉSESGó^a»àG
 .ÉHSÑój »àG • hó'üdGóaGf) óY ä' ÉM»a á«iædG

ádÉM»a á«iædG G«G dG...ØÞ; GáGÉÉdGhGøø'üdGøæ Y IO' fdøµ^aj Éc
 òÑø' hÉjò'üM«VQ' GáÉHQó^a»àG hóDGi óMá«iæL ; Ó^aèj øjódhøe øjOfj^adG
 .á«iædG M «ÑEJ »a "cVQ' G' øµèHÉ^a Y aÉJ »àGáGÉÉdGhGøø'üdG

ÜÉZ aiG, OÓ«dGáÑj É ÜÉZ a-fGá«M, á°UÉN ÉWCGcÜ'J äÉSQÉehø«fGb-

Y á«iædG G«Gá«iædG' fVfðe fM»dhóG; fíÉ dGá«Vfðe^aY á°UÓN ø'fG 51
<http://www.un.org/law/ilc/index.htm>

á «KfdG, j'fSOfg »fíÉ »dhóG; fíÉ dGá«Vfðd«cUÉ dGQ a dG, á«iædG, G«Gá«iædG, fMòjò J 52
 Y óafæ, »dhóG; fíÉ dGá«Vfðd...fæ'üdGÜÉµdøe äÉÉ à EC/CN.4/50.

[http://untreaty.un.org/ilc/publications/yearbooks/Ybkvolumes\(e\)/ILC_1952_v2_e.pdf](http://untreaty.un.org/ilc/publications/yearbooks/Ybkvolumes(e)/ILC_1952_v2_e.pdf)
 (á«SQòZ á°LóJ)

«D, ÉeG«Gá«iædG, »dhóG»fíÉ dGá«VfðeJ' Gø«ÄLÓdG; hÞÉ á«Vfðeh; ÓYG6 á«TíÉdGø'fG 53
 2005-11 °bQ, ø«fÉ dGá«

á«íal Y »dñáH üej ; G-ájfg Oběj ; C ØE dG Y Æjô J «èà'uj , Oóª d «é'ul
 á«íal ° j d ; fuj ' É ÈÑÉZ á«M(AÉÉ d) o j Qfé ; a dGhC ÉajCG ÉWCH Éaj ÉÉ ÉtjGÉæh
 »añGäESQÉe dGaaÉVG.á«íal ÜÉúacGøe ÉtjG«Yô'udGøZ ÉWCGªaj obh . IócÉ
 ÜÉúacGøe Óæ ÉWCGøµªj ° dPE.á«íalédG GøG dE hódGç†H a ...OPDób »àdG
 ç†Híª'ul ' á«M,IGªdGóV õªªadG«NG òg d±É†jh.»añáH°jjódhá«íal
 íÑüª, á«íal ájGªej ' ÜCG;É fth àMø ; dÉWCGø ; á«íal ÜÉúacHAEÉúedø«fG dG
 .á«íalédG»ªjôY ÉW'G
 ôZ ° ; JO' h ; Éje ; ÉÉ ÉM»a á«íal.»ªjôY dGAEÉ dGó' h'G fèaj ; GÉtjGøµªªdGøeh
 j Ée É'VQG Y OÉjG°aj ...òdG ØÉ dÉª«íal.»É© f«dG hódGáÑÉZ ; G'G.Éahø
 .á«íalédG GøGä' ÉMøe

ÇSÉSG Y á«íalédGíªJ IO' fGádhOá«íal ; fuj ÉéóáY Óæ , á«íalédGø«fGh Réá áé«af -
 ...OPDÉe) , ÇVQCGáÉHQ Y AÉHá«íalédGøjódGfGá«íal ádhOíªJ ø«M»a ódGáÉHQ
 .(Ió«N' GádhóGá«íal ; Óªej øjódhøe dh' GádhóGçVQG»a OfjªdGá«íal GøG dG
 AÉH dE OPDÉe , i òNGádhO äÉj°'ulª ÉÉ ádhO a á«íalédGäÉj°'ul ÇVQÉ ÉM»a hG
 » î áHHSÑªªdGø«fG dG Réá d áÑüalHøe'G dñc . ø«dhóGøe ...C a á«íal ; hOòØG
 íª'ul ÉéóáY : ø«áÉdGø«fG øe ...G»a á«íalédG°jôY çüi'udGíÑüj ób á«M, á«íalédGøY
 . i òNGá«íal ' hCGÑüaj ; G; hO° ; á«íal øY » î áHCGªªOdÉ ádhO»a á«íalédGø«fGh
 á«íalédGøY » î áHÉ ádhOíª'ul ' ÉéóáY á«† dG òg a ø«fG dGø«H Réá dGÉaj obh
 î aj àMÉª«íal íæ i òNCGádhóGç†aòJ ÉªH, i òNGá«íal ' hCGòØGÓ'üaj àM
 ° ; á«íal øY » î áHCGªª' GÉ ádhO ø«fGh ÖÉÉJ ÉéóáYh, á«UCC-ª«íal øY ' hCGòØG
 °jôY OòØGíÑüj , ÉjódááWGªdG Y f'üè dÖ ÉH ó adG Y øjQÓB Gf fuj àM
 .IójóédGááWGªdG-èæ °aj àMá«íalédG

Öè'S dGá«üi'udG GfM G»a ôªªadG...OPD; Gøµªj hódGç†Hø«fGh ÖLªªH-fGÉc
 êGhóG ÓéfGhG»añdGhG»ÑL G Ñøe I fªÑH±GàY' GHG»ÑL Gøe êGhóÉ , á«íalédG
 ; ffb ; fuj ' ÉéóáY , ä' ÉédG òg c»ah.êGhóÉHãÑüacGob á«íalédGáfÉ ÉM»a
 ÉÑS äGªªadG òg ôÑ© (... , »añªdGá«íal ádhO hGêhóGá«íal ádhO) i òN' GádhóG
 GfM G»a ôªªadG...OPDobh . á«íalédG GøG dGäGªªadG òg ...OPDób , á«íalédGÜÉúac'
 Ñ á«íalédGªjôY áLhódGáfÉ ÉM»a á«íalédG GøGCGªªSG dÉtjGá«üi'udG
 .êGhóG

– ódGfGhGêhōdGá«íal T^MU o«Yo'udGōjō'UÉ dGō' h' Gá«íal hálhōdGá«íal âfÉ É^hch
 ä' ÉM dGj ÉudGō; Há«wfgō«fG dG»a ± Óàn' G...OjDob – á ÉÉGLóMhGñÉ ÖL^fH
 á ÉÉCG Ñ ðe Éjfg a T^MUaj – à«íuédódGfGhGêhōdG;G a jÉ: ÉM»a á«íal GCG
 .i òNGá«íal ÜÉ'vacG;hō

à«Má«íuédG GCGÜÉNS' Égō«íu» a dP o«ÄLÓdG;hÉT'á«Vfæ âe°VhGóbh
 áLhōdGá«íal o«âHc'uaî J»adG JÉ«S' hēhōdHá G^adGō«fG dGc†H;GäQÉTG
 êhōal »adG^a dōμ^aj à«M,IG^a dá«íuédG GCG dG...OjD;Gōμ^aj, êhōdGáé«af
 »a á«íuédGÉgō Ø ÉjâhO«fGh âfÉ: ÉM»a á«íuédGá'jóY í ÑüJ jGÉñLGE'üî T
 Égō Ø ÉjâhO«fGh âfÉ: hG,ÉjLhRá«íal Y ÉfÉ J °üèJ °dh»ñL Gøe ÉjLhR ÉM
 ÉjLhRó Y í°üfCGPEG.á«íuédG°jóY ÉjLhR;Éch»ñL Gøe ÉjLhR ÉM»a á«íuédG
 °dh,êhōdG ÓN ðe ÉjâñuacG àGá«íuédGáó ah,ÉjLhRá«íal Y Éj f'üMóPH
 .ÉfÉ J á«UCGÉj'â«íal Gá'ü

øY » î äHÉj«aWG^ad hódGc†H«fGh í^aü' à«M,øWG^adG Ñ ðe ...CGG G^a áé«af -
 .á«íuédG GCG dG...OjDob É^ae ,i òNGá«íal °;HÉ'vacGøY o'J'adGc†H°;â«íal

áeÉbGøWG^adG ÉbG ÉM»a jffÉ dG PHá«íuédGÖë'ü' ob i òN' G hódGc†H»ah
 ø«íuédá«dG Y Éj°üM°μédGōg hódGc†H ÑÉJh.á jfWÍó'déQÉ dG»a Ió^aüe
 ó ÑGá«íal øWG^adGōg Ö'üaj °d ÉM»a á«íuédG GCG dG dP ...OjDobh.Éj'â«íuédH
 hGøWG^adGøe áñZQáHá^aHáeÉb' G òg °μédGōg ÑÉJ »adG hódGñPH. -«a °j ...òdG
 .ÜGäZ' GhIóéj dG»a Çíuédá«dG

Öë'S /á«íuédGøe ójôéäðH±øG Ée hGáhódG Ñ ðe óMh±øWøe G^a áé«af -
 áeÉb' G PHá«íuédGÖë'S °aj jGōμ^aj, hódGc†H«fGh ÖL^fH-fGPG, ÇíuédG
 .HÉudG°;â«íal ó H»a á jffÉ dGáeÉb' G PHø«íuédá«dGáÉM»a hGéQÉ dG»a á jffÉ dG
 »a Çíuédá«dG/ øWG^adGáñZó dáé«af á«íuédGøe ójôéäðGñG°ä' ÉédG òg »ah
 á«íuédGøe ójôéäðG;fuj à«Mä' ÉédGø«Hä' ÉédG òg ø«Hö««adGøe óH' h,ÜGäZ' G
 .áfÉ CGøe Éyff

.ájGöa ä' ÉM»a á«CGáÉÉ' üdGøe äCGG HhG;ffÉ dG PHá«íuédGøe ójôéäðG°aj ob
 .øjō'UÉ dGō' h' GhG/hálhōdGá«íal Y' hGójōéäðGñG°obh

fNódG:IOó«e Éj«Y ÁñHáHf CGøe 'fac á«íuédGøe ójôéäðG°aj jGōμ^aj »adGc'üS' Gh
 Ühōj dG, íjō'üJ jhō±øTÖJQhá^aShG fñ, hó'dáeón °jó J hGhCGc'üL »a

øe Ö W Y AfãHãhódG dGÍofGç†aQ, á«Yô°udGôZ Iôé; dG, ájôµ°i°Gãeóí dGøe
 Iô†°a dG Êã' Gøe ÊgôZ hGãfãî dG, A' fG óY hGããÊT°RôéH°µèdG, äÊ° udG
 .ádhóGí dÊ°ü°aH

hódGç†HãeÊb, ...Oãa µ°üH°aj ...òdthA' fG óY ÖÑ°üHã«üædGøe ójôéãdGÖfÊL dh
 hGã«SÊS ÜÊÑSG Y AfãHã«üædGøe »YÊL ójôéãHã°†b á°UÊN ø«fGh Qô°üãSÊH
 .ø«ãWG°a dGøe á eÊc äÊÑlá«üædG G°G dG ðHájOÊä«ajOhGã«boY
 çüæãdGAE dÊc Óæ, á«üædG G°Gøe ä' ÊM dGçüæãdGAE dG...Ojôb dP dGããÊVG
 Af°S hGã' fG óY ÖÑ°üHçüæãd M Öë°S ÖL, f°HhGãjOÊdG-WhóTôãfj óY ÖÑ°üH
 dG-JOYf hG, çüæãdGãdhOøY çüæãd d fÊ°a dGÜÊc dGhGã«RôL °RôéHáfG' GhG f°udG
 . Êãg AE ÑGã«Hã ÊÊudG-ã°üãL ó H

çüi° udGÜö°G çGj hO, ádhóG°M ádÊ°üHã«°GãÊbÓGÍGÊ°üN ...OjôçGøµ°aj Êc
 Ê«dG±Ê†j çGøµ°ajh. á«üædG G°G dGã«üædH°ÊM G»a -ãZQøY áMG°U
 f Jh. áZôdG òg øY çÓY' GÖL, f°HOGã' G°G' »ãdGããVÊ dGãjQD' GãÊSQÊ°a dG
 é°ü° d hGãQÊ dH«j hGó H ôJ i òdGôdGøe ÊÊÊ J á«üædGÖë°üH hódGç†H
 a Gfjfe çüdh, Êüæãe ÊãWGfe GôdGçÊc PÊ. ó HãÊÊ°S i ódá°Qæ IQ°üH-üf
 ±Êc ôZ°°Qæ dG «é°üãdG àMçfuj ó a, Ö°üãdGhG ódG°µèHã«üædGÊÑ°üæ hGãdhóG
 .á«üædGÖë°S óY çÊ°†d

hGÊé ádhO ÓëfGhGÊc dO àSGÊé ádhO «f ä' ÊèdG òg a°üH, «b' G»a äG«J áéãf -
 çÜÊ°T GíÑüj ób á«M, ÓëfGÍôãã óQãdhO ÖGãSghG, áæã ádhO Iojól ádhO áãÓN
 á«üædHã Q°a dGø«fG dG jóG°aj ÊéóãY °«bÊGã«QÑ f ÊM»a á«üædG»°ajóY
 .Íojól ájQOÊãGôLÊGç hÍojól ø«fGh °M°Vh hGããWG°a dh
 »ah. ÊgOjLhAEãfG°M Êjã°üãL »jãd, i òNGãdhóHãdhóG°«bG eÊc ¥ÊèdG°J ÊM»ã
 »°ajóY çfêÑüj, á ê°dGãdhóG»ãWGfe dÊjH ë°dGãdhóGã°üãL íæ°aj°d ÊM
 .á«üædG

ø«fGh ÖL, f°H°jã°üãL °QÊ, á ÊÊudGãdhóGçÊj°S á«üæHã Q°a dGãÊbÊÑ' GÜÊZ »a
 òj d»Ñ°udG RÊãdG...Ojôbh. Ê°VQGÜÊüãG°J »ãdGãdhódhçVQ GãÑüãG»ãdGãdhóG
 Ö°üãdG°«b' GãdhO çffÊ »†j á«Mä' ÊèdG»a Óæ. á«üædG G°G dGø«fG dG
 çüaj' ...òdGãbçfG»a i òNGãdhO Ñøe -ÊÊüãGÖL, f°H-æÊS øY á«üædGÖë°üH
 Êc çãfG ÊM»a òÊNGøe' çGçfujh. A' Êdã«üædGíæ Y áÑ°üãdGãdhóGçffÊ

ájQWGNĕ' G ÓĕfGáé«f á«^aĒGÜöedGÜÉ YGçóMĕc Ē^a«bGÖ^u»^adGadhóGofLh
 .ájôé^adGájhĒ^u«^adG
 ádhóG«H fV^adGöG °¶ā »áGäĒbĒ' G X »a àMá«^uĒL ĞGä' ĒMçóĒJ obh
 øe eĒhí«^uU μ^uHäĒbĒ' G òg «ĒĒJ óY ĒM»a Óæ ,IójóédGadhóGhá ĒĒdG
 »æĒ^udá«^uædGí^adá«^uĒ ĒM^oT'äĒbĒ' G òg •Gä^oTG ĒM»a hGÍójóédGadhóG Ē
 °J ĒM»a hG,Ē^oU ĞeGĒJĒVĒG, fuj ádhóGHá«^u äĒb^oY OfLhçVøĒ , ĒĒdG^o«b' G
 »ĒPh.á«^uædG ĞG dG...Ē μ^uHG^aY IójóédGadhóG Ē øe ábĒ' G ĒMĒ «ĒĒJ
 ÜöedGó¶ájôé^adGájhĒ^u«^adGájQWGNĕ' G^o«^uJh ÓĕfGá«^u¶ā »áGäĒbĒ' Gä' ĒM
 Ğ^aY Ē «ĒĒJ ¶HĒGäĒbĒ' G ¶Hä«^uĒL ĞGä' ĒM N Y Ē^oVh' Ēæ á«^adĒG
 . eĒ ô«Z hG OĒY ô«Z É «ĒĒJ

ádhóHbĒédG°J ø«^u «bG»æĒS øe äĒĒ ç†¶HĒ^o«^aL ĒĒó b ä' ĒédGç†¶ā »ah
 çfuj QĒi dĒā :á«^uædG ĞG dG dP...Ē obhá«^uæ dáĒ^uĒĒHĒQĒi dG MÍóJÓL
 ádhóGä«^uĒL ÜĒ^uæGhGä ĒĒdGadhóGä«^uĒL Y ÄĒ H ĞGĒNG...G»ĒĒjG μ^uHĒG
 ĞĒ^odG»a ÓĒjh.Iöéj dGhÍójóédGä«^uædGç†aQ M...G»Ē^oS μ^uHĒh, IójóédG
 ç†¶ā »a -fĒhóĒ øud. »Ē^udGQĒi dGç^u¶ā«^uædG ĞG dG»ĒĒj' ĞGĒi dG...Ē' G
 ĒéóæY Óæ ,á«^uædG ĞGøe ä' ĒM dG»ĒĒj' ĞGĒi dGí ĞGób ijQĒdG»a ä' ĒédG
 j^adGÖĒ^uH fĒe ö«Z QĒi dGöG çĒĒ^u«^uĒL ájédQĒi dGçSøe »ádhóGäöĒY
 »ĒYĒGób èdGöG çfuj ĒéóæY hG-áSQĒ^adáVhó^odGä«^uμ^udG • h^oĒGĒ^oáSG óY hG
 MçSQĒe ...òdGç^uĒ^uĒGöĒYh (ájf dhGäçjOhGäböY äĒbG) Ğ^uMá«^u äĒĒ
 á«^uU' G-ä«^uĒL çfuj ...òdGäbĒdG»a áĒG òg dG^oæ ö«Z ádhóGä«^uĒL QĒiĒHĒQĒi dG
 .QĒi dG èd-eĒi áSGÖĒ^uHäĒ^oS ób

á«^uædG Y üĒj' -fG' GaaWG^a dÓgĞöĒGçfuj ób ä«^aMájQĒ' GäĒGĒ' G-
 ø^aj' áG j^adG, áWö^odGájQĒEG f^oSödG.Ēæ ,IójóY á«^aĒLĒájQĒĒĒĒ^oĒb ÖĒ^uH
 .áĒ^adGäGä^u«^udG^ojó J Y IQĒ dG óY ,ĒHĒáfG
 øe °jjódçfuj Ē^oZQ, Ēæ¶Hádhóá«^uĒL ÜĒ^uæGøY ĒĒMĒGäĒGöéç ä«^aM, ö«^adG-
 a' h^oĒ^udøjöNG ÜĒ TCáĒ^uĒĒHä«^uĒ çfuj ób SHĒQ gh- ádhóG äĒjĒb SHĒQ
 f^ohGçjóedGçYö^oĒGç çf dGç^oüæ^oĒGçSĒSG Y ö«^adGçfuj obh. áaWG^adG^o ; èæ
 obh.ø«^ufG dG a^o Y ö«Z øY ĒĒ^oĒ hĒæY , i öNG eGY ájĒG, ^oSĒ^udG...ĒGçç^uædG
 .ö«^aJ Ē «ĒĒJ Y Öjól ¶ĒG IQĒV á^odä^a«^o†J ¶Ēj^o«^aJ ĒfG«^odGøY Ēj

¿ÉÁÍ»a á«úedG 6^oIGUËNSG

-a á«úal. 6^oIGá' ÉM dÉJÓJ¿ÉÁÍ Y Ñaj Ée ÓYGIQfcò^adGUËNS' Gøeh
ÉgRóHC, IO6^e ÚËNSG dG¿ÉÁÍ»a á«úedG 6^oIGÓJ¿á«M. Ñaj' Ée Éjæh
â^a¶f»adG¿RfdIógÉe QHáÉuf á«ÉÁÍGá«úedG¿Gá«M, °«b' G»a ô«adG
, á«ÉÁÍGáæ' údGøY âî' úfG»adG»VQ¿G»a ¿f^a«j jòdG¿UÉ' T' Gá«úal
IógÉe â ÑWóh. »fÉ^aQGá«úedG¿ffÉ dÉ ahø«fÉ^aY ÉjÉYQ¿hóÑ¿GffÉe jòdGh
⁵⁴.á«úedGhá Q^adGIógÉe dG É^aMG OGe »a Qpc ...òdG2825 QG dGOL^aH¿Rfd
ô«úh¿RfdIógÉe dÉ^aQ¿RAN' G Mhá«ÉÁÍGá«úedGá«¶f»adG¿QG dG¿GhóÑh
á«úedGøe ¿UÉ' T' Gøe O6Y OÉ^aNSG dG¿Góh Éj «ÑEJ á«Qch¿QG dG òg
ócG...òdG⁵⁵ 2825 QG dGOL^aHÉf fÉb AEufGá«ÉÁÍGá«úedG¿Éuf, Gøugh.á«ÉÁÍG
áæS ÚÉSO ijQÍ »a ô«Ñ¿dG¿ÉÁÍ»VCG»a É« e á«còdGá«ÉÁÍGøe ¿É øe c M
QG dGog ÉYh⁵⁶.á«còdG¿j¿QÍ S' ùl ¿G Y á«pédGá«ÉÁÍGá«ÉÁÍH1924
á«ÉÁÍG¿NúacHá«còdGá«ÉÁÍGhó a obháæS Iô'úY »fÉ^aK'gô^aY RhÉj¿j jòdG
ÚÉSO ijQÍ øe AGáHø«æS á je ÓN á«còdGá«ÉÁÍG¿ÉANG MÉ^aµMá«ÉÁÍG
dG É^a°f' G¿QÍ j¿Gáæ' é á«bøY d¿f^aaj jòdG¿UÉ' Tód ÉYGE^ac⁵⁷, 1924
Éj¿QÍ ádhóG J âeæ PÉ 3 IOÉ dGOL^aH' jbøY øe »dÉ' GájôacGá«MádhóG
á«ÉÁÍGó a dG...OÉ^ad Q¿ANG¿É Jfcò^adG¿RAN' G M^aQSG...òdG¿úí' úd
ÓN á«ÉÁÍGá«ÉÁÍG¿ÉANG M»fÉÁÍ' UGøe ø«Há^a d QG dG ÉYh⁵⁸.á«ÉÁÍG
àM, ø«Há^a dQ¿RAN' G je ójó^aJ óQÍ »a OJ obh. 5 IOÉ dGOL^aH, IO6^e á je
.1958 ÉY
Y ÁÉHø«ÉÁÍ' gQÍNY¿fÑÉj jòdG¿UÉ' TódáÑúalHá«SÉs' GáÉú^adG Ñh
»a áeÉb' ÉHá á^adG IOÉ dG òg ô'UÉY äÉNGá«ÉieG»g, dh' G-JOÉ 2825 QG dG
FÉSh äí e ÑJ'cÉ^adG¿GhóÑh.»fÉ^aQG °U' Gh1924/8/30 ijQÍH¿ÉÁÍ

ÓYG2 á«TÉ dG, á«ÉÁÍGá«ÉÁÍG¿fÉb 54

1805 °bQá«^aSodGIójóedG, 1924/9/19 ijQÍ ô«Ñ¿dG¿ÉÁÍádhó'cÉM dG»eÉudG¿V¿dGUÉac o¶fG55
1924/10/3 ijQÍ

1 IOÉ dG, ÓYG2 á«TÉ dG, á«ÉÁÍGá«ÉÁÍG¿fÉb 56

2 IOÉ dG, -úf Q^oú^adG 57

3 IOÉ dG, -úf Q^oú^adG 58

Y OÉ àL' Gô àSGôbh. á«üî ùdGáasNÍHÉ c⁵⁹ á«^a SôdGäÉÉNK ÉHCAóH, äÉNK G
 FÉSh µHäÉWÓdá Hb ájOÉ áQCh fg 1924 áæS »a ç ÉÄN »a áeÉb' G•ôT ç GQÉNYG
 ÉM»a á«üî ùdGáasNÍHóÉL »fÉáQÇ °U' GäÉNK; GäôNÝGabh»a⁶⁰. äÉNK G

⁶¹.i óNGäÉÉNK°jô ádájOÉ dCádÉäS' G
 ø«WóùdG ëJ äÉNK;G,IOóe äÉNK FÉSh Gô àSGá«fÉeGøe °ZóðH, hóNj -fGôZ
 ádÉäS' GÖNúHG, FÉfGç†PHRÉM óY ÖNúHÉ«S', ÉBÓj'S GøGÉFOøµj °d
 ô«^aáCáµée äQÉTCÉc äÓéùdGç†PHóAJ ÖNúHÓäe, ÉjHáµé^adGóJmádjOÉ dG
 »^ajóY øe OóY OfLhóUj ç Gøµ^aj ...òdGøe' G. äbfg eÉY ÖNúH⁶², Éj eÉµGç†PH»a

. f«Cá«üédG
 øY ÉgQhHáéJÉdç; ÉÄN »a á«üédG G°GACç J ç Gøµ^aj »ádGi óN' GÜÉNS' Gøeh
 ,ô«NúGç; ÉÄN ç Éj ùd á^aj »ádGäAÉÜM GäAGLChóYgç »g á«ÉÄN Gá«üédGÉuf á«Öc
 ø«NÉ dhø^a«^a dGø«ÉÄN Gí ùe ±ój H1932h1921 »eÉY »a ç AÉÜMG üMá«M
 ôcWj AÉYCh, »ÉÄN °UGøe øjôLÉ^adç; ÉÄN »a ø«^a dGÖFÉL' Gh äbfe µúH
 ÉufG...òdG2825 QG dGQG°UG Nòæh, ÉjQ^aSh ç ÉÄN Y »eÉudGçVfØdGGHó a .çSfØ
 ,ô«NúGç; ÉÄN »VCG»a ø«eÉudGäÉh äÉjfg øjôéáá«VQ' Gó«†èH, á«ÉÄN Gá«üédG

. »ÉÄN °UGøe øjôLÉ^adçÉc
 çVfØdGøY QÉüdc763 QG dGÖL^aH dPh,1921 ÉQ»a ç Éc h'G»fÉj ùdGAEÜM G
 äÓeÉe ÉJG Y QG dGg çúfóh⁶³,1921/3/9 ijQÉHjQ^aSh ç ÉÄN Y »eÉudG
 ôuf ijQÉ øe øj TGáOKIóe ÖN ô«NúGç; ÉÄN »VCG»a çSfØGTMáéd ÉQAEÜM G
 ádhO»a ø«WÉ dGçUÉ T' G c AÉÜMG°áj ç ÉH °†bh⁶⁴. á«^a SôdGIójóédG»a QG dG

.....
 , á«ÉÄN Gá«üédGøe çUÉ T' GQÉNYGäÉNH Éj 1949/11/29 ijQÉ 398 °bQ fSô^adGóJfG 59
 1949/12/7 ijQÉ 49 °bQ á«^a SôdGIójóédG

á«ÉÉ† dGIóüedG1967 çÉuf 25 ijQÉ 60 °bQ QG b ááÉdGá«fó^adGø«^aáCáµée Éä dG «N S Y óJfG 60
 582 çU 1967

á«ÉÉ† dGIóüedG1965/12/6 ijQÉ 26 °bQ QG b á«ÉdGá«fó^adGø«^aáCáµée Éä dG «N S Y óJfG 61
 982 çU 1962

61h60 »TGfédG,1965/12/6h1967 çÉuf 25 ijQÉ , á«fó^adGø«^aáCáµée^ad26h60 äQG dGóJfG62
 ÖYG

Y ôafae ô«NúGç; ÉÄN á Éæ »a 1921 áæü dAÉÜM GäÓeÉe ,1921/3/9 ijQÉ 763 QG dG63
<http://www.legallaw.ul.edu.lb/luonline/OfficialJournal/Viewer.aspx?DocumentId=21583.xml>

1 IOÉ dG, -úf Qó^adG64

»dġÓdá0ãi e äÓé°S «¶ad °aj ħG Y⁶⁵, Éæ AĦĦ dġĤÉj d«¶ÉdGøe ô«Ħudġ ĦãĦ
 Éc äbfe μüH«ĦããdG«¶ĦãĦdġ»dġÓdh, (A é°ud) øj°VÉdġ °U°G«¶ĦãĦdġ
 ó« e ħüi°T μdġSfġf ôcġJ £Œ ħG Yh⁶⁶, (B é°ud) °;JĤ°uaL ôcP™e AĦĦ d
 äQġM»adġ J °Jh- AĦĦ dġh«¶ĦãĦdġ«ĦhóĦ Ée Y ö«°AJ ħO- äÓé°ud»a -°SG
 øμ°aj ' - AĦĦ dġcP...ġħO- »ĦãĦ c ÜÉ °dġVô°aj ħG Yh⁶⁷, »dġÉdġAE°üM ġ Ħ
 ÜÉ °dġVô°aj Éc⁶⁸. ' fĦehÉh°ue QpY óbCPġ' ġIójóédġġSfġæġIócòJ RġĤHøe
 äÓeÉ°øY ħġġaj ħġaPÉ äÖĦãĦġ feó aj øjòdġġUĦ °T ġ»ÉÉ†b Qġ H...ó adġ
 äP äÖĦãġjó J ġġIÖĦã' ġjó J ġ†aôĤġYh°ue ô«Z IQġ°üH Éæe' ÉĤAG°S AE°üM ġ
 AĦNĤġá Øe ħġaPÉ äÉÉ†jġAE°YĤġÉ°jó J Y ô«dġ °MġGó°æe μüH«¶Lh
 ø«¶ĦãĦdġAE°üMĤġġ dġġg ë e °†b äbh»a⁶⁹. °;æShO' h' ġOöY ħġá « edġajfj dġ
 °;ÉÉ°SG «é°ul °aj ħG Y, øjQĦã dġġġ; ĤġġáÉj°üJ Y AĦÉĤÉ dġ»a ø«° adġ
 á«°üab Üóbġ»a °gAE°SGġó« j ħġG°É« °;ġġÖ Ĥj ħG Yh, á°ÜEN äÓé°S»a
⁷⁰. É«°æ«° adġOÖNġá«°uaL ġĦüacġób ġfġfj °d ÉM»a, °;æÉbġ Ée dġá°ufôa
 Éġfeób »adġIÖĦã' ġí «é°üaĤġfĦóġ ħġ°gób ġ°gġøjòdġġUĦ °TÓdQġ dġ £Yġóbġ
 ÇóãĦ ħG Y, í «é°üadġġjójóédġó dġAGLġÓ Édá°μé°dġøe ó àdôj°Tġáá°S á je
 á j°dĦã øj°ÜÉ dáĦüaĤĦÉġ, øjó°Tġ dáĦüaĤĦĤSfġæġIócòJ AÉYġ fj øe á j°dġ òg
⁷¹. °;æ öéédġ°Mġġġg°g°TQijQĦ øe QĦYġGáæ°S »g
 ÉġjóġL ób AGLġġó« dġí «é°ul äÉŦW°jó J á je ä† fġhóĦ Ée Yh, -fġôZ
 Y ġWÉdġġfh, IQġc°dġá eÉ°dġġ°aj °dġUĦ °T ġøe ôĦĤ ÖöY » Ĥí°cÉ°dġ
 É«†á J »adġGäÓeÉ°dġ äĦĦÉdġ òg ÖĦüHã«Ĥóédġhábf edġġġ°dġ»a i ĤÉódġá«°üJ
 Q°UG⁷², á je ġġ°VGçóej ħġóZ øe fĤj ħġμ°aj' Éġbf É°T ġó°S «bf øe
 ħġó« dġí «é°ul äÉŦW fĦdá je -Ħġ°H £Yġġġb jĦãĦÉjQ°S Y »eÉudġġVfġ°dġ

- 2 IOÉ dġ, -üŒ Q°ü°dġ65
- 11 IOÉ dġ, -üŒ Q°ü°dġ66
- 15 IOÉ dġ, -üŒ Q°ü°dġ67
- 16 IOÉ dġ, -üŒ Q°ü°dġ68
- 19 IOÉ dġ, -üŒ Q°ü°dġ69

ô«Ħudġ ĦãĦãdġ»a AE°üM ġäÓeÉ°H °adġ1921/3/9 »a QÖÉudġ763 Qġ dĦH ë e 70
 ÖYġ63 á«¶Édġ22 IOÉ dġ, 763 Qġ dġ 71

1922/10/17 ijQĦ 1601 °bQá«°SodġIójóédġ, 1922/9/30 ijQĦ 1599 °bQġġ dġáo e ô¶fġ 72

2 fuj 2 G Yh, 1931/12/19 »a Q^oU, A^oE^oU^oM G^o2 f^oE^oH e e 2 f^oE^oH «a ad^oa^ou^oa G^oa F^o00h
 79. 2 j^oL^oE^oa dh^o«a W^oE^o d^o a^ouj 2 Gh 1931 » f^oad^o2 f^oie^o 2 0N^o» a A^oE^oU^oM G
 ä G^oL G^o06M... 2 d^oG 1932/1/15 ij Q^o 8837 f^oS^oa d^oH E^oQ^oA^oE^oU^oM G^o0g^o «a 2 0 J 2 0bh
 ... 2 2 j^od^o2 C^oU^oE^o T^oD^oi^oa^oJ » 2 d^o F^o2 2 ä 2 0 e^o 2 d^o G^o f^o Gh - H^oad^oa^ou^oa G^oa F^o00h A^oE^oU^oM G
 E^o Q^oA^oE^oU^oM G^o2 f^oed^o2 G 2 b^o ä «M^o. A^oE^oU^oM G^oä «a Y^o ä 2 0 « 2 0 u^o 2 0 e e « d^oG^oeh^o 2 0 g^oA^oE^oU^oM G
 2 0 f^oL^oC^oH^oC^oU^oE^oN h^oL^oh^o2 j^oL^oE^oa d^oG^o2 2 Ph^oaj^oQ^o2 f^oa^oed^o2; E^o2 S^o2 0 2 Ph^o E^oY h^oL^o 2 0 «a 2 d^o2 a^o2 2
 » a 2 j^oa^o « a d^oG^o2 f^oL^oC^oH^o2 f^o f^oä^o f^oä^o A^oE^oU^oM G^o H^o a^oTh^o81. ä d^o 2 0 d^o2 2 Ph^oä^o G^o2 Y^o «a 2 0 u^o 2 0
 2 0 e^o2 e^o2 2 Gh^oä^o E^o2 S^o2 2 Ph^oä^o f^oä^o f^oä^o A^oE^oU^oM G^o a^ouj 2 G Y^o82, 2 h^oL^oE^oa dh^oä^o f^oä^o A^oE^oU^oM G^o» V^oQ^o G
 2 0 f^oä^o 2 0 ä^o 2 0 ä^o 2 0 f^oä^o 2 0 u^oä^o 2 0 u^oä^o 2 0 J^oä^o 2 0 ä^o 2 0 Ä^oL^o2 0 ä^o 2 0 Gh^o2 j^o2 0 C^o2 e^o2 C^oU^oE^o T^oG^oE^o «a 2 0 ä^o / 2 0 « j^o » 2 d^o G
 » V^oQ^o » a E^oä^o 2 0 f^oä^o G^oä^o f^oä^o 2 G^o E^o2 ap^o2 j^o » 2 d^o G f^oä^o d^o G^o M^od^oCh^o2 0 N^oC^o2 e^o a^ouj^o G Yh^o83, 2 f^oe^o 2 0 dh
 2 0 e^o2 C^o2 e^o2 ä^o « 2 0 ä^o 2 0 G^o2 0 2 N^oC^o2 e^o 2 j^o f^oä^o L^o2 0 d^o2 G^o2 Y^o ä^o bh » a^o84. ä^o 2 0 u^o 2 0 G^o » a 2 0 i^o 2 0 T^oG^oä^o2 0 S^o 2 0 e^o 2 0 ä^o 2 0 C^o2 j^o f^oä^o 2 0
 ij Q^o » a Gh^oL^oh^o2 0 bh, » 2 0 c^o2 j^o 2 0 U^oG^o2 e^o 2 0 g^o 2 0 j^od^o2 C^oU^oE^o T^o G^o2 f^oE^oSh Gh^o Gh^o 2 G^o 2 0 dh 2 0 j^o 2 0 u^o 2 0 dh
 2 0 C^o2 j^o Gh^o R^o2 0 N° 2 G Y 2825 Q^o2 d^o G E^o2 M^oC^oB^o f^oah^o 2 0 « f^oä^o 2 0 ä^o f^oä^o A^oE^oU^oM G^o » V^oQ^o G Y 1924 U^o2 0 G^o2 0
 15 (C^oS) Q^o2 d^o E^o2 ah^oä^o f^oä^o A^oE^oU^oM G^oä^o « 2 0 ä^o 2 0 e^o 2 0 d^o G^o f^oä^o N^oä^o 2 0 C^o2 j^od^o2 C^o2 0 b^o 2 0 d^o G^o2 Q^o2 E^o2 u^o2 j^oh, 2 0 E^o2 d^o G^o d^o C^o2 S^o2 f^o2
 2 0 Ph^oä^o f^oä^o A^oE^oU^oM G^o » V^oQ^o G^o d^o Gh^o2 e^o 2 0 j^od^o2 C^o2 0 G^o2 j^o 2 G Yh. 1925 ä^o 2 0 ä^o2 0 S^o » f^oä^o d^o2 f^oie^o 19 » a 2 0 n^oQ^o2 0 d^o G
 » V^oQ^o » a 2 0 g^o 2 0 f^o2 0 L^oh^oä^o f^oä^o V^oQ^o2 j^o ap^o2 j^o » 2 0 j^od^o2 0 Gh^oä^o f^oä^o A^oE^oU^oM G^oä^o « 2 0 ä^o 2 0 e^o 2 0 d^o G^o f^oä^o N^oä^o u^oä^o j^o 2 0 dh^o ij Q^oä^o d^o P
 8837 f^oS^oa d^o G^o2 G^oB^oM^o2 0 j^oh^o85. » a^o 2 0 u^oä^o L^o2 0 OH^o 2 j^oh^oä^o 2 0 j^oh^o 2 0 f^oä^o L^o2 0 G^o2 j^o2 0 C^o2 j^o2 0 Q^oä^o d^o Gh^o ij Q^oä^o » a ä^o f^oä^o A^oE^oU^oM G^o
 86, A^oE^oU^oM 2 0 d^o2 E^o2 N° 2 C^o2 S^o2 f^oä^o 2 0 ä^o 2 0 e^o 2 0 u^oä^o 2 0 e^o 2 0 N° 2 0 e^o (C^o2 S^o2 f^oä^o 2 0 C^o2 0 C^o2 0 j^o) ä^o j^o f^oä^o d^o C^o2 0 C^o2 0 j^o V^oh Y 2 0 u^o2 0 f^o2 0 b^o
 87. 2 0 H^o2 0 f^oä^o L^o2 0 C^o2 0 ä^o 2 0 j^o ä^o bh » a 2 0 C^o2 0 ä^o 2 0 G^o2 0 ä^o 2 0 g^o 2 0 2 0 N^o2 0 e^o » f^oä^o 2 0 c^o 2 0 dh
 A^oE^oU^oM G^oä^o bh » a ä^o f^oä^o A^oE^oU^oM G^o » V^oQ^o G^o2 Y^o 2 0 f^oä^o j^o 2 0 e^o 2 0 f^oä^o 2 0 Gh^o2 f^oie^o 2 0 j^od^o2 C^o2 0 « f^oä^o 2 0 ä^o 2 0 N^oä^o f^oä^o A^oE^oU^oM G^o

- 2h1 0g^o2 d^o, - 2 0 f^o Q^o2 u^oä^o d^o79
- 8 IO^o2 d^o, - 2 0 f^o Q^o2 u^oä^o d^o81
- 9 IO^o2 d^o, - 2 0 f^o Q^o2 u^oä^o d^o82
- 11 IO^o2 d^o, - 2 0 f^o Q^o2 u^oä^o d^o83
- 12 IO^o2 d^o, - 2 0 f^o Q^o2 u^oä^o d^o84
- 13 IO^o2 d^o, - 2 0 f^o Q^o2 u^oä^o d^o85
- 16 IO^o2 d^o, - 2 0 f^o Q^o2 u^oä^o d^o86
- 18 IO^o2 d^o, - 2 0 f^o Q^o2 u^oä^o d^o87

«Ph E^o2 j^oL^oE^oeh ä^o f^oä^o A^oE^oU^oM G^oä^o j^o f^oa^oed^o2; E^o2 S^o2 A^oE^oU^oM G^o2 f^oed^o » d^o G 1932/1/15 ij Q^o 8837 f^oS^oa d^o G 80
 1932/1/18 ij Q^o 2606 2 0 b^oQ^oä^o 2 0 S^o2 d^o2 0 j^o2 0 e^o2 d^o, d^o P 2 0 e^o 2 0 ä^o 2 0 j^o f^oeh 2 0 E^o2 dh^oä^o N^oud^o Gh f^oE^oh

h' Gôj'udG ÓN »a °j«⁹⁰, °jJÓÉY ÜHCGÉ eób »adGäÉÉÑG»a °gÉÉ°SGôcòJ °dh
 °jÉÉÉÉ Éée »a á«üi'udG GFM GÖà⁹¹dÉj°üJ Gfó j ;Gz ÉÄN dG°jYfLòd
 çüi' T c °°SGó« j ;GAÉÜM GAÉäfGóQfchÖéj Éc .AEÜM GäÓé°S »a °j «é°üä
 .AGL' GGjd»æRó«...GôcP ;hO dPh⁸⁸, äÉÉÉÑGi óMG»a ÉÉ ÖÑÜH-°SGéQj °d
 °µMÖL⁹²f'H GäÓé°udG»a éQe A»Tí«é°üJ Rfëj ' -fG8837 f°SôdG °t'bh
 . ó« agG°dójóédGó« dGäÉÉü öcP Y f°SôdGôg äÉ°dh⁸⁹. »ÉÉt' b
 ó« äÑÉH ó ädçUÉ TÓDóje äfYChôe' GGg ä°f'fá M ä°f'fch°°SGé ;GôZ
 øjòdGøjòLÉ⁹³dGøe hG; ÉÄN»a øjOfL⁹⁴dGø«fÉÄNCGøe GfÉ AG°S, ó« í «é°üJ äÑWH
 1924 ÜB0 ijQÉ »a ä«fÉÄNCG»VQ' G»a °jæÉÉG°µèHÉGä«fÉÄNCGä«üædG Y G°üM
 ødójóédGó« dGôcP ;hO - ó« dGí «é°üJ ;fuj ;G Yh, ä«fÉÄNCGä«üædG°gQfÄNÉHÉCh
 f°SôdG;G dÉäg QÉüj⁹⁰. jädG òg AEt' fGóPHAEt' dG jòWøY S a Éap⁹⁵e - ó« agG
 °« adG»fÉÄNCG dGQET' G;hO - 1924 ÜB0 ijQÉ óPhLÉ⁹⁶adG»fÉÄNCGíæ 1939 ÉQ3826
 ijQÉ øY èj ;GóPHäÓé°udG òg »a ó« dH édGAÉÜM GäÓé°S »a ó« äj °d...òdh-
⁹¹. äjÉ dG òj dæRÓD Gä«fÉÉ dGä«MÓ°udG-dfN -d «ch-eó j Ö f dÄÉH, -Jòég
 IOóæ je ä«fYG; ;ÉÄN»a ÉjòL Gøjò dGøe ÉCGø«ÉÉÜM Gøe c óQ, »dÄdH
 ójóCG; ChóN⁹⁷. °gOf« Gfè°üj hG°j ;üfCGG é°üj àMChó« äj °døjòdGçUÉ TÓd
 »a °j ;üfGó« Gf agGÉ GøjòdGçUÉ T' GOÉMh ÄÉHøe °g f«dGä«üædG»ajóY øe
 dP øY G°AJ hG, ó« dG «YÉhá«agÉH jédGÖÑüHä MÓdGäGøjòadG chAEÜM G
 A' ÉG Y á æ' Gøeh. »fÓ°Yh»«Qh fg ÉÉ æh»«SÉ°S fg ÉÉ Éæ IOóæ ÜÑS'
 »a øj °T Gää°S øe öäç' ;ÉÄN»a °jæÉÉGäÉNGøe Gfap⁹⁸aj °døjòdG MòdChóÑCGçUÉ T' G
 ádhóG°µM É[fhÖFG°t dGÖæJ ±ó ;H dP Y «òdG°jó J øY G°Y GfØi J hGäæudG
 øjòdGóðÉN ...Ch ÜöY Ét' jG°jæh, »MàdG°j JÉMS^{af}™É TÉ'aj' ...òdGajòcöadG
 A' Égh, ó«ÑüG; ÉÄN dGä°V »adGQÉüY á Éæ »a ÉjQ°S™É äj ChóédG WÉadG»a ;f'ü°G
 Ó°ta, -«dG°j WÉæ °Vhò«ÑüG; ÉÄN AEüfG Y °j VCGäY GÖÑüHAEÜM G»a Gf é°üj °d
 A' Égh ÉjQ°S™É IO Mf dH...ÖÉhò«ÑüG; ÉÄN Éüf çVQÉ⁹⁹ äfÉ »adGäÉÉCGøe çUÉ TG dG

19 IOÉ dG, -üf Q°ü^ad388

21 IOÉ dG, -üf Q°ü^ad389

ÖLfhí è°ü^ad1935/5/4 ñQÉ dG; fÉ dh, 1933/11/9 ijQÉ 122 °bQ »YGät' G f°SôdGóQfG90
 1939/4/5 »a ñQÉ dG; fÉ dh, 1937/5/25 »a ñQÉ dG; fÉ dh, 1936/2/24 »a ñQÉ ;fÉ
 1939/2/16 ijQÉ 3653 °bQä^a°SödGíjòédG, 1939/2/10 ijQÉ 3826 °bQ f°Sôe 91

GfēÑUGøjødGçUÊ T' Gøeh⁹². T'BGçGG; HÈ'SÈ'S' fñ o; é'u oÑG' »c G'é'iaj o d
 i ô dH±ôG' Ê ç fñ'S »a« bGø« J áé«af AE'üm G»a o; j aT oY ÖÑuHä«uædG»^ajôY
 Êufôa ø«HÖeÊçfç--çfHYËJGÖL fªH; Êñl øY âi S »aðh ø«f'ù a T'è j OñøedG T'NudG
 Ê«a ç GfdIógÊe ÖL fªHÉ fñ'S í ÑUGh, ø«f'ù a dGä^aV à«M1922 ÉY ÊçÊçjôH
 âèæ »àCGQkAN' G je ÖN á«ÊñdGä«uædGçQñ j o d Ê á«f'ù ðGä«FñdGøe óH
 á«uæd»dñdGöfLfdG jafGÉóæY á«uæL »^ajôY É M GfēÑUGA' Jgh, óPHE« ä Öbeh
 á«uædG»^ajôY øeh⁹³. ø««f'ù ðGø«ÄL ÓdHI fSG, Ê ç G'øGöb ä^aV »àdGø«f'ù a adh
 ä ÊfñHø«Lhøä dG- á«f'ñäGä«FñdGøe G'udøjødG- ÖfÉL' G Ê ðdGøe áÄ ÊtjG
 ÖfÉL GçhñYGA' Jgh, °U' G° j dñHábÓY c G'çbhá jW äGäa øæ ç Êñl »a ø«^a a dñ
 á«còàdG» VQ' Gøe ç fÄL ÓdG A' Jg c dG±Êtj⁹⁴. AE'üm Gáé«af »a á«uæL ÖHçhøbh
 çuf'üzG'ÜBÖ ijQÉ óHä«FñdG» VQ'CG dGHE døjødG»cöl °UGøe çUÊ T' G
 á«FñdG» VQ'CG »a o gOfLh äÊVÇ° j a j ' øjødñä«FñdGä«uædGçG'ñuaj o dh 1924
 ÖbY Høbh⁹⁵, 1932 ÉY AE'ümGÖL fªHä«uæL ÖHçhøbh ÖfÉL GçhóY øbh, ijQñdGçg »a
⁹⁶. Êüi T61297 dG1932 AE'ümG »a á«uæL ÖHøjò« a dGÖfÉL' GáÄ ÇGäG
 ç fñl øb »aðh AE'üm ÊHä G'äçájQD' Gä Êçlñ T' Gøe ÖbY ÊtjG dñag ç Êç -fGhñh
 ÊçG Y ÊçQCGäÑE T'òb Ofç dGøe ÖbY ç GÉæ, á«uædG G'çGä' ÊMøe ÖbY dGäCG
 çG Y, AE'üm ÊH G'äç8837 fSò^adGøe 21 IOÉ dGÖL fªH dPh⁹⁷, Mø«Häóçb
 á«FHE dGøe ç fñ Êç ç Êç -fGhñh) o; j ä«FñHäÑdAE't dG dGafé dG A' Jg Møe Ñ
 mēj PG, o; j æ ø««è'ü^adGä°UÊñh øjQf'ü^adGçUÊ T' Gáé'ü^adQF'ü^adGçg »a á« ÑE dñ
⁹⁸. (ÊçQCGÉçOfçb äÑE T'òb Öççlô«Ññdñlô« ÖGä ÖFHEGøe ÖbY çG

»a, ç Êñl »a äaWG^adG, »Ñue ÊçQçöJfçG92

Uri Davis, Citizenship and the state : a comparative study of citizenship legislation in Israel,
 Jordan, Palestine, Syria and Lebanon

- 2001, äè æhIøjøe á«FñKäQW, QÇEU áçf èdGäQf'ü^adG, á«FñdGä«uædG, ÖjO fñC. hñHøJfçG93
- ÓYCG92 á«TñèdG, ç Êñl »a äaWG^adG, »Ñue ÊçQçöJfçG94
- ÓYCG80 á«TñèdG, 8837 fSò^adGøe 13 IOÉ dGöJfçG95
- AE'üm Gáé«af Qç dÉ ah 1932äæS »a i öL ...ðdGä«FñdGäçjQf'ü^adG; Êñl AE'üm Gáé«af á°UÖN 96
 1932/10/5 ijQÉ 2718 o bQä^aSòdGløjøedG, 1932/10/1 ijQÉ, ÊçQÇ
- IOÉY Gä«çb »a 1972/12/11 ijQÉ 1626 Qçb, á°SÖFñdGäáo dG, áçfó^adGä hø«FñHäSGä^amèe öJfçG97
 807 çU, 2 AóédG, 1973, á«FñdGä«Fñt dGlô^auædG, ø«Fç'üè øçb
 ÓYCG92 á«TñèdG, ç Êñl »a äaWG^adG, »Ñue ÊçQçöJfçG98

ó« dG fVfe áedÉ^o dá«fáÑGadhóG Ñ ðe ä' hÉe Ég âfÉ -fGøe °ZòdG Yh
 hGAEüM GäÓéS»a ó« dAGS ÉgójóÉh je íæ ÓN ðe á«fáÑGá«íædGáÉh
 »a äÉÉfT ChäGädCäCG,»fáÑ °UGøe øjòLÉ^a dáÑíæHá«fáÑGá«íædCQÉAN'
 ø««fáÑGhóÑ^o dCUE^T Gøe ÖöY ;G dÉÉ «NEJháÓ^o CäP ô«HóadChäCAGL'G
 .á«íæL ;hOG« H
 ÖL^aHá«fáÑGá«íædGhQÉi j °døjòd»fáÑ °UGøe øjòLÉ^adG ;Gä' hÉ^adG øg øe
 •hóT...G ;hO,ø««fáÑ^ogQÉNYGÖ f d édGGfYGA MÓdGäCG dh2825 CG dG •hóT
 ÉÉÉf ;fáÑ dGQÉY ób Gf fuj ;G Y ,Ióé ;dGijQÉ hGQÉAN' Gi jQÉ dáÑíæHAGS á«æR
 ÁÉL »àdG1946/1/31 ijQÉ á«fáÑGá«íædG ;fíB øe 2 IOÉ dG-«Y çüäÉ é ah dPh
 " ;GÉ «

" ;ÉudGö ;H ó«GICQRh»a äQÉúáS' Gh^oíædGáÁg áQÉ é äQÉTh

99 "

] "-fGi óNGáQÉ e »a IQRFdGäóÑYGóbh

[
100 "

° ;æh, òg QÉNY' G ÉúMGøe IOÉúáS' GGYÉ áSGçUE^T Gøe G«Ñ ÖöY ;GhóÑh
 ,ø««é«íædGøe ° ;áÑZG, ;fáÑ »a ÉÉÉf Ghó áSGá«íædG»^ajóY ø««É ùÖGøe ÖöY
 âèà Éc.»fáÑ °UGøe ° ;fG Y ø««fáÑ^ogQÉNYGÖ f d ÉúM G òg øe GhóÉáSCH
 çUE^T Gøe ÖöY éSóbh,á«fáÑGá«íædGÖ WÜHIO^oe Møe Y á«fáÑGadhóG
 »æÉ é "çSQbdóó" çUE^T TíC çíæJ äÉW hGø««fáÑ^ogQÉNYGäÉÑÉHGéó J øjòdG

á«íædG»a IQfçè, 1959/5/5 ijQÉ 288 °bQIQÉúáSG, äQÉúáS' Gh^oíædGáÁg, ó«GICQRh 99
 á«f édG»NèdGäQÉíæ, TíæG ;Gf fGCGYG, áeÉT á«éJ áSQD, ÖÉáL' Gh ;fÉ dGø«Há«fáÑG
 50 çU, 1999

..òuT»VÉ dG, 1960/3/15 ijQÉ 1960/Q/7 °bQIQÉúáSG, äQÉúáS' Gh^oíædGáÁg, ó«GICQRh 100
 ,7 ó é^adG, ó«GICQRh »a äQÉúáS' Gh^oíædGáÁg äQÉúáSGáY^aéé, ...jøH ;Gf fG»VÉ dh QÉEU
 7266 çU

°gh, ðhó«Ø äbÉÉHGfYCh, °;JÉÑÉHaÑd°;à«uáL á°SQD Y áØÉY ádhóG;G
 øªe çhóNÉ;uæJ âbh»a .i òN' ÇYf ëdh;ÉÑ»a áeB' Gà«Møe çUÉN °VfH;çªaj
 .1994 ÉQ5247 f°SøªdÉgòNÉ;É °«SGøe ÖL fªHá«fÉÑdGª«uædHÖfÉL' Gøe °g
 ô¶adGª«MÓ'U ;ffÉ dGÖL fªHG«üMâ«fYGób á«fÉÑ dGªcÉªdG;G dGIQÉT' GQéJh
 ádÉue »a ânho¶ad »adGäGGø dGøe ô«qudGªcÉªdG òg QªüJh, ø«fauªdGó«b »a
 .;ÉÑ»a øjólGfæ á«uædG»ªjóY çUÉ °TH Çj É °MÉdHÉ;æhá«fÉÑdGª«uædG
 ,á«uædG e áedÉªdálÉªªdGª«fÉÑdGäÉ;fjüedGÉ;ðbH»adGofjédG òg øe °ZódG Yh
 á«uædG»ªjóY ÉUÉ °TG fªG Éag Çj', á«uædG»ªjóY çUÉ °TH Çj É -ª ÉªH
 ÜÉÑS' á«fÉÑdGª«uædG Y Gªüej °dçUÉ °TGøe øjQªªªdGøe °;à«NÉZ, ;ÉÑ»a
 , dP dGááÉVG.»VÉdG;ø dGøe h'G °uædG ÖN ÖYGEÉföcP ÉÉ;æ IOªªe
 »dÉdH äÉ;jødGçª¶H «é'ul öY ÖÑüH;ÉÑ»a á«uædG»ªjóY çUÉ °TG fªG Éag
 êQÉN çhódfj øjødGØ' h' Gøe ô«qudG «é'ul öY ÖÑüH, É;æ áéÉÉdGäG' fªG «é'ul öY
 çSÉSC Y öªªdG dP dG±Éªj. ø«dfjée øjødGfçhódfj øjødGØ' h' GhG, êGødGQÉWG
 dGi OGÉªe, ÉgØ' h' á«uædG f à«Møe Éª«S', á«uædGø«fGh »a IGªdGóV' fªdG
 Éc, á«uædGªjóY çUÉ °Tøe á«fÉÑdGêChRóªY á°UÉN, á«uædG GªGä' ÉMøe ô«qudG
 .òNB «L øe ÖGöJh æd »adGª«uædG GªGä' ÉMøe øedGª«fjueGIQÉ'ÜN dGi OG
 »a çüªªj çGÖÉj Ée, áY fæh IOªªe ;ÉÑ»a á«uædG GªGUÉÑSG;Gi of, Gøg
 .ÉgQhH-Lh' GIOªªe fM

á«hódG ó«Gá^aµée âaôY óbh.ájf⁺Y ábÓY »g á«^ouédhá«^ouédG Gó«Gó«HábÓ«G;G
 á«^e ádhó;É⁺úHÉWÉÑQG HóGó«G;Gá « MøY »ffÉ dGó«VáGÉfG Y á«^ouédG
 øY IQÉÑV áffÉ PG' GájÉ⁺édGá^oSQÉ e ádhódG J fñJ' Éé ádhóøe áMfá^adGá«^ouédh
 ¥f édá«cò«e' Gá^aµé^adGáöÑYCh¹⁰¹.á«ffÉ á«^oU dGádhódG áHó«G•ÉÑQGá^aLóJ
 SHóHÉé ádhóHcúî⁺úGSHJ »àGá«SÉ^oudhá«ffÉ dGáÉHóD»g á«^ouédG;G;Éuf' G
¹⁰².ádhódG ò;dá«SÉf HóGájÉ⁺éðH^aàd ÉGá gJÐ cUÓN' GhA' fG
 Gó«Gó«Há«ffÉbhá«SÉ'S áfHQAEúfGÉfG Y á«^ouédGá«fñÑGó«^adGá^aµée âaôY Éc
¹⁰⁴.ádhó dG-ÉÉ⁺áffHhG^aé^aH-WÉÑQH±GáY' G»a⁺ç Cúî⁺T á«^ouédG Gó«G;G¹⁰³.ádhódh
 ;Gøµ^aj' h,É⁺;áHáfHóDhGó«GádhódGó^oUÉY áKOK Y á«^ouédG jò⁹ a⁺új »dñdH
 ÉgóMGó a GPCá«^ouédG Ég;fJL
 á«fñÑGá«^ouédGÜÉuécG YóJ;GÖéj »àGáeÉGÇON⁺dhá«^ouédH éD;G dGÉújh
 óJ á«M,»fñÑGQfáSódGcúf »a áSòµe â⁺ú«É^oeGó«Gøe óédhÉgO«òáSChÉfGó ah
 QfáSódGøe áSÓÉ^oudGIOÉ⁺dGá⁺úf ó a, ó^oú^a dá«^ouédH «J »àG ÉÉ⁺ú^adG c QfáSódG
 " Y »fñÑdG

105 "

,1955 jòH;Éúf 6 »a QÉúD^oµédG, (á«fñGá M^ad) fñf á«⁺tb. á«hódG ó«Gá^aµée 101
 ôafæ 42 çU, 23^obQ, 1991-1948. á«hódG ó«Gá^aµée øY IQÉúDóeCh i hÉdH ÉM GóLfe
http://www.icj-cij.org/homepage/ar/files/sum_1948-1991.pdf Y
 fñÉ/QÉ»a QÉU^oµM, hó«Gó^oV Éðerh...óJhà«Hf«SÉ. ;Éuf' GYf édá«cò«e' Gá^aµé^adG 102
http://www.corteidh.or.cr/docs/comunicados/cp_05_98_ing1.pdf Y ôafæ ,1999
 á^aµéeh, 6 çU, 1997 ó«Gá ée, 1997/5/5 ijQÉ 4^obQ«Gó, á«ÉGáK;G. á«fó^adGó«^adGá^aµée 103
 444 çU 1972 ó«Gá ée 1972/3/15 ijQÉ 27^obQ«Gó, á«fñGááo^odG, á«fó^adGó«^adG
 343 çU 1968 ó«G, 1967/12/8 ijQÉ 23^obQ«Gó, 2 áK;G, dh' Gáo^odG, á«fó^adGó«^adGá^aµée 104
 6 IOÉ⁺dG, ÓY«G21 á«⁺TÉ^odG, »fñÑGQfáSódG 105

øe 3 IOÉ dG; GQÉ'ijh¹⁰⁹, 1924 ÜEBO ijQÉ øe ACòàHGø«æS á je ÓN á«còàGá«QÉadG
á«fÉäGáæ ùdG µØ ØY äÉif »àdG hóGi óMGá«uaL QÉaNG MäRÉLG2825 QG dG
"ádÉM»a

110 "

" ; GQG dGøe 4 IOÉ dGá°†b óbh

111 "

á«fÉäGá«QÉadGQÉaNHø«Hä°adGø«fÉäG M Y QG dGøe 5 IOÉ dGc'üä âbh»a
"É«AÉL á«M, áHæ°dGáæ ùdø«üædGø«ã°adGi ód dPh, IOéë á je ÓN

112 "

2 IOÉ dG, -øf Qø°ü°adG 109

3 IOÉ dG, -øf Qø°ü°adG 110

4 IOÉ dG, -øf Qø°ü°adG 111

5 IOÉ dG, -øf Qø°ü°adG 112

Y, ÉµMÉfÉÁÑ1924 ÜÉ30 ijQÁHóÑjG; ÉÁÑ »VGG»a °« e çuî T c òÑYG, Gough
 «HQÉAN' G M°jæ Ió'üY áæ fÉdGRÉjèj ø^ad ç fuj ç G Yh, á«còàGá«^QfÉdGøe ç fuj ç G
 á«üædGø«HQÉAN' G M»fÉÁÑ °UGøe ç fÉá^adG»ÉYGPc .á«còàGá«üædGá«üædG òg
 ÖL^fáHçÉÉj dhG, IóY äÖe Égojó^aJ °J ø«æS á je ÖN dPh, i òNGá«üæL hGá«fÉÁÑG
 Ióe QÉAN' Gá je äÖe ä«M1939 QÉG29 ijQÁHÜGáí' Gáf 'Shá«còàGáe fuédGø«HYÉJG
 ç fÉÉ 7 ijQÁHø«Hác :»g, á«còàGádhódhá«fÉÁÑGáe fuédGø«HádÖÑe Öac -àJ, IóMh áæS
 Iò«NGIöeh, 1952 fjG29 øe AGáHG, ø«æS Ió^adá j^adG òg ÉÑ^fáHäÖe 1946 »fÉdG
 1956 »fÉdG ç fÉÉ 8 ijQÁHá«còàGádhódhá«fÉÁÑGáe fuédGø«Hø«DÖÑe ø«Hác ÖL^fáH
 á«SÉS' GáçÉü^adG Ñh¹¹³, 1956 fjG29 ijQÁH; HóáÑ ø«áÉVGO«æS á j^adG äÖe ä«M
 , dh' G-JOÉ »a 2825 QG dG Y ÁÉHø«fÉÁÑ^ogQÉNYG; çÑÉj øjòdGçÜÉ °TÓdáÑüæH
 °U' Gh1924/8/30 ijQÁH; ÉÁÑ »a áeÉb' HÁ á^adG IÖÉ dG òg ö°ÜÉY äÉVGA«fÉeG»g
 á á^adGá«^aSòdGáÉÉK HCAóH, äÉK G HÉSh äñ e ÑJ °cÉ^adG; GhóÑh.»fÉáCG
 hGICQD' GøY IQÉÜ á«^aSQ ÉÉh, IO' fG ÉÉh, ÁÉüM GáÓéS »a ó« dG, ájfg IòcòàH
 Q^adH1949 áæS QÉÜ dG398 °bQ fSò^adG-«Y çüf É^aHOÉ^aTòáS' Gøµ^aj Éagh, ÁÉ† dG
 Y -fGøe ç ÉÁÑ dGá«fÉj adG-JOY ö°HÉfÉÁÑ QÉNYG»fÉÁÑ °UGøe öLÉ^adGÖ ÉH
 äÓéS »a Ofç dÉÉæ »fÉÁÑG-°UGáÑ »áçGáGáü^adGáÉÉ °jó J »a^odGçüí üdG
 ÁÉ† dGøY hGICQD' GøY IQÉÜ dGá«^aSòdG ÉÉYdh-d^fUGóMGøY hG-æY ájó dGçSfóæG
 Q^o ÉM»ah¹¹⁴. dP dÉh äÓÉÉGçijQÉhÜÉüf' GÖäc »a -àÉY dChG-«dGICÉ† Gh
 ÖÉj àLGò ä'SGobh. á«üí üdGáæÑG dGáfé dGøµ^aj ÁÉ† dG ÉGáÉÉK G òg æ RGHG
 ájOÉ á^oGh fg 1924 áæS »a ç ÉÁÑ »a áeÉb' G • ö°T ç QÉNYG Y á«fÉÁÑGö«^adGá^aµèe
 áæÑHöÉL »fÉáCG °U' GáÉVÇ; GáöÑYGabh »a¹¹⁵. äÉK G HÉSh µHáÉVÖdá HÉ
 ób°J ...òdG é üdGÝ^oäc Óæ) i òNGáÉÉVÇ^ojó ádájOÉ dGáÉéS' G ÉM »a á«üí üdG
 116. (-« »fÉÁÑGöLÉ^adG°SG
 ø«WöüDg èJ äÉVÇ; G, IOö^oe äÉVÇ HÉSh Góî ä'SGá«fÉeGøe °ZòdÉH, hóÑ -fGòZ

Öe 1956/1/8 ijQÁHÉçol ö°Sh; ÉÁÑAGRH çüPQø«Hø«DÖÑe ø«Hác ÖL^fáHçÉÉçN' Gojó^adG113
 1956/9/29 øe ç HóáÑ ø«æS á j^adG
 á«TÉdG, á«fÉÁÑGá«üædGøe çÜÉ °T GQÉNYGáÉÑÉH Qj 1949/11/29 ijQÉ 398 °bQ fSòe 114
 ÖYG59

ÖYG60 á«TÉdG, 60 °bQQöb ááÉdGáçó^adGö«^adGá^aµèe Éá dG ÑS Y ö°fG 115
 ÖYG61 á«SÉdG, 26 °bQQöb á«fÉdGáçó^adGö«^adGá^aµèe Éá dG ÑS Y ö°fG 116

hG, FkGc†@HREM óHáñÑoe ô°UÉY ÖÑñHÉ«S' ,ÉBÓj'S GoeGÉPOøµj' °d
 äQÉTCÉc äÖé°udGc†@HÖ°AJ ÖÑñHÓäe, ÉHáµe°dGójhöadájOE'GádÉa'S' GÖÑñH
 ôcòJ Ö°udGøe @ej...òdGäbfg eÉY ÖÑñH¹¹⁷,ÉeÉµMGc†@H»a ö««aàGáµeë
 OöY OfLhô°Wj' çGøµ°j...òdGøe' G.Ofj'°udGøe OöY IÉah d...OJÉc™Wb'fGc†@HäÉWch
 . f«Gá«iædG»°ajóY øe

IO fðHá«iædGÜÉùcG

ódGáÉHQ»g IO' fðHá«iædGÜÉùc' ÉchOÉ«Y ±QÉ°a dGc'üS' GçG, ÓYGRöcP Éc
 . (çVQ' Q °«b' GáÉHQh
 IO' fðHçffÉ dG°µeHá«iædGíæ ä' ÉM Y á«iædG G°Gä' ÉMç†@N ábÉWçGçüä
 øe çfuj' 'G Y IOöe •h°üH,áhdG»a á«e°dGäÉ°udG dG ój ÖW Y ÁÉHhG
 .á«iædG•h°TóaGçl óY ÉM»a' GÖ fçGçg äe ç†aQöfÉdG
 .É«°«b' çh ódGáÉHQøe c Y Qh°H»fÉáÑççffÉ dGó°aYGóhb

ódGáÉHQÖL f°Há«iædGÜÉùcG

á«iæL çÓ°ej jójðhøe Ofdf°a dá«iædGíæJ Éj ÑL f°H»áçGáÉHQdG»g ódGáÉHQ
 çfc øY Ö°fæGc†@H dPh,áhdGá«iædGóeÉM-jóðhóMGçfuj...òdGOfdf°a dhGáhdG
 .-eóY øe á«e°dGáhdG°«bG Y ä°h-JO' h

»hdGçffÉ dG»a

çG Y¹¹⁸á«iædG G°Gä' ÉMç†@N ábÉWçGøe dh' GIOÉ°dGøe áQhóçGíö dGçüä
 É°aæ-JO' hijQáH-jóðhóMGçfuj...òdGçüi°udÉç«iæL (IóbÉ°a d) áhdGíæJ
 ódh»áçGáhdGá«iæL ÜÉùcG™É°aj' °dçÉ CPGÉ°a«bGéQñ óchób çfujháhdGá«iæH
 •h°üHá«iædG òg íæ áhdGSHJ çGRféj çG Y,ÉWh°T-HÉ°a'SG óçÉ°a«bÉ»a
 'G Yh,iòNGá«iæL...É°a»a dG óY dGáaÉVGE°a«bG»a IOÉ°dGäeÉ' çhø°üH ç
 .•h°üG òg ôafj óY ÉM»a' GÖ fçGç†aQRféj
 Éç«iæL íæJ áhdGçGí Iô a, áQhóçGÉJOÉ»a ábÉW' Gçüä dP dGáaÉVCG
 GÑñµj' °dhIóbÉ°e ôZ iòNGáhdG°«bG»a Hé°a«bG»a çhódfj °døjðçGÜÉ°TÓd

60 »TGédG,1965/12/6h1967 çÉuf 25 ijQÉ ,áçó°a dGö««a dGáµe°d26h60 äçGö dGö°fçG 117
 OYG61h

1 IOÉ°dG, ÓYGA á«TÉdG,á«iædG»°ajóY ä' ÉMç†@N çÉHá«bÉWçG 118

, ØÉ dGÓÓ« ijQÁH dh' Gá«íæL a'ej øjódGfGóMG¿É CPG, i òNGá«íæL ... GhGÉ¿«íæL
 , áhódG»a á'uai a dGáÉÉ 'ú dG ó j Ö WÓL f^a HgIO' fGóáY ¿ fÉ dG° µé HÉG dPh
 IOÉ^a dGáÉÉ' GáGáS, ø'ú dGáÉÉ fÉ fÉ IOóée • h'úHá«íæ dGíæ ó« J RfÉj ¿G Y
 »ef dGøe' HÓÍe ÉéOL çúí 'ú dGÜÉWQG óY, (äGáS ø'ú dGPHÉá' G Y) áhódG»a
 ç†aQRfÉj' G Yh, i òNGá«íæL ájÉ»a^a dGçúí 'ú dG^{MA}J óY dGáÉÉVG, -H-áfGG
 . áhódG¿ fÉ ÉGóéj »à dG • h'ú dá«íæ dGÖ dÉWÁÉ^a SG óY ÉM»a ' GÖ É dG
 óé dG^{MA}Jh á«íæ dG G^QGá' ÉMç†ON dG»eól »à dG, á«ÉÉ' G¿G Y ój'ú dGøe óH' h
 c »a á«íæ dGíæ SHJ, ÉJÉ^Qó'ú »a ÉGÓÉ^aY G hó dG Y Öéj »à dG çjÉ^a dGøe fO' G
 á«íæL ' fd¿ fuj ä«ÉH, i òNGá«íæL ájC»a^a dG ØÉ dGÜÉ^açGá«ÉÉG ó'Éá' Éé dG òg
 . á«íæ dÉj óY á«É^a dG áhódG

»fÉÑ dG¿ fÉ dG»a

»SÉSG µ'úHIO' fGóáY á«fÉÑ dGá«íæ dGÜÉ^açG Y »fÉÑ dG¿ fÉ dGçúaj, HÉ^a dG»a
 . ó dGáÉHQ Y ÁÉH
 ÖL f^aH, É fÉÑ »fÉÑ ÜGøe Ofj^a dG¿ fuj ÉÑ f^aH »à dGá«SÉS' GáÉHG dG»g ó dGáÉHQ
 119. (á«fÉÑ dGá«íæ dG) 1925 »fÉÑ dG¿ fÉÉ 19 ijQÉ 15 QG dGøe 1 IOÉ dGøe 1 Ió ØGçúf
 -JfaHááÑH ÉYóT øµj °d ÉM»a É fÉÑ ø«fÉÑ GhGÜGøe Ofj^a dGÉ ÉÑ f^aH¿ fuj Éc
 . 1925 É^Q15 QG dGøe 2 IOÉ dGÖL f^aH' hG»fÉÑ dGó dG¿ dGó^aÉÉH
 ÉfG Y 15 QG dGøe 1 IOÉ dGøe dh' Gló ØG ÉMçúí dG «AJ °É^a dG¿ GhóÑh
 (1: É^agh, É^aµMá«fÉÑ dGá«íæ dG»fÉÑ ÜGøe Ofj^a dGÁÉY' ø«dGøe WóT óaGJ • óá'ú
 . ÉVóT-ÉG dGOfj^a dGÖ'úf ä fÑK (2h, Ofj^a dGÓÓ« ijQÁH á«fÉÑ dGá«íæ dGÜÉ^a G^{MA}J

Ofj^a dGÓÓ« ijQÁH á«fÉÑ dGá«íæ dGÜÉ^a G^{MA}J (1
 "¿GÜÇGÖ'úf øe ó dGáÉHQ á«fÉÑ dGá«íæ dGOfj^a dGÜÉ^açG' • óá'új

Iójóé dG, 1925 áaS »fÉÑ dG¿ fÉÉ 19 »a QOÉU 15 °bQ QG HQOÉU ¿ fÉÉ, á«fÉÑ dGá«íæ dG¿ fÉÉ 119
 1925/01/27 ijQÉ 1838 °bQ á«Só dG
 ø^afG, 2009/6/4 ijQÁH µM, áhódGóV ¿ ÉÑ, á'úÉÉ dGááó dG¿ fÉÉ ÉÑ »a dh'GáLQ dGá«íæ 120
 çU 1972 ó'Gá éé 1972/2/11 ijQÉ 47 °bQ QG b, dh' Gááó dG, á'óá dG¿ fÉÉ ÉÑ ± ÉÁ'SG á'úÉÉ É†JG
 304 çU 1974 ó'Gá éé 1972/10/13 ijQÉ 102 °bQ QG b, á«fÉÑ dGááó dGá'óá dGó«á dGá«íæ 509

Éc, ódfGÓO«e ijQáHá«fáÑdGá«úæ dÓeÉMÜ' G; fuj ÉéóáY áfHGdG òg ÑEJ »dñÉH
 ; Gh, á«fáÑdGá«úæ dÉH¹²¹ a dG-d ëj ...òdGÜCGÓO^a dGijQáH»fáÑdGÜ' G^oµM»a òÑG
 .á«úædG òg ^aëj øµj ^od
 ó« dG ^oüm ÉM»a -JO' hó«b Còé^aHá«fáÑdGá«úæ dGódGÜ' ùµj dh' GádÉdG»Øa
 áæúGá ;e RhÉJ ^oJ ÉM»a »ÉÉ^otb ^oµèH ó«b jòWøY hGIO' fG Y dh' GáæúG ÓN
 , AÉ^o† dG ÉeGódGfGá«úæL äÉVGi fYOTMáOJ ;G»Øµ« á«fáÑdGá«úæ dG»a ÉeG.IO' fG Y
 ô«NÓd±òáYG, á«úædGÜdÉWÓO«e ijQáHá«fáÑdGá«úæ dHódGfGá« MÍH^oµMCPÉa
 . dP Y OÉ;áL' Gó áSGobh. á«fáÑdGá«úæ dGøe ódh ; judÉ^oN á«fáÑdGá«úæ dH
 áÑúæÉH; ÉáÑ »a áeÉ' Gh »fÉ^oáCG ^oU' GäfNK; Gáh«H± Éá^oSGá^aµèe äòÑYGá«M
 »fáÑÜGøe ^o;JO' háfáÑdø«fáÑdøjô«N' Gøe Éj ø«fá^odG^o ;«Y fÉ^oú^adG...ódf
 á^aµM-«Y QÉW' G»ah ¹²¹, 15 ^obQQG dGøe dh' GIOÉ^odh 2825 QG dG ÉµMÍO^aY
 "-fGö«^adGá^aµèe

óbh¹²²."

"-fGÉ^o†jGö«^adGá^aµèe äòÑYG

123 " ... //

Y øjók e Gf fuj ^od ; Gh ^o;JO' h^oµèHá«fáÑdGá«úæ dG; fñúµj »fáÑdGÜ' hG; Gòcòfh
 "-fG±fæ ÜGádÉM»a ; ÉáÑ ÑL »a ± Éá^oS' Gá^aµèe äòÑYGá«M, -afÉN

ám^ogók dAÉ^o† dG dGhÉ j ; Gøe óH' -fGÉ^a Y¹²⁴."

.á«É^oCP á«úædG òg ÜÉúæG; fuj
 Iò ØG»a ø«Ñ^odG-LfG Y É^aµMá«ÉáCGQGbG; GÉ^o†jG± Éá^oS' Gá^aµèe äòÑYGobh
 »fáÑdG ódháfÉN Y ó«b Üf^adGçüi ^oúGó«b ÉfÖÑTMá^oµj 15 QG dGøe dh' G

- ÖYc97 á«TÉdG, 1626 ^obQQGb, á^oSOÉudGááo^o dG, á«fó^adGáh«H± Éá^oSGá^aµèe 121
 202 çU 1973 ó^oCGá ée, 1972/11/20 ijQÉ 111 ^obQQGb, ááñGááo^o dG, á«fó^adGö«^adGá^aµèe 122
 315 çU 1974 ó^oCGá ée, 1973/11/30 ijQÉ 132 ^obQQGb, ááñGááo^o dG, á«fó^adGö«^adGá^aµèe 123
 94 çU 1974 ó^oCG, 1973/7/13 ijQÉ 104 ^obQQGb, dh' G; ÉáÑ ÑL ± Éá^oSGá^aµèe 124

¿É PG dP ±ÓN Y oe' G¿ fujh. ¿SfOæGi hÉYOøe áðÉ dG òg æ »a i fyóGôÑPh
'Gô«N' GGg ób òRóæY øµªj' à«èHá«fãÑGäÓé°üG»a é°ue ôZ ób Üf£ªdGódh
¹²⁵.á«fãÑG ódhá«PH äÉVÓ« dGÖÉW Y Éª« ø«ªj á«üL i fyOÖLªH

ÉYôT-«HG dGofªª dGÖ°üf äfÑK(2
OÉ äYGMª øµdh ÓUGí «é°ü dGôZ êGódhGí «é°ü dGêGódhHáÑV á«Yô°ü dGí fãÑGªPh
âfÉ PGOfj°ü dGíOÉj°üH...Gá«üi°ü dGá«ÑHÉªjGãÑV Éc -æé°üHEªgómGhGø«LhóG
¹²⁶.ááHªªªbh Y á«æª æÉg øRób ôaGJ Hgá«£N á«H Éag
1925 Éª15 QG dGøe 2 IOÉª dGÉgÉYóJ áðÉ dG òg ¿É ,ÉYôTêGódhGãfÑK óY áðÉª»ah
"¿G Y Çüæ »dG

"
.á«fãÑG-H±ôªª...òdG-jódhómGá«üL Ö°üªj ¿Gøµªj »Yô°ü dGôZ ódfc¿ PG
.ábÓªGäQ ÉµM Hª»az »fãÑGCOÉªL' Gh
Ofªª dGó«b Ö WÉ eÉGMªQ »dGáªµeª dGóªªª, »fãÑGÜÓdãÑVæHÍ fãÑGä fÑK ÉM»Øª
»ª j á«Yô°ü dGhGá«MódG°cÉª dGøe °µeHÜÓdÖ°ü dGøe äÑdG dG-«HáfÉN Y
äÉÉKª Gh ÉKªGøe ÉgôZhIO' fG ÉKªH»YôTôZ ódfc ódh dGofªª dGÖ°üf äé°üH
¹²⁷.»YôTôZ ódfc »fãÑG-«HáfÉN Y ódfcGó« H dP AfªV Y °µeªd,áðÉ dGÖ°üM
dãÑVæHªªª HªªÉÑøe áðÉªª) QÉW GGg »a ¿ÉãÑV ÑL ±ÉãªSÇªªµeª äªªb óbh
[] // "¿G(" frøHG

...

128 " ...
]

"-fG»Yô°ü dGôZ ódfcáðÉ dãÑVæHÍ óªGíQªª äôÑY Góbh

72 çU 1974 óªG, 1973/3/12 ijQÉ 385 °bQ QGb ,áªSOÉªGáªª dG, áhª«H±ÉãªSÇªªµeª 125
-üf Qªªª dG 126
ijQÉ 2009/98 °bQ QGb ,áª«üi°ü dG GªM GÉÉª HóXÉªG çùHªW »a »fóªª dGóªªª dG»VÉ dG 127
(Qªªæ ôZ) 2009/5/18
96 çU 1973 óªG, 1972/11/24 ijQÉ 312 QGb , dhªGáªª dG, áªfóªª dG ÉãÑV ÑL ±ÉãªSÇªªµeª 128

éS »a »Yô°ûdGôZ ódfG «é°û »°tâ j, á«fãÑdG ÓdáÑvaelHI faÑCã fÑK ÉM»ah
ádÉM»Qa, á KÉ°e ä ' ÉMIóY »a »fãÑdCAE°† dG°µMóbh. Ódá«üi°ûdG GMCC ÉÑH
Égó«b »a É°áfÉN Y á«Yô°Tô«Z á jô£HEj aÑE°fG»adÉj aÑCób aÑWá«fãÑdIGeG
"á°µe°dGäQob, Éjódhi ód» °UGG

äöbG»adCá«fãÑdG ' Cá«vael AÉYHá°µe°dGá°µMi ôNCádÉM»ah¹³⁰ "()
óYhIO' fdGöæ -JódGfd-JfaHã fÑKA°V »a dPhájfdG fiée ÜCGøe Ofdj°a dÉ°æfeH
", ÜCCáaô°e

»Yô°ûdGôZ ódf dô«éJ 1925 É°d15 QG dGøe 2 IOÉ°dG;G Y ój°ûdGøe óH' Éag øe
I faÑCããÑK...òdG-jódhóMG; É: PGá«fãÑdGá«°HãGôî äj ; Gó°ÜB fgh-JfaHãÑMj ...òdG
-JfaHããÑKPG»dãdHh. á«fãÑd C»Yô°ûdGôZ ódfG Y ô°uà J' h, ÉfãÑd-dáÑvaelHI
óMh;G»a áe fe' GhI fH Gã fÑKóãY hCáe fe' Gã fÑK Ñ AG°S - »fãÑdG-«H áÑvaelHI
ÜÉ°uacG Y ôKá«Yô°ûdGôZ I faÑd ; fuj »µdÉ°†jGóH' h. á«fãÑdG-«Há«vael Ö°uaj -
äöÑYGobh. ; fÉ°dG»°† j É°ÑùM, ó°ÜB fghI faÑC òg âÑM ; Cá«fãÑdGá«vaelGOfdj°a dG
"-fGó°ûdGöG »a ó°GIQRh

á«TÉ°dG, 1961/7/11 ijQÉ 1961/Q/259 °bQIQÉ°aSG, äQÉ°a'S' Gh°j°ûdGáAg, ó°GIQRh 129
7276 çU, ÖYG100

2007/11/20 ijQÉH, 359 °bQ, á«üi°ûdG GMCCi hÉYO »a ôXÉ°dGá«fãÑdG»a Cöøe°dG»VÉ°dG 130
(Q°væ ôZ)

1996/1/29 ijQÉ 96/15 °bQ QGb, á«fãÑdGáaô°dG, »Hæ°dG; fãÑd »a á«fó°dGá«fãÑdGá°µe°dG 131
150 çU 1996 ó°G

IG^adGêHR ÊM»a á«uL G^QGä' ÊM dG...OJZ;Gøµ^aj -fĤā, ÊchOÉ«Y ±Q^Qa dG
 ódfG;fuj à«M, (°U' G»a ò«~~Q~~ °aj ;Gøµ^aj ' êCHR fgh) á«uædG°jóY LóHá«fĤā dG
 fghá«fĤā dG-eG-HāaôāY GPG' G, ;ĤāNĤ»a ódh ;Ghá«uæ dÉ°jóY êGhōdGōg øY ÈĤā dG
 ÉÉ dG...Qfa SódG^Nd^T e ĆVQ^Qaj ò«^aadGōg ;GÉc .»Yô'Tô«Z ódh-fG Y ô°UĤ
 »† J »adG OYGIQf cò^adGá«hōdGō«jÉ^ad^T e ĆVQ^Qajh¹³⁵ ò«^aW^Qa dG^T«L ø«HIĤÉ^a dĤH
 - ' Gá«uL Éc , ' Gá«uL ádhO°«bG»a êGhōdG•ĤQ»a Oj^ad ' Gá«uL í^aH
 .É;á«uL ádhO°«bGēQĤN É;æ Oj^ad- êGhōdG• GāTC;hōh Ū' G^Te ...hÉ^auĤH
 ÉUĤN ÉµMÉ^QVĤ»Yô'udGō«Z ódfĤh»Yô'udGódfĤG«HYōJ»fĤā dG;ffÉ dG;GÉc
 aj ;G»fĤā dGōjōdGfGøe ...' Rfėj ābh»Ĥā .ô«NÓdá«fĤā dGá«uæ dGí^adĤW^hôTh
 ;fuj ÉóāY ' G NĤj ' Gōg ;Ĥā , ' hG-H±GāY' G ÊM»a »Yô'udGō«Z ódh dG-á«uL
 °aj °d ÊM»a á«uL G^QGä' ÊM dG...OJZ;Gøµ^aj Ée , OYGHajQÉc G°UĤ ódfG
 -jōdĤhøe ...G-H±ôā^Q °dhG, i ôNGá«uL Ö'üacGōb øµj °dhô°UĤ fghódfĤH±GāY' G
 ò«Yô'udGō«Z O' hÓd-á«uL »f^Q ' ó Høe hGá«uæ dG°jóY ôNĤGódfĤG;Éch»fĤā dG
 »a ódh»Yô'udGō«Z ódfG;Gābh»a ĆVQ' GáÉHQĆSĖSG Y G°uMÉ;«f^Q hG-«^aW^Qa d
 .;ĤāNĤ

°gQĤNĤH;fĤÉj ;ĤUĤ °TG N̄ øe AÉ† dG ÉÉGi hÉYódGøe ô«^audG°jó J°J ó dh
 òg ÜĤN̄SGi hGāh, 15 Qō dGøe 2 IOÉ dGĤG1 Iô a 1 IOÉ dGĆSĖSG Y IO' fĤĤH«fĤāNĤ
 óY, Ö'üacGāĤN̄GĤ «é'üa dá«ffÉ dG ;^adG ÓN Oj^adG «é'üĤ É;gGø«Hi hÉYódG
 «é'üacG»a °j;á« MĤH;fYój øµd1932 AÉ'üMG»a áe f;æ øjōdGfGĆSfĤf, êGhōdG «é'üĤ
 QĤāNĤĤābÓY äQ ĤĤue, 2825 Qō dGøe 1 IOÉ dGĆSĖSG Y ò«fĤāNĤ °gQĤNĤH
 ...i dG, á«Yô'Tô«Z I f;āH, á«fĤāNĤGá«uæ dG
 .É;W^hôT c ëāĤ ÉóāY á«fĤāNĤGá«uæ dĤH êdGó«É dGĤajQÉc AÉ† dG-é;ājh
 á«Yf YōĤ OYGH...G Ĥag Ć;ūd-fGá«M, äĤN̄ G»a ā^aĤ á«SĖS' Gá«ĤĤ' G;Gō«Z
 ôjó äĤ^T†i jhì f;āe äĤN̄ G;G H, AÉ† dG N̄ øe á«WĤ ôN̄^Q »adĤādfĤ^adGāĤĤN̄ G
 äĤN̄ Gøµ^aj á«MĤĤÉjGōe' Gōg ôN̄^Q ābh»ah.É;Gá«µe^adGøe āĤĤQ;hO»VÉ dG
 »^adGĆĤüĤ'udGøµj °d ÊM»a á«uL G^QGä' ÊM dG...OJZ;Gøµ^aj, ĤĖSfĤGāāĤĤH
 É;eÉ;GāY f;ā^adGá«µe^adGÉĤHÖĤĤJ äGōĤĤā«^Q äĤĤN̄Gō«fĤ Q^Qh i ôNGá«uæ dÓe ÊM
 á^aµeē É;H NĤ ;Gøµ^aj Égō«fĤ øµ^aj »adGāĤĤN̄ G;Gø«M»a É;āYĤāb øj f;ūd i fYódG
 .i ôNG

7 IOÉ dG, OYG21 á«TĤē dG, »fĤāNĤGQfa SódG 135

çVQCGáÉHQÖLj^aHá«üædGÜÈùcG

.É^a«bG»a Ofd^a dáhdGá«üaL íæJ Éj^aÑL^aH»àcGáÉHöcG»g çVQCGáÉHQ

»dhöGj ffÉdG»a

ÉcGá«üædG G^QGä' ÉMç†ØN á«bÉÖGÖ`ùMçVQ' GáÉHQÖLj^aHá«üædGíæ çfij
.IOóëe •h^oTÁÉx^aSGóæyhÖ W Y ÁÉaHhGIO' fçGóæY çffÉdG^oµèH
() - " çG Y á«bÉÖ' Gøe l IOÉ^adGçüaí á«M

:

()

()

.

.

()

()

:

()

()

()

()

()

-

" ÉfÉÁÑÓÑŃ -fG Y Éj Y IOÉ dGøe ááñáGÍó ØGçüađ ø«M»a

138 "

á£HQÖLj^aHj fÉ dG ØHE^aµMá«fÉÁÑCá«íædGÜÉúacH»fÉÁÑCj fÉ dG»[†] j ,»dÉÁHh
 :ájò'ùMä ' ÉMçÓK»a çVQ' G
 ÉW' G(2, á«ÑL Gá«PHÉ ...GI faÑHGFÑúacG°; fGáÑj ' òh j ÉÁÑ»a j hOfj^a dG ÉW' G(1
 øjódhøe j ÉÁÑ»a j hOfj^a dG ÉW' G(3h, ødfjée øjódhøe j ÉÁÑ»a j hOfj^a dG
 »VQG»a IO' fGáÑKfg ÇÓáCá ' ÈdG òg ø«H òà'ü dG°SÉ dh. á«PHáG»dfjée
 á«íædG-ææ óY ÉM»a i òNCá«íæL... ' Ofj^a dGÜÉúacGá«fÉG óY, ò«Ñ dG j ÉÁÑ
 . j fÉ dG ØHE^aµMá«fÉÁÑCá«íædGÜÉúacH, á«fÉÁÑC

, 1 IOÉ dG) á«ÑL Gá«PHÉ ...GI faÑHGFÑúacG°; fGáÑj ' òh j ÉÁÑ»a j hOfj^a dG ÉW' G(1
 (15 QG dGøe 2 Ió a
 ájOÉ dG[†] fGøe òÑŃ »áCá«fÉÁÑC» VQ' G Y IO' fGÖfÉL dG, çVòá Ió ØG òg j G
 j G³⁹, É ffb ádjÑ^a çY ò£ dCááÉj HÉ JÉVGRféj »dÉÁH ájOÉ Cä ÉK çY ò£ d[†] j j »áC
 «É à'uj ' j G • ò T á«ÑL G Gá«fÉÁÑ ' GáÉÉ ÇGÉ Y ò fÉáCç† H» fÉÁÑ ò Z òdG j fuj
 Ö'üaj ' òdódG j GáÑj j Gçüađ • òà'ü à«M, á«ÑL ' G-e Cä«íæL Y füèdGOfj^a dG
 . á«ÑL Gá«PHÉ ...GI faÑH
 »a Ofj^a IO' h ÉM»a á«íædG G°GóV áfÉ°V µüj -fGfg çüađGøg »a »Héj ' Gh
 ...' j ÉÁÑ»a Ofj^a dGÉ gódá«ÑL ' GÉ j JÉ«íæL f j É«á'uj ' ÖfÉL G GhÜGøe j ÉÁÑ
 ' hGçVQ Gá£HQ çSÉSG Y G'üMá«íædG íæj á«íædG òg j ffb j fuj j ÉÉ j ÉÉ ÖÑS
 QÉ dÉ góMhG j GódG j fuj j GhG, éQÉ dG»a ÉÉVQøe øjOfj^a dG Y ódCá£HQ ÑÉ j
 j ÉÉ ÉM»a É góMhG j GódG j fuj hG, -á«íæL øe Éhòèe Ofj^a dá«íædG f Y
 . j fÉ dG ØHá«íædG»^a j óY ...GçSÉSG' G»a á«íæL j hO (á«íædG f Y QÉ òZ òNBG
 øe ...G dG»^a j ÜGøe j ÉÁÑ»a Ofj^a dGódá«íædG G°Gøe òè«çüađGøg ÑÉ ajh
 óbh, • hóT ø^aV á«fÉÁÑCá«íædG íæj çüađGøg j GóZ. á«fÉÁÑ GhIQçò dCá ÉØG
 . • hóüG òg òafal ' d ÉM»a á«íædÉ j óY Ofj^a dG» j æj

 -üŃ Q'ü dG 138

á«fÉÁÑCá«PE† dGíóúac, 1997/6/17 ij QH 97/45 °bQQb, á«fÉÁCááó dG, á«fó dGø«á dCá µèe 139
 óV ...Ofj dGéQ/L » j Gh °gGhG, ø^a dG»a ááñáCá«FóáH Gá µè^a dGÉ† j Gó fG; 754 çU, 1 GóQG 1997
 ááñáCá«FóáH Gá µè^a dGÉ† j G; 2006/2/23 ij QH 2006/400 °bQçSÉSG; fYód»a QGb, á«fÉÁÑCá«hódG
 .2005/7/14 ij QH 2005/1760 °bQQb, á«fÉÁÑCá«hódGóV QH e j hQÉ, ø^a dG»a

ø 2 Iø ØGCSËSG Y á«fãñdGá«iædGÛÉ`iæcGi hÉVO»a á«fãñdG°cÉ`ædGäo¶f obh
 áÑiædHÉ`c , O' h' -æ«PH f™«É`ä`ij ' Ü' øjOfdfe O' h' áÑiædHÉ`5 Qð dGø 1 IOÉ`dG
 .i ôNGä' ÉMh "çSQðGó«b" á«iæL øe óðhøe øjOfdfe O' h'
 á«bG°Gá«iædG Y Ó`UÉMøµj °d»bG Y °UGøe óðhøe øjOfdfe O' hGádÉM»Øa
 õ««`a`dGá`µæe äQÉTC, YG°G Y »fÉ`jõÑGÜGóaf' G ÓN á«fÉ`jõÑGá«PHæG` a`ej ; Éch
] ... / / " -fG
 [

...

// ... //

140 "

ó«b" á«iæL øe óðhøe OfdG`dG ØÉ d` ej -fG dh' GáLQðG°cÉ`æe äöÑYGabh»a
 â°tb`a«M, Iø ØG òg Y ÁHá«fãñdGá«iædG Y f`üedG"ó« dG faue" hG"çSQðG
 ó« dG faue óðhøe ; ÉãÑ»a Ofdfe çüi`üHá` QehÉ`eÉ`Gá`Vhø`e`adÉM»a`o`cÉ`ædGi`óMG
 á«iæL...G Y Rfèj' -fG...Gó« dG faue »Yó`dG ; G « è`ä`Há`á`Ñ ; Gó`H, ájQ`S Ióðh
 Gog ; G, á«iæL Gá«iæL ...G fãñHÓ`üµj °d»dÉ`dH`ájQ`üG`-Jóðh`á«iæL Ö`üµj °dh
 141 .1925 ÉQ15 Qð dGø dh' GIOÉ`dGøe á«fãdGÍø ØG ÉµM É «ÑEJ»fãñdG`çüi`üG
 á«fãñdGøe ; ÉãÑ»a øjOfdfe ø«üi`T hÉãl i ôNCádÉM»a É`üf`á`µæe`dGäoÑYGÉ`c
 " -fG(ó`PH`æ`æ`ãÑÉ`S) çSQðGó«b`ájfg` a`ej`óðh

Y ôafæ ,1973/7/4 ijQÉ 89`òbQQðb ,á«fó`ædGó««`a`dGá`µæe 140
<http://www.legallaw.ul.edu.lb/PDF/Jurisprudence/DocumentsBefore2000/Tamiez/6009.pdf>
 ,á«fãñdGáðóGó`V çSffÉ`hQ» jG,ø`æ`dGÍójóL »a`áãdÉ`Gáø`dG ; ÉãÑ`Ñ »a` dh' GáLQðGá`µæe 141
 2008/5/22 ijQÉ 2008/163`òbQQðb

ábÉEH^aéj...òdGódGfG; GäôÑYh. "...
 âbfg»a IOöëe ôZ Éj eÉMá«^òúL ;G»a⁹ "çSQòdGó«^bá«^òúL" IQÑh, çSQòdGó«^bájfg
 ...GÑ^òúaj⁰d«Yó^adG; fuj dðÉÑhá«^òúædG fjéé ódGfG; fuj »dÉÑh...ô⁰VÉdG
 á«^òúLGIô ØG•hó^T»afâ^òúj Ée, Égódhá«^òúL á«^òúL dÍé^adIO' fGóáY I fâÑHá«^òúL Gá«^òúL
¹⁴².1925 É⁰15 QG dGøe dh' GIOÉ dGøe
 °gQÑY⁰áj⁰d çSQòdGó«^b°jâ^òúL øjódhøe øjOfd^adG; G Yójó⁰úædGøe óH' -fGòZ
 ähö«^òúL H± ÉÑ⁰SGá^aµëe äôÑY Gá«^òúL Má«^òúL Gá«^òúL ...GI fâÑHø«^òúL µe ôZ GfM G c »a
 " ;G

]]
[]

143 "

ÓY GáÉ dG»a ähö«^òúL H± ÉÑ⁰SGá^aµëe äaÉV Gá«^òúL M, çSÉS' G»g äÉK Gá«^òúL TG Ñh
 ..."-fG

"...

(15 QG dGøe 3 Iô a, 1 IOÉ^ad) ø«^òúL fjéé øjódhøe ; ÉÑ⁰»a ; hOfd^adG ÉW G(2
 äÑj ÉóáY á«^òúL ÉÑ⁰Gá«^òúL µëe⁰«^òúL H»⁰† Jh çUÉN µ⁰úHÁÉ dG Y ÑæI Iô ØG òg
 íæ⁰J ;G»⁰† J »äGá«^òúL hóGòjÉ⁰dG⁰µ⁰é⁰újh»ÉjG⁰µMfgh; ; ÉÑ⁰»a ; hOfd^adG⁰µfG
 ä' ÉMøe óéj ;G-fÉT øe⁰µMfgh.É⁰VQG Y-«^òúL Y öä⁰»...òdGS«^òúL dÉ⁰á«^òúL áhódG

ÓY G139 á«^òúL TÍÉ dG, 2006/400 °bQ çSÉSGi fyódG»a QGòb, ø^adG»a ááÉ Gá«^òúL GóáH Gá^aµëe^adG 142
 316 çU 1974 á«^òúL É† dG Iô⁰úædG 1974/3/25 ijQÉ 289 QGòb á⁰SOÉ⁰úGáò⁰dG ähö«^òúL H± ÉÑ⁰SGá^aµëe 143
 -úof Q⁰ú^adG 144

Iò a ,1 IOÉD á«^{PH}»dfjée òjódhøe ô«^Nd;É»VCG»a ;hOfd^adG ÉW' G(3
 (15 Qð dGø 2 - 3
 á«^uædGíæ jòWøY á«^uædG G^{PH}Gä' ÉMøe óej ;G-fÉTøe ÉTjG^oµèdGGg
 »VCG»a °jJO' häfNKóé^aH,ádfjée á«^{PH}øe g' ;hódfj ÉW' »^aµèdGá«^ÉÉVCG
 .ô«^Nd;É»
 ó«^uæL øe òjódhøe ;É»»a òjOfd^adG ÉW' G Y^oµèdGGg ÑEaj ;Gøµ^aj
 ø«^fG H øeh°;JCGøY éQV ÖÑudá«^U' G^o ;à«^uæL Gó a hGø«^eøe òZ hGçSQðG
 á«^Q»g ;É»»a IO' fG;G f dGøµ^aj àbh»ah. (á«^uæL »^ajóY) °U' Gá«^uædGó H
 Y ÉJÉVCG...fEaj á«^Éøe òjódGá«^{PH} ádfjée ;É , FÉStfGááµHÉJÉVCGøµ^aj ájOÉ
 ô«^udGçtaQ dG,áMÉ^adG FÉStfGóøøe °ZóðH,áÉNK GáH^oU äCGobh.ôÑGáÉ«^ÉÉVCG
 øe 2-3 Iò ØG Y ÁÉHø«^ÉÉVCG^ogQÉNYHáNÉ^a di hÉYøHGéó J òjódGçUÉ^o T Gøe
 dÉ j hGá^aµè^adG^aj µ^uHá«^{PH}»dfjée °jódh;GáÉVCGøe Gfa^aj^o d«^aM1 IOÉD
 .ÉJÉ «^eJ áé«^f
 °gQÉNYGøÑÉW i fYóHGéó J ,çSQðGó«^b É^a ;à«^uæL òjódhøe O' hG ÉMâfÉç òg
 "çSQðGó«^b" ábÉÉHøjó^aæ á«^{PH}»dfjée òjódhøe ;É»»a Góðh °j^f ø«^ÉÉVCG
 °d ÉCGøe' GáÉ «^eJ ;Gá^aµè^adGäôÑY Gá«^M, °jódhá«^{PH} ádfjée Y Ó«^d
 ôÑ^o -fGá⁺tbh,çSQðGó«^b á«^uæL øe É^a ;fGááVCG HøjódGá«^{PH} ádfjée áN
 ...òdGçüi^o ùdGá;jf;d»dfjée òjódhøe Góðfj ób O' hGQÉNYGøµ^aj ' há«^{PH}»dfjée
 ;GPC,ááhø^odG-à«^uæH(áæS ø«^KÖäG»dGM) ø«^eudGøe OóY òæ ;É» dG ób
 òg »ah. ;É» dG-ehób óáY ááhø^odG^o gódhá«^{PH} IO' fHø«^Nùæ ;høÑ^o O' hG
 øe 3 Iò ØG • hø⁺T ;fa fã^o ;fOÉ^o dG ;Éç PCÉ »a á^aµè^adGäø^of ;GóPH, ÉedG
 " ;GäôÑY G15 Qð dGø 1 IOÉD

149 " //

" ;G«^a ôÑY Gá^aµè^adG...QÉ^oøe øe QÉ^où^où^od dÉ e ...Q dCIQÉ^o GQÉJh

1974 á«^É† dGIøædG1974/7/31 ijQÉ 254 °bQCGb , di Gááø^odG ;É» Ñ ± ÉæS Gá^aµè^a 149
 1029 çU

...

.

"

"

.

...

-

150 "

"-fGIôÑe áÉdG òg »a »aPã'S' G°µèdGäócGõ««àdGáµèe jGô«Z

":

.

...

"

...

[]

[]

1031 ĆU,-vŏf Q°üªdG 150

... ..

 [] ...
 [] ...
 ...

151 "

, ħÉ dġ Ħ«uédġ»^a jÓY øjódġ øe ħÉ«Ĥ»^a øjÓfġ^a dġUÉ[°] T[°] CádĤM»^a Éġ
 à«Mø»^a dġøjódġ dġGġGġY êQĤ ÖÑudÉ fġ ahá«Ĥádġ»^a dġjéé äĤGÖL fġ
 ... " ħGö«^a dġGá^a mée äöÑYġ

152 "

øjódġUÉ[°] T[°] GÖ[°] ħġġ ħÉ dġ bġ^a dġÉJġÉ[°] u[°] Sġi óMġ»^a óġGġQĤ äöCöbh
 Yôafæ 1983/06/21 ijġĤ 23[°] bQäġh«Ĥá»^a fô^a dġö«^a dġGá^a mée 151
<http://www.legallaw.ul.edu.lb/PDF/Jurisprudence/DocumentsBefore2000/Tamiez/2010.pdf>
 424 ġU1972 óġGá ée 1968/10/14 ijġĤ 146[°] bQġġb, á«fô^a dġö«^a dġGá^a mée 152

IO fdlhá«fáñdGá»uédGÜÉàcÍHá «a dGá»fóL' GóYf dG

2 IOÉ dh1 IOÉ dGøe dh' Glò ØGÖLj^aHj fÉ dG°µèHá«fáñdGá»uédG Y fÜédGjG
 .Odf^adG «é'ùl Còé^aH °üej 15 QG dGøe
 ...òdG¹⁵⁴ 1951 h' Gj fÉ 7 ijQH á«üi °ùdG GfM G fHhó«b j ffb Çüaj ,QEW' Gög »ah
 "»:»dÉdG Y Ió°üY ájOÉdG-JOÉ »a ,jÉáñd»a äW' fG «é'ùl Yôj

..

á«fáñdGá»uédÉvüaµe öÑ° »fáñdG ódcháfÉV Y »fáñdÜGøe Odf^adGó«b Còé^aH
 .á«fáñdG-à«üal áñl »adCYCh' GCG°üa'SGÉQCG°aj à«M
 óHáµe dP j fuj Óa ,-JO' h »J »adG dh' GáæudG ÓN Odf^adG «é'ùl óY ÉM»a fÉG
 GfM G fHhó«b j ffb øe 12 IOÉ dGÇüad Éc ,»ÉÉ†b °µMÖLj^aH' Gló^adG òg AE† fG
 "É «AÉL à«M, á«üi °ùdG

"

Odf^adGó«b i fYOjG Y ójó°ùdGøe óH' -fGò«Z .»ÉÉ†b QG HfagQó« dGj fuj »dÉdHh
 jÉ ÉM»a á«uédH»^aµédG ëdG-«f á eÉe Còéé öÑ° -JO' h Y áæS Qòe óH
 i fYódG ó Jh. G°UÍb jÉh' hGø««fáñdG-«fHc-e' áñvæH-Hj faháñKfÉfáñl ódh
 °jó J-«Y ÖL faj ø«M»a ,G°UÍb jÉ ÉM»a ódfG Y »dfGhCæÉÉCaHædG Ñb øe
 ëdGÁ°üaj ' É†jG fÉdG òg »a ó« dh. óTQ fghó« dG°J ÉM»a -°ùdHÖ f dG
 áæud15 QG dGøe dh' GIOÉ dG • h°T-«a ôafal øe µdÖ°üaµe M-fGPCá«uédHh
 á«uédGâ°ùch»^a°SQ-Lh Y -J fahá fHQj ÖY Gfg Odf^adGó«b øe ±ó j dÉ .1925
 øe óH' -fGò«Z ¹⁵⁵. áðã e á«f ffb 'ÉVhGÉj æY Éüad »adGj fäñG òg «YÉe óMgi fS
 ó« dGAG LG Ñb á«fáñdGádhó dGó¶æHhá«uédG°jóY öÑ° ódfGjG Y ójó°ùdG
 .ÉÉÉ†b hGÉQCGjÉ AG°S

"-fGâ°†b PGCSjØf i fYO Còéé »g Odf^adGó«b i fYOjGö«^aadGáµeë äöÑY Góbh

IójóédG, (ÉbQ °ej' j fÉ dG) 1951 h' Gj fÉ 7 »a QOÉU á«üi °ùdG fMCG fHhó«b j ffb 154
 1951/12/12 ijQH 50 °bQ á«°SòdG
 ÇU 1974 óGá ée ,1973/12/5 ijQH 138 °bQ QGøb ,ááñÉdGáaö dG, á«fó^adGö«^aadGáµeë ö¶fG 155
 316

...

156¹¹
...

...

"-fGõ«^aadGá^aµëë äöÑYGi òNGádM»ah

...

...

157 "

"¿GáMG°Uõ«^aadGá^aµëë â°†bh

158 " ...

¿fu à«MIO' h Fhó«bi hÉYO»gi hÉYódG òg æ¿Gõ«^aadGá^aµëë äöÑYGóbh
øe âñadG Y»°VÉ dGá^aµe ò°uà J à«Mh çSfœdGóFhOOf« HãhKá«fñadGódGá«°uL
±ó¿J»adGi hÉYódGøY ãñJ»gh,á«uédG»fñadG-«HøHódfG¿fuHí jô°uàdGáe°U
øY ãñJi fYódG òg æ¿Gh¹⁵⁹ádhódh»Yó^adG«Há«fñadGá«WG^adGá fHQ ãñG dG
¹⁶⁰ádhódhOf^adGg ø«HíóJóL á«SÈ«S á fHQ N dGá«eGóGá«uédGi fYO
ódháfñ Y çUÊ T GóMGób Ö W¿Gó°ü dGg »a ähø«H± fñSGá^aµëë äöÑYGPc
G°TQhOf^aøHG«a ¿Êc ãbh»a ...QCCQGb ÖL^aHø«^a a dGäÓe°S »a ób øb ¿Êc ...òdG

Y ôa fæ ,1998/06/23 ijQH 96 °bQQGb áfó^adGõ«^aadGá^aµëë 156
<http://www.legallaw.ul.edu.lb/PDF/Jurisprudence/DocumentsBefore2000/Tamiez/154.pdf>

Y ôa fæ ,1997/06/17 ijQH 82 °bQQGb áfó^adGõ«^aadGá^aµëë 157
<http://www.legallaw.ul.edu.lb/PDF/Jurisprudence/DocumentsBefore2000/Tamiez/4107.pdf>

ÓYGI55 á«TÉ dG,138 °bQQGb ,áñadGáaô dG,áfó^adGõ«^aadGá^aµëë 158

Y ôa fæ ,1969/06/23 ijQH 94 °bQQGb áfó^adGõ«^aadGá^aµëë 159
<http://www.legallaw.ul.edu.lb/PDF/Jurisprudence/DocumentsBefore2000/Tamiez/2314.pdf>

Y ôa fæ ,1972/03/15 ijQH 27 °bQQGb áfó^adGõ«^aadGá^aµëë ø¶fG 160
<http://www.legallaw.ul.edu.lb/PDF/Jurisprudence/DocumentsBefore2000/Tamiez/1688.pdf>
,1966/11/29 ijQH 52 °bQ/çVÈa//çSón«a/ ...hLòHø«°S ähø«Háfó^adGõ«^aadGá^aµëë E†jGó¶fG

Y ôa fæ
<http://www.legallaw.ul.edu.lb/PDF/Jurisprudence/DocumentsBefore2000/Tamiez/2405.pdf>

Y...QQGQ H...QÉ dGódGfGó«ò»KÉi óe fMÉY Gof ô«áj á«ÑL Gá«úæ H¹⁶¹ªáj Gøj ' h
 161. ÇSfðæGi hÉY Oøe Çù«há«úæ dGi hÉY Oøe i fYódG òg Çj Éø øH Gá«H á « M
 " -fG Y 3 -JÓÉ »a Çüaj 353 °bQ»Y GáT' G fSóª dG; Gó«úf Éag h

162 "

É«Ió ØH15 QG dGøe 1 IOÉª dG° gÉYól øjòdGøj Ojfdª dGó«ò»áj « í V GfGó«Z øe -fGó«Z
 Çj fÉB øe 16 IOÉª dG; Çüæf ábh»Øá . ó« dG; dáé«f á«úæ d»ª µèdG° j HÉª çG; dÉdHh 3h 2
 "Éª «AÉL á«MøjódGfG fjéª dGódGfGó«ò» fUG Y á«úî ùdG GfM Gó«ò»

163 "

ájfg -ææhAÉÉ dGäÓé'S»a IO' fGájóMS« dG ØÉ dGó« HIQQ' G fJ dP ÖLªª H
 .16 IOÉª dG»a IOfcªª dG • h°ú dGaaÉÉ IÉV Gøe øe áÑal ; GóH, á«ÉáÑ
 ÖLªª Hª Vhøªª dG • h°ú dGaaÉÉ IÉV Gøe °aj ' hGªª GfG»a ÉFOªáj ' Gøg ; G h°Ñ øµdh
 á«úæ dG»ªjó«GAEÉ dG ÉW' Gøe OóY OfLhó«ú»j ...òdGøe' G, ó« dGÖÉW Nø øe Çj fÉ dG
 ó« dAÉª dG dGafé dGøe óH' á dÉ dG òg »ah, á«YÉªL' GájÉY ódGQCh °JÉª dG»a
 -á«úæL áª µèªª dGø °É góªª h, øjódGfGá«dfjéeh ; ÉáÑ»a IO' fGáÉªGó«HábO«GÖMÉU
 164. á«ÉáÑ dG
 Çüf Éag Çùªª a, 3 Ió ØGøe »fÉ dG° ù dGádÉª h IOfcªª dG1 IOÉª dGøe 2 Ió ØGádÉª »a ÉÉG
 ä' ÉÉ dG òg »a ódGfG; Çf øe ØÉªª új ; Gøµªj øµdh. S a ÉÉªª b hGÉª QQGÉª bÉªÉ fG dGó«új
 -æHá«SÉªS áÉ HQ Çùªª SÉª ; fjªªS ó«ò» øe ±ó ; dG; Gá fHQ...Gá«ÉáÑ dGá«úæ dH-É HJ '

Ió«úæ dG, 1972/11/13 ijQÉ 1460 °bQ QGøb , áSÖÉª dGááª dG, á«fóª dG áhø«H ± ÉáªS G áª µèe, 161
 803 ÇU 1972 á«Éªª dG

GfM Hªª uáªª dGáÉªjøª uá dG Ióe ójóeªH Çj 1943/3/16 ijQÉ 353 °bQ»Y GáT' G fSóª dG 162
 1943/3/24 ijQÉ 4073 °bQ áªªª SòdG Iójóé dG, á«úî ùdG
 16 IOÉª dG, ÓY G154 áªªÉ dG, á«úî ùdG GfM Gó«ò» Çj fÉB 163
 ÓY G139 áªªÉ dG 97/45 °bQ QGøb , á«Éáªª dG, á«fóª dGó«ªª dGáª µèe Éª dG «ÑS Y óª fG 164

fSo^adGøe 3 IOÉ^adG Y ÉSÉb, AÉ^t dG jøWøY dP^oaj ; GcVôàka , á«fáñdGáhdGø«H á«dfjée hGá«ñL Gá«uáL ...GÜÈuàcG óY äÉNGøe óH' GfM G c »ah. ÓY GQfò^adG353

- h^oúdádÉdGÁDø«áSGáñhAÉ^t dG ÉcGøe' G; fuj Ééóá'h, ; fññ »a IO' fðhøjó dGá«PH
- h^oT...G; hO dPhádÉ d«fáñdGá«uáedH+GáY' HÉ^aµMá^aµé^adG^oµèJ 3 hG2 Iø ØG Égø«Z hG; fññ »a áeñ' GhGø^oudGá«Mádi òNG jòØ á«uáedGi hÉYO áaÉc »a á á^ae áhdó dGóM^o 1967/68 ; fñÉ dGøe á«fáG IOÉ^adGÖL^aH á«MáhdóG-L fHá«uáedGi hÉYO ÉJ ; GÜ fL fHá^aµM; Gh NS^oc f^adGá fÉh. » UG ó«Gá«uáedGi hÉYOAGL øe ÉJH é j ób ...òdGø^ot dG; GPGá«SÉSGáé^o ué áñMEU ÉfG , ÉJ OÉ^audGø^of fÉG^oS ; hOÉ d ójó J O^oøe' Gøgh ÉgÉYQøe íñ^o«S øe ááø^e É^a jh ; fññ ÉµMÖL^aH »dádÉH ÉcG ÉñáÉHá^o dGÉ^t dGøe T'h »gi hÉYó dGgh -d éjhÉc É^t dG òg »a Iø^oTñÉ AÉYO' G ÉcGÓHáed éj áfó^adGáÉcÉ^adG fUG ó«GIGRn »a É^t dGá^ag ; f; G d± Éñ^oS' Gá^aµéé äQTGÖNÉGöb »ah¹⁶⁵. É aÉñáSG¹⁶⁶. É aY Rób «á^adG »a áeÉcGáHáG M; G »a^o dP ; fñ áhdó dG á^aJ ø«Yøe cUÉ^oTCÉH ó aj »adGi hÉYó dG »a S a óñaj »d«GAE^t dG; G dGQÉ^t GQéJh øe 1 IOÉ^adG É fññ cüi^oudGóM^o ; GÖéj á«Má' ÉedG...Gá«fáñdGá«uáedH^o ; à MÉH Öé^aHÉ^ad ÉfGPGÉ dÉñáe' á«uáe dÉ^e »É^t dG^oµèdG; fuj á«M (ÓY G15 QG dG fgh (á«fáG Ió ØG »a -ÉµMö^ouáeS...òdG) ; uáe á dGÉc. I Qfò^adG dhCG IOÉ^adG • h^oTóafj á«HÉñáS' Gáf^oudGÖL^aH IQQÉ^oudGáJQD' GáQG dGøe òM^o »a , á«uáe dÁ^ouáe ...QQG © áhdó dGi Q^oT cùéé á«MÓ^oud^oññ^oññ »d«GAE^t dGá«MÓ^oU øY éòñ J »dádÉH¹⁶⁷, IQQÓ d -fGö^oudGöG »a áhø«H+ÉñáSGá^aµéé á^ot b óbh. áf^oudGóMRñÉá d

// []

cU 1962 á«É^t dG Ió^ouá dG 1962 ; É^o f 16 ijQÉ 139° bQ QGöb áfó^adG; fññ ÑL ± ÉñáSGá^aµéé 165
824

á«É^t dG Ió^ouá dG 1966 h' G; fñÉ 22 ijQÉ 269° bQ QGöb dh' Gá«fó^adG; fññ ÑL ± ÉñáSGá^aµéé 166
1167 cU 1966

cU 1989 á«S^oññ dGö^o«C...QD' GAE^t dGá ée 1987/1/29 ijQÉ 25° bQ QGöb , áhdó dGi Q^oT cùéé 167
<http://www.statecouncil.gov.lb/view2.asp?id=74> Y óa fæ , 30

Cùæ àðHh«ùæ dGÜÈàC

áf ùdGÉj d; fuj à«Má°uài °dGäÉ ùdGøe QGb ÖLj^aHÖfÉL Ödá«ùæ dGí æ fg Cùæ àð
Y ÁñHhG; ffÉ dG°µèHÉkÉ J Ö°uaj ' á«ùæ dG; G...G, -eóY øe á«ùæ dGí æ »a ájójó àð
.Ö W

»dndG; ffÉ dG»a

hódG ; ùl ; G Y á«ùæ dG»ájóY CÜÉ T' G^MVfHá°UÉ dG1954 á«bÉDØe 32 IOÉ dG; üä
É c CÜf°üi dG Y òÑhÉ; à«üäL °; èæhá«ùæ dG»ájóY ÜÉ^aSG; É; ' Gq; HíóÉ^adG
¹⁷⁰.øµ^ae óM fOG dGäAGL' G òg f^SQhAñVGC† «Ö Jh Cùæ àðGäAGLG «é«äÉ °Sh»a
.ádhO c ; ffÉ dáÉ^adCáCQH Cùæ àð Yól »àðC • h°üdhä ' ÉedGá«bÉD' GóéJ ' h

»fñdG; ffÉ dG»a

CG^adÉ; ; µèJ , á«fñdGá«ùæ dG»ñL' GÉ; ; «a Ö°uaj ø«°Vh Y 1925 ÉD15 QG dG; üä
áLhR Cùæ àðH4 IOÉ dG « ãbh»a ÖfÉL' G; Cùæ J 3 IOÉ dG°¶ad à«M. Qfò^adCGG dGøe 4h3
.á«fñdGá«fñdGóî ãl »àðCá«ñL' GÖ' hch O' hch Cùæ àðG»ñLCC

(3IOÉ dG) ÖfÉL' G; Cùæ J

" ; G Y15 QG dGøe 3 IOÉ dG; üä

:

()

()

()

¹⁷¹ "

Cùæ àðG; ffÉ ÖLj^aH • h°üHä «dÉ; fGøe °ZódÉH f«dG f^adGájQÉS GJ ' IOÉ dG òg
; GjóM19 ijQÉ .Q /122 °bQGG dG Y É; fÉ © 1939 QÉG27 »a QÉ^aüCá«fñdGá«ùæ dG
-fG Y dhCG-JOÉ ä°üf ...òdG1939
"

.. /

32 IOÉ dG, ÖYG5 á«TÉ dG, á«ùæ dG»ájóY CÜÉ T' G^MVh; ÉñHá«bÉD 170
3 IOÉ dG, ÖYGI19 á«TÉ dG, 1925 á«üü15 QG dG, á«fñdGá«ùæ dG; ffÉ 171

172 "

-fG Y dh' G-JOÉ â°üf à«M1939 QĤG27 ĵffĪ»a ójóL ċüaĤá«° a dG3 IOÉ dGâdñŠQh "

:

173 "

-fG-šüf ĵffÉ dGøe 2 IOÉ dGċüaĤ ø«M»a "

174 "

-fG2 IOÉ dGâaÉVĤh "

175 "

á«ĤáñdGá«üædĤĤċüæà dáĤĤ f°a dG; Ĥáñ»a áeĤ' Glóe âeñUG; ffÉ dGg ÖL f°H-fGŠMÓj
ĵĤáñ»a áeĤ' Glóe ĵffÉ dG ĤVĤÉc, ĤÉudG; ffÉ dG»a äGæS ċü°i dGøe ' óĤáGæS 10
»a áæSøe ' óĤeĤñdċijĤĤ øe Çoáñ äGæS ċü°N dGá«ĤáñIGeĤĵ; ôà °a dG»ñL ÓdánñæĤĤ
ĤÉudG; ffÉ dG
1940/5/31 »a QOEü dG48 °bQ»YĤáT G f°Sôa dGÖL f°H1939 áæS QĤG27 ĵffĪ»° dG°K
":»ĤáG Y dh' G-JOÉ â°üf ...òdG, á«ĤáñdGá«üædĤĤċüæà dG• ĥó°üĤ ©°a dG

176 "

á«üædĤĤ ©°a dG1925/01/19 ijĤĤ 15 °bQĤ dG jó° 1939/6/19 »a QOEÜ .Q /122 °bQĤb 172
1 IOÉ dG, 1939/07/17 ijĤĤ 3696 °bQá°° SôdGlojóedG, á«ĤáñdG
, 1939/06/05 ijĤĤ 3684 °bQá°° SôdGlojóedG, 1939/5/27 ijĤĤ á«ĤáñdGá«üædĤĤċüæà dG; ffĪ 173
1 IOÉ dG
2 IOÉ dG, -üf Q°ü°a dG 174
-üf Q°ü°a dG 175
©°a dG1939 áæS QĤG27 »a QOEü dG; ffÉ dGÁÉ dG1940/5/31 »a QOEÜ 48 °bQ»YĤáT G f°Sôe 176
1 IOÉ dG, 1940/06/12 ijĤĤ 3790 °bQá°° SôdGlojóedG, á«ĤáñdGá«üædĤĤċüæà dG• ĥó°üĤ

«Yh, 1940 ÉG»a » dGób (á fñdGá «uæ dHc uæ àd) ôN' Gz ffÉ dGz Éc É dh
 Tbh jóQ c z Gà«M, fP dGáj QES GJ ' hIòàÉ à è ÑUG15 QG dGøe 3 IOÉ dGz G
 dGIQÉT' CQóéJh¹⁷⁷. ø« fffÉ dGøe ôÑc OóY ójÞ... GdGgh, òNEB» j z Éc Éc «Y
 -fG' G1939 z GjöM»a QóHQÉ üdG122 QG dG Éj °d1939 QjG27 z ffÉ AÉ dGz G
 «a íÑüj ...òdG f dGøe GN 3 IOÉ dGAE dG fQe zG Y cüaj QG dGg z Éc Éd
 AÉ dGz G» dñdH, -H' f^aQe á «uæ dGz ÉuH1939 áaS QjG27 »a QOE üdG» fñdGz ffÉ dG
 .3 IOÉ dGAE dG fQe AÉ dGhá^aV »aQ' ôN' Gz ffÉ dG
 á« fñdGá «uæ dGí a^aHæÉ á« fñdGá dhó dGz G... GdGgdÉYO «†f z Gøµ^ajh
 c øY » fffÉ cSÉS G... G» Qaj, IÉ e 3 IOÉ dGÉ ò ÑYGPÉ, IOóe ä Gèa »a ÖfÉ C
 cüæ àdG fSøe^{te} É dG» g Éc, á« fñdGá e fjuédGøY ä Q^oU » adG uæ àdGä QGòb
 AÉ dGhá^aV » dñdH 1925 Éd15 QG dG Y AÉ HQ^oU -fG dGQÉ TG...òdG1994 Éd
 øe øj d-fGÉc. cüæ àdG YoJ » adGí ó« Mf dG IOÉ dGÉ fGà«M-æ 3 IOÉ dG Y
 cSÉS G... G è àe z Éd' Gá « dGób IOÉ dG òg à ffÉ jd fSò^a dGg Q^oüj z Gøµ^{aa} dG
 Q^a dG QG d-« Q' cVóe »a IòàÉ 3 IOÉ dGá dhó dGí Q^oT cü ée ò ÑY Gó bh. » fffÉ
 "-fG dGQÉ TGà«M1994 áæü d5247 fSò^a dHá« fHQÉ dGá ÉHG dGø^oEH

...

zG HÉS ijQÉ »a ócGób i Q^oü dG cü ée z Éc¹⁷⁸. "
 "fg cüæ àdGz G-JQGòb óMG»a AÉL à«M15 QG dGøe 3 IOÉ dG ÉYóJ cüæ àdG
 [] ...
 //

°dÉG »a á« fñdGá «uæ dGí a^aHæÉ » fñdGá^{te} uæ dG »a IG^a dG, ô« e Qfd É dG «NS Y o^o fG 177
 , OY G93 á« fñdGá «uæ dGí a^aHæÉ » fñdGá^{te} uæ dG »a IG^a dG, ô« e Qfd É dG «NS Y o^o fG 177
 áæü d5247 °bQ cüæ àdG fSøe fM QÉ dGí ójò é dÉ gó YGá SGO »a óY fH cSÉS dG » e fñdGá^a dG, 168 cU
 h' Gøjò ü 5 QjódGí ójò L, á« fñdGá «uæ dGí a^aHæÉ » fñdGá^{te} uæ dG »a IG^a dG, ô« e Qfd É dG «NS Y o^o fG 1994
 .1998

14 cU, 2003 óGá ée, 2003/5/7 ijQÉ 484 °bQ QGòb, á dhó dGí Q^oT cü ée ò ÑY Gó bh 178

" »fhòàùd' GÉ' Qje Y äócGá« NGdGIQRh¿G dGIQÉ'T' GQóÉJh
IócE 180 ."

[]

"¿G

?á«fÉÑdGá«üædÖ W-d ëj...òd»ÑL' Gfg øe

áeÉb' GádÉM»g, ÇÓK Y »fÉÑdG¿fÉ dG»a çüæädHá«üædÜÉüacGä' ÉMôüà J
óHøeödGøe Ióad¿ÉÑL»a áeÉb' Gá«fÉÑLøe êGhód, øeödGøe Ióad¿ÉÑL»a
¿ÉÑd L äÉóN áeób¿fuj ä' ÉMÉc, êGhód
Y ÉæHóü æS H,ä' fÉdG òg»a çüæàdG•hóT c «üü»a Éag Nóf ødh
á«üædG°jóY¿É: PGÉ øjóÉJ ±ó¿H dPh ÉM G òg «Ñæd»ÑL' G jòQ «èJ
PGÉ ¿ÉÑdh, ' Gá«fÉÑdGá«üædÉHçüædG°jd ëj øjòd¿ÜÉ T' Gøe ôÑQ
»† JÉc á«üædG GóGä' ÉMøe øè dò«HóJ µü¿Gøµaj çüæàdGäAGLGâfÉ
. ÖYGIQfcòadGá«hódGò«jÉ»dG

.ÖfÉL' G Y' G Ñæ' ÖYCG3 IOÉdG»a IOQfcòadGä' fÉd¿G

...òd»ÑL' G Y ôüà j çüæàdG¿GÉGÖÉàLG»a á«fÉÑdGò«adGáµèe äéVhGóbh

¹⁸².á«fÉÑdGá«üædÉH-dábÓY'

-fG Y á«fÉÑdGá«üædGÖ ÉH ó adG-d ëj...òd»ÑL' G3 IOÉdGäOóMóbh
èhöadG»ÑL' Gg, äGæS çüaN áHé°S áÉ æ èZ áeÉb¿ÉÑL»a °« j...òd»ÑL' G
í°üj Ée, áæS IóadáÉ æ èZ áeÉbG-LGhRòæ ¿ÉÑL»a °« j...òdHá«fÉÑLøe
Y füedÉH-dí°üá«fÉÑdGá«üædÉHçüædG°jd »ÑL' GGg¿G¿VGàa' ÉH
»ajóY çÜÉ T' GóQüj Ée, á«fÉÑLøe -LGhR «éüaH¿ÉÑL»a áeÉbGIRÉLG

1989 áæS™HódGóG...QD' GAÉ† dGá ée, 1987/6/29 ijQÉ 111 °bQQb, ádhóGí Q'T çüéé 179
<http://www.statecouncil.gov.lb/view2.asp?id=129> Y óafæ, 189 çU

Y óafæ, áeÉGá ÁS' G, äÉjò Ñhá« NGdGIQRh 180
<http://www.moim.gov.lb/ui/FaqDetails.aspx?faqid=352>

(2009 h' Gøjóü ö¿T»a äÉÉüüGáLGe äaj)

-üüf Q'üadG 181

359 çU 1973 óGá ée 1973/2/28 ijQÉ 33 °bQQb, ááÉGááö dG, áfóadGò«adGáµèe 182

. ç Ñie ...G»a ø«é`ùªdGøZ á«`uædG
 QªdGõ«ªadGªµëe OÉj àLG Y çSÉk dH, IOÉªdG òg «Ñè àl»ÑèLG fjØªdãÑuæH
 Ñèª çffÉ dG fjØªH»ÑèL' G' áª ç çG f dGøµªj, »fÑèÑHáfòàªdGªÑèL' GIGªdH
 áahøª hGIOóëe ôZ á«`uæL øe »ÑèL' GhGáahøªhIOóëe á«`uæL øe »ÑèL' G Y
 »fÑèL' øe áLhõªªdGªÑèL' GIGªdGadM»a OÉj àL' Gøª`uj ø«M»ah¹⁸³. çSQªdGóªh
 ÉbÓWGª; dá«`uæL' øjòdGçUÉª T GhGóª dG»efajue Y Ñèªj' fjØªdGg çG
 Tªjõ`uædGªªg äQÉªTG, (»fÑèL' øe áLhõªªdGªÑèL' GIGªdG fMIô ØGª»a ÉOGª¶fG)
Heimatlos " óªGIGªª»a äQÉªªS' Gh
ou apatrides

()

()

ÑèfG1994 »a QOÉªü dGçùªæàdG fªSøe çGª¶MÓªdGøe óH' -fGøZ¹⁸⁴. "
¹⁸⁵.ª; dá«`uæL' çUÉª T Ghóª»efajue çUÉª TG Y

?ªUÉN ádMfg g:1994/5247ªbQçùªæàdG fªSøe
 »ªjóY TªVh-dÓN øe áedÉY çùªæJ fªSøe á«fÑèL' GªefuèdGªQªUG, 1994 ÉGª»a

h.210 çU 1978 óªG, 1974/3/5 ijQÉ 33ªbQªªb, áadªGªªªdG, áªfªªdGõªªdGªªµëe o¶fG 183
 OYG149 áªTÉªdG 1974/7/31 ijQÉ 254ªbQªªb, dh' GªªªdG; fÑèL' NL ± fÑèL' Sªªªµëe
 áªTÉªdG, 1962/8/23 ijQÉ 1962/Q/441ªbQªªbªSªG, äQÉªªS' Gh Tªjõ`uædGªªg, óªGIGªª 184
 7295 çU, OYG100

QªU .15 çU, OYG178 áªTÉªdG, 2003/5/7 ijQÉ 484ªbQªªb, áhódGªQªT çùªe ø¶fG 185
 1994/6/30 ijQÉ áªªSòdGªjòªdGøe 16 Oªªd2 èªdGª»a 1994/6/20 ijQªH fªSªªdG

"á«FöL áédÉe j.ÉaÑl»a á«i«édG

çú;G»aG«ajódG;RGadG»a NG f°SôadGGg jGç†©ÑGôÑYGóbh¹⁸⁶."

.j.ÉaÑl»a á«ajódGáÉVfaéa d

á«ÉÉdGí dÉüaHÓie f°SôadGGg QÑYG dGá«hQÉ dGáHó dGáÑP, dP Y «bch
bhãÑWá«M1994/8/26 ijQñHádóGi Qf°Tçùée ÉÉGáWâeo a .j.ÉaÑl»a á«hQÉ dG

"-fç YÁÉH dPh.-dÉHh f°SôadGò«á

187 "

f°SôadHaaYÉdG-«a ôÑYG2003/5/8 ijQñHi fYódG»a QGb ádóGi Qf°Tçùée Q°UGóbh
jGôÑYGá«M,É°SçG«ú« áe °üadháðü dGGü«e, áe °ueháØU äQ

"

188 "

-fç QGb »a çùéa dG±ÉVçh

"

.()

-ú« Q°üa dG 186

-ú« Q°üa dG 187

-ú« Q°üa dG 188

189 "

"-fGÉ H, á dGá°SCQ áé«adh

Qb "

()

"á«† dGádÉM Gádó dGi Q†T ÷ù éé

)

(

190 "

»á jóY ° j«a øªHø«úéá dCYf M»a QG áS' G óY øe †† HGG dGg Y ÖJóI óbh
äHá aT...ò d5247 fSøª dGÖLª H«fáñ dGá«úé dGñúacGGf fuj ób øjò dGá«úé dG
äGG dGøe ObY ôñYGøªM»Qh. Yf ëdGøe ObY øe ° jffèòM dh, †UÉ T Gøe áY fæ
à«M fSøª dGÖLª Hø«úé á dG' h' á«úé dGAEYGi hÉYO àHQñ ÁS' hód' -fGá«fÉ† dG
QGb - Ñ ° dÉ dW» dGAE† dG Ñ øe ò dG dGÖL GÉ fñh GaÉ ôñY ÷ù éé dG fSøe ÷G

-úf Qb°úª dG 189

-úf Qb°úª dG 190

¿G dÉ¿ ùf äQÇ dG òg äQÉTC¹⁹², ájQÉS Ñ áÑià^adGçUÉ T Gyf M¿h¹⁹¹, -ÉÉHH
 á«üædG fSô^adGg ÖL f^aHø«üæ^adG' hGí æ i fVóHãÑGQÉ ÁSGQÑ òb ä' ÉM Ég
¹⁹³, ehòæ fg É^aHÓæ ÜRÉY -fG Y çüæJ òb Ü' G¿ fuj ¿É ÉQÇG a dCAÉáfGø«M dG
 á«üædGÖüæG...òdGçüæ^adG' hGó«b dGá«GdGi fYód¿Gi òNGäQÇb äòÑYGø«M»a
 ô«ü^aHãÑG àMòN¿¿GÖéj, i Q^aüGçüéé ÉGø^aÉdGTMve fg fSôe áÉSGHáÉÑdG
¹⁹⁴. çSf^adGi fYOáé«f Y ô«Køe dðÉd fSô^adG
 -fG QÇb »a áMÇU °b òb áhódGi Q^aT çüéé ¿GIQÉ^a GQéj -fG' G
 "

195 "

çüæàHÉgfÑüæÇjòdG g' GÜ hG Ñbøe á«ÉÑdGá«üædGÜÉüæG
 " Y 15 QÇ dGøe á«ÉÑdGÜÉüæGøe dh' Glò ØGçüæf

"

»a áéÉ' G• ôTøe jòj°TòdG O' hñ çüæ^adG»ÑL' GáLHRøe c ØY¿¿É d¿¿GSMÓj

Y ôafæ ,2004/3/23 ijQÉ 46 °bQÇb ,á«fó^adGø«^adGá«üæe ø¿fG191
<http://www.legallaw.ul.edu.lb/PDF/Jurisprudence/Documents/4194.pdf>
 Y ôafæ /2001/4/26 ijQÉ 747 °bQÇb ,á«fó^adGáh«H+ ÉÑSGá«üæh
<http://www.legallaw.ul.edu.lb/PDF/Jurisprudence/Documents/3299.pdf>
 Y ôafæ ,1019 °bQÇb ,á«fó^adGáh«H+ ÉÑSGá«üæh
<http://www.legallaw.ul.edu.lb/PDF/Jurisprudence/Documents/5947.pdf>
 Y ôafæ ,2004/12/16 ijQÉ 176 °bQÇb«Há«fó^adGø«^adGá«üæh
<http://www.legallaw.ul.edu.lb/PDF/Jurisprudence/Documents/4695.pdf>
 ,á«ÉdGi hÉYódG»a IòXÉæG,ø^adGÍójól »a ááÉdGáaö dG, ¿ÉÑ ÑL »a dh' GáLQdGá«üæe 192
 (Q^aüæ öZ QÇb) 2008/7/8 ijQÉ 48/28 °üædG
 2004/3/23 ijQÉ 46 °bQÇb ,á«fó^adGø«^adGá«üæe ø¿fG193
 ÓYGI91 á«TÉdG2001/4/26 ijQÉ 747 °bQÇb ,á«fó^adGáh«H+ ÉÑSGá«üæh
 Y ôafæ ,1999/03/25 ijQÉ 416 °bQÇb ,á«fó^adGáh«H+ ÉÑSGá«üæe 194
<http://www.legallaw.ul.edu.lb/PDF/Jurisprudence/Documents/3302.pdf>
 18 çU ÓYGI178 á«TÉdG,2003/5/7 ijQÉ 484 °bQÇb ,á«hódGi Q^aT çüéé 195

¿G° j«Y øµd. á«üædG òjd»ÑL' GÜ' GhGehõdGÜÉ'üacG Y AfáHá«üædGÜÉ'üac' ¿fáÑl
 ähö«H± fãÑSGáµæe ä°tþóbh, °j«Y ÉµM¿üædGÖë°üaj' á«MájOá äÑLHGféo äj
 "¿Gö°üdcGg»a

196 "

" Y ¿üaß »àdG15 QG dGøe 4 IOÉdGøe á«fãdGIô ØG ÉYôJ øjô°UE dGO' h' G°Mvhh

"

»a Gfíc CPG' G, °gódh¿üædÉÑ ø«fãÑl¿hö«üj¿üædàdGáfãdGøe ¿hö°UE dG»dãdÉH
 "fGö°üdcGg;HAE† dGöÑYGóbh. á«fãdG òg ¿f†aøj ó°TòdGø°S °jZfh»J »àdGáæüdcG

197 "

ø«fãÑl°gQhóH¿hö«üj °j fã, á«fãÑdGá«fãdGôî ãl »àdG Ódøjô°UE dGO' hÓdáÑüædÉHÉG
 ä«Hób' ¿¿fjü¿G Yhó°TòdGø°S °jZfhøe áæS ÓN á«fãdG òg ¿†aQ°jd éj¿G Y
 .Ü' Gfãhó«fãdG
 »æj fG Y IOÉdG òg »a «Y ¿Uf°üædGá«fãÑdGá«fãdGPE JGö«áadGáµæe äð°üa óbh
 " IQÑV ¿GäQETGPG¿üædG

-ä H2 Iô ØG4 IOÉdG¿üf øe É†jGÖÖ°üj Ée Ggh¹⁹⁸."

¿f°üæej øjdGÜCGfãhó«fãdG N »àdG CfhGÜCG' ÉaðMAÉL á«M(á«üfôØQ) á«U' G
¹⁹⁹." á«fãÑdGá«üædÉH
 ¿GÖéj, -üæJ ÖL fªHá«fãÑdGá«üædG-áLhRh¿üææe »ÑL' ¿hö°UE dGO' h' GÖ°üaj äMh
 .¿üædGÖ W °j a°üj ¿GÖéjh, ¿üædGijQÉ óáY ÉYôT-dO' h' GfãhÉc »ÑL' GéGR äÑj

ÓYG168 á«TÉdG, 1974/3/18 ijQÉ 416 QGb á°SOÉudGááo° dGáhö«H± fãÑSGáµæe 196

ÓYG191 á«TÉdG, 2004/12/16 ijQÉ 176 °bQQGb, á«fó°dGö«áadGáµæe 197

¿U 1983 á«PE† dGIö°üædG1983/12/24 ijQÉ 37 °bQQGb, á«fãdGááo° dG, á«fó°dGö«áadGáµæe 198
 175

1714 ¿U 4 AóedG2007 ó«CG, 2007/6/5 ijQÉ 101 °bQö«áadGáµæe QGb »a CQh¿üædG 199

200. Ö«^{PH}ue -iæI ðÑ^Qó a, O' hGøY hG-LGRøY ; ÖY' Gc*æ*àdG ØZG ÌM»a ÈG
 °jóY »æ^Q ' Èfíá, c*æ*àdG»^{MLCGO} hG Y G°üM Ñæð ÈM G òg âfÉ È^h
 »^{ML}' G fjðe ø^aV IQh^o†d^H Nój ' á*æ*dG°jóY ; G ÖY G^æl' †JGà«Má*æ*dG
 ÈM G òg «^{UÍØ}»a Nóf ød»^{d^H} d^H. c*æ*àdGáæ -«Y Ñæð ; Gøµ^aj ...òdG
 È^áÑW Y IAEV' Gó^QdGøe ; fuj òb -fG' G. Èa^{SCQ}±óg Y Èf øY èøI J »àdG
 °U' Gá«^{f^h} d^H G^a d^H á«^{f^h} d^H Gá«^{iæ} d^H á«^{iæ} àdG^a dGø«^{Hö}»J Èj Gá«Májö»^adG
 . ÈgO' hCá«^{iæ} dG adáN*æ*d^H»^{MLG} á«^{iæ} l' °jó^{PHG} ^{ML}ÈÈhøàl »àdG
 áN*æ*d^H ÈÈ^{PE}†b Ègø«^{UÍ} fMS^o dGøe ôæudG4 IOÉ^{dGøe} Iò«^N GIô ØGä^{QC} Góbh
 ÈH3ØèJ hGá«^{f^h} d^H Èj á«^{iæ} l' ó«^Qul »àdG»^{ML} ÈÈLhø^adG °U' Gá«^{f^h} d^H G^a d
 »àdG ' G dCIQÉ^T G Y ÈòcP Èc ø^uà j c*æ* dGí jø^U ; Gá«^M, »^{ML} ÈÈj LGR^oZQ
 °UCCá«^{f^h} d^H CGÈj «^âfÉ à' ÈMAÉ† dG ÈGâM^Wøµd, á«^{f^h} d^H Gá«^{PH} dGäøI JG
 ; Gó^{PH} á«^{f^h} d^H Èj á«^{iæ} l' äOÉ^{PSG}»^{ML} ÈÈj fGòbG^oZQ á«^{f^h} d^H Èj á«^{iæ} l' Y à«^H
 Iò ØG òg «^{NEJ} Öéj ; Èc PGE^Y È^hæd ; Èc Ègh.»^{ML} ÈÈj fGòbÈÈj Jó a òb âfÉ
 á*æ*àdG^a d^H °UCCá«^{f^h} d^H G^a dGø«^{Hö}»^ad È^hæJ, ä' ÈèdG òg Y c^SÈ^h d^H
 . á«^{f^h} d^H Gá«^{iæ} d^H

»Øa, â^HØG ; ò dGáÈ«^ÑSh äÈ«^Søæ øj È^hæ á^hÈ^adG òg »a °cÈ^adGØÉ àL^h
 ø«^H jòØdQ^h È' -fGÉ^{aj}ø^h f äó^aY G»àdG °cÈ^ad^H ø«^adGá^aµèe â†b ø«^M
 Èj á«^{iæ} l' Y Ñ »àdG»^{ML} ' GÈj LhR I Èhó^{PH} Èj á«^{iæ} l' ó«^Qul »àdG °UCCá«^{f^h} d^H G
 á^UÈN²⁰¹, á«^{f^h} d^H Gá«^{iæ} dGäøI JG»àdGá«^{ML} ' Gø«^H»^{ML} Gøe Èj LGR^oZQ á«^{f^h} d^H G
 QÈ^{NY}Gøµ^aj' -fG²⁰² jòØdG Gøg áM^oU -æ °j Øj È^hæ ; f^hÈ dGø^a†aj' Èéóæ^h
 èdGø^ü dGá*æ*àdG^o hC ; Èc P^h °UCCá«^{f^h} d^H Gøe †aGöcò^a Há*æ*àdG
 ø^ü dG^o hCG èdG Gøj H^hæ^aj ; G dhGÜ ÈHø^a á«^{f^h} d^H G^o ; Jódh á«^{iæ} l' ÜÈ^hæcG»a
 °K»^{ML} ÈÈj fGòbÈÈj Jó a hGá«^{f^h} d^H Èj á«^{iæ} l' È^hæ^h Ø^hMG»àdG °U' Gá«^{f^h} d^H G Ód
 Ñæð ' 4 IOÉ^{dGøe} á«^{f^h} d^H GIô ØG ; G± È^hæ^S ' G °cÈ^e c† Ø^häø^hNYG²⁰³ . Èj JOÉ^{PSG}

QGb, á«^{fó}dGá^hø«^H± È^hæ^{SCG}á^aµèeh, 2004/3/23 ijQÈ 46 °bQ QGb, á«^{fó}dGø«^adGá^aµèe ø^h fG 200
 ÖYGI91 á«^TÈèdG, 2001/4/26 ijQÈ 747 °bQ

161 cU 1972 ó«^QGá èe, 1970/10/21 ijQÈ 82 °bQ QGb, dhCGáao^h dG, ø«^adGá^aµèe 201
 185 cU 1972 ó«^QGá èe, 1971/12/13 ijQÈ 34 °bQ QGb, á^hæ^hCGáao^h dGá«^{fó}dGø«^adGá^aµèe 202
 á^aµèeh 412 cU 164 AøL ØJÈM, 1975/6/25 ijQÈ 85 °bQ QGb, á^hæ^hCGáao^h dG, ø«^adGá^aµèe 203
 447 cU 1972 ó«^QG, 1972 È^hæ^J ijQÈ 87 °bQ QGb, á^hæ^hCGáao^h dG, á«^{fó}dGø«^adG

"-fGIôÑe á«fãÑdÉj à»uæHã¶[ôMG»àG CG Y

/

²⁰⁵.Qô dGôg â°† fõ«àdGáµëe ¿G' G²⁰⁴."

òg «ÑEJ ÉJQôb ç†H»a â°†aQh äOÉY õ«àdGáµëe ¿GÉ†jGBMÓj -fGôZ
"ÉôüMG«üØ òüØ ¿GÖéj ÉfGäôÑYGá«M °U' Gá«fãÑdG 'G Y Iô ØG

²⁰⁶ "

... "¿Gi ôNGá«†b »a õ«àdGáµëe â°†b ôbh

/

... () ()

- . - :
- . - .

²⁰⁷ "

201 çU1972 óGá ée 1971/2/13 ijQÉ 185 °bQôb , dhCGãh«H= fãSáµëe 204
-°üf Qs°ü°dG 205
ÓYG198 á«TÉdG, 1983/12/24 ijQÉ 37 °b Qôb , áãfãGáãd" d, áfó°dGõ«àdGáµëe 206
ÓYG199 á«TÉdG, 2007/6/5 ijQÉ 101 °bQôb d, áãfãGáãd" d, áfó°dGõ«àdGáµëe 207

É. 60 c. É. a. d. N. øe f. c. M. a. d. É. J. ' G. f. g. G. g. ; G. h. N. h.
 Y 4 IOÉ. d. G. øe 2 Iø Ø. G. ô. ù. Ø. f. è. f. «J, G. J' h, á. j. G. N. G. °. c. É. e. à. f. f. c. à. b. h. » a
 h. G. » N. L. É. É. L. G. R. °. Z. Q. É. à. ù. æ. H. S. Ø. æ. J. » à. d. G. °. U. ' G. á. f. É. a. N. G. I. G. °. a. d. G. Y. N. É. a. f. É. f. G.
 "-f. G. Y. à. h. ø. H. á. j. G. H. á. µ. è. è. à. Ø. T. à. «M. É. g. ó. » a. U.

[]

208 "

ø. Y. 2009. É. G. » a. Q. ø. °. U. Q. G. b. ó. °. H. I. ø. «N. C. G. I. ø. à. Ø. G. » a. ' f. v. f. a. d. G. d. G. G. è. d. G. O. É. Y. ø. b. h.
 á. f. É. a. N. G. É. à. ù. æ. H. á. j. Ø. a. M. G. á. f. É. a. N. I. G. e. G. á. «M. É. j. É. a. N. L. » a. d. h. ' G. á. L. Q. d. G. á. µ. è. è.
 ó. H. e. G. h. d. G. G. ø. ø. j. ø. °. U. É. d. G. É. G. O' h. ' á. f. É. a. N. G. á. ù. æ. d. G. A. É. Y. É. H. » N. L. G. øe. É. j. L. G. R. °. Z. Q.
 É. a. Q. h. á. ù. æ. d. G. í. æ. » a. A. É. ù. f. h. ' É. L. Q. Ø. «a. W. G. °. a. d. G. ø. «H. I. G. h. É. ù. a. d. É. «N. E. j. d. Ph. É. j. L. h. R. I. É. a. h.
 á. e. É. øe. G. °. S. G. á. e. É. e. ç. ù. a. d. G. á. «a. Ø. M. a. h. e. É. j. » à. d. G. °. U. ' G. á. f. É. a. N. G. I. G. °. a. d. G. Y. ø. «a. d.
 R. G. W. Ø. «H. ø. » a. d. G. °. M. a. d. É. c. , á. f. É. a. N. G. á. «H. a. d. G. ò. i. á. l. » à. d. G. h. G. » f. É. a. N. H. e. h. ø. á. l. » à. d. G. á. «N. L. ' G.
 G. øe. ; h. Ø. f. d. a. d. G. e. É. j. É. a. H. á. j. É. è. d. H. °. j. æ. » f. É. a. N. I. Ü. G. øe. ø. d. h. øe. ' j. É. j. O' h. ' G. øe.
 ò. g. » a. Ø. ' j. ... ò. d. G. f. g. «+ d. G. ø. ù. Ø. a. d. G. ; G. ø. Z. 209. Q. h. f. ' G. á. L. Q. d. G. É. g. G. á. e. É. e. á. f. É. a. N. L.
 . ±. É. a. S. ' G. » a. i. °. ù. a. Q. G. d. G. G. g. ; G. á. «M. I. ø. à. Ø. G.
 à. Q. É. ù. a. S. ' G. h. °. j. ø. ù. a. d. G. á. g. ø. Y. I. Q. Ø. É. ù. d. G. á. Q. É. ù. a. S. ' G. ç. ù. a. d. G. G. ø. j. d. á. j. ø. » a. d. G. á. Ø. ù. d. G. ó. c. f. h.
 "-f. G. á. Q. É. T. G. á. «M, Ø. ø. ù. d. G. G. j. H. ø. G. I. Q. R. h. » a.

210 "

øe Ó. Y. G. ø. «a. d. G. á. µ. è. è. Q. É. à. L. G. «Y. ø. à. S. G. É. ø. j. j. °. j. +. Q. ñ. , A. É. Ø. d. á. N. ù. a. d. H. É. e. G.
 -Ø. É. j. É. a. H. » N. L. G. è. h. R. øe. ø. j. ø. °. U. É. d. G. É. G. O' h. ' á. ù. æ. d. G. í. æ. » a. °. U. ' G. á. f. É. a. N. G. á. «M. G.

168 ç. U. 1971. ø. G. á. é. e. , 1970/3/6. i. j. Q. É. 67. ø. b. Q. °. µ. M. , á. a. d. G. á. a. d. G. , á. h. ø. H. á. j. G. H. á. µ. è. è. 208
 1970/5/26. i. j. Q. É. 126. ø. b. Q. 248. ç. U. 1972. ø. G. á. é. e. , 1970/7/16. i. j. Q. É. 150. ø. b. Q. É. M. G. É. j. G. ø. j. f. G.
 248. ç. U. 1970. ø. G. á. é. e. , É. a. Y. á. µ. è. è. d.
 G. M. G. É. j. É. t. b. » a. I. ø. X. É. a. G. ø. a. d. G. I. ø. j. Ø. L. » a. á. ù. æ. É. d. G. á. a. d. G. , j. É. a. N. L. » a. d. h. ' G. á. L. Q. d. G. á. µ. è. è. 209
 (Q. f. ù. æ. ø. Z.) 2009/6/16. i. j. Q. É. h. Q. Ø. É. U. °. µ. M. , á. c. ù. i. °. ù. d. G.
 Q. É. S. Y. É. G. L. 1961/1/11. i. j. Q. É. 559. ø. b. Q. I. Q. É. ù. a. S. G. á. Q. É. ù. a. S. ' G. h. °. j. ø. ù. a. d. G. á. g. , ø. G. I. Q. R. h. ø. j. f. G. 210
 1970/Q/192. ø. b. Q. I. Q. É. ù. a. S. G. É. j. G. ø. j. f. G. : 7275. ç. U. , Ø. Y. G. 100. á. «T. É. d. G. , á. c. ù. i. °. ù. d. G. G. M. Ø. d. á. e. É. G. á. j. ø. j. ø. a. d. G.
 -Ø. Ø. °. M. L. ø. a. d. G. , 1988/6/15. i. j. Q. É. 1988/1463. ø. b. Q. I. Q. É. ù. a. S. G. 7267. ç. U. -Ø. Ø. °. M. L. ø. a. d. G. , 1970/5/13. i. j. Q. É.
 7286. ç. U.

211. ôNEGç†ŃG

ájô«^aJ á«fãÑdGá«^uæédG YôJ »àdGá^a¶f' GhøçfG dçfc dGáaÉV' H,ã°UÔî dG»ah
 çSôp^adGø«Wg^adGTML ø«Hÿf ëdG»a IChÉv^adGÑETM çVQÉaj...òdçõe' G,IG^adG ëH
 ô«^aadG ó«H»† J »àdGÉchOÉ «Y ±QÉ^adGø«jÉTMdGTMe çVQÉajh»fãÑdGQfãSódG»a
 á«^uæédHá^uææà^adGá«NL' GIG^adGø«HG«^aJ É†jG^aëJ ø«fG dG òg çÉã, ÿf ëdG»a
 çfjü obh. á«^uæL GTMGá' ÉM dGø«^aadGçg...OjDóbh, °U' Gá«fãÑdGIG^adGhá«fãÑdG
 ôZ á«^uæédG°jôY LQøe áLhøæ °U' Gá«fãÑdGIG^adGçfjü ÉóæÏ Óæ ðc ÉëdG
 ,øjô°UÉ dGÉG' h' á«^uæédG»Éç çG-Jfáhó«HÉçaj' »àM- çSQòdGó«±ÓN - é°æ
 áÑæHÉLhR GfMTM çGÉ«Y á«M h' G É^adG»a ò«OthÉLhR «é°æÉçaj' Éç
 ,ô«^aadGçg °ZQ-fGøZ. á«^uæL »ájôY çf Ñ°ShGf é°æÏ ødÉG' hGçG»dãdH, êGò d
 GTMGá' ÉMøe « adG dG2 Iò a 4 IOÉdG ÉüMG...OjDçGøpaj -fG dGQÉTM Gøe óH'
 °jôY çüî Tøe áLhøæ á«fãÑdGá«^uææà^adG °U' Gá«NL' GIG^adGáffÉ ÉM»a á«^uæédG
 óHø«fGh hGÉG' OóHø«fGh ÖL^af^aHÉç«^uæL Y çSES' G»a ÉG' hG °üëj °d há«^uæédG
 íæJ çGÉçaj' Ü' GÍfáhó«HÉçæJ ó«HÉçfGá«M, á«^uæL »ájôY GffÉ »dãdH °jô' h
 .á«^uæédG»ájôY øjô°UÉ dGÉG' h' á«fãÑdGá«^uæédG

á«fãÑdGá«^uææ d»fãÑdGøe áLhøæ dGá«NL' GÜÉüçG

çG1960 »fãdGçffÉ 13 çffÉ ÖL^af^aHæç d1925 Éü15 QG dçøe 5 IOÉdGçüæ
 °b »a êGòdG «é°æ Y áæS Qõe ó«Há«fãÑdGá«NL' GIG^adG
 212. ÉÑW Y AfãHçSfOædG
 çTMHa«fãÑdGá«^uææ dGá«NL' GáLhødGÜÉüç' hIOÉdG òg ÿÉçf' • òæüj »dãdH
 çÉVòT »fãÑdGøe êGòdG

á«fãÑdGá«^uææHá^uæææ ' øjô°UÉ dG' hÓdç fuj çG±Éüf' GøZ øe -fGçÉ «GPIãS' Gi øj 211
 Tyán Emile, á«fãÑdGá«^uææL ÉLhR MóHáOÉçSG °U' Gá«fãÑdGá«^uæææ ' øjô°UÉ dG' h' G Y RææG
 ó«Hçf é°æ«GHPãS' Gçü îjh 'Précis de droit international privé, 2ème édition, numéro 46 .
 °«GÉH ô«^aadGá«^uæææ -JóæYç...òdG" ø«dGò«üæd" ó«jÉ dG fV^adGçjHIQÉüçGá«QG dG «èJ
 RçJL óY Éæ ÜBNS' ...GdGçg -LÉz QÉHPãS' G dñ çøM»a, 192 çU1972 áæS ó«Gáéé, QÉçf
 ø«æÉçGøe çÉçYóæç»àdGçüS' G±Oàn' dPh °U' Gá«fãÑdGá«^uæææ dG ÇGáÉMøe«HçSÉ dG

Ghannaja Pierre, 'Proche- orient- Etudes juridiques 1972 Juillet Décembre, p. 249
 83 çU, OYç177 á«^uæédG, »fãÑdG°jô«^adG»a IG^adG»a IQçdè AQçB òg ç
 5 IOÉdG, ÖYç119 á«^uæédG, 1925 áæü15 QGòb, á«fãÑdGá«^uæédG 212

.cSfDæG° b »a êChödG «é°ul ijQh Y áæS Qhøe (1
cùée ôÑYGóbh. fÑ ÖÑS ...Gøe ÉdÉNhÉ«é°U ;fuj ;GÖéj êChödG ;G f dG» ijóÑGøeh
ôZ êChR Y ÁæHá«fáÑGá«uædGá«ÑL ' GáLhödGÜÉuæcG ;GÖö°ü dGöG »a ádhödGi Q°T
ó QHSÑQh ÑS ;É »fáÑ LQ ádháá ádÉMcVô« »a dPh,Éf fÍb ÉÉuæcGóÑG° ' í«é°U
ÖL f°Há«fáÑGá«uædGá«ÑL GIGeGøe êhöl °Ká««éf' Gá«Ñgò°dGáÉ °üG ÉeGêChR
, á««éf' Gá«ÉÉ dGi ód äÉLhödGö°G°™e ÖÑuHóaÉ ôZ ôÑYG» fíæGêChödG ;G' GêChödGöG
"cùé°dG °†b àM

...

...

.

...

IQRh äöÑYGóbh²¹³."

" ;GÉJQÉüaSGi óMG»a óCG

äöÑYGIQRfG ;G' G²¹⁴."

äQÉTGá«Mé di ö° ;ÓÉÑGÖÑS øuj °d ÉM»a á«uædGó Ø ' áLhödG ;G«Y âb fG»a
"ÉHfG dG

215 "

165 cU 1964 á«É† dGí°uæG, 1964 ;Éuf 28 ijQh 565 °bQqöb, ádhödGi Q°T cùée 213
á«TÉdG, 1955/3/28 ijQh 1955/Q/220 °bQIQÉüaSG, äQÉüaS' Gh°j°üaGáAg, óCGIQRh 214
7192 cU, ÖYG100
á«TÉdG, 1967/6/27 ijQh 1967/Q/114 °bQIQÉüaSG, äQÉüaS' Gh°j°üaGáAg, óCGIQRh 215
7200 cU, ÖYG100

áæùd òg Qhøe óHæ°úædGÜÉúæc' Ö WáLhød°jò J (2
 »fæñl øe áLhøà^adGá«ñL' GIG^adG;G-æe °jØj ;Gøµ^a« Ö £dG°jò àðáñúædHÉc
 øe 5 IOÉ^adG jó^Q Ñ ÈèdGáffÉ Éc) êGhødGøé^aHæ«fæñdGá«úædGÖ°úæp'
 Ö £H ó àl ;GÉ«Y ÖL fáj H, (1960 h' G; ffÉ 13 ; ffÉ H1925 É^Q 15 QG dG
 .cSfæGøRho dG

ôñ^Q »fæñH; òà J »aðGá«ñL' GIG^adG; GÖ°úædG; HæhødGi Q^T çùéé ôñYGóbh
 'hêGhødG «é'ú' ijQÉ Y áæS øe ób ; fuj ; G • ò^T dP Ö £J ; GÖé^aHÉµMá«fæñ
 ±Ôi H; ffÉ dG°µèHcVhøe Gøg Éj MáhødGÜÉúædSGHøjò àðøe' GøgTM†ij
 »a IOèe • h°úTM†ij ...òðh çùædG jøW øY á«fæñdGá«úædG»ñL' G LôdGÜÉúæcG
²¹⁶. 1925/1/19 ijQÉ 15 QG dGøe áðfædGIOÉ^adG

»a áeÉb' G • ò^T øe »fæñl øe áLhøà^adGá«ñL' GIG^adG»Øj ; ffÉ dG; GÉ†jGÉg BMOj h
 'ò'ú^adGÉgñYG-«é'ú' òæ IOèe Ió^adêGhødGQ^aSG • GæTC HÉ e IOèe Ió^ad; fæñ
 . QG^aSGêGhødGájól øe ócÉðáæfÉ

G^QGá' ÉMøe øédGhTMæ dG...Øj ; Gøµ^aj 15 QG dGøe 5 IOÉ^adG°µM; G
 Yhá«úædGäÉjòY AÉúædG Y -bñÉfch"á«ñL'G" fjøe ô«ú^Q ahá«úædG
 ."çSQóðGó«" øjæúæL »JGf dGÁÉúædG

15 °bQQG dGøe á'úæÉ dGIOÉ^adG»a IOGG^adG"á«ñL'G" á^ac ; G Y OÉ; àL' Gó ãSGóbh
 áæ^Q ø«Z á«úæL øe Gáæ^Q á«ñL'Gá«úæL øe áffÉ AG^S á«fæñdGó«Z áLhødG»æ^Q
 ... "ò«^adGá^aµèe äðñYGóbh²¹⁷, çSQóðGó«bh

" ; Gá^aµè^adGäð'úæh²¹⁸."

AÉH-fG Ö°úædG; H óGIGQPh äQ^TGóbh²¹⁹."

ÓYG167 á«TÉdG, 1987/1/29 ijQÉ 25 °bQQG, áhødGi Q^T çùéé 216
 Ió'úædG, 1972/12/12 ijQÉ 1630 °bQQG áSOÉúædGááð' dG, á«fó^adGáho«H± fæñSGá^aµèe ø'ffG 217
 801 çU 1972 á«HÉ† dG

ÓYG183 á«TÉdG, 1974/3/5 ijQÉ 33 °bQQG, á«fó^adGó«^adGá^aµèe 218
 33 çU 1974 óGá ée 1973/7/4 ijQÉ 92 °bQQG áðfædGááð' dG, á«fó^adGó«^adGá^aµèe 219

" " ... " Y

...

)

(

óbh²²⁰."

"-fGäöÑYGä«MÉ;æY IöäÖG»a É†bæe fQ-æY çÉüG»a IQRfGäQóUG
/

221 "

çüèàñH«fäñGä»üedG Y füè dá«FOL' GóYf dG

øe Qö HçüèàçG ÖdÉW »ÑL Ódá«fäñGä»üedGí æJ çGRfèj, 15 Qö dçøe 3 IOÉ dGÖüm
.»ÑL' GÖ W Y Afäh « èàGóPñhódçüèfQ

™LG^adG dGíjô°UÖ fH ó äj çGä«fäñGä»üedGÜÈüçGóçjôj ...òdç»ÑL' G Y »dÉäñH

AÉö^aSG-«a ãñjhá«fäñGä»üedG Y füèdç»a äèjô°üç-añZQ-«a...óñ a°üàí^adG

áYhó°üç-æñGçGÖ fçG-^ajó J Ñ áÇ æ ôZ äGæS çüèN áHÉ°S á«fäñG»VQç G Y

áYhó°üè çfw çGóH' æéñ' ççG dGíQÉ^T GQóéJh.á«fäñH-fçöbGóPñæ æ ôZ äæS Ió^ad

.....
á«TÉdç, 1972/10/10 ijQñ 1972/Q/550 °bQIQÉ^aSG, äQÉ^aS' ç™jôüçGäçg, óçGíQRh 220
7293 çU, -üç™Ló^adç, 1992/9/16 ijQñ 1992/Q/505 °bQIQÉ^aS' GÉ†jçöçfçG; 7291 çU, ÖYç100
7319 çU -üç™Ló^adç, 1980/7/19 ijQñ 1980/Q/100 °bQIQÉ^aS' ç

á«TÉdç, 1974/5/29 ijQñ 1972/Q/633 °bQIQÉ^aSG, äQÉ^aS' ç™jôüçGäçg, óçGíQRh 221
7292 çU, ÖYç100

á«úædGÖdHw NOCP»dHdH,á«úædGÖdHw fM ÉGoe' GäÉ« èàHÉàYoTaNh
 äGæSø^aV ;ÉhNl»a 'hø'raGøZ OfLhIóe Nól',-«a 'hø'ue øZ µUH ÉhGhá'ùN ;ÉhNl
 á eÉ: Iø^adG»NL' G»[†]aj ;GÖéj...GáE æ øZ ;fjU ;GÖéj Éc. Çúæà dáNúæ^adGæH' G
] " -fG dGáMö^U óGCIQRh äQETGöbh. ;ÉhNl dG fNOöNGæ
 //]

" "

222 " ...

Y ÆOÉüehÉ'üi T-æTMfe »EN Ö ÉHÉ'üi TábÓGÖMÉU ó aj ;GÖéj, É^aYh
 áeÉGájó^adG»a á«üi^údG G^M GlóRD d,Éj« ó «j»áGá è^adGQã e NøTMfadG
 QóY -ÑÉH aój ;G Y,á«ÉhNlGá«úædG-Ñ^JHÓ Éj á«NGöGCIQRh»a á«üi^údG G^MÓd
 øe' G²²³, ;ÉhNl»a -æÉhGlóe àNl áedÉU áeÉhGá «KhóØ'udGRGL øY IQ^UÉæ ÉKfGøe
 ÉM G òg øe IOÉ^S' Gøe ó H..G»a ø«é^udGøZ á«úædG»^ajóY èôij ;G-fÉT øe...òdG
 ;fjU ;GóH', øjótGöGó' h' GháLhódGÖ ÉdG^aT ÉM»a -fG dGÉ^TjGIQÉ^T Gøe óH' h
 ÉG.IQÉ^T Gã N^SÉc^ojNw Y ÁÉH' Gá«ÉhNlGá«úædG ;fNúaj' ' ójGá«M-^ojae ÉTMfe
 .Ö ÉdG»a^ogöcP»Øka øjóUÉ dGó' hÓdáNúæH
 ,á«NL' G-à^uL øY » î adGúæà^adG Y • òà^uj' á«ÉhNlGá«úædG Hcúæà^adG ;G^BMÓ^adGøe
 .áÉúædGó^QHí^aóy »dHdH
 âfÉ CPÉÉÉf^Q çúhí^VhøZ «NÉadG»a ÉM G ògTMVh ;G dGIQÉ^T Gøe óH' h
 »àGç'úS' Gí^Vfj ød...òdG1994 É^U5247 f^SSo^adÉ á«ÉhNlSGä' ÉM»a' GÉQCGIó^aée
 IQRh ;GÉ^aY, 1925 É^U15 QG dG Y RÉJQGAÉh^aSÍHÉ«NÉd-Ñ^JHá«úædGææ

á«TÉdG, 1959/6/15 ijQÉ 1959/Q/344^obQIQÉ^uSG, äQÉ^uS' GTMó^udGáG, óGCIQRh 222
 7196 çU, ÖYG100
 óa^{fae}, á«üi^údG G^M GlóRD, á«üi^údG G^MÓd áeÉGájó^adG, àÉjó Nl há«NGöGCIQRh ó[†]fG 223
 Y

<http://www.informs.gov.lb/cms.informs.gov.lb/Cultures/ar-LB/Menu/Government+Forms/Ministries/á«üi^údG G^MCG-IóRD/á«üi^údG G^MÓd áeÉGájó^adG/àÉjó NG-h+á«NGöG-IQRh>

á«fíáNá»úædHíúæáG fMá ÁSG Y CQ,»fhòáud' GÉ Qje Y áMGU áæYGá«NGóG
"-fG²²⁴." "¿G

225 "
i QfT çùée ÉeGøE dÓHb ÉQCCQGb òÑg á«úædGíæ QGb ¿G dGIQET' GQéJh
i QfT çùée òÑGóbh²²⁷.øE dáè ù^adháøüdgøYÉeG»a óafal ¿G Y²²⁶ áhóG
" áhóG

... //

228 "
á«ÉúáS' Gáf ùdGÖL^aHQ^oúj ¿É É dh, IQET' Gá NS Éc É MçúúúúæáG¿É É dh-fG' G
.øE dÓHb çúúúúæáGç¿aQ¿GéHáS' Gøµ^a«a, IQEÓD

ÓYG179 á«TÉeG, áeÉGá ÁS' G, áHjó NChá«NGóGQRh 224

Y óafae, áeÉGá ÁS' G, áHjó NChá«NGóGQRh 225

<http://www.moim.gov.lb/ui/FaqDetails.aspx?faqid=504>

2009 h' Gøjò'w ój'T»a áeøüdgáLGe á^aJ

'-fG Y 1975/6/15 ijQÉ 10343 QG dHóøe dGáhóGí QfT çùée ÉHf øe 105 IOÉ dGçúúú 226
ÉfET øehó«GáGíJb É dá^oéé ájQCCáQGb ó'V' Gáf ùdGóMRhéJ ÖÑh ÉEH GáBNW^ojó Jøµ^aj
Q^aç¿dYÉeG

áf ùdGóMRhéJ ÖÑh ÉEH GÖ W Nj' -fG' Y áhóGí QfT çùée ÉHf øe 106 IOÉ dGçúúú 227
"«¿f^oa dGQG dG ÉEH»a áYhó'ue Ió'ÉÉ á«úí Táè ùe-d¿GáNj ø^ae' G

ÓYG178 á«TÉeG, 2003/5/7 ijQÉ 484^obQCCb, áhóGí QfT çùée 228

øWG^adGöéj ádhóGøe QG H..GG°ub hG,øWG^adGøe Ö £H..GÉY fW ÉGá«íædGó Ø
 .-à«íæL øe
 i óe áfQÉ^adIó°VÉdGÉa°SQOQÉVG»a Éæ ójôéadhá«íædG;G a ä' ÉM°SQf ±f°Sh
 -ÑóJ »a á«íædG G°Gä' ÉMøe óèdG dGá«GdG»dhóG;ffÉ dG ÉMÉH;ÉaÑ GädG
 É«Y çüaj »àGä' ÉèdHá«ÉaÑGá«íædGÉ«ó Ø »àGä' ÉèdGafQÉ^adÉç,çG ØG ÉM
 .á«íædG G°G dG...ØD;Gøµ^{aa}dGøehá«Øü°ä' ÉèdG òg çful' à«èH»dhóG;ffÉ dG

**á«íædG;G a
 »dhóG;ffÉ dG»a
 á«íæ d»YfÉdGó ØG**

µüHíá«íædG;G a ä' ÉM Y á«íædG G°Gä' ÉMç†ØN çÉH1961 á«bÉJGçüaä
 çG ØGçfjççGÖéj -fG»† J á«M.çG ØGGg YóJ çGÖéj »àGSHç†dG Y çUÉN
 ...ØDødçG ØGGg çGøe óçÉç±óçH dPh,i ôNGá«íæL ÜÉèàçGhGIRÉèHÉWhó°è
 .á«íæL G°GádÉM dG
 " -fG Y dh' GÉJô a »a á«bÉJ' Gøe á°èÉ dGIOÉ^adGçüaä QÉW GÇg »ah

231 "

-fGá«bÉJ' Gøe á°SOÉudGIOÉ^adG «†Jh
 "

5 IOÉ^adG, ÓYG4 á«TÉdG,á«íædG G°Gä' ÉMç†ØN çÉHá«bÉJGçüaä231

232 "

fGÉQhHá@ÉudGIOÉdGcuaÉc
(). "

() ()

· /

·

·

·

·

·

·

·

·

·

233 "

á«uédCoe ójôéàdC

ójoéJ »a ádhóG M Y SHG^v á«uédC G@Ca' ÉMç†ØN ; ÉúH1961 á«úG^m†J
íÑüj ób øWG^adG;fc QÉVY' Gø«HòNÉ;G død • ôäü' à«Má«uédCoe Éj aWGe
IOëe ä' ÉM»a ójôéàdHí^aü hG,-adhOá«uédCoe ójôéJ ÉM»a á«uédC dÉjôY
.G°üM

6 IOÉdG,-üof Qí°ü^adG 232

7 IOÉdG,-üof Qí°ü^adG 233

6¶f, ójòéàdG È¶MG «ÑàdàÈÈ°V á«bÈÈ' Gøe áæÈdGIOÈdGøe á¶ÈdGÍO ØG™†Jh
 ,ádhóGäÈÈ °S-ÑJóJ ób °ü¶...Gøe øWGª dájÈªMh,»æ¶dGçüî °üG Y ÈJQfÊî d
 -fG Y çüäð à«M
 "

237 "

-fG Y á«bÈÈ' Gøe á¶ÈdGIOÈdGçüäð ájÈªèdG»a IOÈªRhG«NCh
 "

238 "

»fÈÑdG; ffÉ dG»a

ç†¶H»a aªæªdGøe È†jGÈgh. ÈjòÑL hGÈQªaNGÈÈGá«fÈÑdGá«üædGó Ø ;Gøµªj
 .á«üædG G¶G dGó ØG...Ø¶;G;ÈM G
 á«ÑL Gá«üæL ÜÈüàcG LGøe á«fÈÑdG-à«üæL øY » î àdGQfâ j ;G»fÈÑdøµªj à«M
 O' hGó Øj ;Gøµªj Èc. ádhóGçüî¶Qøe f°SøªH dèHçü«NóJ Y °üèàüj ;Gó¶H
 á«üædHÄ°üæJ á«ÑL G ' øjò°UÈ dGó h' Gøjò°UÈ dGá«fÈÑdGá«üædHçüæªªdG
 ø°S °;ZfHøe áæS ÓN °;ÑW Y ÁÈHá«üædG òg èhødGÍáhó¶Há«Mâ« H á«fÈÑdG
 Y ÁÈH, á«fÈÑdGÈj à«üæL »ÑL Èz;òà J »àdGá«fÈÑdGÍGª dGó Ø ;GÈ†jGøµªjh. óTòdG
 äÓé°Søe Ègób Ø£TÖ ÈJ ;G dGá«fÈÑdG Ñ ;G Y, ÈJLhRá«üæL ÜÈüàc', ÈjÑW
 ä' ÈM»a á«fÈÑdGádhóGøe QG HÇÑL -à«üæL »fÈÑdGó Øj ;Gøµªj Èc. ÁÈüM G
 .; ffÉ dG»a G°üMIOöèe
 àdòÑ°SG°K, á«üædG;G a YòJ 1925 È¶15 QG dGøe 8 IOÈªdGáfÈ QÈW GÇg »ah
 Iò ØG dh' G-JOÈÈ çüäð ...òdG1946/1/31 »a QOÈü dGá«fÈÑdGá«üædG; ffÈ ØLªH
 ;G Y dh' G
 :
 "

239 "

 -üØ Q°üªdG 237

9 IOÈªdG, -üØ Q°üªdG 238

1 IOÈªdG, 1946/02/06 ijQÈ 6 °bQáªªSòdGÍójòédG, 1946/1/31 ijQÈ á«fÈÑdGá«üædG; ffÈ 239

¿G ðlçü«NòàGÖ W'ój J»a éaj ádlÉdG òg»a á«ìædGó ðl...QQ' G QG¿G
 .á«ìædG
 á«ìædG-fG a N'á«NLGá«ìæL Y»fÉÑdG f'üM•òà'uj»fÉÑdG¿fÉ d¿GSMÓjh
 á«ìædG GQGä'ÉM f'üedÉaÓJá«ìædG GQGä'ÉMç†ØN á«bÉZG»†JÉc á«fÉÑdG
 á«àµèdGá«fÉÑdGá«ìædG YòJ»adG2825 QG dG ÉµMG-«Y N'èçüi'T c)»fÉÑdÉ
 -«Y N'èçhGá MÓdGáÓQGäP á«¶f' GhGGG dGGg ÖLj^aHá«fÉÑdGá«ìædGQÉANGhG
 f'Sò^aH-dçü«NòàGóH'G-à«ìæL ó Øj' (15 QG dG ahá«àµèdGá«fÉÑdGá«ìædG ÉµMG
 ó«GIGQRh äQÉTGóbh²⁴¹á«NL'Gá«ìædGÖ'ìæG¿Gh dPh²⁴⁰,á«NLGá«ìæL ÜÉ'ìæçH
 "¿G dGáMóU

ÜÉ'ìæçHçü«NòàG f'Sòe Qp'uj¿G dGá«fÉÑdG-à«ìæHßæj á«M²⁴²."
 .á«NL'Gá«ìædG
 "Gó'üdGG;Hö«à«dGáµèe äQÉTGóbh

243 "

S a-«YÍÉ èàj á«fÉÑdGá«ìæL ÜÉ'ìæçHçüNòj...òdG f'Sò^ad¿G dGIGQÉ'T GQbéJh
²⁴⁴O' hCG á«ü á«YÉL «YÍÉ èàj ¿Gøµaj' h-^aSHH f'Sò^adGQÉ'üdGçüi'üdG Y
 øe1 Iò a dh' GIOÉ dGçüf ÖLj^aN'á«fÉÑdGá«ìædGá«N'ìæçG»àdGá«NL'GáLhóçhG
 ¿G...GIO' fçijQÉH ódçá«H ódçGÖ'üµ ódçáçHQ¿G1925/1/19 ijQÉ 15 QG dG

1970/4/32 ijQÉ 502 °bQQG dG, dh'Gá«fó^adGáò" dG, äh«H±Éá"SGáµèe 240
 çU,1971 ó«Gá ée 1967/4/3 ijQÉ 1068 °bQQG dG, dh'Gáò" dG, äh«H±Éá"SGáµèe 241
 317

100 á«TÉdG,1988/7/4 ijQÉ 1988/1471 °bQIQÉnaSG, äQÉna'S' G^myo'naGákg, ó«GIGQRh 242
 7243 çU -üç Qp'ü^adG,1991/3/14 ijQÉ 1991/Q/91 °bQIQÉna'S' GÉ†jGó¶fG,7240 çÜ, ÖYG
 7261 çU -üç^mLó^adG,1995/1/16 ijQÉ 1995/1479 °bQIQÉna'S' G^m

Y óafæ,1969/06/23 ijQÉ 93 °bQQGb á«fó^adGó«à«dGáµèe 243

<http://www.legallaw.ul.edu.lb/PDF/Jurisprudence/DocumentsBefore2000/Tamiez/2298.pdf>

ÓYGI20 á«TÉdG,1972/10/13 ijQÉ 102 °bQQGb, äá«fá«Gáò" dGá«fó^adGó«à«dGáµèe 244

á«íal ĵG a ô«KŮQfçòª dĉüæG a°uj ' hIO' fĉGóay I fãÑH ódñá«PH Ö°üaj ódfĉG
 ĵG.á«fãÑGäÖé°ud»a ódñáfBN Yó« aĉGóUE dGá«íal Y á«fãÑGódĉG
 ÉjYof øµªj ' »dñáH áeÉĉG»fãÑGøWGª dGá«üi TãÖªµe øe »g á«fãÑGá«PH dĉG
 " ĵG dGó°ü dĉGg »a óĉGŮRh äQÉTGóbh²⁴⁵.íjò°U »fĉfĉ ĉüf °tàªH' G

246 "

1925 Éĉ15 Qĉ dGøe 6 IOÉ dĉüæa ,»ÑLÉHãLhõª dGá«fãÑGŮGª dãÑüæHÉĉG
 " Y 1960/1/11 ĵfĉfĉ øe 2 IOÉ dĉÖLªHãbªĉG

247 "

1960/1/11 ĵfĉfĉ ÖLªHÉĉ jóĉÑ 15 Qĉ dGøe 6 IOÉ dĉĉüf ĵG dĉŮÉTª GQéJh
 ĵĉĉ PGĉe AĉãSĉH»ÑLÉHÉfĉGãbGóay á«fãÑGÉĉª«íal ÉµMá«fãÑGŮGª dGó Ø ĵĉĉ
 " Y ĉüaj à«M,á«íædĉ òg Éĉd ĉj ' ÉLhRá«íal ĵfĉfĉ

248 "

äÖé°S øe Égób Ö£TÖ ÉJ ĵG dGá«fãÑãLhõG Ñ ĵG Y ĉüf ó a jóªĉĉG
 á«fãÑGÉĉª«PH ÉĉfĉG Óiá«íædĉªªjóY íÑüĵ ĵG «ÄV fĉh ÉªMG dðHÉªæe AÉªM G
 »fĉfĉ dĉÉĉ èHáfÑªdĉGªZ - á«ªĉGÜÑS' Gøe ÖÑü dÉLhRá«íal ÉĉHÉªcĉG óYh
 dGá«fãÑGá«íædĉHªBªæJ á«M, èhõdGó Hĵfĉfĉ ÖªMá«ÑL' Gá«íædĉGÜªĉG»a
 á«ÑL' GÉLhRá«íal äÑªcĉG ÉM»a -fĉĉg øe Öªªujh. äÖé°udGøe ÉĉÑE TÖ ÉJ ĵG
 à«M»fãÑG ĵfĉĉ dGóªaHªfãÑL Ñ á«fãÑGäÖé°udGøe Égób Ö£TÖ ÉJ ĵG ĵĉĉ
 ó Ø ÉĉÑW Y AĉHÉgób Ö£Tijĉĉ øeh.ÉJQĉG Y ĉª«fãÑGá«íædĉĉGó a ĵG
 .ÉĉGi ôªS Éĉª«íædĉIOÉªSGÖ ÉJ ĵG dĉ,á«ÑL GíÑüJhá«fãÑGÉĉª«íal IOªdĉ

ÖYG120 á«Tĉdĉ, 1972/2/11 ijĉĉ 47 °bQĉĉb, dĉĉĉ fãÑL Ñ ±HãSªGªµe 245
 100 á«Tĉdĉ, 1981/3/12 ijĉĉ 1981/Q/26 °bQĉĉªSª, äQªªS' Gªªªªªªª, óĉGŮRh 246
 7258 ĉU, ÖYG
 ªªdĉ1925-1-19 ijĉĉ 15 °bQĉĉ dĉ Y Qĉe äªÉVĉh jóªH ĉª 1960/01/11 ijĉĉ ĵfĉfĉ 247
 1960/01/13 ijĉĉ 3 °bQªªªSªdĉGjóªé dĉ, á«fãÑGá«íædĉH
 6 IOÉ dĉ, ÖYG119 á«Tĉdĉ15 Qĉ dĉ 248

á«úædGøe • É'S Gä' ÍM

[á«fíáÑdGá«úædGó Øj] : Y 4h3 ,2 ÉjG a »a 1946/1/31 ç ffíB øe 1 IOÉdGçüæ

- "

.

249 "

10828 °bQ fSôªdGÖLªHá«úædGçG ØIÍójóL ä' ÉMç ffÉ dG dCâØ«VG,ó«HÉ »ah
-á«úædçüæªdG»fíáÑdGçG a ä' ÉM Y dh' G-JOÉ â°üf...òdG1962/10/9 ijQÉ
:»dÍæÉ -æ É Ñ«S hCá«fíáÑdG

- "

250 "

fSôªHÉª«Éª«Y çUªfªüæªdGä' ÉædG c »a á«úædGçG a °aj -fG dGIOÉdG òg ô«úh
.á«NçdGçjRhìGàbG Y AÉHACRçdGçüæe »a òi àj
çGääÍædG-JOÉ »a 1946 Éªá«fíáÑdGá«úædGçç ffíB ô«üj ,ä' ÉædG òg dCáªÉVG
á«Íæe äGæS çüªN Íoe ç ÍáÑdØY ÜÉZ QÇá«úædG òg ó Øj á«fíáÑdGá«úædGHçüæªdG
øe çü«NòJ çhóá«ÑLÇádhóæóN »a fNódG Y HÉY çG ØGç fuj , dh' Gä' ÉædG»a
»fíáÑdH...ØjDób Éªe ,áØ«X fçG òg øY » î àdGøe' Íæe' G óY Y hCá«fíáÑdGæ fjuædG

1 IOÉdG, ÓYÇ239 á«TÉædG,1946/1/31 ijQÉ á«fíáÑdGá«úædGçç ffíB 249

éªdGçç ffÉ dG 'høve ò«ØædG™V fe™Vh,1962/10/09 ijQÉ 10828 °bQ fSôªHøe ç ffíB 250
ÍójóædG,ádhóGøeHÓi e ÓªY ÓµÇGPGçüæªdGHÉªNúæG-øªe á«fíáÑdGá«úædGÖèÜH çªdG
1962/10/17 ijQÉ 42 °bQªª«SødG

çãñðœ feJ ób A' hçG dG...OÞhç; Éãñð-F h™ çVQçJ ób äÉLGH É çG dG
 ä' ÊédG òg œ c • h°TôafJ œ óH' -fG f dG» jjoñGœh. IójoédG-àXhó H dG
 Rfej' hò«£Nh» ÉãñðSGò«hJ fg á«ìædç; Ç a çGà«M-à«ìæL »ÉãñðGó Ødá«æe
 . ÖYGh°TGEç ájô«üMä' ÉM»a ' G Ñçj çG
 »àdG ÉVh' G»a -fGçüæGçVòàQ, É M äØ«VG»àdGüæä«dHá Ç«dGä' ÊédG»ah
 Çej...òdGœ' G î dâ°Vôç ób ç; Éãñð«ÉãñðÇá«ìædHçüæä«dGSHQç; fu ÉçOçç
 .á«ìædG òg çG a »dãdH™Ñä«üjhôafæ ôZ á«ìædG • h°Tœ ÉVô°T
 ç; É Ê ÉM»a á«ìædG Ç«ÇóM dG üJ ób çüæä«dG Ñ œ á«ìædç; Ç a «YÉ çG
 ø«fGh äfç ÉM»a hG, É ó H»a á«ìæL °jôÇ é«ìæL °jôY °U' G»a çüæä«dG
 ç; Éç' Hççj °dã«ÉãñðÇá«ìædGÜÈüæç LGœ-à«ìæd-JQçüN çVòØ °U' G ó H
 .ÉJQç«SGò«M dGhÉJQç«SG
 äefüedÇä«dÇá«M, ÇÜH üMä«ìædG Ç«Ç™Vh dçüæä«dGIOÉYçœ ±fi ädh
 5247 fSò«dGÖL fªH' á«ÉãñðÇá«ìædGÜÈüæçHçü«NòadG' ÉãdG «ÑS Y á«ÉãñðG
 Iññ ò«éØ ádhÉ«ç á«HççG ÉYH ÉJÓdø«ìææ ø«æ£«üa ø«üi°Tœ 1994 áæüð
 251. »ÉãñðÇá jóm»a OñYhIò«NPhäè °SGSÑVh h' GádÉM»a «Øfç«dájQç»a áØSfç
 .-eÉJçG-H Éñ°T Góéé çüch ÇÜHçüæä«dG Y °müedG • ôäüj çffÉ dç; G-jfaçdG
 çüi°üçIRÉMá«ìædG • É°S' • ôäü°d • É°S' G ÉçMç; GÉÉãN á«MÓ«dGQçéJh
 ,á«ìædG°jôY çüi°T dG-dfej ób á«ìædG • É°SGç; G»aç Éç, i òNÇá«ìæd»a«dG
 äé«S õbh, Iò«£NhájóL ájô«üMä' ÉM»g • É°S' Gçg Éç « Ñçj »àdÇá' Êédç; G' G
 hód ÖYGIQçò«dG Iò ØÇáæÉçÉJQç »a á«ìædG Ç«ÇGä' ÉMœ óéçÇá«hÉçG
 . • h°Tø«V, á; «ÑTä' ÉM»a á«ìædGÖè°S ëH3ØæJ çG±çW' G

á«ìædGIOÉ«SG
»dñóç; ffÉ dç; a

-fG1961 á«ìædG Ç«ÇGä' ÉMç†ØN á«bÉçGœ á«ìæÉ çGIOÉ«dGœ á«ÉãñðGíò Øççüæf
 "

,2008/1/31 ijçÉ 5 Ç«ÇGä«SòçGIOéédG2008/1/3 ijçÉ 471 fSò«dh 470 fSò«dGçfç 251
 Y Iòafæ
<http://jo.pcm.gov.lb/j2008/j5/wfm/m740.htm#> , <http://jo.pcm.gov.lb/j2008/j5/wfm/m741.htm>

°üæG»a çUÉN µüHá«fáÑdGá»íædH «é°üæG fÉúe áéde Y aY j fáiN j Gí«é°U
 jG dGäCGabÓCGäP öW' G»a çübGfadh äGädGç†H;GöZ,»VÉdGjô dGoe h'G
 áª¶f' Gáé«af ÉªS' ,á«fáÑdGá»íædH« MG°ZQÉfáiNóÑj °dçUÉ T' Goe ÖöY
 .»fáiNüGAEÜM fHÉgQfáNChá«fáÑdGá»íædGíÉúHá °ªdG
 jRfdIógÉÉ™Vh...òd2825 QG dh;RfdIógÉÉ ÖLªHá«fáÑdGá»íædGíÉúf ó¶H
 áÖc ÖöEJ áª«¶af ÉµMGÉdâ°Vhá«fáÑdGá»íædGäQfEJ ,j fáiN»a ò«Öad™Vfe
 ÉWÉ SChÉgó ah,ÉH édh;fªaj øjòdçUÉ T' GçíædáfHhGIO' fíHÉÉ fÉüæG
 Ö°Goe ä' ÉM jªUM dE.OJDäG°hÖRG°TÉª« GJ' dP øe °ZödHh.ÉJÖÉªSCh
 .á°íædG

»àdGø«Gf dGáÑÉZh.á°íædG ÉµMG Y «†JhG ó¶ø«GbhäCGöb IóY äQ°Uóbh
 Nøe á«fáÑdGá»íædGÜÉüacHäÉÑG»VÉdGjô dGäÉª«¶HäÉª«ÖK»a äQ°U
 »a fájô Já°íædG fVfe »a »¶°üæG öedG bfl äbh»a ,á°íædG òg ó ÖHÖfÉL' G
 áfoà °dGá«fáÑdGíGªdGá»íædHá °ªdGOGªdç†H jóg °J áªM»VÉdGjô dGäÉªªS
 .á°íædGí hÉYO c »a äÑG»a á«fGöÑG°cÉªdGáªMÓ°U ó«cÉh»ÑLÉH
 hGø«fáiN°gQÑYGO ÉdçUÉ T' G ÉGÜÉÑGí äÖHäCGöb äòI JG,ø«æüGöe Yh
 ø«fáiN°gQÑYCGÑW øjòdçUÉ T' Goe ójóCGöÑYCh.á«fáÑdGá»íædHçíædàd
 á°íæL" jªªj °jªÑÉZ »a GfÉ øjòdh15 QG dGoe 1 IOÉdGoe 2 Iò ÖGcSÉSG Y
 fHh dHó«Ø áeÉGäÉÉH°jæe °Jh"çSQdGó«b" á°íæL øe GóÑYG,"áªªe öZ
 1994 ÉYÉgöNÉÉ,áðäi e Mæe Y çUÉ T' Goe öNÖöY çüæEJ °JÉc.òØS
 áé«ah,ádhöGi QªT çüéé ÉGá«hQªdGáÉHöD-GHæW...òd5247 fªSªdGÖLªH
 Gög ÖLªHª«íædªdGäØe c »a ö¶æGIOÉYH fªGá«NöGdGíQRh fJ j,ø°dGöG
 .»fáiNöGªªSödªªªª µüHhG GóidHhG M-Lh;hO' ó«b øe Qfö ÖÉüL fªSªdG
 1994 ÉGöæ GÉh jfWQÉúe á«NöGdGíQRháL Gøhi QªüGçüéé Qöbhø°dGQÉúe

áNúæHHCQ áS' G óYh' É°+dGøe™Vh»a çUÉ T' Gøe ±' BÉfCQÉ, -îjQÉ dG-aj °dh
 Ée, "ø«fÉAN' GfÉc ÉéóæY ÉgfeÉB»áCáÉBÓ«Ch áÖÉÉ° dh Ég fNúæC»áCgYf ë d
 .A' Jg øY á«úædG' of °J ÉM»a Gog c ô«úe fMä' ÉBú iðfj
 äQ á«fÉÉ dGóYg dGó«úH á«úædG' fVfe »a Éjögfl Qh á«fÉANdG' cÉæ dGcSQÉJh
 á«úædG»°jóQhNBHG µúHá Q°dCáCQ dGøe WóY °cÉæ dG òg äQ°UGobh, á údG
 .ÉäSQCh ÉgóæY bfaCQéj
 »°jóY çUÉ T' GYf MháJÉ°ÉHCÚÉN »ffÉB QÉWG...Gz ÉANi ódçúæd-fG™eh, f«dh
 »a, ÉfÉÉ øe f«dGíðáÉÉÉ Há Q°dCá°f' Ch á«úædGø«fGh ÉµMGz GóZ, á«úædG
 ä' ÉMøe dbc Jz Chó«N óM dCá«úædG G°G™AJ zG, »é;æ µúHá Nw fÉÉ
 ìfVh óYhçVf° dG°f ø«fG dG «NÉJ »a øµá µú°dGz ChóNñh. á«úædG G°G
 äGGL' Gí fVh óY zfc dCááÉVG, áHQÉ†æ äGó«úH dG...ØÉÉe ÉeÉµMGç†H
 .á«úæL G°Gä' ÉM dh, zÉM Gøe ø«úædG»a «NÉædG»a áH°U dG...ØÉÉ
 á«úæL Ö°úaj °dh á«fÉANdG»VCG G Y Ofdfe c ÉfÉANóN°zG Y çüæGóN°a
 hGójódGdCá«dfj ée ÖNúHhGá«NÉL Gá«úæL I faNñH-ÉÉúæCá«fÉeG óY ÖNúHÉGi óNG
 G°Gä' ÉMAf°úf á«fÉeGøe á«fÉANdGá«úædGø«fGh çUf°úf øÉJ, Éj;æ°H á«dfj ée
 . ÉµM G òg • h°TÁÉ«áSCäÉVNGøe øµ°dG ÉM»a, á«úæL
 ™É Ü' G jóWøY G°üM°aj ódCáÉHQóN° IO' fHá«fÉANdGá«úædG f zG Nj -fG' G
 êChR ÉM»a á«úæL G°Gä' ÉMøe, IG°dGóV ö««adG dGÓ°ta, dP -Náúj ób Ée
 , OóHáCAGLHGø«fGh ÖNúH O' h' -á«úæL f™Éáúj' »NÉL G LôHá«fÉANdGIG°dG
 »a hCá«fÉANdGáÓéúG»a »NÉL ÉÉÉ LChR «éú øe á«fÉANdGIG°dGøµ°al °d ÉM»a hG
 O' h' Gz Éá, »æÉ°úúÉÉ á«úædG°jóY çüi Tøe áLhøæ áfÉÉ hG °U' G ó HäÓé°S
 .á«úæL »°jóYhø«éúe øZ zffµ«S äÉÉjødG òg øY ø«Éæ dG
 ódfGadÉM»a NÉaj G°üMÜ' CájL øe ódCáÉHGóHá«úædG æló«MfdCÁÉæáS' Ch
 á«fÉANdGá«úædGÖ°úaj ódfGøg æeh, ' hG-J faNñHá«fÉANdG-eG±òæ° ...òdG»YóúGóZ
 ' G°úJ »áCá«æ°dGofk dGz G' G.ôUÉB fgh-J faNñ±GäY' G°J QGz fÉÉ dG QH
 øe ø«úædG»a ...ØÉÉ-JÉMá «Wá°UfG òj HódffG°úJh ÉYóTòZ Ofdfe äNéfcÉÉ fÉH
 zG dChGÉ °æe »a ÉjGá°VCh, »YóúGóZ ÉgódH±GäY' GøY IG°dGfJ dGz ÉM G
 .á«úæL Y -dÉüèä°SGz hCh -«éú z hO»dñÉH±GäYz hOÉfG-«HJ
 øjódGdGóC hGÉNÉL GÜCGz ÉÉ ÉM»a ó°áúh á«úæL G°Gä' ÉMÉúæL zGøµ°ajh
 hG ó HäÉÉ S™É O' hCh-LChR «éú Y-JOCGøY éQÉN ÖNúdQOB øZ hÉNÉL G
 1 IOÉ dGøe 2 Iò ØG°j;«Y NÉaj zGçVòæJ O' h' GA' Jg æe. °jdá«úædG f Y

i ód-àYòùHáòàèhÓéúe êGhóDzÉ ÉM»a, °j à°uáL G°G°M d15 QG dGoe
 .á«fáÑDgáÉÉ °ud
 á«fáÑDGI G°a dGhRO' h' Gá°uáL G°G°G dG...OJD; Gøµªj »àdGi òN' GáÉgfQás°udGøeh
 »dñáHhêGhóDøY ; ÓY' G óY °Má°uj ób Ée ; fáÑ»a »YòT µ°ùH°« e ò«Z» ÑLG LôH
 ÖÑS ...' á é°ue ò«Z äÉjRøe ÉWGIÖ' hHG, «fá dèhóDzC Vò°øe ÉáfN -«é°ul óY
 .øjódGfD Gøe ...G° ; H±òà°j ; G ; hChêGhóDzÉQÑ hG, ø««fáÑ»H ; Gh, òNB
 .á«uáedG»ªjóY øjódGfDofdfè c á«uáedG°jóY ; fuj ; Gøµªj Éc
 G°G°Gøe óé dÉæ IOÉAS' Gøµªj äCAGLCh äÉÉ°V °M°Vh »fáÑDz ; ffÉ d ; Gò«Z
 ..GøY ø°JæGç ; °HÉfáÑ òÑ°j »fáÑ ÛGøe Ofdfª d ; GÉ ; dhG, ä' ÉédG òg »a á«uáedG
 i jQáHá«uáedG ò ; d-à°gGhG»fáÑDzÜ' Gá°uáL àÑHIfáÑDzÄÑ ; G Y òNBGÉNYG
 »a ó°H é°ue ò«Z Ü' G ; É hGÜ' GáfÉN Y é°ue ò«Z Ofdfª d ; É ; Gh, Ofdfª dGÖ°e
 äÉNGi fYO hG dh' GáfÉdG»a ób i fYO °M°ol ; G»Ouj, ádfÉdG òg »a .á«fáÑDgáÓé°ud
 .-JO' hòæ ÉfáÑ òdfD GóÑ°á«fáD GáfÉdG»a Ü' Gá°uáL
 ÉM G-«Y ÑÉaf ; Gøµªj , ; fáÑ»a Ofdfè ØÉ d ; fuj Ééóá ; i òN' Gá' ÉédG»ah
 »a IO' fD GáÉNG ; Éúe' H ; fuj ; G Y, 1925 ÉQ15 QG dGoe 1 IOÉ dGøe 3h2 äG ØG
 .É ; à°H ádfj ; ée hGøjódGfD Gádfj ; ée hGIfáÑHá«ÑL Gá°uáL ÜÉúacG óYh ; fáÑ
 .É ; dáHf Éª d GáÉÉNG Gh, ÉM G òg «ÑEJ äCAGLG ; fVh óY á«Éµ°TGROÑ Égh
 ; fuj ' äÉÉNG°jó J »VÉ dGÖ Éj, AÉ† dG ÉéGá°† dGª°ol Ééóá ; GfM G c »ah
 °cÉª dGøe IfáÑHêGhóDzÄÑ ÉHÉæ, IO°æ ÜÉNS' Égò«f j °udGøe ÉPRO
 « èadhçSfæGóRHO Ñøe ÉH ; H ójhóJh « èadG»a °MSfæGÖ Éj Éc, á«MhóD
 ç†ªédGáÉUfèa dGááÉVG, àè°UhêGhóDz»ahøjódGfD Gá°uáL »a ÉÉGøe' G Ñøe
 »a ÉM G òg øe IOÉAS' GáÉÉúeGøe óej Ée áØmehá j fW äCAGL' G ; fujh, ...hfæG
 . ; ÉM Gøe ò«qudG
 ób"Ü f«dG °uj Éé áÁ øe Éj «øjódGfD ; fuj i òNGä' ÉM Éag, dP YIhÓY
 ° ; fCGQÑY Gøµªj ' -°ul äbfD G»ahÉ ; H±òà°e á«°e á«uáL ; fªej ' »dñáHh, "çSQp dG
 á«uáedGá ; éd° ; °Vh äóªL ób á«fáÑD GádhóDz ; GÉ dÉW Éª dG»a á«uáL ...G ; fªej '
 ; f ; fuj óbh, "çSQp dGó«b" °gQhóH ; h°Ñ°j áÄDzG òg ÁÉHG. °j à°uáL á«gÉ äfÑKø«M dG
 á°UM° ; JO' h äffÉ ; Gh ; ffÉ dG °Há«fáÑD Gá°uáedG Y ; fªej ' h, á«uáedG»ªjóY
 ádfj ; ée Y áájòb "çSQp dGó«b" áØU °cÉª dGóÑ°' á«M, ; ÉM Gç†°H »a ; fáÑ»a
 .IfáÑHá«ÑL Gá°uáedG' h' GÜÉúacGáfúeG óY Y hGá°uáedG
 ÉM G óY dGá°uáedG YòJ »àdGá°ffÉ dG ÉM ÉH ; édG...OJD, dP c dGááÉVG

...HOG^a dG òg ájQfa^{SO}»a ø^QdG «è^auj Éc OG^adG òg »a çùé^adG...Q.Ö £di hÉYódG
 .òNB «ÑS
 áaÉVG, °jbf MájÉ^Mhá^á«^uædG»^ajóY ájÉ^Éèd»ffÉ^B QÉVGTMVh dG òc áLÉM Éagh
 .IójóL á^á«^uæL G^QGä' ÉMAf^{uf}™^adh[°];^á«^uæL G^Q' óMTMVfHá «QudGò«HòàdG dG
 ÉJQ[°]UG»àdGä^QÉ^uá^S' Gi fá^ue Y É^cOE^áL' Gi fá^ue Y É^tbÉá Éag ;G^BMÓjh
 óY Y dój ...òdGòe' G,ómh' fVfe »a ó^QG^QRh»a ä^QÉ^uá^S' GhTMó^uæGáAg
 äÉ^uSJÐ ãñ eiódIóMhÉ^hhá^SÉ^SOfLh óY dGáaÉVG,É^ád^f™Thø^QGf dGi fVh
 ób ä^QÉ^uá^S' GhTMó^uæGáAg ;G dGÉ^ujh.á^á«^uædG' fVf^aH G^uÉ »a á^á«^uæGá^hó^dG
 Y ^aQ ;G óH; Éáñ^á»a á^á«^uædG G^QGä' ÉMøe ójóJ AG^QÉ; ÉM G^ct^Q»a äàG
 'ÉVhG»aháeÉ^QGá^áf^fÉ dG^QÖN^áGá^QÉ e ;É^ueÉ^HÉ^áG dGáaÉVGä' ÉèdG òg ç^tÖN
 É^uÉJIOèe ä' ÉM»a dPhÉ^á « J óHá^á«^uædG G^QGä' ÉMIOÉ^R dGÉ^tjG...QJ^Qòb
 .iòN^{Gá}hOTMé' Réad
 ±GáY' Gí N^uj ;G ;hoh - "»Yò^udGò«Z" ódf dáñ^uæH-fGÉ^tjG-á^QMÓe ójóé dGøeh
 áÉHQ^QÉVG»a Of^f™^adGód^fdTM IG^Éú^adG ób Y Y^f é^dGáaÉ^h»Yò^udGò«Z" ódf d
 òñ^Q...òdGQ^W GS a á^á«^uæe dáñ^uæHá«^uæGá^hó^dGf dG «J' áeÉY á^SÉ^Sá^Sá^LhòdG
 -jó^dh óMG-H±òá^Q ...òdG"»Yò^udGò«Z" ØÉ dG ÉM»a ÉYò^T QÉVG"ÉYò^Tò«Z"
 »a É^á«^uæL -ñ^ujl »dGá«^uæGá^hó^dG-eGÉ^á ;a É^Há«^uæGá^hó^dG-ñ^uujhá^á«^uædG»^uæGá^hó^dG
 .É^uLGÉ^hLh^r ;É^á ÉM»a èdGòg dGó á^Q "»Yò^udG' É^á ØW ;Gø«M
 »a á^á«^uædG»^ajóY fMá^fGøe äÉ^SQ^há«^aSQ É^BQ^QOfLh óY ;G Ñ^h,-c Gøg dG
 .IògÉ^hdG ò ;dá^aFO^adG fèdGÓÉ^jG ÉGi òñ^á«^uæ^hTC µ^uj ;Éáñ
 à«M «^uæ^há«^uædG»^ajóY Y^f M dY^òÉá^l °dá^SQ^QdG òg ,É^òT^h NS É^{ch}
 øe óH' -fGò«Z .É^æ øèdGáÉ^fÉ^ue^há«^uædG G^QGÜÉ^hS^Gá^SQ^Q Y äò^uàbG
TMá^j ;GÖéj ,á^á«^uædG»^ajóY ájÉ^ÉèH^cUÉ^h dG»ffÉ dGQ^W GÜÉ^h ;H, -fG Y ójó^uædG
 á^uá^{je} á^h ;h^Q » á^éH,á^SÉ^S' G^zÉ^uf' G^yf èH,ø«^uæGá^hó^dGZ ;É^T° ;fÉ^T ,A' J^Q
 á^SÉ^S' G^yf é^dGøeh.á^á«^uæGá^hó^dG«^aSQøe äÉ^h fá^udG c Y á^á«^uæò«Zhá^Qt^áùè^h
 °g' Gh, ^aQ^háeÉ^QGáe^ud^há«^hòdG, ädGá^jòMá^á«^uædG^fjóY É^h™^aá^j ;GÖéj »àdG
 ° ;J^RÉ^M ó^Q ;Ø^hf^l òÉ^N øe óé^Jhá^uÉ^N á^h ;c ° ;H±òá^Qh ° ;H±ò^Q É^hY^h° gójhó^J
 . òd^h ¶^hdGøe G^Lôⁱj áM,á^d ;f^hKÉ^hQ^hG
 É^hhá^uÉ^N áeÉ^BGáÉ^hÉ^h ;f^aé^j G^fÉ^á ;Ghò^jòdG^cSQ^QdGòb á^hò^uæ^hÉ^hÉ^Søe' Gh
 á^h°U ;f^hÓ^j ° ;f^g G,áe^ud^h° «^uæ^há^jòè^H ädG è^h ;f^aá^jh (Q^{òe} ä^QG^L) ò^SS
 dGáaÉVG,Ió^aæ^è ò^SS á «^hfc Q^h°^adG^RÉ^há^QÉ^udGáaÉ^á ±GáY^G óY Öñ^uHò^udG»a

FHX fch á«üi üdG ; dGMh » f fÉ dG° ; VjH Qj É c » a ÖfÉL CÉ z f eÉj° ; jfc
 øµ^{aj} ' áØµHææS c° gQhøe äRGL GObéj z G° ; Y Éc . á«SÉs üdG Y f é d h æ É G
^a j j° ; æ ø«äc ÖÑü dG ; dh . G«ÑÉ Iø'S' GOGaGObY z É CPGáUÑ , ájõeødHÉj ØUh
 øY øjölÉY A' jg òàj Ée °gO' hCh° ; JÉejR «é°ü z f^a j j z hõNB - bChGójóéJ
 «fjadGøe ° ; «^aÉJ z GÉj fÉT øe » äGáÄÖG ò ; Há°UÉ dGáJfÄÖYCh' G Y f'üedG
 øY øjölÉY z fèÑüj Éc , á«SÉs' GYf é dGç†Q° ; jæJ ; GháYhø'ü^adG«Z áeÉb' GÖÑüH
 . ¶IdG» a° ; JÉMj f'ü^aQh , É «é°ü hGá eÉ«...É É dG
 hÉaj » fG«e äèÑH^aCGGg Éµ^aSGøe óH' - fGRø«f hõa OÖQá«L ó äQ , ÉÉhNh
 ábOäcGáÉkÉ« » dG f'Ufd±ó ; j , z ÉÑ » a á«üædG GQ' á«ÑÉadhá«^aCGáMæG
 » äGÜÉNS' G fMÉc , ÉHæ«^adGäÉY f^aé^adGhG/hOGa' G fMh , IøÉ¶IdG òg° éM fM
 Gg æ í^aüj » fÄHh . äÉÉÉédhOGa' GA' jg øe µdánüæHá«üædG GQG dGäCG
 áeÉ Iø°UÉæ á£N OÉjG Yháµ^{aa}dG fèdG YhTMGdGøe' G Y Af†dGS«üHäèÑG
 . z ÉÑ » a á«üædG GQGøe øé dá eÉæh

äk°Uj

GQGÍögÉX øe øédG » a Éj«^ahD^aHQGb' ÉH«fÉÄVdGäÉÉ üdGáSQö dG » Uj Éag øe
 äÉjfhGçSQ Y ä^aü » äGáÑø^adGäÉÉ^adG òg AÓjG ÓN øe z ÉÑ » a á«üædG
 : HÉ«S' h . á«SÉs' üdGÉjJGæLG
 GQGóV äÉÉ^a†dG dchÉjQf^aSOÉSøµe á«üædG MíÑüj ä«^aHQf^aSödG jÓQ
 ; á«üædG
 , á«üædG » ajóY çUÉ^aT G «é°ü dá«^aBTMVh° ; jÉÄ äi^aHá«üædG » ajóY AE^aüMG
 äÉÉ üdí^aüjhäÉÉ üdGíód° ; jY ±øQ ÉÉ Y f'üed° ; jÉÉ ÉÉ^adG » a í°üj Ée
 Éc , É dá^aFO^adG fèdG OÉjG Y^a«^a z ÉÑ » a á«üædG » ajóY ä' ÉMíeÓe ááo^aH
 » VQ' G Y øjölGf^adGçUÉ^aT GTML ááo^ahí^aü^adäÉÉ üdG ÉÉ ÉÉ^adGí°üjh
 ; á«fÉÄVdG
 çüæadhá«üædG ÉÉüé Yól á«üædG GQGá' ÉMøe øé dáé°Vhá'SÉsTMVh
 á«üædGø«Ghøe í°Vgh eÉæh SÉæe °üL çSÉs' GÉGÖÉY , á«üi üdG GJM Gh
 ájédÉ«S' , á üdGäP á«^ahódGøjÉ^adGTMÉ TÉ^ajh , jhÉÄhø«üædG » a çüÑ...G jøj
 » a Éj d^aüMhIO' fGá«Yø^aT øY hGá«Yø^aT øY ø¶ædGç†HøjódGdGÓµd ódGá£HQÖÉ^aY G
 ; -eÓY øe á«LhódGá£HQÖÉV G

;áÁG òjH±òàḡhá«üædG»^{ajóY} Yój »ffíB QWGT^{MVh}
 Gog »a áf üdGá«HÉua^SGøe òel Çüæadhá«üædG Yól áe°VhájQCGäAGLGT^{MVh}
 ;áeÉCG±òüàHçfjHçÉüD
 êhòdÉ«S' hÉjQCGá«üi üdG GFM GäÉVfbh «éüad je íæ á«fíueG»a ô¶æC
 øe äGÄNYGíæh»^{VE}dçjô dGäEæ^SShäEæ^uN »a °òü^adGéQDÉç äD' fdh
 ®fè e µüH jçG-fÉT øe Ée äAGL' G òg jüal à«èH,ájQD' G±Óc' GáÉÉGöD
 ;ø«éü^adGöZ ÇUE^T GóY øe
 ø«fG dG«HçtbÉædCádRChÉeGóì à^SShäÉÉ £ü^adGóMfjhÉjfdø«fG dGí« áf
 Y «bàdAÉ† dGäCGöb »a áeóí àü^adGäÉÉ £ü^adG dødÉ^N óMfal à«èH;IOö^Qa dG
 áeóí àü^adG°«gÉ^ØdGø«Há «bódYhòØdhá«ÉÉ† dGäCGö dG°ja jüj Ée,Éé fjøe
 ;É« áLòàü^adh
TMæ^adhIE† dG±òüàH«Vhhá«üædGÉÉ†b »a QDÉüDGOÉäL' Gá^SCGh «Kf
 ôjféJ LGøe Éjæ IOÉ^S' G»a É^adGí üdâfôaf' GáüNTôN^V áÜENh j^aCh»bf èdG
 ;«NEadG»a á^aÉÉ dGäGö^adGóShá^SÉüdhçffÉ dG
 øe É«a É^adIQf^adG ÉüM Gí« áfh,AGöaLG...Gçhø eÉ µüHhá«ÉÉ† dG ÉüM G çòüf
 ;á«ffÉ dGáaó^QdG «°†J dG...OÉÉ^e ijCGfadh ÉbQ' G»a É^a«S' á«NE e ABÉNG
 áN^æHöeCG dchá«fhòäud' GáüNüD YTMæ^dG hÉæ^aHá«^aSödGIójóédG «TQC^{TMVh}
 ;äÉLQöD äi^aHAE† dGäCGö d
 äÉSCQAGLGT^µaj à«èH...Chø µüH j^aChø«äMÉNG ÉéGá«WfçGäÉXfö^adGíà
 ;ájQD' Há«RGL' Há«ffÉ dG-JÓ«üüHhá«üædG' fVfe »a GødGijQÉ fMá^a Y
 ;ÉYGFç±ÓàNG Y á««Gá^aSödG ÉÉYdG»a äéNÉHTTMé dí^aüj à«èH^bf^adG «gÉh
 çVQÉ^Q á«ffíB CGfe Ééçjffij ÉéóæY,IE† diÉj à«èH...QfáSödGçü^adG É¶f jó^Q
 ;áÉ^adG»a äNðÉ^QGáf üdG òg dGáfé dG,QfáSödGTM äMö^U
 øe' Gá«VföÉ«S' há«üædG G^QG' fVfe »a áüüi^a ädGäÉ¶ædGTM çhÉadG
 øe øé dèjhòadhá«üædG»^{ajóY} ájÉMöjõ^Q áç^adG«ÄLÓDçhÉüÉ^Q GGIóè^adG
 »^{ajóY} íü^adá^aRO^adGá««¶ædhá«ffÉ dGöW' G^{TMVh}»a, °dÉCG fMá«üædG G^QG
 .°;à«üal G^Q óM^{TMVh}há«üædG

" "

ähö«Hlööä'd'e' Gä«H,2011 fjG29

°eÖdÉ«Gä«Vfö'd™e ¿hÉadH,Rö«afhóa ÖQá«L äª¶f,2011/9/29 ijQáH
 fMá °e Iójóä'ue áhÉW,¿Éuf' GYf ëdá«eÉudGä«Vfö'dhø«ÄLÓG¿hÉudIöëä'd
 áaö'dG¿¿RQÉ« QET,ähö«H»a,Iöëä'dG°e' Gä«H»a,¿ÉäN»a á«üedG»ªjóY
 áeÉGájójó'dGøe ¿VÉhø«ªadGªµëe »a á«üi'üdG GfM GÉÉ†b »a IöXÉadG
 á«RQh, ó«GIQRhøe ø«Hæ äQÉüa'S' Gh™jó'üadGákg øe ¿VÉh ó«GIQRfd
 ájójó'dG- á«NGdGIQRhøe ø«Hæ AEÜM GlôRÖá«RQÖfÉL' GäÉYfjhIôRÖ
 ¿hÉudGIQRhøe áHæ äYÉ'äl' GájÉyödCäe °ue á«RQh,á«üi'üdG GfMÖdäeÉG
 øe ÖdäeÉGájójó'dGøe Hæ äSQödGó«bhá'UÉ dGäÉÖGäN'T¿¿RQh,áYÉ'äl' G
 ¥fMhá«üedG GQG'fVfªHæ«GÍöëä'dG°e' GäÉ¶æ øY ¿fªeh, ÉG
 . ÉªdGGg »a ¿ff'TÉh,¿fch¿f«ëe AGNÑh,¿Éuf' G
 fM2011 ÉY Rö«afhóa ÖQá«L ÉJóYGá«hGá«ffB áSQödÉN' áhÉÉGäJG
 GQGøe óedG Y á«ÉäN'Gø«Gf dGá«ÉueGi óe dGäö¶f,¿ÉäN»a á«üedG GQG
 GQGä' ÉÉÉÑ'ü i óe,¿ü«G Y hG,á«üL GQGä' ÉMQfjX™há«üedG
 á«ÉäN'Gø«Gf dhá'üdgäP á«hód¿ÉäN'äÉGädGáSQÖ ÖN øe dPh,á«üL
 ájQÖ' GäG«üadchø«Gf dG òg ä NÑh äö'üa »adGäÖÉ'äl' Ghá«üedG YöJ »adG
 .ÉbÉÉfGá«Øch¿ffÉ dG ÉµM
 ¿Vfª'dGøWfgehÉªSQÖèÉaf Rö«afhóa ÖQá«L äªVöY,Iójóä'ü'dGádhÉÉG ÖN
 ÜÉZ ÉªgGh,É«dGä °Uf »adGäÉUÖî dháÉÉü'T G°gGIRöÑÉ Éª¶M »adG
 ¿†¶h fVh óY dGaaÉVG,ÉHÑSghäÉÖGh ä'ÉedGäN'W fMá «bódGäÉf«dG
 äÉNK G ÉESHø«afj á«Éü'TG dh jhÉdchò«üadá HÉ Éª Ée ø«Gf dG ÉµMG
 ', ÖYGäÉÉü'T HÉfNö'dGá AS' Gøe GøY áSQödGäQHGóbh.AE† dG ÉÉG
 »ffÉ dGªªªdhá«üedG°jóY öN'¿¿Gøªj øeh»NÉ' G jö«H Éj ÉÉæ É«S
 ,«Y ÖGfe äi e ¥ÉÉfGá«Øch»ÉäN'Gá«üedG¿ffÉ dáN'üadHá«üedG°jóQ
 äÉÖG òg IÉuf ä«Møe "¿SQödGó«b" áÁhó« dG»efæ øe áöäi'adGäÉÖG™Vh

, á«fãñdGá«iædH; fãñ»a øjOfd^adGÉgO' hGábÓYhÉjábÓYhá«ffÉ dGÉ «YÉeh
 . á«iædG G®Gä' ÉMç†ØN ÉfÉT øe »àdGOG^adGç†ñl»RGL' G «ÑEàdGá«Øch
 »ffÉ dGQW' G»g á«SÉSCQhÉe áKOK fMIøjóã'ü^adGádhÉ dGeeÉróHQfè^aJ obh
 á«iædG^ajóY, »fãñdH»dhóG; ffÉ dGøe c »a á«iædH édH á«iædG G®
 äfÉh. fëdGäÉ«JGáSCH, á«®dGäÉ édG äi e QhChÉ HÑSCH äÉVCG— ç fãñ»a
 Ióèà^adG°e' Gá«Vfðe øe »dhOô«ÑN øe c ÉjéobTMVG^adG òg fMäÓNGøe Éag
 áaòZ ÇùkQh, "á«iædG G®GTMæh á«iædH édG' àdhÉä, ø«ÄLÓd; çhÉdÉk®G
 »^ajóY ÉW' Cá µ'ue M»a AÉ† dGQO' àdhÉä ö«^adGáµ'iee »a á«üi' üdG GfM G
 fM ó®GICQRh äQÉüa'S' GhTMjo'üadGáAg øe c »^aeh, "øjOfd^adGóbh á«iædG
 fMá«üi' üdG GfMÓdäeÉGájójo^adGá^aeh, á«iædG»^ajó«dãñvæfHAE† dGQO
 ÉGøeÓdäeÉGájójo^adG^aeh, á«iædG»^ajóY äÉä äi^adãñvæfHIQO' GQO
 »^ajóY fM» èe ô«ÑN, "ó« dG»efæue - ÇSQbdGó«áÄ / á«iædG»^ajóY" fM
 . »fãñdGÖÉäL' Gh ç ffÉ dG»a äÉK Gh á«iædGÜÉüac Gh á«iædG
 ±ó;H dPh, äÓNG^adháSQbdGøe c ÉJRöHG»àdGäÉkÉ†T' G; çfQÉü^adGçübhÉh
 äÉkÉ†T' GhÉGÖÉGaaÉH; fãñ»a á«iædG G®GÍogÉl|dómfe °ja dG °Ufad
 ç ffÉ dGÖ'üMø«gÉdçÜÉ†T' G Y -ä«ÑÉZ »a ô'üabGçTÉ æG; ÇÉ Y . ÉHáfÑó^adG
 dPh, TMBgdHŠNöJ ÜÉÑS' á«iædG òg Y ç f'üéj' °jæd á«fãñdGá«iæd d
 äAGL' Ghø«Gf dGQW»a áMæh j°SGáÄG òj; dáñvæfH édGá«fæG; ç fudG¶f
 . á«ÉdGá«fãñdG
 ä' ÉMç†ØN H Çj É^a á«dhóG; fãñ äÉÉGádhá«fãñdGø«Gf dGøe ÇTÉ æG fÉh
 á«ÉkÉ†T' G YÖÉüj' òd; fãñ; Gøe °ZódG Y -fGá«M, á«iædH édH á«iædG G®G
 »^ajó«GçÜÉ†T' ÇGTMVh; ÉüHá«ÉkÉ†T' Gh (1961) á«iædG G®Gä' ÉMç†ØN çÉüH
 JÉY YTMJ »àdGá' üdGáP á«dhóGäÉÉGá d' Gøe ô«æudG dÉa, (1954) á«iædG
 AÉ† dá«dhóGá«ÉkÉ†T' Éi òNGá«dhO «Kfè Y ÉjábOÉüe øe ÉbÓfGá«fãñdGádhóG
ô'üa«Gö«^adG É†T'ÇTMAL Y
 Yf M dGäbôÉJh, á«iædG G®Gøe öédGá«fæGá'übhæ Y ádhÉ dGäöçQÉc
 äÉÜOî Héhôi dháap^adG fëdG • Éñ^aSG LGøe dPh, ÉY µ'üHá«iædG»^ajóY
 áéÉ«h á«iædG G®Gä' ÉM äi^adómTMVhá«Øc fMá«föñh á«SÉSGäÉ°Ufjh
 »a fNód; hO, dP »a á«®dG±G'W' G äi e QhCh, á«iædG G®G»a fbfGôÉN
 . Égò«Ø dG °Ufad LGøe TMW çGÖéj »àdGäÉkÉBG «üØ
 øY hGø«QÉü^a dájGö«GACQøY IQhó†ÉHöÑ' øjô àdGg »a IOGdGäÉÜOî d; G

óð ^agG...òdGá«fáñl fUGøe çüi°údg-fG Y çffÉ dGÖL f^aH"ó« dG faue" fjøe
 ...òdG1968/67 çffÉ Y øjóaæ°ie, 1932 ÉCG»a AÉÜM GäÓé°S »a -çfUGóð hG
 faue í £°üe ç Ghóñ, ájGñG°cÉe dG"ø«efau^adG' óð »a ø¶æGá«MÓ°U £YG
 Yh, É; áfÉñ Y óð çÉfáñdG Gódh ^agG...òdGódffG Y É†jG £j í ÑUGó« dG
 dG.ó¶HäÓé°údg»a ±GæY' Gó«ðæ hG-H±GæY' G°áj °d...òdG»Yó°údgôZ ódfG
 áðãí e á«ñLG fUGøe çUEH °TG Y "ó« dG»efau" á«^aül ÉCGøe' G £j, Gøg
 ÉCGøeÓdáñüæHøµ^adGøe çüch, á«JfñYQçGájGç f^aej' h çÉñl »a øjOJLfe
 Y äÉVG° jódçükdøjdG°g çUEH °T GA' Jgh, °U' G° j;æ°üæL ááð°e »fáñdG
 . °U' G° gó ÑhGç; ÉñHá«üædGájéd° j;æHQ
 Ñøeh çffÉ dG»a ó^aæ°dGó« dG faue fjøe çG dç†°NG Ñøe IQET Gâ^aJ obh
 ±ø¶...òdGó« dG fau^adÉchOó^aæ°dGfg H, çÉñl Y G°üa e çükd»fáñdGAE† dG
 ø ¶ÉóáY -fGá«M, áffÉ ±hX áj' é°üaj °d...òdGøµd, -« °« j ó ÑGøHG-fG Y
 ØJLfe É Mø ¶ -fG...G, ÉÉÉüfGçüch ÉfÓYG QGøb çfuj fau^adGá«üæL »d°CG»VÉ dG
 äÉVG Y øjQÉ dGóZhá«ñLG fUGøe çUEH °T GáA ÉG. É^a°SQ-H±øæ°e ôZ øµd
 "ó« dG»efau" á«^aül ÉCGøe' G° j«Y £j øjòdçá«fáñdGçGá«ñL' G° j;æ°üæL
 °e' Gá«Vfjøe øe »dhóGôñ dGQETGóbh, á«üædG°jóY fjøe ø^aV Nól áA »ja
 AfüfhIóé; çGáéæf °dÉCG»a áµ«SÓc ádÉM òg çGø«ÄLÓdç; hPúÉ ÉCGIóéæ^adG
 . hódGô: Jh Ghrh
 çUEH °T G Y Ñæj çGÖéj "ó« dG»efau" í £°üe çGQÉVYG dçTE æG j;æch
 ...' ø«^a a dGäÓé°S »a ø«é°üe ôZ °jfg' Gá«fáñdG° jdfUGäÉVGçj¶Éäüj øjòdG
 çf^aej' øjòdGçUEH °T G Y á«üædG°jóY ó«ñ¶ £j çGÖéj ábh »a, çÉ ÖÑS
 . °j dá«fáñl fUG' há«ñLGá«JfñYQçG
 :

á«üædG»^ajóY äÉñ »a çVf^a dG

' øjòdGçUEH °T Gøe áðãí e äÉñ Éæg çGÉ†jGøñ, °«gñ°dh jø«dGá«dñT Éñ
 °j¶VfdIóa f^adG fÉdGáÉffüech °j°e »WEÉçGá jøW äJ, çÉñl »a á«üæL çf^aej
 . »dÉdG»fáñdGçffÉ dGQÉVYG»a

Tjo vadCaAg á ãe ä QETGE NümÉGGaGi ód»adG, ó« dG»efae áÄ dæg. ájGöN
 ä ÆVCGYÉÉ ÆSGPG&ÆÉ†b °j&æL ; ÖYG Y f'üedHIó«GáUoa ä QÉ'üa'S' G
 áaµée »a á«üi °udG GM CáaôZ ÇìKQÖ°imÇUÉ T' GA' fgh. á«üæ d°jbÉ äàSG
 PÇáµèªdG N°øe °j&æL ; ÖYG°áj ; G N°øjOfLªdGô«Z °µèHÍffÍß ; f'f'f'j ö«ªadG
 -fG dGäQÉTC»adGá«üi °udG GMÓdáeÉÇájójóªdGá ãe -IócGoeGGgh, • h°udGäoaGf
 ájGhGäG' hGéGhRøe ó« dG fapªdáN°üæHá«üi °udG GM GäÉYfbhøe ..Gò«Ø øµªj '
 -N°üaj Ée ch «é°udGá«Møe IQQ' H-abÓY ; G, -d é'S Éæg Çùd-f' , i öNGá°Gh
 .IQQ' Gi ód ò«Ø äCAGLGPÉ JhÇüäiªª dGAE† dGøY »ÆÉ†b QGb Qh°U ó°HS a GÖN
 øe °g øjòdÇUÉ T' Gøe áadKáÄ ÉÇøe' GÜhóæ Ö°imÄÉÇG òg dG±É†jh
 °j&æj äN°ij Ée GhRöN ; G ; hOøe ø«æS òæ ; ÉÄN»a ; hOfLfehåðäi e á«N°LG f'UG
 U' G°g°H»a °gO' hGäG' hGf é'üj °dh, ; ÉÄN»a GÑefGhGfLhöl öbh°j&æL hG
 á«ªul ÉÇøe' G°j«Y Éjh, ó NCGg á«üæL »dädHöjó«N' GA' fG Ö°üaj °dh ÉL'
 °j&æÓY »g Éeh, áÄG òjdáapªªdG fëdG aG»g Ée í°VGfGôZ øeh. "ó« dG»efae"
 øµd. ÇüæadGÖ WhG ; ÉÄN»a øjOfLªdG°gO' h' ÉH°j&æNÉe á«f'ueGhá«ÉÄNÇá«üædÍH
 »ÉÇ, 2006/11/27 ijQÉ 73 °bòdGªªÉJ áeóN Iócòe 2006 ÉÇG»a Q°UG ÉÇøe' G
 ä ÆVCG»g • h°üH"ÇSQdGó«b" áÄ»a ÉÇøe' Gi ód «é°udGá«f'ueGÇUÉ T' GA' fG
 äN°ij öæüe RGHCªª á«üæL ájGªªj ' ÜGøe IO' fGh, -ª áæÉ' G, ; ÉÄN»a IO' fG
 øµªj Éc . ÇSQdGó«b ábÉH» eÉMøe fg »ª«dGçüi °udG f'UGóMG ; GäÉVChGÖ°üæG
 ä«M»fÉÄNøe ÉL GñHá«ÉÄNÇá«üædG Y °üÉJ ; GäÄG òg dG»ªad »adGªª d
 .á«üædGÖ°üaj ; Gä«ÉKá Møe »a øµªjh dGá Møe »a "ÇSQdGó«b" ç é°ul
 á«üi °udG GMÓdáeÉÇájójóªdGá ãe Ö°im, »ªª »ja, "ÇSQdGó«b" H±ø°É Ée áÄ ÉeG
 ; G...G, ÉÉÉÄN ; f'f'j öb øe °jæ, °VÉdÇâbfG»a IOøe öZ äÉ°üæL øe ÉUÉ TC
 í°VGfGôZ øeh. ÉÇøeÓdáeÉÇájójóªdGi ódÇSQdGó«b hIóªªe á«U' G°j&æL
 ÉfGá«üi °udG GMÓdáeÉÇájójóªdGá ãe ä QETGPG, Qj ; ¶dHÄÄG òg äGh æ
 "áªªªdGôZ äÉ°üædG" H±ø°É Ée Éæg ; Éc dP N°ä«M, 1962 ÉY ÉPL' G»a äGh
 øjòdG«ÄLÓdøe °j&æNÉZ, áah°e öZ °j&æL øjòdÇUÉ T' Gøe QY Éªªj
 øe Gñ«Çüædáªªe öZ á«üæL øe °jG ; fYøj GfÉh, åðäi e Møe »a ; ÉÄN dGfG
 áæüd15 Qø dGøe 1 IOªªdGøe 3 Iò ØGÇSESG Y °gO' h' á«ÉÄNÇá«üædÍHáNÉªªdG
 Q°U ä«M1962 ÉY äM dP òªªSCh. áªªe öZ hGáfjéé á«PH øe °jG Y 1925
 øY äÉªªªªQªªQ°U öKG Yh, ÖfÉL' GäÉhGehóNh fNOácòM°¶fh10188 fSªªdG
 i ódáUÉN äÖeS íäªªJ -«Y ÁÉH, ; ÉÄN»a ÖfÉL' GäÉh áéÉGªª«¶ªªd«NÇòdGjRh

"CSQdGó" á«uæL øe °j fGó«Ø ä ÆÉÉ H "CSQdGó" H±ø°É É äÄH ÉGøe' G øe' G äe QÉTGóbh. áæ«ø ôZ á«uæL øe É«eHMj Gó«Ø âfÉ »æGä ÆÉÉ ÆGä ÆÉÉ Sh I fä fGóäY hGä«uæL »æ«dGçüi °udGÜÉuæC GóäY °aj f«dGçSQdGó» TMVhAÉä fGçG ÉG Y äæS Qhøe ó«H» fæÑL øe äL hÖJ QGä«fæÑGä«uædGí æJ äÄG òg øe IG«dçGÉc . á«uæL' GIG«dHI f°SCæGhødG «é°ü ä«uædG» ajóY hGÖfÉLGGfÉ AG°S çSQdGó» áÄ øe °g øjòdGçUÉ T° Gä«dÉ T° Æh øµaj µüH, Of Y á«Qøe öæGòæ á dÉY GJ' °j ä«uæHä Æh °j JÉ øe jGø«fæÑL hG ä«uædGÜÉuæC ÉµMøe j fæÑL »a øjOf f°dG°gO' hG I ÖÄ°S Gä«fÉuGi øe Y óJø jG ÖÉ äLG ah, äQÉuæS' G TM° uæGä Äg á äe äQÉTGÉc, -fGä«M. çVQ GÄÉ HÖHä«fæÑG »dfj ée øjòdGçjfc Y ÉäÉ: Ó«dCSQdGó» äÉÉ HQÄY Gøµaj' ö«æGä µæe øjòdGçGä Æj jGÖÉj H ä«uæL Gä«H I fæÑL H Gä Æj °dO' h' Gçjfc Y hGä«QÉäG Éæ QpÉJ »äGä hód TMÉ Éj dÖK c øjòb fä h ä h ö «ä«uæHç Éä aj' h j fæÑL øY j ÉæL G É. É ä«uæL ÜÉuæCÉ j«Y «äüj ä«H TM° uæGä Äg á äe äQÉTGÉ ah, ä«uædG» ajóY çUÉ T° Gøe äÄ ÉTjG dægh °j ä«uæL Gø°uñ ç uæ äÄ H ä«fæÑGä«uædGçGüæC øjòdGçUÉ T° GäÄ »g, äQÉuæS' G ä«uædG°jæ ä ÆÉ°K, ä«uædG» ajóY Ó°UGGfÉ hGä«fæÑGä«uædGÜÉuæC' á«U' G . fædG «ÑS Y øe' H ä i e' ÉYGGÄ j QCPGä«fæÑG

:

ä«FÉüM Gä fÉÉÑGÜÉZ

äÉSQdGÜÉZ fg ä«uædG» ajóY ädäÑuæHä«SÉS' GäÉdÉ T° Gø«Høe äG°üY ø«Hi hGäL äGjó ädçGÉ Y, çUÉ T° GA' jG ÖG Y GÖÉJ »äGä«fG«dG öbh. j fæÑL »a ø«ÄL Ódç h j T ä«V f øe á äe äQÉTGÉ NüM±' BG äÉÉ dç±' BG äjòjó dGä äe äQÉTGä«M, çTÉ ædG ÖN øe äÄG òj d ä«FÉüM Gä fÉÉÑGÜÉZ ócÉ ÄÉüM G hGÖéS... Gájòjó dGí ódóL f j' -fGä«üi °udG G MÓdäe ÉG ÄÉüM G éS Ég çü d -fG ÉGøe' G äe ócGÉc "ø«fæÑG" ó«dG» e fä d G N j Ö É f G ó b É G ø e' G ç G d G G «ü e, ä fæÑL ö «Z f U G ø e "ó «d G» e f ä u e" Ö ö ä «FÉüM G ä fÉÉ H ö L j f É æ H, É G Ö G ä G Ö Y ÄÉüM ä h É e »a äÄG ò j H ä U É N ä æ d . É G ø e' G i ó d ç S Q d G ó b ä Ä H

ȷffuj ób A' ȷȷ ȷGÉ Y, («ÑL' GÜ' GIáhóHc' ùædG ÉM») øjòUÉ dGfG' hG
 ȷfÉ ȷh àM èdGg øæ áfñdG' hG ôej âbh» a áÑL' G' ȷHá«ùL ø«eÉM
 .á«ùL ȷhO
 áÑL' ȷȷGá«M,» fñdG' WfG øe êhóðHá«ùædGÜÉùæG» a ...QaL ö«AJ ÉtjG dñgh
 áæS Qhø óH dHÉ ãñQø Y É HøYGO é^a Há«fñdGá«ùædGÖùaj » fñdG' øæ á gÉdG
 TMtj ȷȷæJ Ö WÖL f^aH Gá«ùædGá«fñdGêhRÖùaj ' ÉæH, ÉLGR «é'ul Y
 » a á«ùædG G' ȷGQæ^aSG dG... ȷȷðb Ée, á«^ø dGá«fñdGáÉ ùdGÜÉùæS' -dñb
 .i òNGá«ùL a'ej' êhóGȷÉ ÉM
 Gñh» dH GædGfg ...òdGIGÉùædGñd ÉáfGfg ö«^adGg ȷȷfcQÉùædGÉTH
 » a'jóY ȷffj«S O' h' GȷÉ (PGÉ«S' » ȷVfGȷfÉ dG Y Y f^ø ȷGÖéj ...QfáSO
 .á«ùædG
 ,á«J áȷQCGÜÉñSG dGóHÉG«JGøGø«Hö«^adG ÉiTGø^aV ÉtjG-^øVhø^aj QÉWG» ah
 ,ó« dGæfæ øe » fñdGêGR ȷG dGá«üi' ùdG GMDæÉGájó^adGá æ^ae äQÉTG
 ȷGø^aj' hájQO' GIQ^aüðH é'uj' ,áÑL' Gá«ùædG a'ÉJIGøGøe -LGR ±ÖiH
 'üæà'ul » fó^adGøðædG » VÉ dGfgh c'üâ^adGÆt' dèhóDáLøe óH' GÉQCGòðj
 'üæà'ul' h, ó« dGæfæ IGøGøe gÉæ dGÜÉY øe » HÉG-^øVhí«è'üâHQðb Y
 óY ÖñHáÑL' GáLhóðÉ ájQO' GIQ^aüðHá«fñdGá«ùædG Y ó« dGæfæ áLhóðG
 ÄÉt' dGáLøe óal ȷGÖéj H, ø«fñdGø«^a dG éS dG-æ æÉd éS OfLh
 áµæe » a á«üi' ùdG G'M GáaôZ c'ùFQ ócGÉ fgh, áfñdGá«ùædGÉHÉc' c'üâ^adG
 .ö«^adG
 » fñdHáLhóðá dGá«æ'ùðGáLÓdG ÉÉj áSQÉ^adG » a ö«AJ dG ÉGøe' G æ^ae QÉTH
 ȷÉ (PGÉñMèhóðG Y äGæS 5 dG3 Qhø óH' Gá«fñdGá«ùædGÖùaj' » áh
 .' G' hG dñg

:

«é'ùdHáÉÑøe äÉdñTG

«é'ùdH GÉ a á«ùædGÜÉùæG óY á«dñTG

Öùaj á«ùædGáÉfÉ (PG-fGá«M, ÉeGøHá«ùædHäG' fG «é'ul ábÓY » a áhÉdGææH
 ...ÖÉ «ðc ÜfÉeh...Qh^øV øeGfg IO' fGáQh «é'ul ȷlá, IO' fGøé^aHȷfÉ dGÖ'üm
 -fGá«Mh. -eG-H±ø^ø ...òdGèhóðGQÉWGéQñ Ofj^adGáÉM» a -e' hG«H ØÉdGfah Y

äÉÉGZ ÇVòØ ÿGz hOIO' fçG Y äæS á je ÓN...QQG µúHéa^e Ñ «é^úäGzÉ PG
 á äe...GH «é^úäG»a É'g' G»a...OÉ^aäGÜÑSGóMGógg ÿfuj ÉHh - Éjón ô«NÉG Y
 Ofdfé ó« H QGb »É«DAÉ† dGQh»JÉäæüGQhóe óHh - á«úî^úG GMÓdáEÉÇájójó^adG
 ÓN Ofdf^adG «é^úl øY î äGz É, ÇSfæGóRHO»a -«HáfÉN Y á«ÉäNç-à^úäL äáHK
 -fGá«M, á«üæd^ojóYhó« dG faue ø«H NÇàGRóÑ Çogh.ó« dÉ faue -Éj äæüGá je
 ÉffB »g fa^adGó« i fyóa, -«é^úl ø«M dGá^úäL ^aej' çüî Tfgó« dG faue, ÉÇh
 äæY Gób ÿfuj á«äHøµd é^úÿ ÿGÖéj ódfçG Gá^aµé^adGóEÇzG dG±ójÿ ÇSfç i fyO
 °µéHfg »däHh, ó« j^od-f' á«üæd^ojóY ÿfuj dP Ñh, É^aY á«üäL -äYGH -à^úäL

..ó«^aäGá^aµé»a á«úî^úG GM GáaôZ ÇüFQócGÉc, OfL^adGôZ
 »a á«NÇdÇIQRháHóæ -æòb äffÉ i ÇabG dGó«TG, -Çó^úh «é^úäG «ÿ^úl äÉÇÉWÇ»ah
 (SHd) »^aµéç UGad...G, "á«hòud' Gæfµèd' H±øÇ É Y fjó« dG»e faue äæd
 Ñ' á«èH(äé^úäHá«YÉ^aL' Gz hÉh ó«há«NÇd) á«é^údGáÇRfç äi e ø«H
 çhÉ^a«Vfç øe »dñóGó«Ñ dÇÉTh. ábÓÇÜÉ^úUGí jò^úJ ÇHáHæfç øZ IO' hájG
 óçÉäW' fç «é^úl «ÿ^úl ÉfÉ^ú øe äjÇÇó«HáÉ Ég ÿG d-æY ÇW' G»a ø«ÄÓdG
 »äçIO' fç ÉHSHQ jòWøY Óæ, á«üædGødfç jó^o dGáLÉçz hÓÉdf^oüMøe
 ø«Çpe øZ g' Çz Éç ädM»a á^oUÉN, á«úî^úG GM G éS ÉHáHáÉ^úä^úäLÇÉÇ^oÿJ
 . «é^úäGá^ag'

á«H^uT É, »^aY èdGógg ÿG^ue -fGá«úî^úG GMÓdáEÉÇájójó^adGáHóæ äéVhGóbh
 Çg ÿGá«M, ÉÉMòæÉäGá«úî^úG GM G ÉHhó« ÿffB ÇWÇ»a øµ^ae øZ -fG Ñ
 øe °j^oÇGÿ Y YOE^úe çüäi^adGÖ«ÑÉdGh' ÇhÇÜ' GIO' fçGá «H^oÉj ÿG ój ÿffÉ dG
 jó^o dGáLÉM Ég á«dÉç òg æ Y ^ad»däHh, IQD' G»a é^úl^oK, ÇHá^adG Ñ
 ÿGøµ^{aa}dGøe øµd. ÉÉMIóäL' G Y ÉMhóÉ e Çüch Ójfw ÉbhÖ Éä jób øeGfgh, »ffB
 PG ' ÇÜ' Gájfj hIO' h f^üeHá«úî^úG GM Çájójóe ÓYÇäÉ^úä^úäLÇøe Ö Éj
 °äl ÿGÇHá^adG jòWøY øµ^aj ädÉç òg »ah, äÉÇGfH^o Y Ég ÿfuj á«èHáhø« äffÉ
 . Ofdf^adG «é^úädójódçççfyO

IÇh^oV Ég ÿG d«ÄÓdçhÉ^a«Vfç øe »dñóGó«Ñ dÇÉTh, áf æG òg á^oUONh
 IO' fçH»dB µúHá«üædGÇ^uäç^o f' ø«ÉäNçGøe ø«é^úäGóZ á«NÉZ äffÉ PGÉé ójòÉJ
 •øTÉ^aY fg IO' fçGóáY Ofdf^adG «é^úl ÿ' ø«ÉäNç«WÇGÉ^uäç, dP øe ÇüçG Y hç
 ó«fÿ Y jçp j' ób øjòdçÇÜÉ T' Gøe ø«äçdÉ dÉgh, ÉÉäNÉWÇGÉ çüî^úGÇÉY'
 »a á«üæ dá«g' GáÉWÇÉ ÇÜj á«üäL ÇÇGá µ^üe î jób Ée, dðälf É^adG ÉHçG
 äW' fç «é^úäH Ç^ad»ÉäNçz ffÉ çzG dÇÉTh. Iôæç ÉLÇ dTMVfçÇGg ó^aSG ÉM

Ojfd^adGöÑj abh»ða. Ö^ouadG fM Gof Éag z fuj ø«Mä^äÑK Gá µ^oue »a ã^oal á«fäCäÉ^odh
 Y Gof Éag z Éc ÉM»a Cù^oCGä^äÑK ÖHö Gog Ñ, ÉÉÉ J ehö dÉ^ohGöhdG • ÉH NÖ
 Ö^ouf äÉV^oG dGäLÉM Éag z fuj Éc. ä^äÑK G dGafé dGÖej ÉédG òg »ah, É^odQÉ^ofCh I fä^äÑG
 °cÉ^oÉ^odG, ø^oadÉ^odG»ah. éGö^odGQÉ^ohGäQÉ^oN øjOjfd^adGÖ^o hÖd»ÉÉ^ot dG «é^ouadG ÉM»a »ÉÉ^ot b
 fg...òdG...hfä^oGc^ot^aédGc^oüea Gô^oä^oSG dG f«dG-Lj^o Éag ø^oµdh, ä^äÑK GYöW µH ÑJ
 Ö^ouadGä^äÑK ä^oWÉ^o ä^oY á «ShÉ^offc É^oÑÉ^oj...òdGfg^oAE^ot dG H^oj fÉ^odGÉ^oVoØ^o ' á «Sh
 Ö^ouadGä^äÑK °µéH ÉÉ^ouG»a »Ø^oµ^o °cÉ^oÉ^odGafÉ^o abh»a Gød, z É^oÑ^o»a Iôafae äé^oÑUGöbh
 dG...hfä^oGc^ot^aédGc^oüea f«dGäaÉV^oG, QÉ^oä^odCYQ^ohOfj^o üdGä^oQÉ^oThá«jödGä^oµé^odGøe
 ...òÑ^o äGc^oüé^oØG; Gö«^oadGä^oµé^oe »a ä^oüi^o üdG G^oM GaaôZ Cù^oRQóc^oh. Gog c ÖfÉ^oL
 Ö ÉJ »adGAE^ot dGä^oQ^oGöb^oi^oüØ^o ö«^oadGä^oµé^oe ; G dG«^oue, Öd^oCù^odhS a ÜÖdÖ Éj
 »adGä^oµd^oØY Ö^ota äGAGL' G «Éj z Gi^oüØGöG ; É^oT øe ; Gô«^oüfh. Öd...hfä^oGc^ot^aédG
 .i ö^oS abÖ^oCGÜÉ^oUGÉ^ogöÑ^o ob z fuj
 .á^oQö^oShá «bChá^oWÉ^o á «Shfg...hfä^oGc^ot^aédGc^oüé^oØHä^äÑK Gzfc^o T^oe -fGz^of^oé^odGQÉ^oTh
 øe ö^oä^oµd^oCIQöb øe öéj É^oe, öM^oGfGööðd^os400 dG250 ø«Hi hGäl É^oäØc ; GÉ^oä^oÉ^oTC^oz É^o
 äjCYÉ^oS »a ä^ofÉ^oe -ÑT äÉ^oUfÉ^oØG òg z fuj z GÖej -fGöjô^oue. É^oH É^o dGøY CÜÉ^o T^o G
 á^ohódGøe ' GfeG °VÉ^oäl »adGä^oÉ^oü^oü^odG»a -bG, Ö^ouf ä^äÑK^o «é^oü^oí «é^oüäl ó J i fyO
 dhGä M^oc Öéj É^oc, É^ofaS ä^o ÉédGøe ÖY »a ä^ogÉ^oü^odGä^ohódGÉ^oY C^oVØØ ; Gø^oµ^oaj »adh
 T^oe äfQÉ^oe «ÄV äjón^o äGc^oUfÉ^oØG óHä«Má«f^oüédGä^oÉ^oü^oü^odG dGafé d^oC^oSÉ^odG^oé^oü
 .ä^oUf^oüi^o dGä^oGöÑ^o äG
 ö«fäH Q^oi öN^oGä^oY ÉÉ^oue zfc^oQÉ^oü^odGócGÉ^oc Éag, äjón^o äGc^oUfÉ^oØGäØc dGäaÉV^oCh
 Ö^ouadGä^äÑK É^oµ^ohÖÉ^oChÖÖ^oä^odGä^oQÉ^oTøe c Y f^oüédG±ÖcÉ^o ä^äÑK G ÉÉ^oShá« H
 .É^oY f^oüédG-ÑÉ^oaj öb...òdG jf^odGäb^ofd^oØY Ö^ota, QÉ^oä^odCYQ^oh á^oÑ^og^od^ocÉ^oÉ^odGøe
 øe ÖY Éag »É^oä^oH, c^ot^oÑ^oGIQöb É^oí^oäl öb - äjöeQä^ofÉ^o z Ch - ä^oÉÉ^ot dG f^oSöd^oz GÉ^oc
 öY á µ^oü^odöM^oVfd^oCÜÉ^o T^o Gá«f^oÉ^oueGøe öéj äØ^oµdh ä^äÑK É^oHä^oÉ^oÑ^oä^oGä^o a^oCG^ofe' G
 .^ogö^ob z É^oä^och^o »é^oü
 ä^oÉÉ^ot dGaf^od»d^oÉ^odG É^oä^oCGQÉ^oW»a É^o«S' , ø«é^oÉ^odGÜÉ^oQä^oÉ^oue d^oP c dG±É^otjh
 ...òdGøe' G, ä^ouédGÉ^oÉ^ot däj^ofh^oGIQ^oh^ot^odH»É^oQ' »adGø«é^oÉ^odGä^oÉ^of^oÜÉ^oü^oü^oü^o S^o T^oµVÉ^odG
 T^oe «uad^oH, ø^oµ^oä^oGøeh. Ö^oü^odGö; Hø«é^oÉ^odGä^oÉ^of^oc^oüé^o T^oe UG^ofä^oGIQ^oh^oV dGö«üj
 »a a^odø«é^oÉ^odG f^oÉJ Y T^oe ü^o ä^oÉ^oÖ^o GøabG, ø«é^oÉ^odGä^oÉ^of^o »a ä^oÉÉ^ot dGaf^odCY^ohø^oU
 °j^ofGä^äÑK É^oCG hóédG dGø^oLQö^odG^oä^oJ • h^oTøe z fuj z GÖäe, i hÉ^oödGøe f^oä^oCGöG
 .ó« dG»e^ofä^oe ä^o ÉMøe ÖY »a GYf^oÉJ

á«FÉ† dG fSòdG «Ŋ J Y a«HäóYh ó«GIQRh;Gó« d»e faje áædá«RQäóCgh
 IQfúHá«efjedGäÉ«úá«d»a...hfadG†a«edGüèa ø«É dGaaEVC,ájöeQ-NTÉj Q.Lh
 .äÉ«HíT G òg øe OöY edÉj G-fÉ† øe Ée ,á«FÉe -NT
 jÉ«àdóM™VhøY äÓFÉ«Gøe ô«äudG «Q»àGäÉ«HíT Gøe -fG dGÉ†jG;f«æ«dGQÉ†Gh
 ä' ÉM Éag jGä«M,ÓjfwÉbhÖ fäl á«FÉ† dGäGGL' G;fc o j«úal G«QhÉgOöaGó«
 ´òüj AÉ† dG;GöjòVÉ«dGIE† dGIE†Gøe °ZódÉH,ø«æudGäGó«u«dAÉ† dG ÉeGá dÉY Ñ
 øe...Qfa µúHá«FÉ† dG ÉM Gó«dä«É«HíTGE†jG Ñh. jÉ«dGQWVGø«V «éú«dGQfeG
 Y ÉjfcGöNj«äóCá«Nó«dGIQRh;Gó« d»e faje áædá«RQäQÉ†GÉag. á«Nó«dGIQRh Ñ
 OöY cÉ«ú«dóM™Vh»a o«gÉüj ób Ée ,™jòS µúH•hó«ú«dGIEá fäú«dG ÉM Gó«dä«dGQ«S
 .Göa' Gøe ô«Ñ

ÉeÉj f »a áf«dG†«HäóLHG hó«dG†«H;Gø«Ä.LÓ«d;hÉ†á«Vf«øe »d«dGó«Ñ dGQÉ†Gh
 á«Møe ´ff jöWøY dPh,ä' É«dG òg æ »a »FÉ† dG «éú«dGäGGLG «j ú«d»FÉ† dG
 dG ædáféæ °cÉe ÓN øe ,O' h' Gøe o j «éú«dGøe «éú«d«Q ff »a á«FÉ†b
 ,á«edG ff »a o j dá«FÉ† dGáf«dGöafh,á«FÉ† dGäÉ«édG dG«SÉ«dG fUh júh WÉ«dG
 ôNÉ« «éú«dG ÉMGEÑLªHIÉ† dGQ°UGáªMájòLGáªMéÉ«G MES »a GÑj« °üMÉ«c
 »fÉ«dG»FÉ† dG Éj«æG;GhóÑ -fGä«É«HíT Gøudh.ÍóMháæS »a çüi T dG900 Y ójòj É«d
 ábÓ«Gä«P jÉ«dG ÉMGRHÉ«J á«FÉ«H;Éªaj ' AÉ† dHQQ' G;Gh,áf«dG òg æªæj'
 .ÉjOöa É« «éú«dGªhájOöa i hÉYódG;ful jGÖej -fG dGaaEVC,-JGGLGh «éú«dG jªH
 óY áe«HäÉuf »àGó« dG;É«ä ä' ÉMøe ô«äudG Éag jG dGÉ†jGIE† Gøe óH' h
 áeÉb' Gh »fÉª«G° j UG f«dGªNj jGø«««dG«UÉ T G Y ÓL fajh, AÉ«üM G»a éú«dG
 äQ«U óbh ¥ò£ dGaaÉ«HÉ JÉ«Nó«FÉL ájOÉªMÉh;Gøe' G;Ggh,1924/8/30 ijQfáH;É«N »a
 øud, jÉWó«ú«dG;Gog -«a öafj øªdá«fÉ«N«Gá«ú«æ«dGABÉYHá«fÉ«N«G °cÉ«dGøY Íó«æ ÉM«G
 .Ofj ú«dGIEáhh äGæú«dGQhøe™ª f«dGó«ä«HÖ«UGI ÑUGøeGGog

:

**äEUSJÓ » a ø « Y f V f d G A E d G É W G « é u l ó Y á « d i T G
ø « Yo u l ó « Z É W G á « Y E a L G a j H o d G**

á d E u e I o j o á u a d a h E E d G É J Q B C » á d h É J Q A G L G á « u e d G j f f i b í V f j ' » á d G É E u a d G ø H o e
 . É µ M ø « f a ñ d o j o d G f d G » d f j é e É W G G Q Ñ Y G
 Q B W G ø e é o î J j G É a u a j ' I Q O ' G j G á « u i u d G G M Ó d a e É C á j o j o a d G á a e ä Q E T G o b h
 j G É a u a j ' h , A E E d G o « d á Ñ u e l H á « u i u d G G M G É H o b j j f f b ø e 16 I O E d G • h o T h
 » a » g Q B W G G o g » a á « S E S ' G á « d i T ' G j G h . Ö W Y A f a H H a d E u a d G o g » a G O Y N o á l
 á O E a d G j f j l É É N E Z h , I O E d G o g • h o T c t Q Ñ É W G G A ' j g o á u l » á d G ä E u S J Ó d G á d E e
 ó á d G h G o d f d G Y Q f a C G á e e c u k h á u S J Ó d G o f L h á e e Q ñ e N ð e o t ' é a d G o « f a d » a
 á æ ' G á E j é d G á E « ä H o c k a j o e G f g h - " I O ' f d G a j o M ' o Ñ G Ø E d G o g o d á b h » a Ö f d H
 É G o d i Ñ u j h , á « f a ñ d a j f g - e æ h É J Q C G « é u a d G » a - M Ø E d G o Ø j É e - (É C G ø e ' G E d E M)
 . Ø E d G « é u l á H E a H a u S J Ó d G É a g G É M » a c u a i a d G A E t d G d G A f e d G
 , O f d f a d G o S H á « u e d G i f y O H ó ä j ø e á d E e » a á « S E S ' G á « d i T ' G o a µ l , A E t d á Ñ u e l H
 - f G » a j É e á c f f E d G á « g ' G o S - Z f H o f a j j G - « Y - u a H i f y O d H o d f d G ó á d - f G á M
 h G o á a d G o j o e ... G » f f E d G - d h ó ä j j G o e ó H ' » d á d H . ø e d G d P d G á « u e d G o j o Y Ñ
 j É o e d E u e j j É e ' G o b b ... Q f a µ u H o ä j j G Ö é j o e G f g h , - a S H i f y O H á Y E a L ' G á u S J Ó d G
 ä M , A E t d G É G ä A G L ' G f W á « d i T G ä o « K G o g Y C Q h . ä G f a S á « W a j f j d G o e o d f d G
 É e G é d E Y » H E j t H o µ d É W G G o e o æ u d i h E Y O G a Q o j f G É W G G i o b á a e ä Q E T G
 ø µ a j á j O E á Q h » g á « f a ñ d G » V C j G Y S « d G I O ' h j G Q E u j h . á a S 15 ø e o ä c ' o c E a d G
 ó Y h - æ t a M G ... d d G o á a d G o j o e h O f d f a d G Y o ä Y ... d d G c u i u d G I O E j u c F E S f d G á a f u H E j J E W G
 ... ä E Ø G f d G o g Y ä b h A E t f d h - J f a ñ H o M G A E Y O G
 c u k F Q Q E T G á M , é h o d G e Q Ñ o j O f d f a d G o ' h ' G ä ' É M ä C A G L ' G f W á « d i T G » a Q E u a l h
 Y O f d f a d G « é u l ' G o j o l á « M i h E Y o d G c t Q j G o « a d G a µ e e » a á « u i u d G G M G a o Z
 ' f a d G o j o T Q G f e Ñ U G o j o d G ø « a d G c U E ' T ' G j G h ä G f a S o a e o c E a d G É G ä d R É É a S G
 d G á « u e l j h o j h o Ñ G o j a u d , á S Q o d G o b G o l ' i f y O d G j G I O f a G c S E S G Y j f u G j f d G o j
 . f V f a d G ä H o « M
 » d á d H » f a ñ d G e h o d á d G o Ñ G ... d d G » Y o u d G o d f d G ± O i H - é h o d G Q B W G e Q Ñ O f d f a d G j G E Y
 » f a ñ Ü G Ñ ø e - A E t b h C A E V Q - - H ± o a Y C P G ' G E f a ñ j j f j j - c u µ C G a Ñ j o d É É f a ñ
 ó H o c f G b á f E C P G h - f h o H h G » Ñ L G Ü C E j f Ñ Ñ á « f a ñ d G - e ' - J f a H a a Ñ K P G h G o U B f g h
 o j o Y O f d f a d G G o g í Ñ u j j G O æ J - f E T ø e G o g h , á « u e d G O f d f a d G G o g í a J ' » Ñ L ' G U ' G
 . á « u e d G

äQÑY' G dGj⁹, eGödGeQÑ òjOfj^a dG' h' ÉHfÑöe iòNGá«^h TG d; fCQÉ^a dGQÉTh
 »Yò'udGòZ òdfG ÉuMG; GäQÉ^a S' GTMò'udGáÁg á ãe äQÉTGabh»Ø, á«YÉ^al' G
 ç†⁹HócG, á «ë dÉÓN Ø«Yò'TòZ' ò; fG Y øgO' hG «é'ul Y äÉfÉÑGäÉe' GTMé'ul
 hGó« dG faj^a Hálhòä dG ' GóÉ†J à«Mä' ÉèCøe ô«qudG Éag ; G3MÓj -fGø«QÉ^a dG
 QÉÑ ' PGá«ÉáÑdGá«^a uædG°; HÉ^{ic} ' fjée ÜGøe ò; fG Y ÉgO' hG é'ul ; Gá«^a uædG°jòY
 .Iójól á«YÉ^alGáaB îj -JP óéHögh, ÉeÉeGòNB
 Y "S« d' hG" »Yò'TòZ" á^a c ôcP øe ±fì àGøY áéJÉdGáYÉ^al' GäQÑYÓdáÑ^aÉH
 ájòjò^a dGá ãe øe c QÉTG, ò; YÉVhGáj^a ul øe ç†⁹UTMáJ »aðh á«^a uî 'udG GM G ÉHh
 òáÉdG; fÉ dG; Gó«^a dGá^a pée »a á«^a uî 'udG GM GáaóZ ç^{ic}Qh á«^a uî 'udG GMÓdáeÉG
 GM GIòKO ÉgQ⁹ ul »àGá«^a uî 'udGá^a fñdGäGá^a uî 'udGø^a†J ' GÓéj -fG»† j ÉdÉM
 .TMvfdGg dGQÉTGájGá«^a uî 'udG

:

òjódhøe ; ÉÑ »a òjOfj^a dG ÉW Gá«^a ul. G⁹ Gá«^a ul TG á«^a ul »^a jòY

òZ QòL øe "ó« d»e faj^ae" áÁdòjOfj^a dG ÉW GÜÉHøe á«^h T' G òg »a çTÉ adGìòW
 ; f Ñ òjòdGá' JTMvfd MøY äéÑdáLÉM Éag ; G dG ÉGøe' G ãe QÉTGá«M, á«ÉáÑ
 óÑG«a ÉHòNB H...G»a ò; «é'ul øµ^aj ' -fGÉc á«^a ul ; hOh ; ÉáÑ »a «é'ul ; hO fdG
 .ø«^a uGáG°ul òæ ò; gG-æ JG...òdG
 , òÉG»a áQÉTáðM òg ; Gó«ÉHø«Á ÓdG; hÉ^a á«Vjðe øe »dñóGòÑ dG Q⁹ Gg Yh
 hGÍójól hO äÉfñ hódGäò«Jh, Ée ó H dG ÉLGoæ GòLÉg çUÉ^a TG GñóG Y óéf á«M
 , ÉHh ; hO ÉLG Éag íÑüj ä ' ÉèCøe ô«qudG »ah, á«É^a Gáaf 'udGTMé' uMÉc hO ádR
 'üMÉh. ò; àÉBcádhG ' U' G°; àhO øe ...G»a ; faj^aWfe ò; fGGáñj ; GøjQòB òZ çUÉ^a Th
 QÉjG Y ^aQÜfLfh áµ^a dGóLfhGób' Gfg ádÉ^a dG ò; dáÑ^aÉHGNJ⁹ òÉG fM
 Y ^aQÖéj Éc. á«^a dCádhóhGòGø«HS HhQ, OfLfh±GáY' G°; j ; GÉæh, Éd fM
 PGÉÉ É«Gj⁹ ògQòL ; G Yój»àCádhóGäÉÉ °STMé ócÉG jòWøY, IóM Y áðM c

±GäY' G Y a^QCh^ojdá«fäñQhòL äñVhOÉjGádhée,É«OF ÉM»ah;Éjdø«WGe GfÉ
 äññGádhóGäÉÉ S»Øä«MTMVh dGä°Uh ÉM»ah;Éj«Y AñHá«fäñGá«iædñ^ojd
 ,^ojàµ^od M Y a^QCÖéjh,á«iæL»^ajóY jffuj,á«fäñQhòL^ojdóéf'h^o;äWGe
 ÉÉ Ö«lòJh-«á jff dCáeÉb' GhGj fäñ»a IO' fÉÉ j fäñH^o;É HóH±GäY' ÉH dP jffuj óbh
 äbfG»ah,Ó^oü dGö;HäY fæe^odÉG fMÜQÉædh. SHhóG òg Y »fäñGj fÉ dG-Ñój
 ÇUÉ TÍH Qj-«NTMVh Y j fä^oiæ^acòl áe fMTMÉ ø«Ä.ÓdGj hÉT á«Vföe^aQ^oVÉ dG
 ádhóG f J,á«iædG óY »æ^odÇüi^oüGj Gøe' GájÉf »a äÑKPGàM,á«ÉafS QhòL øe
 ÖY OÉP^oSG dG1962 AÉüMGi OGà«M,ÉQ^oS »a-«NTMVh Égh.-^oiæ^aàHá«fäñ^acòdG
 øµ^aj-fGádhóGäæYG2011 jÉüf òæh, "Oöc' GÖfÉL' G'hø«fµ^adGøe ÇUÉ T' Gøe ö«Ñ
 dG50 øY j' ÉÉ ÇiæÉJ Oj óbh,ÇiæÉJ äÉñÉH ó äG"Oöc' GÖfÉLÓd' äññæH b' G Y

.2011 fjh jÉüf ø«HÇüi T

ÇUÉ T' GA' Éj á«iæL j Gänj ÉóæY, »fäñGj fÉ dGÖL^aH-fG dGQET Gá^aj óbh
 °gO' hG üèj j GÖéj, á«iædG»^ajóY °j fGäÑ ÉM»a...Gáahø^e öZ "á«ñL' G'
 øe g' GQñYGj GøZ. ÇVQ' Gáf HQÖL^aHá«fäñGá«iædG Y j fäñ»a j hof^adG
 Gg øe °j eöéj ób ÖYGIQf cò^adG2006/73 ÉGøe' GáÉ^aQ^oÜmÇSQöGóh á«iæL
 fçG NEJ' TMBGçG»a-fGÉ^o j Chóñh, ÖYQf cò^adGá«fäñG^ocÉ^adGÖÉ äLG ah èdG
 , ÉGøe' G äe QETGÉ^ac á«fäñGá«iædGÜÉüac' äÉñG òg O' hG Y ÇVQ' Gáf HQ
 .áahø^e öZ ÜÉñS'

:

Ég' GähÖ fdG «é'ü á^agñ»YfdGÜÉZ á«ñ^oTC

óYhó« dGj É^ac á µ^oüe dGÉñM...OÉ»äGÜÉñS' GRöHø«Høe j ÇTÉ æGí VhG
 ÄhGÉ«S', g' G Ñøe Ég' Gh jédGfg j fäñ»a á«iædG G^oQh äÖ' fdG «é'ü
 áe fæe äÓÉY dG...OÉ»j Gøµ^aj Ée, øe' GÁÉdhG Ñøeh, á«ÉñG WÉædG»a ø^a«^adG
 .öNG dG «L øe ó« dG

áññæe »a ó« dG»e fæe ä' ÉMTM »fG^adG a^QG»a °j ähøÉJ áe æfh, Ç^oñdäññæÉH
 ÉVhGí «é'ü äHÇGäc' G óYh Ég' G eGY øe j Chóñ, ÉædG «ñS Y »É^aü dGj fäñ
 òg »a ádhóGäÉÉÓN j Gá«M, IQh^o† dGÜÉ^o HQ^oüGí ó«ñCá«QjödG WÉædG»a ó« dG

óJój öd dP ç' «é`iädG dGçUÉ`T` Gó`aG` » dñdñH, IOFLfe ö«Z hGá«FóH Wñá«dG
 í«é`üJ ádfj`uH Wñá«dG ög»a á«YfadGÜÉZ` dGáaÉVG, ¥f` édGøe A»`uH HÉ`a`dñ`j«Y
 .°|bf` ëHá«YfadGÜÉZ` öY`Ó`ta, ÉFÉ`tb hGÉ`QCG`ÉVh` G
 çSföelGöFhód`gO` hGäW` høY ç`ÓY`G dGç`hó`aG` » dñg` Gøe ö«äudGç`GßMfdóbh
 °|fGPGçSföelGöFhO` dGQ`+tédG` g` Gøe ÉF`É`e ç`ùd`-fGÉ`Y, ájQO` Gá«AGLÓdÉñeJ
 Y` f`üedhódG` «é`iäH`fðc`ób Gff`fuj` Qñá`a`dGi`ódIO` fGá`«ñ` Y`°|ç`b`f` Cö`é`a`H
 áeÉ`Gájójó`a`dGá`ã`e` äöcGÉ`c, á«üi`ü`dG` GJM` Gájójóe` øe`ó«` dGé`GN`hIO` fGá`«ñ`
 «é`ü` óY` dGÉ`MG...ÖF`É`e` É`HQ` dñHç`fáö`G` ç`SñáGç`Gö`Z, á«üi`ü`dG` GJMÓd
 öFhO` Ñ`øe` f`U`G`òj`Háaö`e` óY`á«dñ`TG` Éag`™`hG`dG`»a`-f`hóñ`-f`GÉ`c. ä`W` fG
 RÉ`f` Qñá`a`dñ` Ö`uj`'` É`MG`-f`Gá`Y`É`äl`'`Gç`h`D`d`GIQR`há`Hóæ` ä`QÉ`TG`PC, á«`ëe` áj`QCG`
 .É`üi`T`Q`+tédG` g` Gøe`Ö`É`j` Hã`Óe`É`d`Gáa`É`
 ó«`dG`»e`f`æ`É`É`tb`ç`f`ñáç`øjòdGøe`É`a`dGç`+`Hç`Gá`µ`ue`É`ç`dG`±`É`+`j`á«dñ`T`G`ogh
 ™`Q`Y`ç`+`NG`ó`j`PG, ç`É`M`Gç`+`H`»a`á«f`fÉ`d`Gáaö`d`Gøe`±`É`Q`bb`Y`°|ç`ö`CGG`f`ùd`
 , «Y`QÉ`W`G`»ah. ç`UÉ`T`Gøe`jó`ç`GÉ`É`tb`M`»a`ö`N`D`É`e`á`Wf`e`ç`ù`SG`Y`i`hÉ`O
 PG, QÉ`ü`d`Gá`dÉ`WG`d`Gáe`«ä`ñH...ÖF`IO`ö`e` ä`É`j`f`æ`ue`Y`ä`AGL`'`HÓj`L`Éag`ç`hóñ`
 dGç`hÉ`j`ó«`dG`»e`f`æ`ç`UÉ`T`Gøe`ö«äudGç`Gä`QÉ`ü`á`S`'`h`™`j`ö`ü`d`Gá`Ag`á`ã`e`ä`QÉ`TG`
 á`Ag`IQÉ`ü`á`SGÖ`W`d`Gá`QR`f`Gó`f`+`j`É`e`«é`iäd`IO`TÉ`ñ`ó`ç`GIQR`h`Gá`NG`d`GIQR`h`
 .°c`É`a`d`ç`UÉ`T`Gá`J`g`á`L`Gøe`Ü`f`L`H`»á`l`»ä`Gä`QÉ`ü`á`S`'`h`™`j`ö`ü`d`G`
 Y`ç`SñáG`ó`l`ä`ñ`ch`ä`QÉ`TG`h`Gá`Y`f`Éag`ç`ù`d`-f`G`É`G`øe`'G`ã`e`øe`IQÉ`TG`á`f`É`ch`
 »a`g`É`üj`ç`G`ö`a`f`É`M`»a`-f`É`l`øe`öe`G`G`gh, °|e`É`G`I`ö`a`f`a`d`Gä`É`f`É`ue`'`h`ä`AGL`'`G`
 .É`ç`f`ü`M`Ñ`á`µ`ü`a`dG`f`bh...ÖF`
 á«YÉ`äl`Gá`HQÉ`e`'f`V`f`a`d`Gá`HQÉ`e`Ü`f`L`h`Y`á«YÉ`äl`'`Gç`h`D`d`GIQR`há`Hóæ`ä`O`T`É`c`
 j`ö`W`ø`Y`h`Gá`É`ö`ü`á`ü`a`dG`»a`ö`l`'`»ä`Gä`W`f`Gøe`ö«äudG`Éag`G`j`-f`G`d`GIQÉ`TG`»a`
 IO`f`d`IG`a`dG`É`NOG`Ñ`J`'`ä`É`ö`ü`á`ü`a`dGøe`ö«äudG`Éag`h, Ó`æ`»Y`G`ç`dG`édG`»a`HÁÉ`WG`
 ä`É`j`f`æ`ue`Y`áe`d`É`e`d`Gá`L`É`H`I`Q`ó`é`H`G`gh, á«`a`SQ`é`h`Rá`«ñ`h`G`»É`É`Y`ó`b`é`GN`Gç`h`O`
 .á«Y`fadGÉ`æ`IO`ö`e`

:

äÉŠK'ũdhø«fG dHæÑõe äkđjTG
»HÉ† dGø«ũdGhóMhçUf'üadGç†HifVh óY

áe°Vhâ'ũdá«üedG YoJ »àCáçffÉ dGçUf'üadGç dRø«lhoa 00Qá«L á°SQO äQÉTC
 ø««dGçUÉ T' GIORÅ'SGhÉ «ÑEJ á«Øc »a ÉŠÑdGç'ũj Ée ,É eÉµMGøe ô«µdG»a
 GøCä' ÉM « J á«f'ueGøe øej ób ...ðdGøe' G, •É ædGç†H»a OÉ'äl' G»a HøÉ†JhÉæ
 .á«üedG
 ' »dÉdH ÉCG ÉµæHŠÑoJ á«üedGø«fG çGäQÉ'üa'S' G'µj°üadGäçg á äe äQÉTCøbh
 Éag øe, -Vø« »a OÉ'äl' Gøµ'aj' ,Ée°VhçüadGçÉ PCh...ô°üM µ'üH' GÉgô«üØ øµ'aj
 ,íjô°Uhí°Vhçüf dÉjÉ dçjffÉ dGø«üØ »a Ögøj ...ðdGøµedGí'üØ ±Éä'S' G°cÉe
 dÉ e...Q Éag çÉch.±fæ »NÉLÇÜGhá«fÉäN Gøe ô°Uß öd'fá«üedGíæ ÉM»a Oæ
 ,áMø°üdG-Ñüj ÉHhGáMø°U çffÉ dG° µJ ÇG-fGócG...ðdCáhdGí QjT çüé^{ad} HÉ'udGç'üfö d
 »VÉ dG, í°VhôZ çfuj hGçffÉ dGâµ'üj Ééóæ' øµd, ðc çfVÉ ä'dh çffÉ dH öaj »VÉ dG
 Éag çÉ' Gh, çÉufGçf Má«†b Éag çfuj Ééóæ' á°UÉN ,æðdGó'üð µaj çGÖéj OÉ'äl' Gh
 ádhóG Yh»VÉ dG Y á«hÉe ÖJóJ á'jôL ògh èdGçÉMGøY ±Éµæ'S' H á°üj Ée
 çffÉ dáeÉY ÇOÉÉ ÉfG Y ...QO' GAÉ† dG»a ä°Lól çÉuf' Gçf MçG Y Qó'Th.É†jG
 çG»ð«GAÉ† dGÉYCh,ájfghøWh-jódçfuj çGçÉufG c MÓæ, »«VfdGçffÉ dG Y f°
 ...QO' G»VÉ dG ÉeG Ée'adGí äj OÉ'äl' Gøg æ çGÖNø, Çog ...QO' GAÉ† dGÖgøe Ögøj
 çÉuf' Gçf M'æ °é'æ äÇGøb Qø°UCh, Ió'TÉÉ øZ á jôfH»ffÉ dGçüadG ÉÉH
 »a TMSGçdGø«üadHIGhÉ'üa dGÖN -Lh»a ÉÉY Éag çG dGø«QÉ'üa dGç†Høe IQÉTCá'fch
 Éag çG dP Y Ée ,á«QÉÉ dGá«üi'üç GM GøçfG H ä'áj á«üi'üç GM G ÉÉè
 »Yô'üçdGódf dáÑ'üadHøe' G ðc, çQ' G' fVfe »a LôdhIG'adGIGhÉ'üa »fBb çüf
 .»Yô'üçGøZ öd'fch

:

' ó« dG»e fae øe ôÑc OoY Éag ;G dGá«YÉ»áL' G;hPúGIGQRhá áªe øe IQÉTCáfféh
 »fñáñêhòJ (PG-fGhóÑh, ÉgOóJ »áCá' ÈédGøe IQQRfCá«JM Èe Ö»uMábQhájG;fªej
 ÉajOÉLGRG G; ;Gøµªj' É'j' ø«YóTóZ O' h' GóÑGøb, áÁAG òg øe IGeGøe
 .Éd M Y a«Gøaj ;GÖej áÁAG ògh, àM
 áédÉU Qhøe äRGfLhájfaS áeÉbGäRGfL Y ;fªüè« cSQóGó«b áÁ øe OGa' GÉG
 óbh.º «adh cUÉ dG' ÈE dG»a a«G;fª«Éà'ijh, á«üi T GfMGäOÉhIOf«ChòØùd
 -fG Y "cSQóGó«b" eÉªájòjóªd;Gá«üi ùdG fMÓdáeÉGájòjóªdGáªe äQÉTC
 «é»l Y ÑEajh, ÉGøe' Gª «üadH, á«üi ùdG-dGMÉ G; Ée c»a»ÑLG
 »a é»l »áCIG' fCá «hº«¶ah jªdGá«Møe»fñáñG Y ÑEaj Éeº; fñáCäO' h
 .ÖfÉL' G éS

:

á«üedG GøGøe øe dáe VgfdæÉdCáSÉ»dGÜÉZ

äQÑY' CháeÉCáSÉ»üHá GªdCäQÑY' Gøe ô«üdG Éag ;G;fcQÉªªdCócG
 óe dá«éJGáSÇájHø«µüCáGáY QÑY' Gø«HòNÉ;GÖej »áCá«YÉ»áL' Chá«GªªjóD
 »WEáCáHªO dGáCQÉªªS' GªªºüadCáÁg áªe áàdlobh. ;Éñ»a á«üedG GøGøe
 ...òdG dPfg, »æadh»ffÉ dGøY áªgG j' ÈVÉL Éag ;GÉJQÉTH, a«GøGª
 APªf' GcVQÉªª á«M»fñáñG;ÉpüGÉ«Y f j »áCáSÉüedhá «bóCäÉFRGadHSÑój
 ô«üdáVøY ä' ÈédG òg G; Ée, á«ÉédCá«WfCájfj dªª ÉÉMG»ÑgªdGhG»ØFÉ dG
 "ÉL' G' øe ÉYff Ö Éad±øü dG»ffÉ dQÉW' GRhÉal »áCáÉJØeáCh äQÑY' Gøe
 .Q¶ªdGi óªdG»a -bG, GªªehGªªe hóÑ øeGfgh, É dJM»SÉ»üdGhG»aWfC
 bfaCá«fñáñCäÉÉ ùdG Y -fG dÉGQhóHá«YÉ»áL' G;hPúGIGQRhá áªe äQÉTCÉc
 ÉWVG;ÉèèdøªQªü dGhGø««ÉüØGcùæÉJ øe ±fi áC Y °RØ µüHø«còadGøY
 áªJ óbh.Éæ üadG-ªªj' »áCá«hódG;ÉñäÉGáCÜÉªM Y ájfi dHª; Møe
 TMSªhIòjóªªdCáHÉÉ dG«dGªóÉál °d...òdG, çüæadG fVfe dG»VøY µüHIQÉT' G
 dCáLÉÈHÓfÉL' GçüæáH GªdG»fñáñG;ffÉ dG;Gá«Møe, ÉªªY QÉWøY èôi j -fç
 ÉgøZhijQáChäª dGáªºc ;ÉñHçüæadGÓdÉW»ÑL' G•ÉVQócÉDòªÉªªVfðójfÉJ
 øe á«fñáñCäÉÉ ùdG±fi J øe Øij ób Ée, °dÉG hO»a ÈédG»gÉc øªÉªdGøe
 ChócGø«cQÉªªG;GòZ, çüæad»SÉ»üG GóªªS' Gøe ÉªjG Øijh çüæadCáÉÉ

f°Søe á«°t b ; G dGø«TGÉc . ; fãÑdá«QFÉ dGãÑcôaðhá«SÉ«udG»MjæG dP ; hO ; G
 AGFS, Çüæðhá«üæðHæfNô«dGá«fãÑdGáSÉ«udG Y «DÔ«N»g 1994 É«ÇüæðG
 äÏøe Éag ; fuj ; G ; hO ; ÇUÉ T° Gøe ô«äp dG ÇüæJ fãÑh f°Sô«dGQÖ«UGä«Møe
 øe hG, á«SÉ«S á«aGø«°ajOÜÉNS' -«a ø«É dGä«Møe hG, ; fÉ dG»°† j Éc ° ; j dá a«æ
 dG ° dGIOÉVGøe, á«SÉ«S äÓNóJ ÖÑùHÉ†jG dPhø«É dGöG -«dG Çü N É ä«M
 °é°üaj öNÉ«Göb QG°UCh ÉÉHGöb ö«Öä IQD' Gøe Ö f d h f°Sô«dG ÉÉHG öHIQD' G
 . ø«üæðä dälüü«dGÿf é d gÉJ øeh, ±Éüf' Gáðö«GÇÖÑÉ »°† JÉc ; fÉ dG°
 äaWG° dG fjøH öb SÑóJ ; fãÑ»a á«üæðG ö«GÜÉNSG ; G d ; j fÇQÉü«dGQÉTh
 dG ö«GÇIQRH ä«e QÉTGä«M. á«h«Gá«¶f' Gøe ö«HI°SG»fãÑdG É¶æG fãÑ ...ö dG
 °bÉÜhQf ; X ö«Ñ öM dG °æä äaWG° dG °¶æh YóJ GóJ »äCá°jó dGø«fG d ; G
 , äaWG° dG hóèehÉ «V Éf ; öÉ É«ãÑ ÖN øe, á fæ«dG»a á«üæðG ö«GÇIöGEX
 É«ü d h É«ÑWÉ M QÄY G dGá«üæðH é dGÿöj ° d ä«èH, ÉJó«äY G»äCá f Hóðh
 ódGá f HQ Y Éj ä«ÑÉZ »a öa«ü ä«üæðG í æ d äe QÉU ö«jÉ« ÖÉ«äY GøY Ö°ta, ; Éüf' H
 äOG»äCá«î j QäGÜÉNS' G dCáaÉVG. • h°T Y äa fÉ«dG ÇVQ Gá f HQ Y háj Qf çò dG
 ä«É«ä«Cáæ ü dG ÇRH QÉ ; fGö«H«S G fGí h o æ Cä É L, f°HSÑóJ »äðhá«üæðG ö«GÇ dG
 ÇUÉ T° Gøe ÖY OfL høY Ö°ta. á«dGá«dGÜ h öðhá fæ«dG»a äÉ f d h hódCá f üfh
 . á«aGø«°ajOü«YÉ«äL há«SÉ«S ÜÉNS' AÉüM GäÓéS »a Gf é°üaj ° d öjödG
 öM°Vh há«üæðG ÉÉüe Y a«H±É µüHÇö«üj' áðhódG ; G d ; j fÇQÉü«dGQÉTh
 ä«Wh ÇGQW á f N °Vh dGó«° ; ÇÉ ; «Y -fCh, á«FæG WÉ«dG»a á«ÜN, ö« d ; j É«ü d
 Y ÉM h ö f e Çü d f°V j° d ; G ä«M, °GÇGÇü d Gøg øpd. Iö g ¶ d h äe R' G ö g ° »WÉ« d
 . h ö Ñ É É Y á«°SödG IóáL' G
 fgh, ö« dG »e fæ h á«üæðG »jó«d í üe ...GÜÉZ »°SödG É«g' GÜÉZ äG°T øeh
 . áj QCGäÉ«°Háj QRh äGöb dhá«e f u Má SÉ«S dGéÉj öeG
 öððhá«üæðH ¶ ø«fGh °Y QÉüe äjG Éag Çü d -fG dGRö«f h o ÖGä«°L äQÉIGÉc
 ÇSÉüèðh ÉÉüH °Uf j f°V j° dGöG ; Ch f«dGÜGæG Çü ée Ée GáM h ö f e Éj e ö«Gøe
 öæ ä«fãÑdGá«üæðG f°V f e »a °j ö«ü d Gá SÉ«S ; G d ; j fÇQÉü«dGQÉTh. -ÑæJ °aj Gød
 Ió«ü ä e, ÉÉüe øe á«üæðG ö«ä É dá e ÉT Ió ¶ f áj GøY Ió«¶Hä H f dG dÉJÉüf
 Ió«¶É ÇUf üf dGí ÇGÉ«e, áRQW ä' ÉM á é dÉ«dálHÉ«e äBhG»a á«föL äÖjó« Y
 eÉ öM f e ; f fÉ °Vh °aj ; G Öéj -fGöj öCÉ ÖfG f é d Ç†H »a »f fÉ B Aöah Ióá fæ
 »äCäGö«äCó«üj ä«èHä«ðhódGö«jÉ«dG°h ÖÉ ; äL' GQFÉJ ° -e f u M G °TÉ«ä á«üæð d
 . f«dá«ü d ; j h o H ä«fãÑdGá«üæðG» ääüe øe öj öjó«G ÇJ

ø«cQËrdGäeF

á«^a°SQäÉL f ãehIÉ†b

i HQ;ÉüZ .0»°VÉ dG

á«fó^adGö«^aadGá^aµëe cùkRQ

«L »a ØÉdCYf ëdIóëà^adG°eCCáæd cùkRQÖHF

...Qfi dGˆ G°S °Sfj .0»°VÉ dG

áhdóGi QfT cùé^ad HÉS cùkRQ

TMÉV »HGÉL QfL á°ùkFódG

TMj°üadh äCQËüa'S' GáAg »a cVÉb

ó©GIQRh

óYQó^aëe cùkFódG

Üóæe cVÉb

ó©GIQRfdáeÉCGájójó^adG

áØk N ÉkQIó«^üdG

á«^üi^ü dG GMDáeÉCGájójó^adG- ÖfÉL ' GäÉYfbh IóRQ á°ùkRQ

äÉjó Ndhá« NGdGIQRh

»^ükÑ ófQIó«^üdG

á«^üi^ü dG GMDáeÉCGájójó^adG- AEüM GIóRQ á°ùkRQ

äÉjó Ndhá« NGdGIQRh

RGa i óf Ió«^üdG

áHF' Hh«YÉ^aL' GájÉVódGäe °üe cùkRQ

á«YÉ^aL' G;hÉdGIQRh

á©L âc†T hG RÓ^adG

cSQódGó«b há°UÉ dGäÉDGCáN†T cùkRQ

ÉCGøeÓdáeÉCGájójó^adG

Ióëàd°eCCáÉ¶æ

ÓY íJá ó«úG
¿Éuf' G¶f édIóëàd°eÓd»eÉúG¶VfØdGÖà^{ad}»a«b' G ä^{aa}dG

ÉhO fajQó«úG
¿Éuf' G¶f M hÐe
¿Éuf' G¶f édIóëàd°eÓd»eÉúG¶VfØdGÖàe

» «äÉæf Ió«úG
¿ÉúV»a «ÄLÓd¿hÐÉÉ ©GIóëàd°eCCá«VfØe á ä^{aa}e

á^aW «æhOó«úG
ájÉédG hÐe
Ø«ÄLÓd¿hÐÉÉ ©GIóëàd°e' Gá«VfØe

» flé QÉe ó«úG
á«úædG G©GIóMh hÐe
«aL – Ø«ÄLÓd¿hÐÉÉ ©GIóëàd°eCCá«VfØe

â«ShO¿GfL Ió«úG
ádfØe dIóëàd°eCC¶háæU

«N »HG«ÑY Ió«úG
ádfØe dIóëàd°eCC¶háæU

¿feÉehAGÑ

ÖjO fHC..hóH»eÉ^adG
» èe ô«Ñ

ófGZfHó«c .O
Ió«Ñ

Ö«Rø«ùM»eÉ^adG
ähô«H»a ø«eÉ^adGáÉf çùée f†Y

á«e fμMôZ äÉ¶æ

çùfj »HçSGa »eÉ^adG
áeÉGáeóî dGöcôe á«^QL çù«RQ

Üfj TÉajQIó«ùdG
ÖjQàdGá ùæ
jÉãñ ÉW' Gi ôb

Rhø«c çù«GIPÉã'S' G
ØÉdçYf M LGøe äÉkjdG^{ma}éJ - ó« dG»e fæe áæedáù«RQ

Rø«áfôa OlQá«^QL

OGWIô«^aS Ió«ùdG
ájò«QadGIôjó^adG

Ö«ÑMÉôHIó«ùdG
Iô^oUÉæ dGádhÉæ

«é fôa ó«Z Ió«ùdG
ájQCGáÄg f†Y

ÉùfhIQÉ'S Ió«ùdG
á«fñB IQÉ^oùæ

á«« bGá«dH0C UfúfhäÉbÍJG

1961 çùÉ°üZÜÉ30 »a ÉgóaYG, 1961 ,á«üædG G«Gä' ÉMç†ØN çÉüHä«bÍJG
 Ióëä«d°eÓdáeÉ«Gá««édG« dÉ«ÑEJ 1961 ÉY °K1959 ÉY ó «Gø«Vfðe ó«Jfð
 1954 ôÑ°üj0/ hCGçffÉ 4 »a ñQfðG(9-0) 896

ó«Jfð 1954 ôÑ°üÑS fjG28 »a ÉgóaYG, á«üædG»ájóY çUÉ T' G™VhçÉüHä«bÍJG
 »a ñQfðG(27-0) dG526 QG H»YÉ«L' G...OÉüab' Gçùé«dG ó Y dÉY0ø«Vfðe
 1954 jôHççÉüf 26

°eCGó«Jfð 1951 -«df/RfAJ 28 fj ÉgóaYG ø«ÄLÓdG™VfHä°UÉ dG1951 á«bÍJG
 °eÓdáeÉ«Gá««édG-àYO...òdG, á«üædG»ájóYhø«ÄLÓdçÉüHø«Vfðe dIóëä«dG
 1950 ôÑ°üj0/ hCGçffÉ 14 »a ñQfðG(5-0) 429 ÉGQGb °tä °HOÉ «' G»dÉIóëä«dG

Éü(II) 174 QG dÖL, fªHä«e fªGá««édG-Ió«äYG, »dHóççffÉ dGá«Vfðe Éüf
 »dHóççffÉ dGá«Vfðe AÉüfG, 1947

RÉL «µü á«Éü) 1974 h' GçffÉ 10 ijQf (xxx) 3274 °bQCGb áeÉ«Gá««édG
 , á«üædG G«Gä' ÉMç†ØN á«bÍJGøe IOHÄ'S' Gçfyóç øjòdGçUÉ T' G-«dG ó äj
 (á«bÍJG' G òg ÖL, fªH

ó«äYG...òdG Ióëä«d°eCGYÉ«H ë e , á«dHóç ó«Gá«mè«d»°SÉS' G ÉüædG
 ÉüaHçUÉ dG Ióëä«d°eCGó«Jfð ÉN »a fµü«üfG çÉÜS »a 1945 fçff/çGjòM26»a
 á«dHóçGá«çdG

ñQD(3-0) dG217 áeÉGá«@édGQb ÖLf^aHó^aYG,¿Éuf' Gyf éd»^adÉG¿ÓY' G
1948 ôÑ^oÿjO/ hCG¿ffÉ 10 »a

jó^oüadh™bfad¿VóYhó^aYG,á«SÉ^oüdhá«fó^adGyf édHcUÉ dG»hdóGó¿G
16 »a ñQD(21-0) dG2200 Ióè^adG^oeÓdæÉGá«@édGQb ÖLf^aH É^o†f' G
1966 ôÑ^oÿjO/¿ffÉ

á«@édGQb ÖLf^aH É^o†f' G jó^oüadh™bfadâ°VóYhäó^aYG, ØEdGyf Má«bÉG
1989 ôÑ^oÿjO/»fñdGjô^oü 20 »a ñQD25/44 Ióè^adG^oeÓdæÉG

™bfadâ°VóYhäó^aYG,IG^adGóV ö«^adG É¿TG™L YAE† dGá«bÉG
180/34 Ióè^adG^oeÓdæÉGá«@édGQb ÖLf^aH É^o†f' G jó^oüadh
1979 ôÑ^oÿjO/ hCG¿ffÉ 18 »a ñQD

jó^oüadh™bfadâ°VóYhäó^aYG,...ó^oüa«Gö«^adG É¿TG™L YAE† dGá«bÉG
21 »a ñQD(20-0) dG2106 Ióè^adG^oeÓdæÉGá«@édGQb ÖLf^aH É^o†f' G
1965 ôÑ^oÿjO/ hCG¿ffÉ

á^oSCD,1949 ¿uf^o¿ZÜB ijQÉ (IX) B248 QG dG,»YÉ^oL' G...OÉ^oüab' G¿è^adG
1949 ¿uf^o¿ZÜBh6 äQGb,á«^oædG G¿GáÉ

,á«^oædGf^ajóY¿UE T G¿fÄ.ÓdG(XI) 319 QG dG,»YÉ^oL' G...OÉ^oüab' G¿è^adG
1950 ¿uf^o¿ZÜBh11 äQGb

áeÉGá«@édGQ H É^o†f' G jó^oüadh™bfadâ°VóY,áLhó^adGIG^adGá«^oüL á«bÉG
1957 ôÑ^oÿjO/»fñdG¿ffÉ 29 »a ñQD, (11-0) 1040 Ióè^adG^oeÓd

Ó^oS' G»a ØEdGyf Mó¿Y,»eÓ^oS' Gó^aJDá^a¶æ

QG Häó^aYG,^ogô^oSCGáG¿jôLÉ^adG É¿TG™L Yf Má¿É^odá«hdóGá«bÉG' G
1990 ôÑ^oÿjO/ hCG¿ffÉ 18 »a ñQD158/45 áeÉGá«@édG

/4/ 5 - 4 ê/21 ´ 0/ 776 QG dH«H»G hódGá«ÉL cùée É«Y adh,á«uédGá«ÉL
1954/9/9 - 3/31 : IôgÉ dG; h°u«ChájOÉ«GájOÉ«GIGhódG»a 1954

UNHCR, Information and Accession Package: The 1954 Convention Relating to the Status of Stateless Persons and the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness, First published in June 1996; revised in January 1999

United Nations Conference on the Elimination or Reduction of Future Statelessness, Geneva, 1959 and New York, 1961, Document:-A/CONF.9/6 "History of the two draft conventions, one dealing with the elimination of future statelessness and the other with the reduction of future statelessness, prepared by the International Law Commission".

á«VjØ«dG a«Q«c«üi e ,á«uédG G«Q«h«á«uédG,»dhódG; fÉ dGá«VjØ«

Qj f«f. UN, A/1112; A/1112/ADD.1 á«uédG G«Q«G fMá«SQD, Ióè«à«d«ºe' G
1949

Ióè«à«d«ºe«Ó«d«á«É«u«É«Gá«VjØ«dG, 2005-11 °bQØ««fÉ«b«ÑG «D:É«e«G«Q«h«á«uédG
dhódG fÉ«b«ÑG«OÉ«J' G«Ø«Á«L«Ó«G; h«F«ü«d

» fÉ »dhódG; fÉ dGá«VjØ«d«c«U«É« d«G«p a«dG, á«uédG G«Q«h«á«uédG«Y«ôj«ô« J
A/CN.4/50 á «KfG, ¿f«S«O«fg

ò«Q«ad«I«o«î«à«d«Gá«G«L«E«G«Ø«Y«á«É«Cá«fÉ«C«ôj«ô« J, á«H«Q«G hódGá«ÉL cùée ôj«ô« J
I«ó«ü«Y«á«æ«É«G«É«J«Q«O»a ¿É«uf«E«Y«f«é«d«á«R«ó«d«Gá«H«Q«Gá«é«d«Gá«k«U«f«J

áj«ô«Q«ad«Gá«é«d«ôj«ô« J, «Ø«Á«L«Ó«G; h«F«ü«d»e«É«u«G«I«ó«è«à«d«ºe«C«G«c«V«jØ« , Ióè«à«d«ºe«C«G
, á«a«S«ò«d«G« H«K«f«G, á«É«L«Gá«Q«é«d«G, «Ø«Á«L«Ó«G; h«F«ü«d»e«É«u«G«I«ó«è«à«d«ºe«C«G«c«V«jØ« è«É«F«ò«Ñ
(A/61/12/Add) , ¿f«ü«d«h«áj«O«É«d«G«I«Q«hódG

áæ dĒJóªaYG»àGø«Ä.Ódá«hódGájĚēdG; ĚHäĚ°UfaG,ø«Ä.ÓdG; hĚT á«VfĚ
 .ø«Ä.ÓdG; hĚDilóèªa d°eCCá«VfĚ èèĚöNájò«Ĭad

áª« bĬá«dOäĒĬäLG

/ĵĚuf 6 »a QOEü dG°µēdG, (á«ĬadGá Mªd) fĬŃf á«†b, á«hódG ó«Gáªµēe
 , á«hódG ó«Gáªµēe øY IQEü dGøeGĬĬi hĚĬĬ ĚM GōLfe, 1955 jōĬG
 1991 - 1948

»a QOEÜ °µM, hō«ĬGóV ĬÖeRh...ōĬhō«H-f «àSĚ, ĵĚüf GYf ēdªcōe' GáªµēªdG
 1999 fĬĚ/QĬG

áĬbĬĬ' GāĬGªdIóèªªd°eCGĬēdäĚ«Ĵ

(ØĚ dYf M) 24 IOĚ dG 17 °bQ ĚG «ªdG; ĵĚüf ĚHä«ª dGáæ dG

ÄĚäGø«HYf ēdG»a IGĚüªd) 3 IOĚ dG, 28 ĚG «ªdG; ĵĚüf ĚHä«ª dGáæ dG
 (ĚĬĬĬ

hódGøe áeóª dGōjQĚ àdG»a ôĬäG, IGªdGóV ö«ªadG Y ÄĚ† dĬHä«ª dGáæ dG
 òjQĚ àdG, IGªdGóV ö«ªadG ĚĬTGªL Y ÄĚ† dGábĬĬGøe 18 IOĚ dGÖL fªH±GWC
 2006, ĵĚäĬ, ±GWC hódGøe áeóª dGáäĬäGájQhódG

ĵĚĬhódG, IQhódG ĬĚd eĚG jōĬG, IGªdGóV ö«ªadG Y ÄĚ† dĬHä«ª dGáæ dG
 áMhōªªGá ĬSCĬĬĬĚĚ† dGáªĬĬ, 2007 f«Ĭf/ RªJ 20 – 16 ĵĚĬĬĬĬájOĚēdĬ ĵĚĬĬĬ
 ĵĚäĬ, ájQhódGōjQĚ àdG»a ôĬäĬ ĴĚª
 14, ø«QCGĬĬhódG ĬĚd eĚG jōĬG, IGªdGóV ö«ªadG Y ÄĚ† dĬHä«ª dGáæ dG
 áªªGá ĬSCĬĬĬĚĚ† dGáªĬĬ Y OhódG, 2007 òjGĬĬ/ •ĬĬT1 - òjĬĬ /»ĬäG; fĬĚ
 ĵĚäĬdädĬäG...QhódGōjō àdG»a ôĬäĬĬ

1 - òjĬĬ /»ĬäG; fĬĚ 14, ĵĚĬĬĬĬĬhódG, IGªdGóV ö«ªadG Y ÄĚ† dĬHä«ª dGáæ dG
 , IGªdGóV ö«ªadG Y ÄĚ† dĬHä«ª dGáæ dá«ĬĬ dGäĚ «ªdG, 2008 òjGĬĬ/ •ĬĬT
 ĵĚäĬ

21 áeÉCá«Ufad, 1992, Iô°üY ääÉdGIQhód, IÖ°dGó°V ö««adG» Y AE† dGáæd
ájô°SCGäBÓ°Ühêhód»a IÉÈü°dG

ô°Z ó°V ö««adG; ÉüHö«KÓädGaeÉCá«Ufad, ...ô°üa°Gö««adG Y AE† dGáæd
(2004) ö««WG°dG

ö««adG Y AE† dGáæd d«à°üdhá°üeÉ dGIQhód, ...ô°üa°Gö««adG Y AE† dGáæd
ö««WG°dGó°Z ó°V ö««adG; ÉüH; fKÓädGaeÉCá«Ufad (2005) ...ô°üa°G

á«fÉÑd«fGh

-JÓjó°™^aL™^e 1926 áæS QÉG23 »a QÉü°dG»fÉÑdGQf°SódG

1924, °eCGáÑüY äGögl°E á°ù°S, 1923 RfAJ 24 »a ; Rfd»a á°Qf°dGí °üCá«bÉZG
701 °bQ

°bQ»eÉüCçVf°dG QG HQÉü°dG (; fÉÑ»a ; f°« adG GJ' h) á«fÉÑdGá«QÉdG; fÉB
1924/09/30 ijQÉ 1804 °bQá«°SödGIójôédG, 1924/08/30 ijQÉ 2825

, 1925/01/19 ijQÉ 15 °bQ»eÉüCçVf°dG QG HQÉU ; fÉB, á«fÉÑdGá«üædG; fÉB
1925/01/27 ijQÉ 1838 °bQá«°SödGIójôédG

ijQÉ 3684 °bQá«°SödGIójôédG, 1939/5/27 ijQÉ á«fÉÑdGá«üædHçüæädG; fÉB
1939/06/05

; fÉÉ dG h°üe ò«Öad™Vfe™Vh, 1962/10/09 ijQÉ 10828 °bQ fSô°aHöæ ; fÉB
öeHÓîe Ó°Y ÖµQCPGçüæädHÉ; NüacGø°e á«fÉÑdGá«üædGÖë°üH Q°dG é°dG
1962/10/17 ijQÉ 42 °bQá«°SödGIójôédG, ádhódG

1946/02/06 ijQÉ 6 °bQá«°SödGIójôédG, 1946/1/31 ijQÉ á«fÉÑdGá«üædG; fÉB

, á«fÉÑdGá«üædGøe çUE°T° GQÑYGäÑW 1949/11/29 ijQÉ 398 °bQ fSôe
1949/12/07 ijQÉ 49 °bQá«°SödGIójôédG

15 °bQQG dG YCGe áaÉVCh jóQH; ffB, »NLÉafòà dGá«fáÑdGIGa dG
1960/01/13 ijQH 3 °bQá«SôdGIójóédG, á«fáÑdGá«uédH ©a dG1925-1-19 ijQH

áaS QH 27 »a QOEü dG; ffÉ dGAE dG1940/5/31 »a QOEÜ 48 °bQ»YGãTG f°Sõe
ijQH 3790 °bQá«SôdGIójóédG, á«fáÑdGá«uédH©uédG • h°uH ©a dG1939
1940/06/12

ijQH 50 °bQá«SôdGIójóédG, 1951/12/7 »a QOEÜ, á«üî üdG fMCG fHhó«b; ffB
1951/12/12

, á«uédGi hÉYO™AL »a á ãe ádhó dGQÑY G1967/12/04 »a QOEÜ 67/68 °bQ; ffB
1967/12/11 ijQH 99 °bQá«SôdGIójóédG

, AÉüM GäÓeÉe Graaj °døjò dIò«NGá je AÉYGE, 1924/09/13 ijQH 2682 °bQQGb
1924/09/30 ijQH 1804 °bQá«SôdGIójóédG

, (øjòLÉ adhø«WÉ dGAEüMEÜ fLh) AÉüMEG; ffÉ d jP 1931/12/19 »a QOEÜ; ffB
1931/12/21 ijQH 2594 °bQá«SôdGIójóédG

ÉjòLÉ ehájQj aédG; Éi°S AÉüMEÜ Ééd «É1932/1/15 ijQH 8837 °bQ f°Sõe
Qj áðã e ÉiMGá fÉCGcSÉSC YCSfØ é°S AÉüfÉhájfi dGIòcòJ aMçVòah)
1932/01/18 ijQH 2606 °bQá«SôdGIójóédG, (øjòLÉ adhAÉüMEÜH
ó« dGí«èüadhó« dQj TääSá je AÉY G1933/11/09 ijQH 122 °bQ YGãTE f°Sõe
1933/11/29 ijQH 2898 °bQá«SôdGIójóédG, AÉüM GäÓe°S »a

QfãNEG MG a°SGøjòdGcUE TCCá«uL 1939/8/26 »a QOEÜ .Q /182 °bQQGb
, 1939 áaS; GøjòM23 »a Of ©d»còadG» üfòdG; Éi°NEGø 3 IOÉ dG»a «Y Çufüa dG
1939/10/02 ijQH 3718 °bQá«SôdGIójóédG

1925/01/19 ijQH 15 °bQQG dG jóQ 1939/6/19 »a QOEÜ .Q /122 °bQQGb
1939/07/17 ijQH 3696 °bQá«SôdGIójóédG, á«fáÑdGá«uédH ©a dG

AE† dGábHIG dG dG ÉÑ Ë†fHæfjæ dIRÉL' G1996/7/24 ijQÉ 572 °bQ, jfÉ dG
 ijQÉ HIóèà dG °e Odáe ÉGá «édGøe Ióá» dG G° dG °V ó«á dG É†TG™AL Y
 1996/08/01 ijQÉ 34 °bQ á«°SödGIójôédG, 1979/12/18

Éè dG é °dG jfÉ dG h°üe™Vh, 1972/09/01 ijQÉ 3855 °bQ, fSôªHóæ jfÉ
 É†fGIRÉLG dG »eG dG 1971-5-24 ijQÉ 1122 °bQ, fSôªdGÖL fªHÜG adG cùée Y
 á«°SödGIójôédG, ò«G dG™V fe á«SÉ°ü d h á«fóª dG Y f ë d HC ÜÉ dG » d h d Gó j °G dG ÉÑ
 1972/09/21 ijQÉ 76 °bQ

Y AE† dá«d h d GábHIG' G dG ÉÑ Ë†fGIRÉLG 1971/06/24 ijQÉ 44 °bQ, jfÉ dG
 1971/07/05 ijQÉ 53 °bQ á«°SödGIójôédG, -É†TGáaÉH...ôªüa«G°ª dG

Ióèà dG °e' GáÁg á b HIG dG ÉÑ Ë†fGIRÉLG 1990/10/30 ijQÉ 20 °bQ, jfÉ dG
 1990/11/08 ijQÉ 45 °bQ á«°SödGIójôédG, ØÉ dG Y f ë d

IójôédG, 1983/09/16 ijQÉ 90 °bQ, YGªTE fSõe, á«fóª dG ÄÉ cÉª dG fUC jfÉ
 1983/10/06 ijQÉ 40 °bQ á«°SödG

QÉU ...ôµT» VÉ dG, ó«GIGR» a äQÉªS' G™j°ü d GáÁg äQÉªS GáY fªée
 QÉU á«b f ë d GªQªª dG 7 ó éª dG, ...jòH jG f fG» VÉ d h

á«ÉÑ dG cÉª dG GªGÉ àLG

2003/5/7 ijQÉ 484 °bQ QG dG, á«G dG áaôª dG áh dG i QªT cùée
 91/3011 °bQ á«L G e 1995/29/3 ijQÉ 476 °bQ QG b, áh dG i QªT cùée
 1987/1/29 ijQÉ 25 °bQ QG b, áh dG i QªT cùée
 91/3011 °bQ á«L G e 1995/29/3 ijQÉ 476 °bQ QG b, áh dG i QªT cùée
 1987/6/29 ijQÉ 111 °bQ QG b, áh dG i QªT cùée
 1964 jÉü f 28 ijQÉ 565 °bQ QG b, áh dG i QªT cùée
 1997/5/5 ijQÉ 4 °bQ QG b, á«ÉGáÁª dG, á«fóª dG°ª dG áªªèe
 1972/3/15 ijQÉ 27 °bQ QG b, áªªÉGááôª dG, á«fóª dG°ª dG áªªèe
 1967/12/8 ijQÉ 23 °bQ QG b, á«ÉGáÁªª dG, d h' Gááôª dG, á«fóª dG°ª dG áªªèe

- 1966/12/22 ijQH 269 °bQQGb dh' Gá«fóª dG, ¿ÉÑ ÑL ±ÉÑSGáªµëe
 1971/2/13 ijQH 182 °bQQGb , dh'Gáhö«H±ÉÑSGáªµëe
 1970/5/29 ijQH 189 °bQQGb , dh' Gááõª dG, ¿ÉÑ ÑL ±ÉÑSGáªµëe
 1971/12/24 ijQH 388 °bQQGb dG, dh' Gááõª dG, ¿ÉÑ ÑL ±ÉÑSGáªµëe
 1972/12/12 ijQH 1630 °bQQGb á°SOÉú dGááõª dG, á«fóª dGáhö«H±ÉÑSGáªµëe
 1972/2/11 ijQH 47 °bQQGb , dh' G; ¿ÉÑ ÑL ±ÉÑSGáªµëe
 1970/4/32 ijQH 502 °bQQGb dG, Ió°TÉ dGááõª dG, áhö«H±ÉÑSGáªµëe
 1967/4/3 ijQH 1068 °bQQGb dG, dh' Gááõª dG, áhö«H±ÉÑSGáªµëe
 1974/1/21 ijQH 16 °bQQGb , dh' Gááõª dG»dÉª dG; ¿ÉÑ ±ÉÑSGáªµëe
 ijQH 2006/400 °bQcSÉSGi fYó dG»a QGb øªª dG»a áãÉ dGá«RóªH Gáªµëª dG
 2006/2/23
 2008/163 °bQQGb , øªª dG Iójól »a áãÉ dGááõª dG, ¿ÉÑ ÑL »a dh' GáLQó dGáªµëe
 2008/5/22 ijQH
 2005/7/14 ijQH 2005/1760 °bQQGb , øªª dG»a áãÉ dGá«RóªH Gáªµëª dG
 1997/1/6 ijQH 97/2 °bQQGb , á«É dGááõª dG, »Hæª dG; ¿ÉÑ »a dh' GáLQó dGáªµëe
 2009/98 °bQQGb , á«üiª dG GM GÉÉª HóXÉ dGçù HóW »a »fóª dGóªª dG»VÉ dG
 2009/5/18 ijQH
 ijQH, 359 °bQ, á«üiª dG GM GGi hÉY »a óXÉ dGá«ÉÑ dG»a Oóªª dG»VÉ dG
 2007/11/20
 ijQH 96/15 °bQQGb , á«É dGááõª dG, »Hæª dG; ¿ÉÑ »a á«fóª dGá«RóªH Gáªµëª dG
 1996/1/29
 1970/3/6 ijQH 67 °bQ µM, áãÉ dGááõª dG, áhö«Hájó Hájªµëe
 1970/7/16 ijQH 150 °bQQGb , áãÉ dGááõª dG, áhö«Hájó Hájªµëe
 1970/5/26 ijQH 126 °bQQGb , áãÉ dGááõª dG, áhö«Hájó Hájªµëe
 ÉÉªª »a IóXÉ dGøªª dG Iójól »a á°üÉ dGááõª dG, ¿ÉÑ ÑL »a dh' GáLQó dGáªµëe
 2009/6/16 ijQH HQÉU µM, á«üiª dG GM G
 i hÉY ó dG»a IóXÉ dG, øªª dG Iójól »a áãÉ dGááõª dG, ¿ÉÑ ÑL »a dh' GáMó dGáªµëe
 2008/7/8 ijQH 48/28 °µè dG, á«Éª dG

ä' ÉehøjÉJ, Òàc

ø«Gf dG— äÉSQó dGá eÉª á««ëJ á°SQOÉª àL' G; ¿ÉÉ dGøªª dGá«ÉÑ dGá«üéª dG

1999, á«bf ëdG»ÑëdGäQf°üæ , °TëdG; GffFGÖBYG, äQÉäL' Gh
 áQW, 1986, á«üföÖdhájQf°üGá«üædG™ äfQÉ e á«fëãÑdGá«üædG, ^ GÑG»eÉS.0
 (ôüf QD;h) 2004 á«fFK

2001, áë æhIójöe á«fKáQW, QÉU á«bf ëdGäQf°üædG, á«fëãÑdGá«üædG, Öj0 fHC...hóH
 ÉµMG, h' GAöédG, ÖfÉL' Gôcôehá«fëãÑdGá«üædG ÉµMG, ÉGöÑ óªëe á°TíY.0
 1990, äh«H áYÉNE dá«ÉëdGQöGá«üædG
 (ôüf QD;h) 1969, ÉJÖÉªSCYôWhá«fëãÑdGá«üædG, ájY ø°üMPÉªS' G
 »ÑëdGäQf°üæ , ÖfÉL' Gôcôehá«fëãÑdGá«üædG»a öLªdG, ÖGëdGó«üGá¶QM
 2002, á«bf ëdG

AE† dh»dªGAE† dG ÉëGá«üædGi fYOh çSföGdGi fYO, »dÉj' G-WöjÉ »eÉªdG
 2007, ÜÉµ dáájóëdGá«üSªdG, ...QD' G

1993, êÉëdG±RfL áQÉe , äh«H, °BGdh; fÉëdG«Há«fëãÑdGá«üædG, ôc êQfL
 á«c »HªG°dÉG»a á«ÉüædGäÉSCöGó;e , »fëãÑdGªj°üædG»a IGªdG, ö«e Qfd
 1985 dhCCáQÉdG, á«ÉëdGäh«H
 á«üædGAEYG»a LödHIIGªdGIHÉüªd; fÉë ì GábÉÉöb çTÉCh IQÑW; ÉÑÉdG
 2009/4/27, ÓYÓdá«WfdGáÉ;fdG, ÉG' h'

IGªdG«HICHÉüªdG « èàl-àªM WG"IGªdGóV öªªªdG Y AE† d »aWfdGAE dG'
 2005/8/24, ÓYÓdá«WfdGáÉ;fdG, á«üædG; fÉë Y jóª ÉNOG ÓN øe LödH
 á«üædGíªHá °ªdG«fG dG ÉµMG jóª; fÉë 'hóüe ì Gáb' áÑLªdGÜÉNS'G
 »Éªf' GlöèªªdG'e' GèèföH, á«fëãÑdG

IójöL, ÉVQáªWá , áªªSödGäÓéüGøe G«H; fªj; h; hódj; :; ÉãÑ»a "ó« dG fe fæpe"
 2005; Éüf 23, IÉëdG

»a Ghódfj 'o d ± ' B; ÉáÑl»a ók d Gfe f aue ... ° j H ° ü ° á «e f «d G» ° SÉBdh f j ée ° g OóY
 á «OY' Gèj QGáµNT, Gf f a j ° dh... á dhó d G ÉHh

5247 ° b Q ç uæ à d G f Sôe f M Q É j ó d G I ó j ó é d É g ó Y G á S Q Q »a ó «Y f H C S É d G » e É é a d G
 I ó j ô L , á «O F É d G É H ô M ø e ô £ N G ç uæ à d G f Sôe , ° V é f H C ± R f L ô ¶ f G , 1994 á æ ù d
 .1998 h ' G ø j ô ° ù l 5 Q É j ó d G

Refugees International, Lives on Hold: The Human cost of Statelessness

, ç ÉáÑl, I G a d G ó V ô « a d G Y A E † d C á a é d d G... R G a d G j ó ò à d G, R ó « f h ó a O G Q á « © L
 2008

i ôNG

á dhó d G i Q f T ç u é e É e G 1994/8/23 i j Q É H á « f h Q É d G á £ H ó d G É H á e ó J á « F É † b á © L G e
 - d É H f S ó a d G ó V

á e É C á Á S ' G , á É j ó N h á « N G ó d G I Q R h

á « N L G e e h R á a G e , á G e á ù e h ç Ó Y G , » f É á N d G É C G ø e ' G

á « f d f N C á « uæ d G Ü É u c É H » f É á N d ç ü « N ó a d G 2007/12/28 i j Q É 421 ° b Q f Sôe

á j h É u a C á « uæ d G Ü É u c É H ç ü « N ó a d G 2007/12/28 i j Q É 405 ° b Q f Sôe

á « L h o a C á « uæ d G Ü É u c É H » f É á N d ç ü « N ó a d G 2009/1/22 i j Q É 1229 ° b Q f Sôe

, ø « uæ à e ø e á « f É á N d C á « uæ d G Ö e ° S , 2008/1/3 i j Q É 471 f S ó a d h 470 f Sôe
 2008/1/31 i j Q É 5 O ó C á « a ° S ó d G I ó j ó é d G

